

รายงานฉบับสมบูรณ์

(ระหว่างเดือนเมษายน 2560 – เดือนมีนาคม 2563)

การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชย
ในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

คณะผู้วิจัย

1.	นายเอกวิทย์	ชาวสวน	หัวหน้าโครงการวิจัย	18.	นายชอบ	เพลินสุข	ทีมวิจัย
2.	นายคมสัน	พันธุ์เสือ	ทีมวิจัย	19.	นางฉัฐนิชญา	แก้วปาน	ทีมวิจัย
3.	นายสันติสุข	พันธุ์ศรี	ทีมวิจัย	20.	นายเฉลย	เยี่ยงทอง	ทีมวิจัย
4.	นายณัฐกานต์	ผิวอ่อนดี	ทีมวิจัย	21.	นายอำลาย	อ่วมเสือ	ทีมวิจัย
5.	นายธีรภัทร	เขียนจินดา	ทีมวิจัย	22.	นายสุเทพ	แดงแดง	ทีมวิจัย
6.	นายฤกษ์ณะ	โรจน์บุญถึง	ทีมวิจัย	23.	นายสมชาย	พุทธจรรยา	ทีมวิจัย
7.	นายชลัม	โรจน์บุญถึง	ทีมวิจัย	24.	นายเขียว	แนบกลาง	ทีมวิจัย
8.	นายพนม	อ่อมทอง	ทีมวิจัย	25.	นายประชัน	ศรีบัวคลี่	ทีมวิจัย
9.	นางวิรัชดา	ศรีคำแหง	ทีมวิจัย	26.	นายคารม	คงปรี่พันธ์	ทีมวิจัย
10.	นางอุษา	ทองบ้านไช้	ทีมวิจัย	27.	นายกันตศักดิ์	อ่วมเสือ	ทีมวิจัย
11.	นายสมเกียรติ	สารวรรณ	ทีมวิจัย	28.	นายเรียว	อบกลาง	ทีมวิจัย
12.	นางณัชชา	เคนมา	ทีมวิจัย	29.	นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์	ทีมวิจัย
13.	นางสาวชนพิศ	แพสุขชื่น	ทีมวิจัย	30.	นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล	ทีมวิจัย
14.	นางเฉลียว	อบทม	ทีมวิจัย	31.	นางสาวพาฝัน	ทองลอด	ทีมวิจัย
15.	นายพนม	อ้อยทูล	ทีมวิจัย	32.	นายสุชิน	แซ่ซื่อ	ทีมวิจัย
16.	นายประเชิญ	จันทวงศ์	ทีมวิจัย	33.	นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง	ทีมวิจัย
17.	นางยุพา	โพธิ์ทอง	ทีมวิจัย				

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

รายงานฉบับสมบูรณ์

(ระหว่างเดือนเมษายน 2560 – เดือนมีนาคม 2563)

การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปลับปลาไชย
ในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

คณะผู้วิจัย

1.	นายเอกวิทย์	ชาวสวน	หัวหน้าโครงการวิจัย			
2.	นายคมสัน	พันธุ์เสือ	ทีมวิจัย	18.	นายชอบ	เพลินสุข ทีมวิจัย
3.	นายสันติสุข	พันธุ์ศรี	ทีมวิจัย	19.	นางฉัฐนิชญา	แก้วปาน ทีมวิจัย
4.	นายณัฐกานต์	ผิวอ่อนดี	ทีมวิจัย	20.	นายเฉลย	เยี่ยงทอง ทีมวิจัย
5.	นายธีรภัทร	เขียนจินดา	ทีมวิจัย	21.	นายอำลา	อ่วมเสือ ทีมวิจัย
6.	นายกฤษณะ	โรจน์บุญถึง	ทีมวิจัย	22.	นายสุเทพ	แดงแดง ทีมวิจัย
7.	นายชลัม	โรจน์บุญถึง	ทีมวิจัย	23.	นายสมชาย	พุทธจรรยา ทีมวิจัย
8.	นายพนม	อ่อมทอง	ทีมวิจัย	24.	นายเขียว	แนบกลาง ทีมวิจัย
9.	นางวิรัชดา	ศรีคำแหง	ทีมวิจัย	25.	นายประชัน	ศรีบัวคลี่ ทีมวิจัย
10.	นางอุษา	ทองบ้านไช้	ทีมวิจัย	26.	นายคารม	คงปริพันธ์ ทีมวิจัย
11.	นายสมเกียรติ	สารวรรณ	ทีมวิจัย	27.	นายกันตศักดิ์	อ่วมเสือ ทีมวิจัย
12.	นางณัชชา	เคนมา	ทีมวิจัย	28.	นายเรียว	อบกลาง ทีมวิจัย
13.	นางสาวชนพิศ	แพสุขชื่น	ทีมวิจัย	29.	นายเกียรติศักดิ์	นาเคื่อนุรักษ์ ทีมวิจัย
14.	นางเฉลียว	อบทม	ทีมวิจัย	30.	นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล ทีมวิจัย
15.	นายพนม	อ้อยทูล	ทีมวิจัย	31.	นางสาวพาฝัน	ทองลอด ทีมวิจัย
16.	นายประเชิด	จันทวงศ์	ทีมวิจัย	32.	นายสุชิน	แซ่ซื่อ ทีมวิจัย
17.	นางยุพา	โพธิ์ทอง	ทีมวิจัย	33.	นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง ทีมวิจัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

สารบัญ

บทที่ 1	ความเป็นมา	หน้า
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2	คำถามการวิจัย	3
1.3	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3
1.4	วิธีการดำเนินการวิจัย	4
1.5	พื้นที่ศึกษาวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย	4
1.6	ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย	4
1.7	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.8	ทีมงานวิจัย	5
1.9	องค์กรร่วม	5
1.10	ทีมที่ปรึกษา	6
บทที่ 2	การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1	แนวคิดทุนชุมชน	7
2.2	งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน	16
บทที่ 3	ขั้นตอนการดำเนินงาน	22
3.1	กระบวนการดำเนินงาน	22
บทที่ 4	ผลการวิจัย	31
4.1	ประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	31
4.2	บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	40
4.3	กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	43
บทที่ 5	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	50
5.1	สรุปผลวิจัย	50
5.2	บทเรียนการวิจัย	53
5.3	ปัญหาการวิจัย	55
5.4	ข้อเสนอแนะต่อชุมชน นโยบาย และการวิจัยในอนาคต	56
ภาคผนวก		
ก.	สรุปรายงานการประชุม	58
ข.	รูปภาพกิจกรรมของโครงการ	192

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ:	RDG60M0005
ชื่อโครงการ:	โครงการการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
ชื่อนักวิจัย:	นายเอกวิทย์ ชาวสวน และคณะ
email address:	Egg.egga@gmail.com
ระยะเวลาโครงการ:	1 เมษายน 2560 – 31 มีนาคม 2563

โครงการการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (1 เมษายน 2560 – 31 มีนาคม 2563) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชน บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งเน้นกระบวนการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่เวทีชี้แจงทำความเข้าใจและประชาสัมพันธ์วัตถุประสงค์ของโครงการ การประชุมทีมวิจัย การอบรมเทคนิคการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม การเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน การศึกษาและเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่อื่น การสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อค้นหากิจกรรมตามแนวทางในกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข นำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขไปสู่การปฏิบัติการ การคืนข้อมูลสู่ชุมชนเพื่อตรวจสอบสร้างความเข้าใจและวางแผนทางกระบวนการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขอย่างมีส่วนร่วม และสรุปบทเรียนการดำเนินงานทุกครั้ง ร่วมกับคนในชุมชนตำบลพลับพลาไชย

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลวิถีชีวิตของคนในตำบลพลับพลาไชย พบว่า คนในชุมชนร้อยละ 90 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ อ้อย ข้าวโพด เป็นต้น จากเดิมในปี 2500 ชุมชนยังทำการเกษตรเพื่อไว้ใช้บริโภคในครัวเรือน อาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก ใช้วัวควายไถนา มีญาติพี่น้องดูแลเด็กและเยาวชนเนื่องจากเป็นครอบครัวขยาย ต่อมาในปี 2535 เริ่มมีการพัฒนาโครงสร้างทางสังคมเข้ามาในพื้นที่ ชุมชนเริ่มทำการเกษตรเชิงพาณิชย์และมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น มุ่งเน้นการสร้างรายได้เป็นหลัก ทำให้เด็กและเยาวชนต้องดูแลตนเองเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการใช้เทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือให้เด็กเข้าถึงได้ง่ายตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เด็กสนใจสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย เล่นเกม หรือบางครั้งมีเพื่อนทางโลกออนไลน์ ทำให้มีการตั้งกลุ่มสื่อสารกันทำกิจกรรมต่างๆ บางส่วนก็เป็นจิตอาสาในชุมชน แต่บางส่วนก็มีพฤติกรรมก้าวร้าวจากการขาดคนดูแลอย่างใกล้ชิดเหมือนกับในอดีต ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา เช่น การตั้งครกไม่พร้อม เด็กติดยาเสพติดจากการชักชวนของเพื่อน เป็นต้น

ผลจากการศึกษาบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า ในอดีตเด็กจะเรียนรู้ผ่านการลงมือทำร่วมกับผู้ปกครอง แต่ในปัจจุบันเด็กเรียนรู้ได้อย่างอิสระและหลายช่องทาง ซึ่งการจัดกิจกรรมในชุมชนหรือในโรงเรียนก็เป็นส่วนหนึ่ง โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมฯ คือ มีทุนในชุมชนที่มีทั้ง 5 ด้าน ที่เอื้อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ชุมชนท้องถิ่นได้

อย่างมีประสิทธิภาพ การเปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และสรุปทบทวนหลังทำกิจกรรมทุกครั้ง ทิศทางและนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมของเด็กและเยาวชนเกิดความต่อเนื่อง มีพื้นที่กลางสำหรับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ โดยมีเจ้าหน้าที่ อบต.เป็นแกนนำในการเชื่อมประสานทำให้การทำกิจกรรมมีความต่อเนื่อง มีความหลากหลายของกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุม และได้รับการสนับสนุนของผู้ปกครองและแกนนำชุมชนที่เห็นความสำคัญของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน สำหรับเงื่อนไขสำคัญ คือ ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบ กระบวนการจัดกิจกรรม และการสร้างการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ในชุมชนให้กับเด็กและเยาวชนตามสิ่งที่เด็กและเยาวชนสนใจ กิจกรรมที่ทำอาจจะเป็นราวในชุมชนที่เด็กสนใจอยากทำ และที่สำคัญ คือ เด็กต้องเรียนรู้ผ่านการลงมือทำด้วยตนเอง โดยอาศัยการค้นหาสถานการณ์ปัญหาจากทุนทั้ง 5 ด้านที่มีในชุมชนจากการลงพื้นที่พูดคุยกับผู้ใหญ่ในชุมชน และนำข้อมูลมาวางแผนร่วมกับเพื่อนในทีมเพื่อจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น มีการสรุปทบทวนหลังทำกิจกรรมเพื่อนำไปปรับใช้กับการทำกิจกรรมครั้งต่อไป รวมทั้งการนำเสนอเรื่องราวได้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ตามความสนใจ และผู้ปกครอง / ผู้ใหญ่ในชุมชนต้องเปิดพื้นที่ให้เด็กได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติอย่างอิสระร่วมด้วย

ผลจากการศึกษาดูงานกลุ่มเด็กและเยาวชนตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ควบคู่กับการทบทวนบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลปลับปลาไชยช่วงที่ผ่านมา พบว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปลับปลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ผ่านกลไกการขับเคลื่อนงานเด็กและเยาวชน 4 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบที่ 1 กลไกกลางระดับตำบล ทำหน้าที่ในการลงไปสร้างทีมกลไกระดับหมู่บ้านและสนับสนุนให้กลไกหมู่บ้านลงไปทำงานกับเด็กและเยาวชน โดยมีคนในชุมชนเข้าร่วมเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงาน 2) รูปแบบที่ 2 กลไกกลางระดับตำบล ลงไปหนุนเสริมการทำกิจกรรมกับเด็กและเยาวชนโดยตรง 3) รูปแบบที่ 3 กลไกกลางระดับตำบล สร้างทีมกลไกระดับหมู่บ้านและลงไปเป็นทีมงานในระดับหมู่บ้านร่วมด้วย เพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชน และ 4) รูปแบบที่ 4 กลไกกลางระดับตำบล ทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน รวมกันออกแบบกิจกรรมหรือสร้างแบบการสอนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชนภายในโรงเรียน ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้นอกชั้นเรียนขึ้น จากผลการทดลองปฏิบัติการในทั้ง 4 รูปแบบดังกล่าว พบว่า กลไกการขับเคลื่อนงานฯ ในรูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่เอื้อให้เกิดการทำงานเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมาจากการที่คนในชุมชนได้ลุกขึ้นมาเป็นพี่เลี้ยงดูแลเด็กและเยาวชนของตนเอง โดยมีกลไกกลางระดับตำบล (เจ้าหน้าที่ อบต.) ทำหน้าที่หนุนเสริมตามทรัพยากรที่มี และเชื่อมร้อยภาคีเครือข่ายในทุกระดับให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ผลจากการสร้างการมีส่วนร่วมและบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนกลไกการพัฒนา ศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ทั้ง 3 ระดับ พบว่า 1. การมีส่วนร่วมของกลไกกลางระดับตำบล บทบาทหลักจะเน้นไปที่เจ้าหน้าที่ อบต.และเครือข่ายทีมคณะทำงาน โดยหน้าที่หลักจะเป็นการเชื่อมประสานให้เกิดพื้นที่การพูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกัน พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกิดการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง 2. การมีส่วนร่วมของกลไกหมู่บ้าน บทบาทหลักจะเน้นไปที่ผู้ปกครอง แกนนำชุมชน ตลอดจนผู้รู้ในชุมชนที่จะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และจัดพื้นที่ในการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน โดยใช้ฐานทุนความรู้ของท้องถิ่นเข้ามาเป็นสื่อและเครื่องมือในการสร้างการเรียนรู้ และ 3. การมีส่วนร่วมของกลไกโครงการเด็ก เป็นพื้นที่ของเด็กและเยาวชนในตำบลที่ลุกขึ้นมารวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน โดยเน้นกิจกรรมที่สนใจภายใต้ต้นทุนในชุมชน เรียนรู้เรื่องราวของชุมชน โดยมีทีมกลไกระดับหมู่บ้านและระดับตำบลคอยสนับสนุนและเอื้อให้เกิดการทำกิจกรรม นอกจากนี้ ยังพบบทเรียนสำคัญในการจะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาได้ ต้องประกอบด้วย 1. การทำงานแบบมีส่วนร่วม 2. ต้องมีการ

วางแผนก่อนจัดการเรียนรู้ 3. การใช้ฐานทุนชุมชนเป็นต้นทุนการเรียนรู้ 4. กิจกรรมต้องเอื้อและสร้างการเรียนรู้ 5. มีการตั้งคำถามเพื่อสร้างการเรียนรู้ 6. ต้องมีการวางแผนก่อนลงมือทำและสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม และ 7. พี่เลี้ยงชุมชนต้องวางบทบาทตนเองให้เหมาะสม

เมื่อนำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขไปทดลองปฏิบัติการร่วมกับเด็กและเยาวชนจำนวน 110 คน จาก 6 โครงการ โดยมีพี่เลี้ยงชุมชนและทีมกลไกกลางระดับตำบลทำหน้าที่สนับสนุน ได้แก่ ทีมเจ้าหน้าที่ อบต. 12 คน กศน. 1 คน ผู้ปกครอง 21 คน แกนนำชุมชน 14 คน เจ้าหน้าที่ รพ.สต. 2 คน และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 7 คน ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า 1. เกิดการสร้างทักษะในการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน เช่น การทำงานเป็นทีม รู้จักตนเอง รู้จักท้องถิ่น เป็นต้น ส่งผลให้เกิดสำนึกรักและห่วงแหนชุมชนท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน ตลอดจนสามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองศักยภาพในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่หลากหลาย 2. เกิดการสร้างกลไกการดูแลเด็กและเยาวชนในระดับตำบล ที่คนในชุมชนทุกภาคส่วนได้ลุกขึ้นมาทำหน้าที่ในการดูแลเด็กและเยาวชนในระดับตำบลของตนเอง เกิดกลไกการขับเคลื่อนการทำงานด้านเด็กอย่างต่อเนื่องที่มีบทบาทหน้าที่ 3. เกิดการเชื่อมความสัมพันธ์ของชุมชน โดยใช้เรื่องราวของท้องถิ่นมาเป็นกลไกสำคัญในการเดินเรื่อง ให้เด็กและผู้ใหญ่ได้มานั่งพูดคุยและมีเวลาในการเรียนรู้ร่วมกันให้มากยิ่งขึ้น เกิดเป็นการลดช่องว่างระหว่างวัยของเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ ที่มีพื้นที่ในการหันหน้ามานั่งฟังกันและกัน 4. เกิดพี่เลี้ยงชุมชนที่มาจากหลายภาคส่วน และมีทักษะต่างๆ ได้แก่ การฟัง การตั้งคำถาม การสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กและเยาวชน การวิเคราะห์พัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชน เติมความรู้ให้กับเด็กและเยาวชนตามความสนใจ การบริหารจัดการโครงการ สามารถจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม และมีทักษะในการชวนสรุปและถอดบทเรียนเด็กและเยาวชน เพื่อนำไปสู่การจัดการกระบวนการเรียนรู้ทั้งการสร้างกลไกและการออกแบบกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชนเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขต่อไป

คำหลัก : การพัฒนาศักยภาพ, การมีส่วนร่วม

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

คนในชุมชนร้อยละ 90 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ อ้อย ข้าวโพด เป็นต้น จากเดิมในปี 2500 ชุมชนยังทำการเกษตรเพื่อไว้ใช้บริโภคในครัวเรือน อาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก ใช้วัวควายไถนา มีญาติพี่น้องดูแลเด็กและเยาวชนเนื่องจากเป็นครอบครัวขยาย ต่อมาในปี 2535 เริ่มมีการพัฒนาโครงสร้างทางสังคมเข้ามาในพื้นที่ ชุมชนเริ่มทำการเกษตรเชิงพาณิชย์และมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น มุ่งเน้นการสร้างรายได้เป็นหลัก ทำให้เด็กและเยาวชนต้องดูแลตนเองเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการใช้เทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือให้เด็กเข้าถึงได้อย่างง่ายตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เด็กสนใจสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย เก็บตัวเล่นเกม หรือบางครั้งมีเพื่อนทางโลกออนไลน์ ทำให้มีการตั้งกลุ่มสื่อสารกันทำกิจกรรมต่างๆ บางส่วนก็เป็นจิตอาสาในชุมชน แต่บางส่วนก็มีพฤติกรรมก้าวร้าวจากการขาดคนดูแลอย่างใกล้ชิด เหมือนกับในอดีต ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา เช่น การตั้งครุฑไม่พร้อม เด็กติดยาเสพติดจากการชักชวนของเพื่อน เป็นต้น จากสถานการณ์ดังกล่าวทีมวิจัยจึงสนใจดำเนินงานวิจัยโครงการการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

การดำเนินโครงการการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ประกอบด้วย การชี้แจงทำความเข้าใจและประชาสัมพันธ์วัตถุประสงค์ของโครงการ การประชุมทีมวิจัย การอบรมเทคนิคการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม การเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน การศึกษาและเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่อื่น การสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อค้นหากิจกรรมตามแนวทางในกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข นำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขไปสู่การปฏิบัติการ การคืนข้อมูลสู่ชุมชนเพื่อตรวจสอบสร้างความเข้าใจและวางแผนทางกระบวนการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขอย่างมีส่วนร่วม และสรุปบทเรียนการดำเนินงานทุกครั้ง ร่วมกับคนในชุมชนตำบลพลับพลาไชย

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลวิถีชีวิตของคนในตำบลพลับพลาไชย พบว่า คนในชุมชนร้อยละ 90 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ อ้อย ข้าวโพด เป็นต้น จากเดิมในปี 2500 ชุมชนยังทำการเกษตรเพื่อไว้ใช้บริโภคในครัวเรือน อาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก ใช้วัวควายไถนา มีญาติพี่น้องดูแลเด็กและเยาวชนเนื่องจากเป็นครอบครัวขยาย ต่อมาในปี 2535 เริ่มมีการพัฒนาโครงสร้างทางสังคมเข้ามาในพื้นที่ ชุมชนเริ่มทำการเกษตรเชิงพาณิชย์และมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น มุ่งเน้นการสร้างรายได้เป็นหลัก ทำให้เด็กและเยาวชนต้องดูแลตนเองเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการใช้เทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือให้เด็กเข้าถึงได้อย่างง่ายตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เด็กสนใจสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย เก็บตัวเล่นเกม หรือบางครั้งมีเพื่อนทางโลกออนไลน์ ทำให้มีการตั้งกลุ่มสื่อสารกันทำกิจกรรมต่างๆ บางส่วนก็เป็นจิตอาสาในชุมชน แต่บางส่วนก็มีพฤติกรรมก้าวร้าวจากการขาดคนดูแลอย่างใกล้ชิด เหมือนกับในอดีต ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา เช่น การตั้งครุฑไม่พร้อม เด็กติดยาเสพติดจากการชักชวนของเพื่อน เป็นต้น

ผลจากการศึกษาบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่า ในอดีตเด็กจะเรียนรู้ผ่านการลงมือทำร่วมกับผู้ปกครอง แต่ในปัจจุบันเด็กเรียนรู้ได้อย่างอิสระและหลายช่องทาง ซึ่งการจัดกิจกรรมในชุมชนหรือในโรงเรียนก็เป็นส่วนหนึ่ง โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมฯ คือ มีทุนในชุมชนที่มีทั้ง 5 ด้าน ที่เอื้อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และสรุปทบทวนหลังทำกิจกรรมทุกครั้ง ทิศทางและนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมของเด็กและเยาวชนเกิดความต่อเนื่อง มีพื้นที่กลางสำหรับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ โดยมีเจ้าหน้าที่ อบต.เป็นแกนนำในการเชื่อมประสานทำให้การทำกิจกรรมมีความต่อเนื่อง มีความหลากหลายของกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุม และได้รับการสนับสนุนของผู้ปกครองและแกนนำชุมชนที่เห็นความสำคัญของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน สำหรับเงื่อนไขสำคัญ คือ ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบ กระบวนการจัดกิจกรรม และการสร้างการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ในชุมชนให้กับเด็กและเยาวชนตามสิ่งที่เด็กและเยาวชนสนใจ กิจกรรมที่ท่าอาจจะป็นราวในชุมชนที่เด็กสนใจอยากทำ และที่สำคัญ คือ เด็กต้องเรียนรู้ผ่านการลงมือทำด้วยตนเอง โดยอาศัยการค้นหาสถานการณ์ปัญหาจากทุนทั้ง 5 ด้านที่มีในชุมชนจากการลงพื้นที่พูดคุยกับผู้ใหญ่ในชุมชน และนำข้อมูลมาวางแผนร่วมกับเพื่อนในทีมเพื่อจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น มีการสรุปทบทวนหลังทำกิจกรรมเพื่อนำไปปรับใช้กับการทำกิจกรรมครั้งต่อไป รวมทั้งการนำเสนอเรื่องราวได้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ตามความสนใจ และผู้ปกครอง / ผู้ใหญ่ในชุมชนต้องเปิดพื้นที่ให้เด็กได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติอย่างอิสระร่วมด้วย

ผลจากการศึกษาดูงานกลุ่มเด็กและเยาวชนตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ควบคู่กับการทบทวนบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยช่วงที่ผ่านมา พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ผ่านกลไกการขับเคลื่อนงานเด็กและเยาวชน 4 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบที่ 1 กลไกกลางระดับตำบล ทำหน้าที่ในการลงไปสร้างทีมกลไกระดับหมู่บ้านและสนับสนุนให้กลไกหมู่บ้านลงไปทำงานกับเด็กและเยาวชน โดยมีคนในชุมชนเข้ามาร่วมเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงาน 2) รูปแบบที่ 2 กลไกกลางระดับตำบล ลงไปหนุนเสริมการทำกิจกรรมกับเด็กและเยาวชนโดยตรง 3) รูปแบบที่ 3 กลไกกลางระดับตำบล สร้างทีมกลไกระดับหมู่บ้านและลงไปเป็นทีมงานในระดับหมู่บ้านร่วมด้วย เพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชน และ 4) รูปแบบที่ 4 กลไกกลางระดับตำบล ทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน รวมกันออกแบบกิจกรรมหรือสร้างแบบการสอนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชนภายในโรงเรียน ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้นอกชั้นเรียนขึ้น จากผลการทดลองปฏิบัติการในทั้ง 4 รูปแบบดังกล่าว พบว่า กลไกการขับเคลื่อนงานฯ ในรูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่เอื้อให้เกิดการทำงานเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมาจากการที่คนในชุมชนได้ลุกขึ้นมาเป็นพี่เลี้ยงดูแลเด็กและเยาวชนของตนเอง โดยมีกลไกกลางระดับตำบล (เจ้าหน้าที่ อบต.) ทำหน้าที่หนุนเสริมตามทรัพยากรที่มี และเชื่อมร้อยภาคีเครือข่ายในทุกระดับให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ผลจากการสร้างการมีส่วนร่วมและบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนกลไกการพัฒนา ศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ทั้ง 3 ระดับ พบว่า 1. การมีส่วนร่วมของกลไกกลางระดับตำบล บทบาทหลักจะเน้นไปที่เจ้าหน้าที่ อบต.และเครือข่ายทีมคณะทำงาน โดยหน้าที่หลักจะเป็นการเชื่อมประสานให้เกิดพื้นที่การพูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกัน พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกิดการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง 2. การมีส่วนร่วมของกลไกหมู่บ้าน บทบาทหลักจะเน้นไปที่ผู้ปกครอง แกนนำ

ชุมชน ตลอดจนผู้รู้ในชุมชนที่จะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และจัดพื้นที่ในการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน โดยใช้ฐานทุนความรู้ของท้องถิ่นเข้ามาเป็นสื่อและเครื่องมือในการสร้างการเรียนรู้ และ 3. การมีส่วนร่วมของกลไกโครงการเด็ก เป็นพื้นที่ของเด็กและเยาวชนในตำบลที่ลุกขึ้นมารวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน โดยเน้นกิจกรรมที่สนใจภายใต้ต้นทุนในชุมชน เรียนรู้เรื่องราวของชุมชน โดยมีทีมกลไกระดับหมู่บ้านและระดับตำบลคอยสนับสนุนและเอื้อให้เกิดการทำกิจกรรม นอกจากนี้ ยังพบบทเรียนสำคัญในการจะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาได้ ต้องประกอบด้วย 1. การทำงานแบบมีส่วนร่วม 2. ต้องมีการวางแผนก่อนจัดการเรียนรู้ 3. การใช้ฐานทุนชุมชนเป็นต้นทุนการเรียนรู้ 4. กิจกรรมต้องเอื้อและสร้างการเรียนรู้ 5. มีการตั้งคำถามเพื่อสร้างการเรียนรู้ 6. ต้องมีการวางแผนก่อนลงมือทำและสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม และ 7. พี่เลี้ยงชุมชนต้องวางบทบาทตนเองให้เหมาะสม

เมื่อนำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปลับปลัวยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขไปทดลองปฏิบัติการร่วมกับเด็กและเยาวชนจำนวน 110 คน จาก 6 โครงการ โดยมีพี่เลี้ยงชุมชนและทีมกลไกกลางระดับตำบลทำหน้าที่สนับสนุน ได้แก่ ทีมเจ้าหน้าที่ อบต. 12 คน กศน. 1 คน ผู้ปกครอง 21 คน แกนนำชุมชน 14 คน เจ้าหน้าที่ รพ.สต. 2 คน และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 7 คน ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning พบว่า 1. เกิดการสร้างทักษะในการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน เช่น การทำงานเป็นทีม รู้จักตนเอง รู้จักท้องถิ่น เป็นต้น ส่งผลให้เกิดสำนึกรักและหวงแหนชุมชนท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน ตลอดจนสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองศักยภาพในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่หลากหลาย 2. เกิดการสร้างกลไกการดูแลเด็กและเยาวชนในระดับตำบล ที่คนในชุมชนทุกภาคส่วนได้ลุกขึ้นมาทำหน้าที่ในการดูแลเด็กและเยาวชนในระดับตำบลของตนเอง เกิดกลไกการขับเคลื่อนการทำงานด้านเด็กอย่างต่อเนื่องที่มีบทบาทหน้าที่ และเวทีประชุมเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันอันนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ผ่านการทำความเข้าใจชุมชนร่วมกันของคนในหลากหลายช่วงวัยตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้สูงอายุ 3. เกิดการเชื่อมความสัมพันธ์ของชุมชน โดยใช้เรื่องราวของท้องถิ่นมาเป็นกลไกสำคัญในการเดินเรื่อง ให้เด็กและผู้ใหญ่ได้มานั่งพูดคุยและมีเวลาในการเรียนรู้ร่วมกันให้มากยิ่งขึ้น เกิดเป็นการลดช่องว่างระหว่างวัยของเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ ที่มีพื้นที่ในการหันหน้ามาพึ่งพิงกันและกัน และ 4. เกิดพี่เลี้ยงชุมชนที่มาจากหลายภาคส่วน และมีทักษะต่างๆ ได้แก่ การฟัง การตั้งคำถาม การสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กและเยาวชน การวิเคราะห์พัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชน เติมความรู้ให้กับเด็กและเยาวชนตามความสนใจ การบริหารจัดการโครงการ สามารถจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม และมีทักษะในการชวนสรุปและถอดบทเรียนเด็กและเยาวชน เพื่อนำไปสู่การจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งการสร้างกลไกและการออกแบบกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชนเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปลับปลัวยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขต่อไป

อย่างไรก็ตาม พบว่า ผลจากการดำเนินโครงการกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปลับปลัวยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตอบโจทย์วิจัยและบรรลุวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ทีมวิจัยจึงไม่ได้ดำเนินงานในระยะที่ 3 และขอปิดโครงการ หากจะสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปลับปลัวยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขอย่างต่อเนื่อง ทีมวิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ 1) ควรมีการนำกลไกการทำงานด้านเด็กและเยาวชนรูปแบบที่ 1 เข้าสู่กระบวนการทำกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนตำบลปลับปลัวยอย่างต่อเนื่อง 2) ควรมีการออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรมและขับเคลื่อนกลไกการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนอย่างมีส่วนร่วมกับทุก

ภาคส่วน เริ่มจากจุดเล็กเพื่อขยายผลไปสู่ทั่วทั้งพื้นที่ และ 3) ควรพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนและพี่เลี้ยงเรื่องทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้างแกนนำเยาวชนและพี่เลี้ยงในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตำบลพลับพลาไชย ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นชุมชนชนบท อยู่ห่างจากอำเภอเมืองสุพรรณบุรีประมาณ 30 กิโลเมตร มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 14 หมู่บ้าน มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง โรงเรียนประถม จำนวน 5 แห่ง และศูนย์บริการการศึกษาในระบบและตามอัธยาศัย จำนวน 1 แห่ง มีประชากรประมาณ 11,855 คน โดยมีเด็กและเยาวชน ช่วงอายุ 0-25 ปี แยกช่วงอายุที่อาศัยอยู่ในตำบลพลับพลาไชย ดังนี้ ช่วงอายุ 0-4 ปี เพศชาย 281 คน เพศหญิง 275 รวม 556 คน ช่วงอายุ 5-9 ปี เพศชาย 330 คน เพศหญิง 306 รวม 636 คน ช่วงอายุ 10-14 ปี เพศชาย 324 คน เพศหญิง 342 รวม 666 คน ช่วงอายุ 15-19 ปี เพศชาย 310 คน เพศหญิง 285 คน รวม 595 คน และ ช่วงอายุ 20-24 ปี เพศชาย 340 คน เพศหญิง 281 คนรวม 621 คน (ข้อมูลจากการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศสุขภาพตำบล สสส.) โดยลักษณะวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนเชื่อมโยงกับอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา ของผู้ปกครองซึ่งประชาชนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการทำนาในเขตชลประทานเข้าถึง และมีอาชีพทำไร่ไถ่ ไร่ข้าวโพด พืชอาหารสัตว์ ทำสวนผักและรับจ้างในระบบการเกษตรในเขตชลประทาน ซึ่งส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในตำบลพลับพลาไชย

ในอดีตคนในตำบลพลับพลาไชยมีการทำมาหากินในถิ่นฐานที่ดินของตน โดยมีการขยายขอบเขตการถือครองที่ดินในภูมิประเทศที่เป็นบ้านป่า อยู่ในภูมิประเทศที่ราบสูง ที่ไม่ติดสายน้ำใดๆ มีเพียงคลองขุด สายมะขามเฒ่า – อุ้มทอง ที่เป็นเส้นเลือดใหญ่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนในย่านนี้ ทำให้คนในตำบลต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ก่อให้เกิดประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาต่างๆ ของคนในตำบล ตลอดจนวิถีชีวิตที่เรียบง่าย เด็กและเยาวชนได้รับการดูแลจากคนในครอบครัว และคนในพื้นที่ แต่ในปัจจุบันนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา วิถีชีวิตของชุมชนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตไปจากเดิมมาก ประชาชนต้องเดินทางไปประกอบอาชีพในต่างถิ่น ด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ หลายด้าน อาทิ ความแห้งแล้ง การขาดกรรมสิทธิ์ การถือครองที่ดิน และวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป สถานการณ์ของเด็ก เยาวชนและครอบครัวก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย บางครอบครัวที่สามารถประคับประคองสถานการณ์ได้ ก็สามารถดำรงชีวิต เลี้ยงดูบุตรหลาน อบรมสั่งสอน ให้เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมได้ แต่ในขณะเดียวกัน ยังมีหลายครอบครัวที่ไม่สามารถก้าวผ่านสถานการณ์ปัญหาได้ มีความจำเป็นต้องออกเดินทางไปทำงาน หากินเลี้ยงครอบครัวในต่างถิ่น ใช้ชีวิตไกลบ้าน ไม่สามารถดูแล อบรมสั่งสอน รวมจนถึงให้ความรักและความอบอุ่นแก่บุตรหลานได้ ต้องฝากให้ ปู่ ย่า ตา ยาย ดูแลแทน เด็กและเยาวชนในรุ่นปัจจุบันจึงต้องเติบโตในรูปแบบสถานการณ์ที่แตกต่างไปจากเดิมอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้นำไปสู่ปัญหาเด็กและเยาวชนไม่มีความรักและหวงแหนท้องถิ่น ไม่รู้จักชุมชนของตนเอง ขาดพื้นที่ในการเรียนรู้ที่มีผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำ และมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรวมกลุ่มไปในทางที่ไม่ดี จนทำให้เกิดผลกระทบต่างๆ ในชุมชนมากมาย โดยเฉพาะกลุ่ม “วัยรุ่นติดเพื่อน” ที่อยู่ในชุมชนยังติดค่านิยมการลอกเลียนแบบ ติดเพื่อน มีการแข่งขันใช้สิ่งที่มีราคาไม่เหมาะสมกับวัย มีการลองเสพยาเสพติด ออกจากการเรียนกลางคัน ฯลฯ และสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในชุมชน ทวีความรุนแรงสูงขึ้นเกือบทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านการมีทัศนคติ และพฤติกรรมเบี่ยงเบน มีค่านิยมแบบบริโภคนิยมอย่างฟุ่มเฟือย รักสวยรักงามตลอดเวลา การทะเลาะวิวาท ติดยาเสพติด การเสพยาในทางที่ผิด ลามกอนาจาร ติดเกม ฯลฯ ซึ่งปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่ง ที่มีแนวโน้มรุนแรงและหนักหน่วง จนทำให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ในชุมชนขาดภูมิคุ้มกันในการจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ซึ่งนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา ตำบลพลับพลาไชย ได้มีการดำเนินงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนมาโดยตลอด โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยเป็นองค์กรหลักที่มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ ที่ผ่านมามีการอาศัยกลไกมากมายหลายรูปแบบในการจัดการดูแลและแก้ไขปัญหาที่ได้กล่าวมาในข้างต้น อาทิ

มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนตำบล มีการขับเคลื่อนงานพัฒนาแกนนำเด็กและเยาวชนตำบล มีการขับเคลื่อนผ่านรูปแบบคณะกรรมการช่วยเหลือเด็กโดยชุมชนตำบล รวมจนถึง มีการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมเด็กและเยาวชนในระดับหมู่บ้านที่มีศักยภาพและสมัครใจ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือการพัฒนาศักยภาพแกนนำเด็ก เยาวชนให้มีความเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเยาวชนในตำบล สนับสนุนกระตุ้นให้เกิด**“ความเป็นพลเมืองจิตอาสา”** โดยมีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพแกนนำเด็กและเยาวชนตำบลลับพลายไชยและการเสริมสร้างประสบการณ์นอกห้องเรียนเป็นเครื่องมือ พร้อมกับการทำกิจกรรมในชุมชน **“เป็นฐานในการพัฒนา”** มีแกนนำเด็ก เยาวชน ผู้นำชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมาย และทีมพี่เลี้ยงขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมมือกัน**“จัดทำโครงการ”** ตามความต้องการของเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย โดยมีการฝึกทักษะกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และแสวงหาความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนของตนเอง และที่มีอยู่ในชุมชนอื่นๆ จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของตำบลลับพลายไชยกับกระบวนการการทำงานด้านเด็กและเยาวชน จำนวน 5 โครงการ ได้แก่ 1.) โครงการเยาวชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง 2.) โครงการปั้นสร้างสุข 3.) โครงการเยาวชนรุ่นใหม่ หัวใจรักถิ่น 4.) โครงการลับพลายไชยต้นกล้าพิทักษ์ป่าชุมชน และ 5.) โครงการโรงเรียนครอบครัวบ้านหนองโคก ซึ่งรูปแบบต่างๆ ที่ชุมชนตำบลลับพลายไชย เลือกใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนนั้นเกิดการตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายในบางส่วนและยังคงมีอีกบางส่วนที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ที่มีส่วนทำให้กระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนประสบผลสำเร็จหรือความล้มเหลวโดยโครงการที่เกิดผลสำเร็จต่อการพัฒนาจะมีความเป็นทีมมีการเข้าถึงเนื้อหาและรายละเอียดของวิถีชีวิตของชุมชน ชาวบ้านได้ฝึกเรื่องของวิถีคิดและกระบวนการทำงาน จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชน เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนในรูปแบบต่างๆ และในช่วงการเก็บข้อมูลของแต่ละโครงการ ได้ดำเนินการกิจกรรมผ่านเด็กและเยาวชนในตำบลลับพลายไชย มาร่วมในการเก็บข้อมูลและเกิดกระบวนการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนในตำบลลับพลายไชย

จากบทเรียนการทำกิจกรรมพบว่าการทำงานที่นำเด็กและเยาวชนในตำบลลับพลายไชยมามีส่วนร่วมในการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ผู้ใหญ่มองคิดให้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง ซึ่งนอกเหนือความสนใจของเด็กและเยาวชน รูปแบบการทำกิจกรรมยังขาดความต่อเนื่อง ขาดกลุ่มเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมอย่างจริงจัง ขาดระบบการทำงานด้านเด็กและเยาวชนจึงทำให้ไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน กิจกรรมที่ทำจึงทำเป็นครั้งๆ ไม่เชื่อมโยงเป็นกระบวนการ บทบาทหลักอยู่ที่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล โดยผู้นำชุมชนและแกนนำชาวบ้านทำหน้าที่เพียงเข้าร่วมกิจกรรม แต่ขาดการมาออกแบบกิจกรรมร่วมกัน ด้วยเหตุนี้รูปแบบในการทำงานกับเด็กและเยาวชนในตำบลจึงยังเป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และจัดกิจกรรมแบบแยกส่วน จัดกิจกรรมตามวันสำคัญหรือตามภารกิจเท่านั้น

ดังนั้นจากสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในชุมชนที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น มีข้อขัดข้องมากขึ้นในสังคมข้างหน้ารวมทั้งยังขาดกระบวนการในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่เป็นกระบวนการมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันของกิจกรรม ตลอดจนขาดกลไกในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในตำบลที่ตั้งทุกภาคส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้ทีมนักวิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยผ่าน**“โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลลับพลายไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข”** เพื่อให้คนในตำบลลับพลายไชยได้มาร่วมกันค้นหากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเพื่อที่จะให้เกิดกลไกในการดูแลเด็กและเยาวชนในตำบล ตลอดจนพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในชุมชนให้มีกระบวนการคิดและการจัดการตนเองในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วมกับชุมชน

1.2 คำถามการวิจัย

“กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขควรเป็นอย่างไร”

1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ประเด็นการศึกษา

- 1 ศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
 - ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพในชุมชน
 - ทู่นในชุมชน (5 ด้าน) ประกอบด้วย ทู่นทางสังคม ทู่นเศรษฐกิจ ทู่นความรู้/ภูมิปัญญา ทู่นสัญลักษณ์และทู่นประสบการณ์
 - วิธีการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในครอบครัว
 - แนวคิดและความเชื่อในการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนของผู้ปกครอง
 - การดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนในชุมชน
 - กลุ่มเด็กและเยาวชนในตำบล
 - กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในชุมชน
- 2 ศึกษาบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชย
 - บทบาทผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน
 - ครอบครัว
 - สังคม สื่อ และสิ่งแวดล้อม (เพื่อน คนในชุมชน ผู้นำชุมชน)
 - สถานศึกษาและสถาบันทางศาสนา
 - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - หน่วยงานภาครัฐและเอกชน
 - ความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของบทบาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน
 - ปัจจัย เงื่อนไข ในบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน
- 3 ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
 - บทเรียนการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนที่ผ่านมา
 - กระบวนการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนที่ผ่านมา
 - กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

1. จัดเวทีสร้างความเข้าใจในชุมชน
2. ประชุมทีมวิจัย
3. จัดอบรมทีมวิจัยเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบมีส่วนร่วม
4. เก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
5. เก็บข้อมูลบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชย
6. จัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูล
7. ศึกษาและเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานเด็กและเยาวชนในพื้นที่อื่น
8. สรุปบทเรียนการดำเนินงาน
9. จัดเวทีใหญ่นำเสนอผลการศึกษาในชุมชน
10. ทดลองปฏิบัติการกิจกรรมตามแนวทางในกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
11. เก็บข้อมูลจากการปฏิบัติงานและสรุปผลวิเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
12. เวทีนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณะ
13. จัดทำรายงานผลการวิจัย

1.5 พื้นที่ศึกษาวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย

ตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 14 หมู่บ้าน

กลุ่มเป้าหมาย

- ทีมนักวิจัย จำนวน 35 คน
- ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง รพ.สต. ครู อบต. เป็นต้น
- เด็กและเยาวชนที่อยู่ในตำบลพลับพลาไชย ช่วงอายุ 1 วัน – 25 ปี

1.6 ระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย

20 เดือน (ระหว่าง 1 เมษายน 2560 – 30 พฤศจิกายน 2561)

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทีมวิจัยและคนในชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพ
2. ได้ข้อมูลสภาพวิถีชีวิต การเปลี่ยนแปลงในชุมชนและกิจกรรมของเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน
3. ได้ข้อมูลแนวคิด บทเรียนและปัจจัย เจาะลึกในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน
4. ได้รูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

1.8 ทีมวิจัย

1.	นายเอกวิทย์	ชาวสวน	หัวหน้าโครงการวิจัย
2.	นายคมสัน	พันธุ์เสือ	ทีมวิจัย
3.	นายสันติสุข	พันธุ์ศรี	ทีมวิจัย
4.	นายณัฐกานต์	ผิวอ่อนดี	ทีมวิจัย
5.	นายธีรภัทร	เจียนจินดา	ทีมวิจัย
6.	นายกฤษณะ	โรจน์บุญถึง	ทีมวิจัย
7.	นายชลัม	โรจน์บุญถึง	ทีมวิจัย
8.	นายพนม	อ้อมทอง	ทีมวิจัย
9.	นางวิรัชดา	ศรีคำแหง	ทีมวิจัย
10.	นางอุษา	ทองบ้านไช้	ทีมวิจัย
11.	นายสมเกียรติ	สารวรรณ	ทีมวิจัย
12.	นางณัชชา	เคนมา	ทีมวิจัย
13.	นางสาวชนนพิศ	แพสุขชื่น	ทีมวิจัย
14.	นางเฉลียว	อบทม	ทีมวิจัย
15.	นายพนม	อ้อยทูล	ทีมวิจัย
16.	นายประเชิญ	จันทวงษ์	ทีมวิจัย
17.	นางยุพา	โพธิ์ทอง	ทีมวิจัย
18.	นายชอบ	เพลินสุข	ทีมวิจัย
19.	นางณัฐณิชา	แก้วปาน	ทีมวิจัย
20.	นายเฉลย	เยี่ยงทอง	ทีมวิจัย
21.	นายอำลาย	อ่วมเสือ	ทีมวิจัย
22.	นายสุเทพ	แดงแดง	ทีมวิจัย
23.	นายสมชาย	พุทธรักษา	ทีมวิจัย
24.	นายเขียว	แนบกลาง	ทีมวิจัย
25.	นายประชัน	ศรีบัวคลี่	ทีมวิจัย
26.	นายคารม	คงปริพันธ์	ทีมวิจัย
27.	นายกันตศักดิ์	อ่วมเสือ	ทีมวิจัย
28.	นายเรียว	อบกลาง	ทีมวิจัย
29.	นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์	ทีมวิจัย
30.	นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล	ทีมวิจัย
31.	นางสาวพาฝัน	ทองลอด	ทีมวิจัย
32.	นายสุชิน	แซ่ซ้อ	ทีมวิจัย
33.	นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง	ทีมวิจัย

1.9 องค์การร่วม

1. สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)

2. ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
3. สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา
4. องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย

1.10 ที่ปรึกษา

1. นายพีระศักดิ์	มาตรศรี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
2. นางสุภัทรา	มาตรศรี	เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
3. นายชัยวัสน์	แย้มสุข	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
4. นายอดิศักดิ์	มาตรศรี	กำนันตำบลพลับพลาไชย
5. นายประสิทธิ์	ไล่สุวรรณชาติ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 บ้านหนองกุฏิ
6. นางเชิญขวัญ	แดงแดง	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 11 บ้านหนองการ้อง

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินโครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขนั้น ได้มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนำมาใช้ตั้งแต่ช่วงของการพัฒนาโครงการ และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) แนวคิดทุนชุมชน 2) งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ดังนี้

2.1 แนวคิดทุนชุมชน

ในการพัฒนาโครงการครั้งนี้ได้มีการนำแนวคิดเรื่องทุนชุมชน มาออกแบบกระบวนการในการพัฒนาโจทย์ในชุมชน โดยยึดตามหลักแนวคิดทุนชุมชนของปีแอร์บูดีเยอร์ ซึ่งแบ่งทุนออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ทุนเศรษฐกิจ Economic Capital คือ ทรัพย์สินที่สะสมเอาไว้ เงินทอง สิ่งของที่มีราคา เช่น ที่ดิน อาคารบ้านเรือน เครื่องเพชร รถยนต์ หุ่น เป็นต้น รูปแบบของทุนประเภทนี้จะดำเนินงานอยู่ใน Field เศรษฐกิจ ที่สามารถโยกย้ายไป Field อื่นๆ ได้ ทุนประเภทนี้เป็นรูปแบบของทุนที่มีเหตุผล สามารถคิดคำนวณเป็นปริมาณที่แน่นอนได้ สามารถระบุรูปแบบได้อย่างตายตัว (Michael Haralambos, Martin Holborn and Robin Heald, 2004: 65-66)

2. ทุนวัฒนธรรม บูร์ดิเยอร์ แบ่งแยกย่อยทุนวัฒนธรรมเป็นสามรูปแบบ คือ

- Objectified form ได้แก่ ทุนวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปแบบของวัตถุ เช่น หนังสือ รูปภาพ ซีดี ที่ปัจเจกบุคคลครอบครอง

- Institutionalized form คือ ทุนวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปแบบของสถาบัน เช่น คุณภาพ ชื่อเสียงของสถาบัน เป็นต้น

- Embodied form ได้แก่ สมรรถนะด้านวัฒนธรรมของปัจเจกบุคคล เช่น ความสามารถ ความรอบรู้ที่จะพูดเรื่องศิลปะ การมีบุคลิกที่สง่างาม สามารถวางท่าทางได้อย่างงดงาม ความหมายของ Embodied form ที่อยู่ในปัจเจกชนนี้ อาจจะมี ความหมายใกล้เคียงกับคำว่า Habitus ตรงนี้บูร์ดิเยอร์กล่าวว่า habitus นั้น เปรียบเสมือนค่าใช้สอย แต่ทุนวัฒนธรรมมูลค่าการแลกเปลี่ยน ซึ่งมีระบบการศึกษาเพื่อสืบทอด โครงสร้างทางสังคม เพราะระบบการศึกษามีความเกี่ยวข้องกับทุนทางวัฒนธรรมนั่นเอง เพราะเด็กที่เติบโตมาจากชนชั้นใด เขาก็ผ่านการขัดเกลามาจากชนชั้นนั้น และผลการขัดเกลาก็ทำให้เขาประกอบอาชีพที่สัมพันธ์กับชนชั้นนั้นด้วย

3. ทุนสัญลักษณ์ Symbolic Capital บูร์ดิเยอร์ หมายถึง สถานภาพ / ชื่อเสียง / การได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นๆ ทำให้เจ้าของทุนเกิดความได้เปรียบ และเกิดเป็นผลประโยชน์ต่างๆ ด้วยสังคมที่มีการแบ่งงานกันทำสูงมาก ความมีชื่อเสียงก็จะแยกย่อยไปตามสาขาต่างๆ แวดวงต่างๆ และวงการต่างๆ การมีรางวัลต่างๆ ในแต่ละสาขา ทำให้สังคมรู้จักทุนเหล่านั้นมากขึ้น อาทิ ซีไรต์ โนเบล เป็นต้น

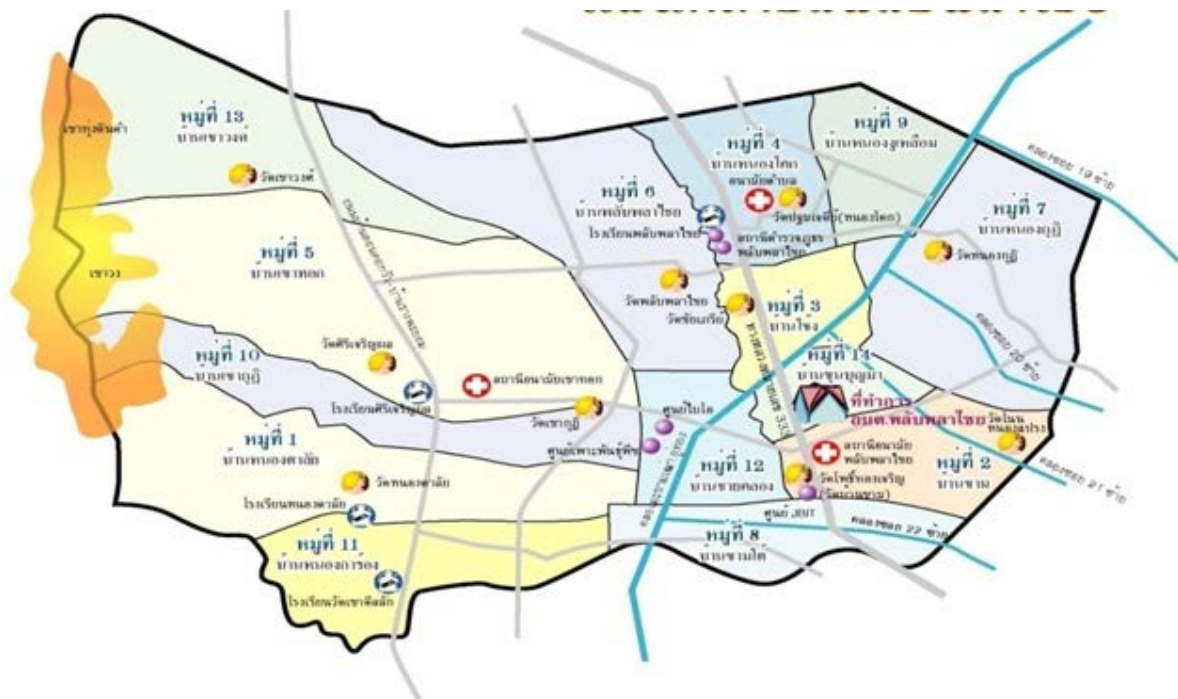
4. ทุนสังคม Social Capital มีสองความหมาย แต่ทั้งสองต่างก็มีความหมายถึงเครือข่ายทางสังคม Network ทั้งสิ้น ความหมายแรก เป็นการมองจากตัวโครงสร้างที่มองเครือข่ายจริง เช่น โครงสร้างของกลุ่มเพื่อนร่วมโรงเรียน เพื่อนร่วมอาชีพ ความหมายที่สองมองจากปัจเจก เช่น เป็นคนมีเส้นสาย เป็นคนกว้างขวาง จะทำอะไรก็ง่ายสะดวกนี้คือ ทุนสังคม

ทั้งนี้ยังได้นำแนวคิดของ รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ ในเรื่องของทุนชุมชน ซึ่งได้เพิ่มเติมแนวคิดเรื่องทุนชุมชน ต่อจากปีแอร์บูดิเยอร์อีก 1 กลุ่ม ได้แก่

5. ทุนประสบการณ์ ที่เป็นทุนสำคัญในชุมชน ในการบอกเล่าประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ หรือประสบการณ์ที่ล้มเหลวจากการทำกิจกรรมที่ผ่านมาของชุมชนเอง เพื่อดูว่าประเด็นปัญหาที่ถูกหยิบยกขึ้นมาเคยผ่านการแก้ไขด้วยวิธีการใดหรือไม่ ทั้งสำเร็จหรือล้มเหลว เพื่อที่จะนำมาใช้เป็นบทเรียนในการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมต่อไป

บริบทชุมชนตำบลลลับพลาย

จากแนวคิดทุนชุมชน 5 ด้าน ดังกล่าว เมื่อมาดูบริบทชุมชนตำบลลลับพลาย พบว่า ตำบลลลับพลาย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุพรรณบุรี มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 136 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 85,000 ไร่ อาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับตำบลบ้านโชน ทิศใต้ติดต่อกับตำบลดอนคา ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลสระแก้ว และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลเลาขวัญ ดังภาพที่ 1 ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงทางทิศตะวันตก พื้นที่ราบและที่ราบลุ่มทางทิศตะวันออกของตำบล มีแหล่งน้ำธรรมชาติเหมาะแก่การทำเกษตร ร้อยละ 90 ของผู้ปฏิบัติงานประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาเป็นอาชีพรับราชการ / พนักงานของรัฐ รับจ้าง และค้าขาย ตามลำดับ อาชีพที่สร้างรายได้ให้กับประชากรภายในตำบลมากที่สุด คือ อาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่อ้อย ข้าวโพด เป็นต้น โดยจุดประสงค์เพื่อบริโภค และจำหน่าย ซึ่งการจำหน่ายนั้น อาจจะผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งเข้ามาซื้อผลผลิตยังแหล่งผลิต และอาจมีบางส่วนที่เกษตรกรจะต้องนำไปจำหน่ายเอง ด้านการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคภายในครอบครัว และนำบางส่วนมาจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น วัว ไก่ ด้านอุตสาหกรรม มีโรงโม่หินทางด้านตะวันตก ในหมู่ที่ 13 และโรงสีข้าวในหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 7

ภาพที่ 1 แสดงแผนที่ตำบลลลับพลายและอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง

ตำบลลลับพลายมีทั้งหมด 14 หมู่บ้าน 3,530 ครัวเรือน ประชากรรวมทั้งสิ้น 11,838 คน แยกเป็นชาย 5,860 คน หญิง 5,978 คน หมู่บ้านที่มีประชากรมากที่สุด คือ หมู่ 6 บ้านลลับพลาย หมู่ 4 บ้านหนองโคก และหมู่ 7 บ้านหนองกุฎี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรในตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี แยกรายหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม
1 บ้านหนองตาลัย	233	384	425	809
2 บ้านขาม	292	353	407	760
3 บ้านโฆ้ง	159	261	268	529
4 บ้านหนองโคก	329	587	603	1,190
5 บ้านเขาทอก	216	353	396	749
6 บ้านพลับพลาไชย	372	695	669	1,364
7 บ้านหนองกุฎี	313	554	587	1,141
8 บ้านขามใต้	335	537	519	1,056
9 บ้านหนองงูเหลือม	189	375	371	746
10 บ้านลูกแก	202	334	318	652
11 บ้านหนองการ้อง	173	301	288	589
12 บ้านชายคลอง	286	449	470	919
13 บ้านเขาวงศ์	151	285	256	541
14 บ้านขุนบุญมา	280	392	401	793
รวม	3,530	5,860	5,978	11,838

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

■ ประวัติศาสตร์ชุมชน

จากการที่ทีมวิจัยชุมชนได้มีการสืบค้นความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับตำบลพลับพลาไชยที่ได้มีการบันทึกไว้ และการบอกเล่าของผู้รู้ในชุมชน ทำให้ได้ข้อมูลว่าบริเวณพื้นที่ดอนพลับพลา เป็นที่ตั้งพลับพลารับเสด็จพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เมื่อครั้งเสด็จมาบวงสรวงเจดีย์ยุทธหัตถีที่ดอนเจดีย์เมื่อปี 2456 แต่ก่อนอยู่ในเขตตำบลบ้านโฆ้ง ซึ่งเป็นหมู่บ้านใหญ่แห่งหนึ่งที่อพยพมาจากประเทศลาวสมัยรัชกาลที่ 3 นับถึงบัดนี้ราว 180 ปีแล้ว เพิ่งเปลี่ยนเป็นตำบลพลับพลาไชยเมื่อ 40 กว่าปีที่ผ่านมา ส่วนหมู่บ้านทางทิศเหนือ เช่น จรัลเก่า จรัลใหม่ พุ่งดินดำ กทม่วง จัดตั้งเป็นตำบลใหม่แต่ใช้ชื่อตำบลเก่าว่า ตำบลบ้านโฆ้ง ดังนั้นคำว่าพลับพลาไชย เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อจัดตั้งโรงเรียนใหม่และได้ทำพิธีเปิดป้ายโรงเรียนพลับพลาไชยเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2518

ดอนพลับพลา บางคนก็เรียกว่า เนินพลับพลา แต่ก่อนเป็นที่ดอนป่าขึ้นปกคลุม เป็นที่เลี้ยงวัวควายไล่ล่าสัตว์ป่า ปาแย้ ด้านทิศเหนือจดบริเวณป่าช้าใกล้โรงเรียน ส่วนทิศใต้ยาวไปราวกิโลเมตรเศษและครอบคลุมไปถึงหมู่บ้านโฆ้งด้วย นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีสันนิษฐานว่า ที่แห่งนี้เป็นสถานที่ตั้งค่ายหลวงของพระมหาอุปราชา ครั้นยกทัพมากระทำยุทธหัตถีที่ดอนเจดีย์ เพราะว่ามีรูปลักษณะการตั้งค่ายใหญ่ มีหนองน้ำขนาดใหญ่ ทางทิศตะวันตก ปัจจุบันถมกลบแล้ว มีลำ

ห้วยโค่งมีต้นน้ำจาก ลำเออเลาขวัญ ไหลผ่านมาทางไปบ้านขาม ตอนคา ลงสู่ลำน้ำจะเข้สามพัน มีน้ำตลอดปี ห่างจากตอน
พลับพลาไปทางทิศตะวันตกราว 300 เมตร มีหมู่บ้านชื่อว่า บ้านห้วย ทุกวันนี้ก็ได้อาศัยน้ำในลำห้วยดังกล่าว

ครั้งรัชกาลที่ 6 เสด็จมาบรวงสรวงอนุสรณ์ดอนเจดีย์เมื่อปี 2456 นั้น พระองค์ได้ประทับแรม (พักค้างคืน) ที่
พลับพลาที่เสด็จทั้งไปและกลับรวม 2 คืน นายจุม พรหมหนองโคก เสียชีวิตแล้วเมื่อปี 2546 อายุได้ 101 ปีเศษ อยู่บ้าน
หนองโคก ได้ร่วมรับเสด็จด้วยขณะอายุ 11 – 12 ปี เล่าว่า พลับพลาตั้งอยู่บริเวณที่ปักสายตรวจ (โรงพักตำรวจ) ต้นมะขามตัด
เป็นพุ่มอยู่หน้าพลับพลา (ปัจจุบันยังอยู่) พลับพลาสร้างและเรือนปั้นหยา เสาไม้ทูปเปลือก พื้นและฝาใช้ฝาไม้ไผ่ หลังคามุง
แฝก มีชานด้านหน้า

ซึ่งจากคำบอกเล่าของลูกหลานนายจุม พรหมหนองโคก ได้เล่าประวัติให้ฟังว่า นายจุม พรหมหนองโคก เป็นคน 5
แผ่นดิน เกิดเมื่อปี 2445 ที่บ้านหนองโคก ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่แยกออกมาจากบ้านโข้ง ชื่อบ้านหนองโคกนั้นคนเก่าเล่าว่ามีหนอง
น้ำใหญ่อยู่ใกล้หมู่บ้านและมีต้นไม้ใหญ่ขึ้นอยู่รอบหนอง มีนกชนิดหนึ่งอาศัยอยู่และส่งเสียงร้องเป็นประจำ อาจจะเป็นนก
โพระดกก็ได้ ชาวบ้านจึงเรียกหนองน้ำนั้นตามเสียงนกที่ได้ยินว่า หนองนกกระดิก แล้วกร่อยหรือเพี้ยนเปลี่ยนมาเป็นบ้าน
หนองโคกในปัจจุบัน ขณะที่ทำรางถางป่าจะสร้างวัดประจำหมู่บ้านก็พบเจดีย์เก่าแก่แต่โบราณและถือว่าเป็นเจดีย์องค์แรกใน
แถบถิ่นแถบนั้น จึงตั้งชื่อวัดว่า วัดปฐมเจดีย์ มาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่ง นายจุม เสียชีวิตเมื่อปี 2546 รวมอายุได้ 101 ปีเศษ

ชาวบ้านรู้ข่าวล่วงหน้ามาหลายเดือนและรู้สึกตื่นเต้นยินดีที่จะได้รับเสด็จเป็นครั้งแรกในชีวิต ทางทางได้เตรียมการ
ชุดสระน้ำ 2 แห่ง สระหนึ่งอยู่ที่ศทางใต้สถานีอนามัย ปัจจุบันอยู่บริเวณหน้าโรงเรียนพลับพลาไชย สำหรับเป็นสระน้ำดื่ม อีก
สระหนึ่งอยู่ติดกับถนนที่แยกไปสระแก้วหรือหน้าที่ปักสายตรวจ (โรงพัก) เป็นสระสำหรับน้ำใช้หรือทำครัว ปัจจุบันนี้ยังอยู่
ส่วนสระแรกนั้นเจ้าของที่ดินได้ถมไปไม่มีให้เห็นแล้ว นายอำเภอจะเข้สามพันและกำนันได้เกณฑ์ชาวบ้านโดยหมุนเวียน
ผลัดเปลี่ยนกันมาตัดถางป่าและสร้างพลับพลา เวลานั้นชาวบ้านกำลังเก็บเกี่ยวข้าว เส้นทางส่วนใหญ่ไปตามทางเกวียนแต่ก็มี
เปลี่ยนเส้นทางใหม่ลัดตัดตรงบ้าง ถางป่าให้กว้างกว่าทางเดิมอีกราวเท่าตัว

ส่วนพลับพลาที่เสด็จนั้นสร้างแบบเรือนไทยทรงปั้นหยา เสาไม้ทูปเปลือก 3 แถวๆ ละ 4 ต้น (บ้าน 3 ห้อง) แถว
กลางเสายาว 11 คอก แถวริมยาว 9 คอก ยกพื้นสูง 3 คอก (150 ซม.) พื้นและฝาทำด้วยฝาไม้ไผ่ หลังคามุงด้วยแฝกโดยขอ
เรียไรจากชาวบ้าน บ้านละ 10 ดับ เลิกงานแล้วจะคืนให้ พลับพลาหันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีชานทำด้วยไม้ไผ่ทั้งลำ
ลดหลั่นลงมากว้างราว 3 คอก มีบันไดขึ้น 5 ขั้น หน้าพลับพลาต้นมะขามตัดเป็นพุ่ม ด้านทิศเหนือและทิศใต้ของพลับพลา
สร้างเป็นที่พักผู้ติดตามในขบวนเสด็จสร้างด้วยไม้ไผ่คล้ายปะรำพิธี ยกพื้นสูงราวคอกเศษ กว้างราว 2 วา ยาว 20 กว้าวา ปู
ด้วยฟาก หลังคามุงแฝก ไม่มีฝา ทางทางได้ซื้อโอ่งน้ำบรรทุกเกวียนมาตั้งไว้ใกล้พลับพลาราว 30 ใบ เมื่อเลิกงานแล้วก็ขายให้
ชาวบ้านใบละ 2-3 บาท ทุกวันนี้ชาวหมู่บ้านโข้ง และบ้านหนองโคกยังภูมิใจและรักษาโอ่งน้ำครั้งนั้นไว้เป็นอย่างดี ไม่ยอมขาย
ให้ใครและใช้เป็นโอ่งน้ำดื่มด้านทิศใต้ของสระน้ำมีโรงครัว ทางทางได้ขอพริกผักผักเผงแตงน้ำเต้าข้าวสารถ่านฟืนเตรียมไว้ให้
พร้อม ชาวบ้านก็รวมใจกันจัดหามาถือว่าได้บุญยิ่งใหญ่คล้ายตั้งโรงครัวในงานวัด หุงข้าวด้วยกระทะใบใหญ่ ด้านทิศใต้
พลับพลาไม่มีม้า ขบวนเสด็จในครั้งนั้นใช้ม้าเป็นพาหนะนับร้อยตัว มีวัวเทียมเกวียนอีก 7-8 เล่มที่เดินด้วยเท้าอีกจำนวนมาก

นอกจากนี้ยังมีประวัติศาสตร์ของบ้านขาม “ไทยลาวเวียง สุพรรณบุรี” บ้านขาม ตำบลพลับพลาไชย อำเภออุทุมพร
จังหวัดสุพรรณบุรี มีพี่น้องชาวไทย ลาวเวียง ตั้งถิ่นพำนักอยู่เป็นจำนวนมาก ชาวไทยลาวเวียง อพยพมาจากนครเวียงจันทน์
ประเทศลาว เข้ามาอยู่สยามประเทศ ราวปี พ.ศ.2371 ครั้นศึกเจ้าอนุวงศ์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 จึง
ได้กวาดต้อนผู้คนชาวลาว มาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนแถบจังหวัดนครราชสีมา สระบุรี และสุพรรณบุรี การอพยพย้ายถิ่นฐาน
บ้านเรือนนั้น ได้กระทำกันเป็นระยะ ๆ ติดต่อกันเรื่อยมา ตำนานกล่าวว่า ชาวลาวเวียงกลุ่มนี้เป็นผู้มีฝีมือในการทอผ้าสามารถ

ผลิตเครื่องนุ่งห่มไว้ใช้เองได้โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติที่มีอยู่แล้ว ซึ่งเวลาผ่านไปกว่าร้อยปี งานทอผ้าฝ้ายจากฝ้ายมืออันประณีตตามแบบโบราณของชาวลาวกลุ่มนี้ยังไม่สูญหายไปไหน ยืนยันได้จากสีสันและลวดลายที่ปรากฏบนผืนผ้าตีนจก หรือผ้าทอมัดหมี่ และภูมิปัญญาในการทำนา หา ปู ปลาที่หาได้ยากในปัจจุบัน

ในปัจจุบัน ชาวไทยลาวเวียงที่บ้านขาม ตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรีแห่งนี้ ได้พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมความเป็นอยู่พื้นบ้าน นำมาสร้างการแสดงสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ไทยลาวเวียง และบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมชนบทเพื่อการท่องเที่ยว (บ้านขามโฮมสเตย์) จนถึงปัจจุบัน

■ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ตั้งแต่อดีต – ปัจจุบัน

ช่วงปี 2500 ชุมชนตำบลพลับพลาไชยมีวิถีชีวิตประกอบอาชีพทำการเกษตร ทำนา ใช้วัวควายไถนา ทำการเกษตรเพื่อยังชีพ ยังไม่มีเทคโนโลยีอะไรเข้ามาเกี่ยวข้องมากนัก เวลาทำกิจกรรมจะไปรวมกันทำที่วัด เล่นลูกช่วง เล่นม้าหางแดงเล่นเป็นกลุ่ม มอญซ่อนผ้า ต่อมาในปี 2521 - 2535 เริ่มมีไฟฟ้า โทรศัพท์ สถานีอนามัย มีการทำนาหยอด และยังคงใช้วัวควายไถนา การเลี้ยงดูบุตรส่วนใหญ่จะเลี้ยงดูกันเอง ให้กินนมตัวเอง จะมีความรักใคร่ผูกพันกันภายในครอบครัว เรียนหนังสือกับพระที่วัด ต่อมาในปี 2536 - 2560 เริ่มมีการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร ทำการเกษตรเชิงพาณิชย์ ทุกคนต้องชวนขายหาเงินมาใช้จ่าย ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไปทำงานต่างจังหวัด โดยการเลี้ยงดูเด็กให้อยู่กับ ตา - ยาย พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาทำให้เด็กขาดความอบอุ่น อินเทอร์เน็ตเริ่มเข้ามามีบทบาท เริ่มมีสื่อโซเชียล เกิดแรงกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่รุนแรงและก้าวร้าว ในช่วงปี 2550 เป็นต้นมาผ่านทางโทรศัพท์มือถือ เด็กติดเกมส์ ติดโทรศัพท์ ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ และส่งผลให้เด็กไม่สนใจการเรียนรู้อะไรด้วย

■ ต้นทุนภายในชุมชน ดังในตารางที่ 2

จากการจัดเวทีของทีมนักวิจัย ในการศึกษาทุนในชุมชนตำบลพลับพลาไชย 5 ด้าน โดยใช้แนวคิดของของบุนิเยอร์ ซึ่งประกอบด้วย ทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางวัฒนธรรม / ประเพณี / ภูมิปัญญา ทุนสัญลักษณ์ และทุนทางความรู้ / ประสบการณ์ / บทเรียน มาเป็นกรอบในการเก็บข้อมูล พบว่าตำบลพลับพลาไชยยังคงมีทุนชุมชนที่หลากหลายและเอื้อประโยชน์ในการเป็นพื้นที่การเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจถึงโครงสร้างของชุมชน ในขณะเดียวกันยังมีบุคคล/ หน่วยงานที่มีความรู้และความสามารถที่จะเข้ามาสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชย เกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงจนนำไปสู่การเป็นกำลังสำคัญในชุมชนต่อไป ขึ้นดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงทุน 5 ด้าน ในชุมชนตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ทุนชุมชน	หัวข้อ	รายละเอียด
1. ทุนทางสังคม	ทรัพยากรธรรมชาติ ที่คนในชุมชนใช้ในการดำเนินชีวิต	1. แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ คลองมะขามเฒ่า-อุ้มทอง ไหลผ่านหมู่ที่ 4, 6 และ 3 ห้วยลำประดู่ ไหลผ่านหมู่ที่ 3, 4, 6 และ 12 ห้วยหัวไหลผ่านหมู่ที่ 12 ห้วยตาควาย และคลองน้ำป่าไหลผ่านหมู่ที่ 2, 8 และ 14 รวมทั้งหนองสำนึก 2. แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำซับใหญ่ ม.13 ถึงเก็บน้ำฝน (ผ. 20,33,99) 91 แห่ง ประปาหมู่บ้าน 30 แห่ง และฝายน้ำล้น 8 แห่ง รวมทั้งคลองชลประทาน 1 สาย
		1. กลุ่มออมทรัพย์ 14 กลุ่ม

กลุ่มในชุมชน ซึ่งเป็นศูนย์รวมความรู้และภูมิปัญญาที่หลากหลายของตำบล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนอย่างมาก โดยมีหลายกลุ่มที่เริ่มนำเด็กและเยาวชนเข้ามาเรียนรู้ร่วมกับผู้สูงอายุในตำบลในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กลุ่มเกษตรปลอดภัย กลุ่มป่าชุมชน เป็นต้น	2. กลุ่มต่างๆ ในชุมชน เช่น เกษตร กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารโคกระบือ ดอกไม้ประดิษฐ์ ดนตรี ฟิน แคน ตัดกระดาษติดงานมงคล กลุ่มหนองไม้ฝรั่ง	
	หมู่ที่ 1	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
	หมู่ที่ 2	ศาลาสร้างสุข CC กลุ่มนวดแผนไทย ร้านค้าชุมชน SML กลุ่มบ้านขามผ้าไทย และกลุ่มเกษตรกร
	หมู่ที่ 3	โรงไฟฟ้าอุโมงค์ไบโอแมส และกลุ่มเกษตรกร
	หมู่ที่ 4	กลุ่มเย็บผ้า กลุ่มนวดแผนไทย กลุ่มทำขนม กลุ่มรับเหมาก่อสร้าง กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยง
	หมู่ที่ 5	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
	หมู่ที่ 6	กลุ่มปั่นเตาเผาเครื่องปั้นดินเผา กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
	หมู่ที่ 7	กลุ่มพลังงานทางเลือกตำบลพลับพลาไชย โรงสีชุมชน กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มผลิตดอกไม้จันทน์ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ กลุ่มจักสาน กลุ่มเกษตรกร
	หมู่ที่ 8	ศูนย์เรียนรู้สมุนไพรไทย กลุ่มนวดแผนไทย กลุ่มบ้านขามผ้าไทย กลุ่มทอผ้าบ้านขาม และกลุ่มเกษตรกร
	หมู่ที่ 9	กลุ่มผลิตน้ำหมักชีวภาพ กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ โรงสีชุมชน กลุ่มรับเหมาก่อสร้าง และกลุ่มเกษตรกร
หมู่ที่ 10, 11, 13	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์	
	หมู่ที่ 12	ศูนย์พันธุ์พืชเพาะเลี้ยง ศูนย์บริหารศัตรูพืช และกลุ่มเกษตรกร กลุ่มผักสวนครัว
หมู่ที่ 14	ศูนย์บริการสาธารณสุขตำบลพลับพลาไชย องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย และกลุ่มเกษตรกร	
องค์กรจัดตั้ง	1. อปพร.5 รุ่น จำนวน 200 คน 2. สภาเด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย จำนวน 70 คน 3. คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลพลับพลาไชย จำนวน 140 คน 4. ชมรมผู้สูงอายุตำบลพลับพลาไชย จำนวน 318 คน 5. ชมรมแพทย์แผนไทยตำบลพลับพลาไชย จำนวน 10 คน 6. กลุ่มดนตรีพื้นบ้านไทย-ลาวเวียง จำนวน 45 คน 7. กลุ่มบ้านขามโฮมสเตย์ จำนวน 29 คน	
สาธารณสุข	มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 3 แห่ง ได้แก่ 1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลพลับพลาไชย 2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านขามเหนือ 3) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเขาทอก ซึ่งทั้ง 3 รพ.สต.จะมีการจัด	

		กิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชนในเรื่องของการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเรื่องของสุขอนามัย																																											
การศึกษา		1. มีโรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนวัดเขาศีลสัก โรงเรียนบ้านหนองกุฎี โรงเรียนวัดโพธิ์ทองเจริญ และโรงเรียนวัดศรีเจริญผล โดยปัจจุบันโรงเรียนบ้านหนองกุฎี ได้มีการนำเด็กและเยาวชนมาร่วมเรียนรู้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภูมิปัญญาเรื่องการทำเกษตรปลอดภัย นอกจากนี้ยังมีครูมาร่วมทำกิจกรรมในการดูแลเด็กและเยาวชนร่วมกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างต่อเนื่องอีกด้วย																																											
		2. มีโรงเรียนขยายโอกาส 1 แห่ง คือ ร.ร.พลับพลาไชย																																											
		3. มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง																																											
		4. มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ซึ่งกำลังดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกให้เด็กได้รู้จักเรื่องความปลอดภัย โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยทางถนน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการนำไปสู่การจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ซึ่งเด็กๆจะได้เรียนรู้เรื่องราวของการสร้างสำนึกความปลอดภัยควบคู่ไปกับการสร้างสำนึกรักชุมชนให้กับเด็กที่อยู่ในวัยที่กำลังจดจำและรับรู้																																											
เครื่องมือใน อบต. พลับพลาไชย		<u>งานสาธารณสุข</u> <table><tr><td>-รถยนต์บรรทุกน้ำเอนกประสงค์</td><td>จำนวน</td><td>1</td><td>คัน</td></tr><tr><td>-รถยนต์บรรทุกขยะ</td><td>จำนวน</td><td>1</td><td>คัน</td></tr><tr><td>-เครื่องพ่นหมอกควัน</td><td>จำนวน</td><td>3</td><td>เครื่อง</td></tr><tr><td>- รถเครน</td><td>จำนวน</td><td>1</td><td>คัน</td></tr></table> <u>งานสำนักงาน</u> <table><tr><td>-รถยนต์ส่วนบุคคล</td><td>จำนวน</td><td>4</td><td>คัน</td></tr><tr><td>-รถจักรยานยนต์</td><td>จำนวน</td><td>1</td><td>คัน</td></tr><tr><td>-เครื่องคอมพิวเตอร์</td><td>จำนวน</td><td>51</td><td>เครื่อง</td></tr><tr><td>-เครื่องถ่ายเอกสาร</td><td>จำนวน</td><td>2</td><td>เครื่อง</td></tr><tr><td>-เครื่องโทรสาร</td><td>จำนวน</td><td>1</td><td>เครื่อง</td></tr><tr><td>-เครื่องพิมพ์ดีด</td><td>จำนวน</td><td>3</td><td>เครื่อง</td></tr></table>				-รถยนต์บรรทุกน้ำเอนกประสงค์	จำนวน	1	คัน	-รถยนต์บรรทุกขยะ	จำนวน	1	คัน	-เครื่องพ่นหมอกควัน	จำนวน	3	เครื่อง	- รถเครน	จำนวน	1	คัน	-รถยนต์ส่วนบุคคล	จำนวน	4	คัน	-รถจักรยานยนต์	จำนวน	1	คัน	-เครื่องคอมพิวเตอร์	จำนวน	51	เครื่อง	-เครื่องถ่ายเอกสาร	จำนวน	2	เครื่อง	-เครื่องโทรสาร	จำนวน	1	เครื่อง	-เครื่องพิมพ์ดีด	จำนวน	3	เครื่อง
-รถยนต์บรรทุกน้ำเอนกประสงค์	จำนวน	1	คัน																																										
-รถยนต์บรรทุกขยะ	จำนวน	1	คัน																																										
-เครื่องพ่นหมอกควัน	จำนวน	3	เครื่อง																																										
- รถเครน	จำนวน	1	คัน																																										
-รถยนต์ส่วนบุคคล	จำนวน	4	คัน																																										
-รถจักรยานยนต์	จำนวน	1	คัน																																										
-เครื่องคอมพิวเตอร์	จำนวน	51	เครื่อง																																										
-เครื่องถ่ายเอกสาร	จำนวน	2	เครื่อง																																										
-เครื่องโทรสาร	จำนวน	1	เครื่อง																																										
-เครื่องพิมพ์ดีด	จำนวน	3	เครื่อง																																										
2 . ทุ น ท า ง เศรษฐกิจ	อาชีพ	1. ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ อ้อย ข้าวโพด)																																											
		2. การเลี้ยงสัตว์ (วัว ไก่)																																											
		3. อาชีพรับราชการ / พนักงานของรัฐ																																											
		4. รับจ้าง																																											
		5. ค้าขาย																																											
	เศรษฐกิจ	1. ร้านขายปุ๋ย-ยา 7 แห่ง 13. ร้านขายวัสดุก่อสร้าง 4 แห่ง																																											
		2. ปั๊มน้ำมัน 2 แห่ง 14. โรงแรมขนาดเล็ก 1 แห่ง																																											

		3. ฟาร์ม 19 แห่ง 4. ร้านอาหาร 21 แห่ง 5. ร้านเสริมสวย 11 แห่ง 6. ตลาดนัด 4 แห่ง 7. โรงไม้ 2 แห่ง 8. ปั้นหลอด 7 แห่ง 9. ร้านเฟอร์นิเจอร์ 1 แห่ง 10. ร้านอินเทอร์เน็ต 2 แห่ง 11. โรงงานไฟฟ้าชีวมวล 1 แห่ง 12. รีสอร์ท 3 แห่ง	15. โรงสีข้าว 2 16. ขายไม้ประดับ 2 17. อุ้งมอรถยนต์/จักรยานยนต์ 25 18. ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า 4 19. ร้านขายของชำ 69 แห่ง 20. โกดัง 5 21. ร้านขายโทรศัพท์ 5 22. ร้านซ่อมคอมพิวเตอร์ 1 23. ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า 2 ได้แก่ 27 รีสอร์ท ชาลิสารีสอร์ท และอุดมทรัพย์รีสอร์ท
3. ทู น ทาง วัฒนธรรรม / ประเพณี / ภูมิ ปัญญา	วัฒนธรรรม / ประเพณี ซึ่งมีการ สืบทอดมาแต่โบราณ โดยเฉพาะวัฒนธรรม ลาวเวียง ซึ่งเป็นเชื้อ สายดั้งเดิมของตำบล รวมทั้งภูมิปัญญาที่ สืบทอดต่อกันมา	1. งานปฐมนิเทศประจำปี 2. ทำบุญกลางหมู่บ้าน 3. การเวียนเทียน 4. สารทลาว กระยาสารท ข้าวเหนียวแดง 5. แข่งม้ง 6. ทอผ้าที่กระตุก 7. ทำมาแค้นาค ม.2 8. ประเพณีสู่ขวัญแบบลาวเวียง (นายเสี้ยว) 9. เผาข้าวหลาม 10. บุญข้าวจี่	
	ภูมิปัญญา / ผู้รู้	1. กวาดยาเด็ก ม.1, 5, 8 2. เพาะเห็ด 3. เมล่อนเงินล้าน 4. การปลูกต้นไม้ 5. ป่าชุมชน 6. เครื่องจักสาน 7. สมุนไพร 8. กลุ่มทอผ้า	

		9. ทองม้วน 10. ผ้าไหม 11. บ่อก๊าซชีวภาพ
4. ทู น ทาง สัญลักษณ์		1. โอท็อปบ้านขามผ้าไทย ลวดลายท้องถิ่น 2. ผ้าทอตีนจก ทอมัดหมี่ ยกดอก 3. หลวงปู่เพียว 4. ภาษาลาวเวียง
5 . ทู น ประสบการณ์ / ความรู๋ / บทเรียน		1. ศูนย์เรียนรู้ในชุมชน 2. สร้างสนามกีฬา 3. ทำกิจกรรมและชวนถอดบทเรียน 4. พาเด็กเข้าวัด โรงเรียน และการเรียนรู้การใช้ชีวิตในชุมชน การฝึกอาชีพ หมู่ 7 5. กิจกรรมจิตอาสา ศิลปวัฒนธรรม 6. อบรมรายบุคคล (หัวใจ) 7. เยี่ยมบ้านเด็ก ดูสภาพครอบครัว สอบถามเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเด็ก 8. เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 9. การเพาะปลูกถั่วงอกในขวดน้ำ 10. การศึกษาดูงาน การลงพื้นที่ 11. ทำฝายและการเรียนรู้เรื่องไฟฟ้า 12. ฝึกให้เด็กว่ายน้ำ

ภาพที่ 2 สรุปข้อมูลอาชีพในแผนผังตำบลพลับพลาย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

แม้ว่าตำบลพลับพลาไชยจะมีทุนมากมายในชุมชน โดยเฉพาะทุนด้านอาชีพ และมีการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนผ่าน 5 กิจกรรม แต่กลับพบว่า เด็กและเยาวชนขาดการเรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่น รูปแบบการทำกิจกรรมยังขาดความต่อเนื่อง กลุ่มเด็กและเยาวชนขาดการทำกิจกรรมอย่างจริงจัง ขาดระบบการทำงานด้านเด็กและเยาวชนจึงทำให้ไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน กิจกรรมที่ทำจึงทำเป็นครั้งๆ ไม่เชื่อมโยงเป็นกระบวนการ บทบาทหลักอยู่ที่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล โดยผู้นำชุมชนและแกนนำชาวบ้านทำหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรม แต่ขาดการมาออกแบบกิจกรรมร่วมกัน ด้วยเหตุนี้รูปแบบในการทำงานกับเด็กและเยาวชนในตำบลจึงยังเป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และจัดกิจกรรมแบบแยกส่วน จัดกิจกรรมตามวันสำคัญหรือตามภารกิจเท่านั้น ทีมวิจัยจึงสนใจดำเนินโครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เพื่อให้คนในตำบลพลับพลาไชยได้มาร่วมกันค้นหากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเพื่อที่จะให้เกิดกลไกในการดูแลเด็กและเยาวชนในตำบลฯ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในชุมชนให้มีกระบวนการคิดและการจัดการตนเองในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วมกับชุมชน

2.2 งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน

ชาวบ้านในชุมชนแพรกหนามแดง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม (2557) ได้ทำวิจัยภายใต้โครงการการพัฒนาศักยภาพและทักษะการใช้ชีวิตผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนตำบลแพรกหนามแดง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งพบว่ากระบวนการและแนวทางการพัฒนาศักยภาพและทักษะการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์ประกอบด้วย

1. กระบวนการพัฒนาศักยภาพและทักษะการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์

- **การทำงานเป็นทีม** ทีมวิจัยจะมีการนัดหมายเวลาให้ตรงกัน ก่อนทำกิจกรรมกับน้องๆ ต้องลงมือทำเองก่อน เช่น การหาข้อมูลการลงพื้นที่ก่อน หรือทดลองเล่นเกมสีก่อน เป็นต้น และวางแผนเพื่อออกแบบกิจกรรมร่วมกัน ปรับกิจกรรมให้ทุกคนมีความสุขและได้สาระ
- **วางแผนก่อนจัดการเรียนรู้** ทีมวิจัยจะมีการตั้งโจทย์การเรียนรู้ว่าจะให้เรียนรู้อะไร แล้วหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนั้นเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้โดย นวัตกรรม เวลา ที่ชัดเจน แบ่งบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ประสานงานผู้เข้าร่วม สถานที่ อาหาร และอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
- **ประเด็นในการจัดกิจกรรม** ทีมวิจัยจะเลือกประเด็นบริบทชุมชน/ทรัพยากร/อาชีพ/วิถีชีวิต/สิ่งแวดล้อม เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ควรรู้ และเด็กทำแล้วมีความสุข รวมทั้งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่พร้อมจะให้การเรียนรู้แก่เด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี
- **กิจกรรมสร้างการเรียนรู้** ควรเป็นกิจกรรมที่ออกแบบให้เกิดการเรียนรู้ มีระบบการทำงานและมีกระบวนการที่หวังผลสู่การเรียนรู้ทั้งทีมและเด็ก/เยาวชนที่เข้าร่วม ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมก่อนทำกิจกรรม การวางแผนและออกแบบกระบวนการ การประสานงานการทำกิจกรรม และสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม
- **การตั้งคำถามเพื่อสร้างการเรียนรู้** เป็นการตั้งคำถามให้เห็นภาพรวมก่อนแล้วจึงถามเจาะลงลึกเพื่อให้เข้าใจระบบและเรียนรู้ร่วมกัน เช่น อาชีพในตำบลแพรกหนามแดงมีอะไรบ้าง อุปกรณ์ที่ใช้เย็บจากมีอะไรบ้าง เป็นต้น แล้วเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของเราอย่างไร
- **การสรุปบทเรียนก่อน ระหว่างการดำเนินงาน และหลังทำกิจกรรม** การสรุปบทเรียนทุกครั้งมีความจำเป็นมาก เพราะจะได้รู้ว่าการดำเนินงานแต่ละครั้งได้เรียนรู้เรื่องอะไร/ต้องปรับปรุงเรื่อง

อะไรอย่างไร/มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างเพื่อนำไปปรับใช้กับการทำกิจกรรมครั้งต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

■ บทบาทของพี่เลี้ยงในชุมชน

1. ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ (การพูด/การแต่งกาย)
2. ตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้
3. สามารถรับฟังและให้คำปรึกษาได้ทุกเรื่อง
4. รู้ทันเด็กและเยาวชน
5. ต้องเก็บข้อมูลพฤติกรรม/ลักษณะนิสัยของเด็กและเยาวชนโดยการสังเกต เพื่อปรับวิธีการในการพูดคุยหรือแนะนำ

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพและทักษะการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์

■ การจัดกระบวนการเรียนรู้

การรวมกลุ่มเด็กให้มาทำกิจกรรม ต้องเป็นกิจกรรมที่เด็กสนใจ เปิดโอกาสให้เด็กออกแบบกิจกรรมด้วยตัวเองอย่างอิสระ เนื่องจากเด็กมีการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เข้ามาอยู่ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องเติมกิจกรรมในลักษณะของการให้แก่น คือ ให้กระบวนการคิดและเครื่องมือในการทำงาน เมื่อเด็กเห็นกระบวนการ ก็จะเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับความรู้ในชุมชน เพื่อให้เด็กเกิดทักษะในการดำรงชีวิต ผ่านกระบวนการที่พี่เลี้ยงคอยกระตุ้น แนะนำ เปิดพื้นที่ให้เด็กได้พูดคุยกัน มีการจัดการให้เด็กลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ทำให้เด็กได้ความรู้เพิ่มเติมโดยเด็กเป็นค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง พี่เลี้ยงช่วยนำข้อมูลมารวบรวมกันสรุปวิเคราะห์ร่วมกันกับเด็กและผู้ปกครอง จนเกิดเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน นำสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กได้จริง

เมื่อเด็กเกิดปัญหา อาจเพราะมีสิ่งเร้าด้านลบเข้ามากระทบ เช่น พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน ภายนอก ช่วงวัยของเด็ก ความไม่เข้าใจเด็กของผู้ปกครอง อารมณ์ของเด็ก ความขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน ยาเสพติด เหล้า Social media การพบปะเพื่อนต่างพื้นที่ เรื่องเพศ ทำให้พี่เลี้ยงต้องสังเกตลักษณะนิสัย และทำความเข้าใจพื้นฐานเด็ก/ครอบครัว โดยการเรียกพูดคุยเป็นรายคน รวมถึงรับฟังให้คำปรึกษา/แนะนำ ในทุกเรื่อง เมื่อได้กรรวมกลุ่มทำกิจกรรมภายใต้ชุดความรู้ที่ลงไปเก็บแล้ว เด็กกลับมาออกแบบคิดกิจกรรมใหม่ตามความสนใจภายใต้ความรู้ของท้องถิ่น ทำให้เกิดกิจกรรมที่สร้างสรรค์และต่อเนื่อง

■ บทบาทการหนุนเสริมของพี่เลี้ยง

พี่เลี้ยงต้องคอยกระตุ้นให้เด็กได้พูด คิด ทำด้วยตัวเอง เริ่มจากให้ทำความเข้าใจเนื้อหาของโครงการและเพิ่มจำนวนทีมโดยเปิดอิสระในการทำกิจกรรมตามที่อยากทำ เช่น การเล่นดนตรี การรำไทย เป็นต้น พี่เลี้ยงต้องคอยประสานผู้ปกครองและคนในชุมชน เพื่อเปิดพื้นที่ให้ทำกิจกรรมภายใต้กรอบกระบวนการวิจัยในการเก็บข้อมูลของท้องถิ่นโดยการลงมือทำซ้ำๆ แต่สลับพื้นที่เพื่อไม่ให้เด็กรู้สึกเบื่อและเกิดการตื่นตัวอยู่เสมอ เมื่อทีมเด็กเกิดปัญหา เช่น ปัญหาครอบครัว ขัดแย้งกันในทีม พี่เลี้ยงต้องทำหน้าที่เชื่อมประสานรับฟังทำความเข้าใจโดยการเรียกพูดคุยเป็นรายคนและสังเกตลักษณะอุปนิสัย พฤติกรรม ปฏิกิริยาของแต่ละคน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางเชื่อมประสานให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นจากนั้นจึงปล่อยให้เด็กออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้ชุดข้อมูล ความรู้ของท้องถิ่นในการพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชน

■ การติดตามประเมินผล

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลท้องถิ่น ทำให้เด็กและเยาวชนรู้จักทุนในชุมชน/ท้องถิ่นมากขึ้น จุกคิด กลับมาทบทวนตัวเองมากขึ้นในการใช้ประโยชน์จากทุนที่มี การรู้จักทุนทำให้บางคนคิด กลับไปประกอบอาชีพของครอบครัว มีพฤติกรรมอ่อนน้อม กริยา มารยาทดีขึ้น รวมทั้งมีความสัมพันธ์ที่ดี เพราะมีการปรับตัวเข้าหากันของคนในครอบครัว และมีการพูดคุยกันมากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อมูลที่ได้มาออกแบบกิจกรรมใหม่เพื่อให้น้องๆ ได้เรียนรู้ท้องถิ่นด้วย นอกจากนี้เด็กและเยาวชนในทีมจะช่วยกันดูเพื่อนและน้องๆ แล้ว ผู้ปกครองก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ช่วยสะท้อนพฤติกรรมของเด็กได้ ทีมวิจัยสามารถติดตามได้จากการพูดคุยร่วมกับผู้ปกครอง รายบุคคลหรือขณะที่ผู้ปกครองเข้าร่วมทำกิจกรรม จะช่วยกันพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนตำบลแพรวพนาแดงให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในด้านบวก และอยู่ร่วมกับคนในชุมชนได้อย่างดี มีจิตอาสาที่จะช่วยเหลือชุมชน พิสูจน์ให้คนในครอบครัวและในชุมชนเห็นว่าเด็กก็มีศักยภาพหากได้รับกระบวนการเรียนรู้จากภายในตนเอง ทีมวิจัย และพี่เลี้ยงที่ช่วยกันกล่อมเกลานับว่าเป็นการช่วยชุมชนทางอ้อมอีกทางหนึ่งผ่านเด็กและเยาวชน

3. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพและทักษะการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์

1. กิจกรรมที่เด็กสนใจอยากเรียนรู้

กิจกรรมที่ควรเป็นกิจกรรมที่เด็กอยากเรียนรู้ สนุก มีสาระ และเชื่อมโยงสู่การจัดการตนเอง การจัดการครอบครัว และการจัดการชุมชน เช่น จำลองชุมชนสร้างสรรค์ที่เด็กเห็นและอยากลงมือทำด้วยตนเอง จากจุดเล็กๆ ขยายผลไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นต้น

2. กระบวนการ / ความรู้ในชุมชน

กระบวนการเรียนรู้ที่สนุก ปรับเปลี่ยนไปตามช่วงวัย กิจกรรมที่จะสร้างการเรียนรู้ และองค์ความรู้ที่มีในชุมชน สะท้อนเชื่อมโยงสู่การใช้ชีวิตที่เป็นจริงในชุมชน เช่น การจัดการตนเอง การเรียน การช่วยเหลือผู้ปกครองในครอบครัว และการช่วยเหลือส่วนรวม การประกอบอาชีพ เป็นต้น เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ตลอดจนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับการดำรงชีวิตต่อไป

3. บทบาทพี่เลี้ยงในการหนุนเสริม

พี่เลี้ยงควรมีบทบาทในการกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้ข้อมูลที่มีในชุมชนอย่างต่อเนื่อง การให้คำแนะนำ และช่วยประสานงานในสิ่งที่เด็กไม่สามารถดำเนินการเองได้ รับรู้ รับฟัง และเข้าใจ เพื่อหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะการใช้ชีวิตอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

สอดคล้องกับชาวบ้านใน ต.สวนผึ้ง อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี (2557) ได้ทำวิจัยภายใต้โครงการรูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดของกลุ่มเด็กและเยาวชน ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งพบว่า การทำงานด้านเด็กและเยาวชน กลไกการทำงานของพี่เลี้ยงในชุมชนมีความสำคัญอย่างมาก โดยสรุปรูปแบบการจัดกระบวนการออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 พี่เลี้ยงเป็นคนจัดกระบวนการ

1. ประชุมทีม เพื่อวางแผนก่อนการทำกิจกรรมทุกครั้ง แบ่งบทบาทหน้าที่และเตรียมเนื้อหาในการพาเด็กทำกิจกรรมที่เหมาะสม

2. กำหนดเป้าหมาย ในการพาเด็กทำกิจกรรมที่ชัดเจน สามารถสร้างความเข้าใจหรือเติมข้อมูลในเรื่องที่เด็กๆ สนใจได้ เช่น การจัดกิจกรรมครั้งนี้เด็กๆ ต้องการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด พี่เลี้ยงจำเป็นต้องเตรียมข้อมูลและกระบวนการมาออกแบบร่วมกับเด็ก
3. ค้นหาข้อมูล การทำกิจกรรมกับเด็กทุกครั้งพี่เลี้ยงต้องเริ่มจากการค้นหาข้อมูล ไม่ใช่ไปสอนเด็ก แต่เพื่อเตรียมไว้ตั้งคำถามหรือให้คำแนะนำเมื่อเด็กเกิดข้อติดขัดในการทำกิจกรรม
4. ค้นหาความต้องการที่แท้จริง พี่เลี้ยงต้องลงพื้นที่ไปพบปะพูดคุยกับเด็กอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับสิ่งที่เด็กต้องการผ่านการตั้งคำถามที่สร้างการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อค้นหาความต้องการที่แท้จริงของเด็กให้พบ
5. เปิดพื้นที่และเอื้อให้เด็กทำกิจกรรม โดยต้องให้อิสระเด็กในการออกแบบกิจกรรมตามที่เขาสนใจด้วยตนเอง โดยพี่เลี้ยงทำหน้าที่คอยมองอยู่ห่างๆ
6. กระตุ้นการทำกิจกรรมของเด็ก หมั่นตั้งคำถามและเติมกำลังใจในระหว่างการทำกิจกรรมให้กับเด็กเป็นระยะ
7. วิเคราะห์ข้อมูล ในระหว่างที่ทำกิจกรรมที่เลี้ยงต้องคอยสังเกตพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนและนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ เพื่อใช้ในการตัดสินใจในการทำกิจกรรมกับเด็กในแต่ละช่วงวัย
8. สรุปบทเรียน พี่เลี้ยงต้องพูดคุยและถอดความรู้ทุกครั้งหลังจากการทำกิจกรรม เพื่อให้เห็นบทเรียนการดำเนินกิจกรรมในแต่ละครั้ง
9. การมีส่วนร่วม ทุกขั้นตอนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมติดตามและ ร่วมรับผล
10. การหนุนเสริมกระบวนการ โดยหัวใจสำคัญในการพูดคุยเน้นการแลกเปลี่ยนซักถาม และฝึกให้เกิดกระบวนการฟัง การพูด การตั้งคำถาม การจดบันทึก และฝึกคิดอย่างเป็นระบบ โดยรุ่นพี่และรุ่นน้องคอยเกื้อกูลการทำกิจกรรมร่วมกัน
11. การติดตามและประเมินผล ทุกกิจกรรมที่ทำต้องมีการลงติดตามผลลัพธ์ของกิจกรรมที่เด็กๆ ทำอยู่เสมอ เพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหมดและนำกลับมาพูดคุยกับเด็กทั้งเพื่อการให้กำลังใจ การชื่นชม หรือการชวนปรับกิจกรรมให้เหมาะสม
12. สิ่งสำคัญ คือ พี่เลี้ยงต้องเรียนรู้ข้อมูลของน้องไม่เพียงเฉพาะในช่วงการทำกิจกรรม แต่ต้องลงไปพบพูดคุยกับคนในครอบครัวเพื่อให้เห็นสถานการณ์จริงของเด็กแต่ละคน

รูปแบบที่ 2 พี่เลี้ยงเอื้อให้เด็กและเยาวชนจัดกระบวนการ

1. เปิดพื้นที่ให้มีการเสนอความต้องการของเด็กทุกคน พร้อมทั้งมีการจัดกลุ่มความต้องการของเด็ก แต่ละช่วงอายุให้ชัดเจน เพื่อให้เห็นประเด็นความต้องการร่วม
2. กำหนดเป้าหมายหรือความต้องการที่ชัดเจนร่วมกัน
3. ประชุมทีม เพื่อวางแผน แบ่งบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน
4. ออกแบบกิจกรรมร่วมกัน โดยที่ทุกคนได้ร่วมกันเสนอความคิดเพื่อตอบเป้าหมายที่ตั้งไว้
 - กิจกรรมมีความสนุกสนาน

- มาจากความสนใจของทุกคน
 - สอดเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่ต้องการพัฒนา
5. เตรียมเนื้อหาที่จะใช้ มีการค้นหาข้อมูลศึกษาเพิ่มเติมก่อนที่จะทำกิจกรรม (ทั้งจากหนังสือ สื่อ รวมถึงการลงไปชุมชน)
 6. แบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในกระบวนการ

ช่วงทำกิจกรรม

- ปลื้มอกดีใจ
- คนนำกิจกรรม
- ผู้ร่วมในกระบวนการ

ช่วงสรุปบทเรียน

- จับประเด็นขึ้นกระดาน
 - กระบวนการชวนพูดชวนคุย
 - การทำสรุปการประชุม
 - คำถามที่ใช้ในการสรุปบทเรียนหลังจากการทำงานร่วมกัน
 - อะไรที่ได้ดี
 - รู้สึกอย่างไร
 - ได้เรียนรู้อะไร
 - ได้อะไรใหม่ๆ
 - สิ่งสำเร็จ และล้มเหลวมีอะไรบ้าง
 - จะแก้ปัญหายังไง
 - จะเริ่มต้นอย่างไร
7. ลงมือทำกิจกรรมร่วมกัน ทุกคนต้องได้ปฏิบัติ
 8. สรุปบทเรียนการทำกิจกรรมและวางแผนในการทำกิจกรรมครั้งต่อไปร่วมกัน

3) นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

- **เด็กและเยาวชน** หมายถึง เด็กและเยาวชนที่อยู่ในตำบลลพบุรีไชย ช่วงอายุระหว่าง เด็กวัยเรียน (School age) คือ ช่วงอายุ 6 - 12 ปี ถึง วัยรุ่นช่วงท้าย อายุช่วง 18 - 21 ปี
- **กระบวนการมีส่วนร่วม** ของชุมชน คือ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผนการดำเนินงาน ร่วมลงมือทำ ร่วมสรุปบทเรียนและติดตามผล ร่วมรับผลประโยชน์ (ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น)
- **การพัฒนาศักยภาพ** ของเด็กและเยาวชน 5 ด้าน ได้แก่
 1. ศักยภาพด้านการเรียนรู้ คือ สนุกกับการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต
 2. ศักยภาพด้านการคิด คือ สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเชื่อมโยงและเป็นระบบ
 3. ศักยภาพด้านสังคมและการจัดการ คือ สามารถอยู่ในสังคมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง
 4. ศักยภาพด้านสื่อ คือ รู้เท่าทันอย่างสร้างสรรค์
 5. ศักยภาพด้านร่างกาย คือ ทักษะการพูด การฟัง การตั้งคำถาม การจดบันทึก

- **การอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข คือ** การที่เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมในชุมชน ช่วยเหลือสังคม และการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 3

ขั้นตอนการดำเนินงาน

3.1 กระบวนการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินกิจกรรมของโครงการการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในรายงานฉบับสมบูรณ์มีกิจกรรมต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

- 1) จัดเวทีสร้างความเข้าใจในชุมชน
- 2) ประชุมทีมวิจัย
- 3) จัดอบรมทีมวิจัยเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบมีส่วนร่วม
- 4) เก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- 5) เก็บข้อมูลบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชย
- 6) จัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูล
- 7) ศึกษาและเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานเด็กและเยาวชนในพื้นที่อื่น
- 8) จัดเวทีใหญ่นำเสนอผลการศึกษาในชุมชน
- 9) ทดลองปฏิบัติการกิจกรรมตามแนวทางในกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
- 10) เวทีนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณะ
- 11) จัดทำรายงานผลการวิจัย

รายละเอียดดังในตารางที่ 3 สรุปผลการดำเนินงาน โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชย ในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (1 เมษายน 2560 - 31 มีนาคม 2563)

ตารางที่ 3 สรุปผลการดำเนินงานโครงการการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

(1 เมษายน 2560 – 31 มีนาคม 2563)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	กระบวนการ/วิธีการ	ผลที่จะได้รับ	ระยะเวลา	ผลการดำเนินงาน	บทเรียนที่ได้
1. เวทีสร้างความเข้าใจในชุมชนในการทำงาน	1. เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายและผู้ปกครอง 2. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพเด็กฯและเยาวชน	1. เด็กและเยาวชน 2. ผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับพัฒนาเด็กและเยาวชน	1. จัดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และสร้างความเข้าใจในการทำงานกับเยาวชนกลุ่มเป้าหมายและผู้ปกครอง	1. เยาวชนกลุ่มเป้าหมายและผู้ปกครองมีความเข้าใจถึงโครงการและวัตถุประสงค์ของการทำงาน 2. ได้รับความร่วมมือของเยาวชนและผู้ปกครองในการพัฒนาศักยภาพเด็กฯ	22 มิ.ย. 60 8 ก.ย. 60 (2 ครั้ง) 18 ต.ค. 60 19 ต.ค. 60 24 พ.ย. 60 13 ธ.ค. 60	1) เยาวชนกลุ่มเป้าหมายและผู้ปกครองมีความเข้าใจถึงโครงการและวัตถุประสงค์ของการทำงาน จนเกิดความร่วมมือของเยาวชนและผู้ปกครองในการพัฒนาศักยภาพเด็กฯ และทราบประวัติศาสตร์ชุมชนร่วมด้วย 2) เกิดความสัมพันธ์ของคนในชุมชนผ่านกิจกรรมการจัดเวทีสร้างความเข้าใจในชุมชน	1) การสร้างความสัมพันธ์ในเวทีกับผู้เข้าร่วม ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชนกลับคืนมาและได้รับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในชุมชน 2) การที่ทีมวิจัย เด็กและเยาวชน มีเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน เกิดความเข้าใจในการดำเนินโครงการร่วมกัน ทำให้การทำกิจกรรมต่างๆ ในโครงการเกิดการมีส่วนร่วมและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน
2. ประชุมทีมวิจัย	1. เพื่อวางแผนการดำเนินงานของทีมวิจัย 2. เพื่อสรุปบทเรียนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน	1. ทีมวิจัย 2. ที่ปรึกษาโครงการฯ 3. ผู้ที่สนใจ	1. ทีมวิจัยจัดประชุมวางแผนการดำเนินงานและสรุปบทเรียน	1. ทีมวิจัยได้แผนการดำเนินงานที่ชัดเจน 2. ทีมวิจัยได้เรียนรู้บทเรียนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน	22 มิ.ย. 60 8 ก.ย. 60 (2 ครั้ง) 11 ต.ค. 60 6 พ.ย. 60	1) ทีมวิจัยได้วางแผน แบ่งบทบาทในทีมงาน และกระบวนการจัดเวทีในแต่ละครั้ง รวมทั้งสรุปบทเรียนการดำเนินงานหลังทำกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อนำไปปรับ	1) การวางแผนเพื่อแบ่งบทบาท กระบวนการในทีมงานช่วยให้การจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพและเมื่อนำมาสรุปบทเรียนทีมวิจัยแต่ละคนจะได้

						ใช้กับการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	พัฒนาศักยภาพของตนเองให้ดีขึ้น 2) การประชุมทีมอย่างต่อเนื่องทำให้ทีมมีความเข้าใจและเห็นทิศทางการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน และมีพื้นที่ในการนำบทเรียนการทำงานมาแลกเปลี่ยนกัน
3. จัดอบรมทีมวิจัยเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบมีส่วนร่วม	1. เพื่อพัฒนาทักษะนักวิจัย เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง 2. เพื่อให้ นักวิจัย เด็ก และเยาวชน เรียนรู้ เครื่องมือที่เหมาะสม กิจกรรม	1. ทีมวิจัย 2. ที่ปรึกษาโครงการฯ 3. ผู้ที่สนใจ	จัดอบรมพัฒนาเทคนิคการเก็บข้อมูล	1. ทีมวิจัย เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง เกิดการพัฒนาทักษะในการเก็บข้อมูล 2. ทีมวิจัย เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง เกิดการเรียนรู้เครื่องมือที่เหมาะสม	10 – 14 พ.ค. 60 18 – 20 พ.ค. 61 18 – 19 ส.ค. 61	1) ทีมวิจัยได้เรียนรู้การเป็นวิทยากร กระบวนการ ทักษะการพูด การฟัง การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดเวที การคิดวิเคราะห์ จนสามารถจัดเวทีในพื้นที่ได้ รวมทั้งประยุกต์ใช้เครื่องมือในการสร้างการมีส่วนร่วมในเวทีได้ เช่น timeline แผนที่เดินดิน เป็นต้น 2) กระบวนการสร้างการเรียนรู้ อย่างมีส่วนร่วม ต้องมีการปรับวิธีการหนุนเสริมของพี่เลี้ยงเด็ก และเยาวชนโดยการเปิดพื้นที่ และโอกาสให้เด็กและเยาวชน	1) การฝึกทักษะการพูด การฟัง และวิทยากรกระบวนการ ช่วยให้ทีมวิจัยเรียนรู้และกล้าที่จะลงมือดำเนินงานในพื้นที่ได้อย่างมั่นใจมากขึ้น 2) การสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรมทุกครั้ง ช่วยให้ทีมวิจัยปรับกระบวนการและเรียนรู้ผ่านการลงมือทำได้ อย่างมีประสิทธิภาพ 3) กระบวนการดำเนินงาน อย่างมีส่วนร่วม สามารถช่วยสร้างทีมงานที่มาจากทุกภาคส่วน การเก็บ

						ได้เรียนรู้จากการลงมือทำจริง เช่น ออกแบบและวางแผน กิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม การเก็บรวบรวมข้อมูล การนำเสนอผลการดำเนินงาน การสรุปบทเรียน เป็นต้น	รวบรวมและสรุปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจแก้ไขปัญหา และสร้างเครือข่ายพี่เลี้ยงและเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง 4) การติดตั้งเครื่องมือการเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วมทำให้เจ้าหน้าที่เปลี่ยนมุมมองและความคิดในการทำงานร่วมกับคนในชุมชน นำไปสู่ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกัน
4.เก็บข้อมูลเพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็ก และเยาวชน, บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนและกระบวนการมีส่วนร่วม	1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ วิถีชีวิต อาชีพ ความเป็นอยู่และการเปลี่ยนแปลงในชุมชน 2. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมผ่านการเรียนรู้ข้อมูลร่วมกัน	13.ทีมวิจัย 14.เด็กและเยาวชนในชุมชน 15.ชาวบ้านในชุมชน	1 จัดเวทีเรียนรู้ชุมชนผ่านกิจกรรม	1. ได้เรียนรู้สถานการณ์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และการเปลี่ยนแปลงในชุมชน 2. เกิดการมีส่วนร่วมผ่านการเรียนรู้ข้อมูลร่วมกัน	22 มิ.ย. 60 8 ก.ย. 60 (2 ครั้ง) 18 ต.ค. 60 19 ต.ค. 60 24 พ.ย. 60 13 ธ.ค. 60	1) ได้เรียนรู้สถานการณ์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และการเปลี่ยนแปลงในชุมชนตั้งแต่อดีต – ปัจจุบันที่เชื่อมโยงสู่การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีผลต่อการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชน ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่เห็นความสำคัญ	1) การเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม ช่วยสร้างการเรียนรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักถึงกลไกการพัฒนาเด็กและเยาวชน 2) การเก็บข้อมูลชุมชนเป็นเครื่องมือให้คนในแต่ละช่วงวัยได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้เกิด

ร่วมของชุมชนตำบล พลับพลาไชย						ของเด็กและเยาวชนผ่านการเรียนรู้ข้อมูลร่วมกัน 2) ทีมวิจัยได้ข้อมูลชุมชนและโครงสร้างของชุมชน สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนได้ 3) เกิดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของคนในทุกช่วงวัย	ความเข้าใจในระบบของชุมชน เห็นพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง ที่ทำให้คนในชุมชนเห็นบทเรียนในอดีตที่จะนำมาปรับใช้กับปัจจุบัน
5. เก็บข้อมูลบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชย	1. เพื่อเก็บข้อมูลบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชย 2. เพื่อศึกษาปัจจัย-เงื่อนไขในการทำงานร่วมกัน	1. ทีมวิจัย 2. เด็กและเยาวชนในชุมชน 3. ชาวบ้านในชุมชน	จัดเวทีเรียนรู้ชุมชนผ่านกิจกรรม	1. ได้ข้อมูลบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชย 2. ได้ข้อมูลปัจจัย-เงื่อนไขในการทำงานร่วมกัน	22 มิ.ย. 60 8 ก.ย. 60 (2 ครั้ง) 18 ต.ค. 60 19 ต.ค. 60 24 พ.ย. 60 13 ธ.ค. 60 26 ธ.ค. 60 1 มี.ค. 61	1) ทีมวิจัยทราบบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย และปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านเด็กและเยาวชนใน 2) ทีมวิจัยเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บทเรียนประสบการณ์ร่วมกัน ทำให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้วางแผนกิจกรรมของเด็กและเยาวชนต่อไป	1) การเก็บรวบรวมข้อมูลบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชยอย่างรอบด้าน จะทำให้เห็นปัจจัยเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
6. ศึกษาและเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานเด็กและเยาวชนในพื้นที่อื่น	1. เพื่อเรียนรู้บทเรียนการทำงานและประสบการณ์จากพื้นที่ต้นแบบ	1. ทีมวิจัย 2. เด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย	- ทีมวิจัยและเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายศึกษาดูงานจากพื้นที่ต้นแบบ	1. ทีมวิจัยและเด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้บทเรียนการทำงานและ	18 ก.ย. 62	1) ทีมวิจัยได้องค์ความรู้ที่นำมาเป็นแนวทางในการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและ	1) การออกแบบการศึกษาดูงานในแต่ละระยะขึ้นอยู่กับเป้าหมายในการนำไปปรับใช้กับการดำเนินงานในพื้นที่

	2. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการ ประสบการณ์ในการทำงานร่วม			ประสบการณ์จากพื้น ต้นแบบ 2.เกิดการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน		เยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข 2) เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำงานจากต่างพื้นที่ และนำข้อมูลมาปรับใช้กับการทำงานเด็กและเยาวชน	2) การเตรียมความพร้อมก่อน ไปศึกษาดูงานจะช่วยทำให้ ทีมเกิดคำถามที่อยากจะไป หาคำตอบ 3) การศึกษาดูงานต้องมีการ สรุปบทเรียนสิ่งที่ได้เรียนรู้ และมีพื้นที่ให้ทีมวิจัยได้นำ ความรู้ที่ได้รับมาออกแบบ วางแผนการทำกิจกรรมของ ตนเอง
7. จัดเวทีวิเคราะห์ข้อมูลและและสรุป บทเรียนการ ดำเนินงาน	1. เพื่อสรุปวิเคราะห์ข้อมูล 2. เพื่อสรุปบทเรียน การดำเนินงานโครงการ 3. เพื่อนำข้อมูลการ วิเคราะห์สู่การวางแผน กำหนดแนวทางที่ เหมาะสมในการดำเนิน กิจกรรม	1. ทีมวิจัย 2. เด็กและ เยาวชน	1. รวบรวมจัด หมวดหมู่และวิเคราะห์ ข้อมูล 2. เวทีแลกเปลี่ยน บทเรียนการดำเนินงาน	1. ได้ข้อมูลที่ชัดเจน และแยกแยะหมวดหมู่ 2. ได้บทเรียนการ ดำเนินงานของ โครงการวิจัย 3. ได้ข้อมูลที่ผ่าน การวิเคราะห์สู่การ วางแผนกำหนด แนวทางที่เหมาะสมใน การดำเนินกิจกรรม	15 ธ.ค. 60 25 ธ.ค. 60 4 ม.ค. 62	1) ทราบข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ และนำมาสรุปวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวางแผน / กำหนด แนวทางการดำเนินกิจกรรมใน ระยะต่อไปได้อย่างสอดคล้อง กับแผนงานที่ระบุไว้ในโครงการ นอกจากนี้ยังช่วยสรุปบทเรียน การดำเนินงานที่ผ่านมา สำหรับ นำมาพัฒนาศักยภาพทีมวิจัย 2) ทราบผลการดำเนินงานของแต่ละ โครงการย่อยของเด็กและ เยาวชนที่ดำเนินงานในพื้นที่ เพื่อวิเคราะห์การติดตามหนุน เสริมของพี่เลี้ยงและพัฒนา	1) การสรุปวิเคราะห์และจัด หมวดหมู่ข้อมูลช่วยทบทวน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และกำหนดแนวทางการ ทำงานได้อ่างมีประสิทธิภาพ 2) การสรุปบทเรียนระหว่าง ทางช่วยในการพัฒนา ศักยภาพพี่เลี้ยงและเด็ก และเยาวชนในการสรุป ความรู้ร่วมกัน และการเติม เต็มในส่วนที่สำคัญกับ กระบวนการทำงานอย่างมี ส่วนร่วม

						ทักษะที่จำเป็นกับการดำเนินงานของเด็กและเยาวชน	3) การสรุปบทเรียนและจัดกลุ่มของข้อมูลช่วยจัดระบบความคิดของทีมนักวิจัยให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
8. ทดลองปฏิบัติการกิจกรรมตามแนวทางในกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	1. เพื่อทดลองปฏิบัติการกิจกรรมตามแนวทางการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนที่กำหนด	1. ทีมวิจัย 2. เด็กและเยาวชน 3. ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน 4. ครู / อาจารย์ 5. คนในชุมชน	ทีมวิจัยทดลองปฏิบัติการตามแนวทางพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมต่อกิจกรรม	1. ได้ทดลองปฏิบัติการกิจกรรมตามแนวทางการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนที่กำหนด	ก.ย. 61 – มี.ค. 62	1. เด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลายไชยเลือกทดลองปฏิบัติการเรียนรู้ 6 เรื่อง ได้แก่ การรำกลองยาว การทอผ้าบ้านขาม การเล่นฟุตบอล การดูแลป่าชุมชน เศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการขยะ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องวิถีชีวิตและทุนที่มีในชุมชน 2. พี่เลี้ยงที่เข้าร่วมติดตามหนุนเสริมในแต่ละพื้นที่เห็นพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของเด็กรายบุคคล กลุ่ม และคนในชุมชนที่เด็กลงไปเรียนรู้ร่วมด้วย	1. การเรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นช่วยให้เด็กเข้าใจบริบท/ทุนชุมชน รู้จักผู้อาวุโสในชุมชน และเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การนำเสนอ ฯลฯ ซึ่งต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติการ จนเกิดเป็นทักษะ ประสบการณ์ และชุดความรู้ที่ได้ 2. บทบาทพี่เลี้ยงที่เข้าใจพัฒนาการของเด็กและเยาวชนแต่ละช่วงวัย จะช่วยหนุนเสริมกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ และการเก็บรวบรวมข้อมูลช่วยให้ทีมวิจัยเกิดการเรียนรู้ และสามารถวางแผนการดำเนินงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. เวทีนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณะ	1. เพื่อสร้างการรับรู้ผลการดำเนินงานสู่ชุมชนเครือข่ายเยาวชน 2. เพื่อตรวจสอบความคิดเห็นและความถูกต้องของข้อมูล 3. เพื่อนำเสนอข้อมูลจากการวิจัยให้แก่บุคคลทั่วไปได้รับทราบ	1. เด็กและเยาวชน 2. ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน 3. ค รุ / อาจารย์ 4. ค น ใน ชุมชน 5. บุ ค ค ล ทั่วไป	จัดกิจกรรมนำเสนอผลการวิจัย สู่ชุมชนและสาธารณะ	1. คนในชุมชนรับรู้ข้อมูลที่มีความถูกต้องของข้อมูล 2. คนในชุมชนร่วมกันเสนอแนะต่อผลการดำเนินงาน 3. บุคคลทั่วไปได้ทราบผลการดำเนินโครงการ	21 เม.ย. 61 28 มิ.ย. 61	1) ผู้ปกครอง คนในชุมชน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง รับรู้ข้อมูลการดำเนินงานของโครงการ ช่วยตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้อง และร่วมกันเสนอแนะต่อผลการดำเนินงาน 2) ทีมวิจัยได้ข้อมูลที่ต้องผ่านการตรวจสอบร่วมกัน 3) เกิดพื้นที่และโอกาสในการนำรูปแบบของพื้นที่ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายนอกได้รับรู้มากขึ้น	1) การนำเสนอผลการวิจัยเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ช่วยสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ตรวจสอบข้อมูล และได้ข้อเสนอแนะที่มาจากชุมชนอย่างแท้จริง 2) การจัดระบบข้อมูลและเลือกข้อมูลที่จะนำเสนอที่เหมาะสมจะช่วยกระตุ้นให้คนในชุมชนมีความสนใจในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนมากยิ่งขึ้น
10. สรุปบทเรียนการดำเนินงาน	1. เพื่อสรุปบทเรียนการดำเนินงานของโครงการตามระยะ	1. ทีมวิจัย 2. เด็กและเยาวชน	1. ทีมวิจัยจัดเวทีประชุมเพื่อสรุปบทเรียนการดำเนินโครงการวิเคราะห์	1. ได้บทเรียนการดำเนินงานโครงการ	15 ธ.ค. 60 25 ธ.ค. 60 4 ม.ค. 62 28 มิ.ย. 61	1) การสรุปบทเรียนการดำเนินงานทำทุกครั้งหลังดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้น และสรุปเมื่อการดำเนินงานในแต่ละระยะเสร็จสิ้น 2) การสรุปบทเรียนระหว่างการทำงานในแต่ละระยะ ช่วยให้ทราบความก้าวหน้าและเติมเต็มกิจกรรมที่ยังไม่ได้ทำให้ดำเนินการอย่างครบถ้วน หรือปรับกิจกรรมตามสถานการณ์	1) การสรุปบทเรียนช่วยทบทวนข้อมูล กระบวนการ / ผลการดำเนินงาน เพื่อกำหนดบทบาทและวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไปให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามแผนงานที่ระบุไว้ 2) การสรุปบทเรียนอย่างมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนใน

						(บางส่วน) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 3) ทีมวิจัยได้บทเรียนการทำงานที่จะนำไปปรับใช้กับงานเด็กและเยาวชนในหน้าที่อื่น ๆ ในชุมชนได้	ชุมชนช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนของตำบลพลับพลาไชยให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข 3) การสรุปบทเรียนที่ดีต้องดึงบทเรียนที่ทุกคนมีออกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด การจัดกระบวนการพูดคุยและพื้นที่ที่ปลอดภัยจึงมีความสำคัญอย่างมาก
11. จัดทำรายงานผลการวิจัย	1. เพื่อจัดทำรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงาน 2. เพื่อจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์จากผลการดำเนินงาน	1. ทีมวิจัย 2. เด็กและเยาวชน	1. จัดทำรายงานสรุปผลการศึกษาทั้ง 3 ระยะ	1. ได้ ร า ย ง า น ความก้าวหน้าจากการดำเนินงาน 2. ได้รายงานฉบับสมบูรณ์จากการดำเนินงาน	30 เม.ย. 61 31 มี.ค. 63	1) การสรุปบทเรียนและการจัดทำรายงานทุกครั้งหลังทำกิจกรรมเสร็จสิ้น ช่วยให้ทีมงานเรียนรู้กระบวนการและผลการดำเนินงานได้อย่างเท่าเทียมกัน และสามารถใช้ข้อมูลในการทำรายงานความก้าวหน้าได้ร่วมด้วย	1) การทำรายงานการประชุมทุกครั้งที่ทำกิจกรรมช่วยให้การจัดทำรายงานมีประสิทธิภาพ 2) การสรุปวิเคราะห์ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้เขียนรายงานครอบคลุมเนื้อหาและตอบวัตถุประสงค์ของโครงการ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

สรุปผลโครงการการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็ก และเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข จังหวัดสุพรรณบุรี ในกิจกรรมต่างๆ (1 เมษายน 2560 – 31 มีนาคม 2563) ทำให้เกิดผลการดำเนินงาน 3 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- 1.2 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- 1.3 เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.1 ประวัติศาสตร์ชุมชนตำบลพลับพลาไชยที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

4.1.1 ประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์ชุมชนตำบลพลับพลาไชย ตั้งแต่ปี 2500 – 2560 ที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชน ดังนี้

พ.ศ.2500 – 2510

เริ่มมีวัดในปี พ.ศ.2486 มีเจ้าอาวาสองค์แรกชื่อ อาจารย์มา ในสมัยก่อนมีการเรียนที่ศาลาวัด ครูคนแรกคือครูน้อย สมประมาณ การเรียนการสอนโดยกระดานชนวนโดยจะมีการเรียนการสอนเฉพาะวันโกนกับวันพระ ไปโรงเรียนไม่มีรองเท้าใส่ ชุดนักเรียนฉีกผ้าถุงแม่ เสื้อคอกระเช้า ทางด้านการดำรงชีวิต ชาวบ้านอยู่แบบพอเพียงใช้ตั้งแบบเป็นรู ทำอาชีพปลูกถั่ว ปลูกงา ปลูกฝ้าย ข้าวโพด ข้าวฟ่าง น้ำดื่มต้องไปเอาบนเขา เก็บน้ำกินแบบใส่โอ่ง ใช้เตารีดถ่าน ดังนั้นชาวบ้านจึงเลี้ยงลูกเอง เอาไปทำไร่ด้วยผูกเปลให้มัน เมื่อเด็กอายุ 7 – 8 ขวบ ก็ทำกับข้าวให้พ่อ แม่ กินได้แล้ว หุงข้าวเตาถ่าน (ช้อนกินข้าวไม่มี ใช้ใบตาลแทนช้อน) กิจกรรมที่ทำมักเป็นการละเล่นพื้นบ้าน มอญซ่อนผ้า งูกินหาง กระโดดเชือก เขยิบบะลา เวลาจะไปเที่ยวไปกับพ่อแม่ การติดต่อเรื่องหนุ่มสาวใช้จดหมาย คุยกับหนุ่มๆ ต่อหน้า พ่อ แม่

พ.ศ.2511 – 2520

สภาพพื้นที่ยังเป็นป่า ชาวบ้านเริ่มย้ายถิ่นฐานจากเชิงเขาหมู่บ้านยายเนินลงมาอยู่ ณ ปัจจุบันบ้านเขาทอกเวลาประกอบอาชีพยังใช้น้ำฝนอยู่ บางบ้านใช้จอบขุดบ่อเพื่อเก็บกักน้ำ มีวิธีการทำให้ใสโดยการใช้ขี้เถ้าทางดินปนแดง มีอาชีพทำไร่ นาหยอดไข่ วัว ควาย ไก่ นา ใช้ตะเกียงละหุ่ง ยังไม่มีโรงสีรับซื้อข้าว ใช้ครกตำข้าว ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 เริ่มมีจักรเย็บเย็บและมอเตอร์ไซค์ ชาว – ดำ ยังคงเรียนหนังสือที่วัดเหมือนเดิม ใช้กระดานดำเขียนหนังสือเวลาไปโรงเรียนได้เงินวันละ 50 สตางค์ กิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่เด็กๆ ต้องช่วยพ่อ แม่ ทำงาน เวลาว่างงานประเพณีจะไปรวมกันที่วัด หากจะไปเที่ยวต้องขออนุญาต พ่อ แม่ หรือให้ พ่อ แม่ พาไป ต้องบวชและเป็นทหารก่อนค่อยแต่งงาน

พ.ศ.2521 – 2535

เริ่มมีถนนลูกรัง มีการทำไร่อ้อย ยังคงทำการเกษตรเป็นหลัก พ.ศ.2529 เริ่มมีไฟฟ้าใช้ มีน้ำประปา เจาะบ่อบาดาลเพื่อทำการเกษตรในปี พ.ศ.2532 และมีสถานีอนามัยในปี พ.ศ.2534 การเรียนหนังสือในโรงเรียน ได้เงินไปโรงเรียนวันละ 1 – 2 บาท การเลี้ยงดูบุตร ส่วนใหญ่จะเลี้ยงดูกันเอง ให้กินนมตัวเอง จะมีความรักใคร่ผูกพันกันภายในครอบครัว กิจกรรมร่วมกับเด็กยังคงเดิม

พ.ศ.2536 – 2560

เริ่มมีป้อมตำรวจ พ.ศ.2543 มีการสร้างพระอุโบสถขึ้นภายในวัดศรีเจริญผล มีระบบสาธารณูปโภคที่เจริญขึ้นตามลำดับ ทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไปทำงานต่างจังหวัด เพราะมีรายได้มากกว่าในชุมชน โดยให้เด็กอยู่กับ ตา – ยาย พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลา ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น รวมทั้งมีอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในช่วง 5 ปี หลัง จึงมีสื่อยูทูบ เกิดแรงกระตุ้นให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่รุนแรงและก้าวร้าว สำหรับการเรียนหนังสือในโรงเรียนที่มีในชุมชนและบางส่วนออกมาเรียนในตัวเมืองสุพรรณบุรีและบางส่วนก็เข้าไปเรียนในกรุงเทพ ได้เงินไปกินโรงเรียน 30 – 50 บาท

ประวัติศาสตร์ชุมชนตำบลพลับพลาไชย ตั้งแต่ปี 2500 – 2560 พบว่า ช่วงปี 2500 ชุมชนตำบลพลับพลาไชยมีวิถีชีวิตประกอบอาชีพทำการเกษตร ทำนา ใช้วัวควายไถนา ทำการเกษตรเพื่อยังชีพ อาศัยแรงงานจากคนเป็นหลัก ยังไม่มีเทคโนโลยีอะไรเข้ามาเกี่ยวข้องมากนัก เวลาทำกิจกรรมจะไปรวมกันทำที่วัด เล่นลูกช่วง เล่นม้าหาง แดงเล่นเป็นกลุ่ม มอญซ่อนผ้า และเรียนหนังสือกับพระที่วัดต่อมาเมื่อมีความเจริญเข้ามาในพื้นที่ช่วงปี 2521 - 2535 เริ่มมีไฟฟ้า โทรศัพท์ สถานีอนามัย มีการทำนาหยุด และยังคงใช้วัวควายไถนา เริ่มเปลี่ยนแปลงจากการทำการเกษตรเพื่อยังชีพเปลี่ยนเป็นการทำการเกษตรเชิงพาณิชย์ และเด็กเรียนหนังสือในโรงเรียน ดังนั้นผู้ปกครองจึงต้องหารายได้มาเลี้ยงดูลูกหลาน ทำให้ไม่ได้อาศัยอยู่กับเด็กเหมือนกับในอดีต ช่วงปี 2550 เด็กอยู่กับโทรศัพท์มือถือ เล่นเกมส์ และติดเพื่อน ชวนกันไปตั้งกลุ่มเสพยา เด็กแว่น ในพื้นที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นต้องค้นหาบทเรียน / ประสบการณ์ในอดีตมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เช่น การจัดกิจกรรมที่สร้างการเรียนรู้ร่วมกับผู้ใหญ่เหมือนอย่างในอดีต โดยให้ผู้ใหญ่เป็นเหมือนญาติพี่น้องคอยช่วยเหลือ / เติมความรู้ / เรื่องราวดีๆ ในชุมชนให้เด็กและเยาวชนรับรู้ได้เกิดความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง เป็นต้น รวมทั้งการค้นหาปัจจัยเงื่อนไขสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ทุนในชุมชนตำบลพลับพลาไชย 5 ด้าน

จากตารางที่ 2 ในบทที่ 2 จะพบว่า ทุนในชุมชนตำบลพลับพลาไชย 5 ด้าน ที่ประกอบด้วย ทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ ทุนความรู้/ภูมิปัญญา ทุนสัญลักษณ์และทุนประสบการณ์ มาจากแนวคิดของปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu : 1930 – 2002) 4 ด้าน และ รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ (พ.ศ.2553) มาเติมเรื่องทุนประสบการณ์ ล้วนแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะน้ำและป่าชุมชนที่ช่วยทำให้คนในชุมชนมีรายได้ ทั้งจากอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำสวน ทำไร่ อ้อย ข้าวโพด และการเลี้ยงวัว เป็ด ไก่ เป็นต้น การทอผ้า และที่สำคัญ คือ วัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับชุมชนไทยทรงดำที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานในการเข้ามาอยู่ตั้งแต่เริ่มมีชุมชนนี้ จึงยังมีประเพณีสารทลาว กระจาสารท ข้าวเหนียวแดง ประเพณีสู่ขวัญแบบลาวเวียง ภาษาลาวเวียง และการทอผ้าก็กระตือรือร้นอยู่ ตลอดจนบทเรียนการทำกิจกรรม / กระบวนการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนที่มีมาอย่างต่อเนื่อง ทั้ง การพาเด็กเข้าวัด โรงเรียน และการเรียนรู้การใช้ชีวิตในชุมชน การฝึกอาชีพ หมู่ 7 กิจกรรมจิตอาสา ศิลปวัฒนธรรม การอบรมรายบุคคล (หัวโจก) การเยี่ยมบ้านเด็ก ดูสภาพครอบครัว สอบถามเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับเด็ก การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำฝายและการเรียนรู้เรื่องไฟฟ้า การเพาะปลูกถั่วในขุดน้ำ และการศึกษาดูงาน การลงพื้นที่ ซึ่งช่วยพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนครอบคลุมทั้ง 14 หมู่บ้าน และผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนบางส่วนก็เป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มอาชีพเหล่านั้น รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้

ที่มีในชุมชน หากนำมาวิเคราะห์และค้นหากลุ่มอาชีพที่สามารถนำไปสู่การสร้างรายได้ของเด็กและเยาวชนก็จะช่วยสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ท้องถิ่นของตนเองและนำไปสู่การประกอบอาชีพในชุมชนได้และลดการออกไปเรียนและทำงานนอกชุมชนได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งทีมวิจัยจะต้องนำทุนดังกล่าวมาใช้ในการวางแผนสู่กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปลับปลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขในระยะต่อไป

4.1.2 ประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

1) วิธีการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในครอบครัว

วิธีการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในอดีตและปัจจุบันของครอบครัว มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และความสุขทุกข์ที่มีในช่วงเวลาขณะนั้นร่วมด้วย ดังรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงวิธีการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในครอบครัวตั้งแต่อดีต – ปัจจุบันของชุมชนตำบลปลับปลาไชย

หัวข้อ	อดีต	ปัจจุบัน
การเลี้ยงดู	1) ช่วยงานพ่อแม่ พ่อแม่สอนให้ช่วยเหลือตัวเองได้ อาบน้ำเอง เชื้อฟุ้งพ่อแม่ กินง่ายอยู่ง่าย 2) เลี้ยงดูแบบธรรมชาติ ผิดถูกสั่งสอน ทำผิดก็โดนทำโทษ (ตี) มีงานให้รับผิดชอบ ช่วยงานในครอบครัว สอนทำกับข้าว 3) เลี้ยงแบบอยู่โรงเรียนประจำ เวลาที่อยู่คิดถึงพ่อแม่ สิ่งที่ได้ มีระเบียบวินัยสามารถช่วยตนเอง เลี้ยงดูแบบไม่ตามใจ ให้ช่วยเหลือตัวเองหาเลี้ยงชีพด้วยตนเองสามารถทำอาหารเลี้ยงดูตนเองได้ทุกอย่างไม่ต้องทำงานเอง หาซื้อด้วยเงินตนเอง เลี้ยงดูแบบบ้านต้องช่วยเหลือตัวเองให้ได้ ไปโรงเรียนต้องเดินไป ต้องตื่นตั้งแต่เช้า เสาร์อาทิตย์ต้องช่วยพ่อแม่ทำนาเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย เลี้ยงดูแบบรับจ้างทั่วไป ไม่มีเวลาวิ่งเล่นกับเพื่อน ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน 4) สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ตั้งแต่เด็ก รับผิดชอบงานบ้านที่พ่อแม่มอบหมาย เลิกจากโรงเรียนมาก็มางานบ้าน เช่น เลี้ยงวัวควาย ทำงานกับข้าวรอพ่อแม่กลับจากไร่นา	1) เด็กพูดอะไรไม่เชื่อฟัง เอาแต่ใจ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเลี้ยงดู พาไปเที่ยวห้าง กินแต่ของดี เช่น พิซซ่า เอ็มเค เคเอฟซี ใช้เงินในการเลี้ยงดูมาก เช่น ไปโรงเรียน นั่งรถรับส่งพ่อแม่ไปส่ง 2) เริ่มฝากครรภ์ตั้งแต่รู้ว่าตั้งครรภ์ (เดือนแรก) บำรุงดูแลตัวเองแต่ในครรภ์กินแต่สิ่งดีๆ แพงๆ ก่อนคลอดต้องวางแผนว่าจะต้องใช้อะไรต้องซื้ออะไรเตรียมไว้ เลี้ยงดูแบบประคบประหงมเอาใจใส่ดูแลอย่างดี ต้องดูแลอาบน้ำ ป้อนข้าว แต่งตัวให้ 3) เด็กถูกเลี้ยงดูโดยคนอื่น เพราะพ่อแม่ไม่มีเวลา ตามใจมากขึ้น ไม่สนใจงานบ้าน เลี้ยงดูลูกด้วยเงิน (อยากได้อะไรก็ซื้อเอา) 4) ตามใจอย่างเกินร้อยอยากได้ก็ได้ ไม่มีเหตุผลตามเพื่อน คือ ไม่เชื่อฟังเอาแต่ใจตัวเอง
สภาพแวดล้อม	1) หากินง่าย อุดมสมบูรณ์ การเดินทางส่วนใหญ่ จักรยานหรือเดินเท้า การติดต่อใช้จดหมายโทรเลข ใช้ทีวีขาวดำ ใช้ตะเกียง ใช้	1) มีสิ่งยั่วยุ อยากดูหนัง ต้องไปเที่ยวห้าง ของเล่นราคาแพง มีพฤติกรรมเรียนแบบใส่เสื้อผ้า

	เตาถ่าน ใช้น้ำบ่อน้ำซึม ใช้น้ำบ่อ ไม่มีสื่อย่างยูล่อแหลม อยู่แบบพึ่งพาอาศัยกัน เกื้อกูลกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่มีแบ่งชนชั้น พ่อ แม่ พาเข้าวัดบ่อ เพราะที่วัดเป็นจุดศูนย์รวมของบ้าน 2) ช่วยกิจกรรมในชุมชนวัดโรงเรียน กินอยู่ง่ายตามท้องไร่ท้องนา สื่อเทคโนโลยีเชิงลบน้อย ความเป็นธรรมชาติ อากาศดี ไม่มีรั้ว บ้านใกล้เคียงเคียงบ่ากับข้าวกัน ผัก ผลไม้ 3) สมัยก่อนทำนาไม่ใช้สารเคมี ปู ปลาเต็มท้องนา เมื่อก่อนมีเยอะเพราะไม่ใช้สารเคมี เกี่ยวข้าวลงแขก ไม่ต้องใช้รถเกี่ยวและมีเวลาได้พูดคุยกัน 4) เมื่อก่อนถนนเป็นดิน เตียนนี้เป็นลาดยางเป็นคอนกรีต ไม่มีร้านค้าซื้ออะไรต้องไปตลาด	น้อยขึ้น ไข่ของมีราคาแบรนด์เนม เลี้ยงดูตามใจ 2) สื่อเทคโนโลยีมาก เลียนแบบพฤติกรรมตามสื่อต่างๆ สังคมก้มหน้า โลกส่วนตัวสูง สิ่งเสพติด เครื่องอำนวยความสะดวกทุกอย่าง มีความเห็นแก่ตัว ไม่รู้จักแบ่งปัน ไม่มีความอดทน ความรับผิดชอบ ไม่รู้จักการรอคอย 3) ญาติพี่น้องมากขึ้น ช่วยกันเลี้ยงดูตามใจกลัวเด็กลำบาก มีสื่อเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น เช่น ดิจิทัลเกมส์ โทรศัพท์ การดู ส่วนมากอยู่กับเพื่อนมากกว่ากับครอบครัว 4) สังคม / พฤติกรรมตามเพื่อน สื่อเกมส์ / ดิจิทัลเกมส์ / จักรกลุ่ม / อยู่กับเพื่อนมากกว่าบ้าน
ความสุขความทุกข์ ความสุข	1) อบอุ่นอยู่พร้อมหน้าพร้อมตา ความคิดถึงในมุม (พ่อแม่ทำงานต่างถิ่น) เทียบพร้อมครอบครัวงานวัด หนึ่งกาบแปลง 2) ดีใจได้ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ พอใจในการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เดินไปดูหนึ่งกาบแปลงที่วัดหรือตามบ้านที่มีงานครอบครัวอยู่อย่างอบอุ่นพร้อมหน้าพร้อมตา ความทุกข์อยากได้ในสิ่งที่เราต้องการแต่ไม่ได้ (แต่ไม่เป็นไร) 3) รู้สึกเหนื่อยก็มีความสุข 4) ไม่มลพิษ ใช้จักรยานในการเดินทาง ปัญหาครอบครัวน้อย ไม่มีปัญหาเสียดิต มีความพูดคุยแบบครอบครัวใหญ่	1) ได้ในสิ่งที่ต้องการ ถูกตามใจ ไม่ได้สิ่งที่ต้องการ 2) เด็กจะมีความสุขมากเวลาอยู่เพื่อนๆ เมื่อมีความทุกข์จะปรึกษาพ่อแม่ 3) เวลาที่อยู่กับครอบครัวน้อยลง ไม่ค่อยเชื่อฟัง 4) นั่งเล่นโทรศัพท์ ไปห้างมากกว่าอยู่กับครอบครัว คุยผ่านโทรศัพท์มากกว่าคุยต่อหน้า ความทุกข์ ได้แก่ ท้องก่อนแต่ง ดิตยาเสพติด

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้เด็กและเยาวชนจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ลักษณะของครอบครัว จากเดิมเป็นครอบครัวขยายมีญาติพี่น้องช่วยกันดูแลเด็กและเยาวชน เมื่อเปลี่ยนมาเป็นครอบครัวเดี่ยวในปัจจุบัน จึงทำให้การเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนผ่านการใช้สื่อออนไลน์และโทรศัพท์ เนื่องจากมีเวลาน้อย ต้องออกไปประกอบอาชีพ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันที่มีสิ่งเร้าต่างๆ มากมาย ดังตารางที่ 7 ทำให้พฤติกรรมเด็กเปลี่ยนแปลงไปในทางลบมากกว่าในอดีตที่ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแล ดังนั้นแม้ว่าในอดีตจะมีฐานะไม่ดีแต่ก็มีความสุขมากกว่าในปัจจุบันที่มีฐานะดีแต่กลับหาความสุขได้ลดลง

ตารางที่ 7 แสดงสิ่งเร้าด้านบวกและลบของเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชย

สถานการณ์เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย						
ด้านบวก				ด้านลบ		
รวมกลุ่มทำกิจกรรม	กระบวนการเรียนรู้	มีสัมมาคารวะผู้ใหญ่	มีความรับผิดชอบ	พฤติกรรม	ทักษะ	ผู้ปกครอง
1. ร่วมทำกิจกรรมดี	1. เรียนดี	1. ยกมือไหว้	1. ช่วยงานบ้าน	1. ดิตเกมส์	1. ไม่เข้าใจหน้าที่พลเมือง	1. ไม่ให้ลูกออกไปทำกิจกรรม
2. บางกลุ่มพัฒนาในทางที่ดี	2. รักการอ่าน	2. ใส่ใจ	2. ช่วยพ่อแม่ทำงาน	2. ดิตสื่อ	2. เล่นแบบไม่คิดสร้างสรรค์	
3. รวมตัวกันทำกิจกรรมชุมชน	3. ชอบเรียนรู้เทคโนโลยี	3. ผู้สูงอายุ	3. ร่าเริง	3. ใจร้อน	3. เขียนหนังสือไม่ถูก	
4. ทำจิตอาสา	4. กล้าคิด	3. รักพี่น้อง	4. รับผิดชอบงาน	4. สมาธิสั้น		
5. เล่นกีฬาเพิ่มขึ้น				5. ขาดสัมมาคารวะ		
				6. ไม่ช่วยงานบ้าน		
				7. ไม่ชอบความลำบาก		
				8. ไม่มีจิตสาธารณะ		
				9. ไม่มีระเบียบ		
				10. จับกลุ่มทำในทางที่ไม่ดี		
				11. ไม่ใส่ใจกิจกรรมหมู่บ้าน		
				12. มีความก้าวร้าว		

2) แนวคิดและความเชื่อในการเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนของผู้ปกครอง

ในอดีตจะใช้แนวคิดที่ว่ารักวัวให้ผูกรักลูกให้ดี เมื่อเด็กทำผิด สามารถตี / ดุว่าได้ ทำให้เด็กเข้าใจว่าทำผิดเพราะอะไร และต้องปรับปรุงตัวเองอย่างไร อยู่รอดท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ขณะที่ปัจจุบันเลี้ยงลูกแบบไขว่ในหิน ตามใจลูกทุกอย่าง เมื่อเด็กเรียนรู้ว่าพ่อแม่ดูแลตนเองแบบนี้จึงเป็นจุดแข็งในการทำให้พ่อแม่ต้องยอมทำตามสิ่งที่ต้องการ และมักมีพฤติกรรมในทางลบเมื่อไม่ได้ตามต้องการ

3) การดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ในอดีตการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย กลับมาจากโรงเรียนก็ช่วยงานพ่อแม่ตามที่ได้รับมอบหมาย แต่ในปัจจุบันมีสิ่งเร้าหลายด้านทำให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไป ดิตโซเชียลมีเดีย ดิตต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว และทำกิจกรรมกับเพื่อนได้ทั้งทางโลกออนไลน์และการพบปะสังสรรค์กันได้ง่ายกว่าในอดีตที่ยังไม่มีเทคโนโลยีมากนัก

4) กลุ่มเด็กและเยาวชนในตำบล

จากการสำรวจในเบื้องต้นพบว่า มีทั้งหมด 5 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีจำนวนและช่วงวัยที่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนกลุ่มเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยที่ทำกิจกรรม

กลุ่ม	ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน (คน)
กลุ่มพลับพลาไชยต้นกล้าพิทักษ์ป่าชุมชน	14 – 16	24
กลุ่มเยาวชนต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียง	13 - 18	20
กลุ่มฟุตบอลอะคาเดมี่	12 - 18	28
กลุ่มดนตรีสร้างคน เยาวชนสร้างชาติ (กลองยาว)	14 - 18	15
กลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่ หัวใจรักถิ่น (การแสดงวิถีชีวิตลาวเวียง)	10 – 14	21
กลุ่มการจัดการขยะ	10 – 14	20

จากตารางที่ 8 จะพบว่า กลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมทำกิจกรรมนั้นเป็นช่วงวัยที่กำลังสนใจเรียนรู้กิจกรรมที่แตกต่างหลากหลาย รวมทั้งสิ้น 128 คน หากเปรียบเทียบกับเด็กและเยาวชนในช่วงอายุ 10 – 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.56 ของเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยในช่วงดังกล่าว ซึ่งหากเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ ก็จะไปชักชวนเพื่อนให้มาทำกิจกรรมร่วมกันได้ในชุมชนต่อไป

5) กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในชุมชน

ประกอบด้วย 5 กลุ่มกิจกรรม ดังรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยทำ

กลุ่ม	กิจกรรม	ช่วงเวลา	ผลการดำเนินงาน
กลุ่มพลับพลาไชยต้นกล้าพิทักษ์ป่าชุมชน	1. กิจกรรมเรียนรู้ตนเอง (ละลายพฤติกรรม) 2. กิจกรรมสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน (ReRecap) 3. กิจกรรมสำรวจเรียนรู้ป่าชุมชน (เดินสำรวจป่าชุมชน ม.11) 4. กิจกรรมเรียนรู้การทำสื่อวีดิทัศน์ เพื่อบันทึกการทำงานของเยาวชนผ่านสื่อวีดิทัศน์เช่น การเป็นนักข่าว ช่างภาพ ช่างตัดต่อ พิธีกร ช่างเตรียมสถานที่ 5. กิจกรรมเรียนรู้การเพาะพันธุ์ปลุกผักสวนครัวและการดูแลรักษา 6. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทำความสะอาดบริเวณวัด (ธรรมะเทศนา) วัดเขาดีสลัก	เมษายน – กันยายน 2558 จะทำกิจกรรมทุกๆ วันเสาร์ 4 ครั้ง/เดือน	1.เกิดการทำกิจกรรมร่วมกัน 2.เกิดการรักษาป่าโดยเด็กและเยาวชน 3.ได้รู้จักชุมชนของตนเองมากขึ้น 4.ได้เรียนรู้คุณค่าและประโยชน์ของป่า

	7. กิจกรรมเก็บเมล็ดพันธุ์ไม้ในชุมชนหรือในป่าชุมชน โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นและเยาวชน 8. กิจกรรมเพาะชำกล้าไม้ เพื่อเตรียมปลูกในช่วงฤดูฝน ในโอกาสที่เหมาะสม เช่น กิจกรรมวันพ่อ วันแม่ 9. กิจกรรมปั้นเมล็ดพันธุ์ไม้ เพื่อใช้ยิงด้วยยางหนังสติ๊ก 10. กิจกรรม “พลังเยาวชนต้นกล้า ปลูกศรัทธา บวชป่า รักชาติ” โดยพระ ผู้ใหญ่ใจดี และเยาวชน บวชต้นไม้ในป่าชุมชนและปลูกต้นไม้ในป่าชุมชน พันธุ์กล้าไม้จากศูนย์เพาะพันธุ์กล้าไม้เดิมบางฯ 11. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ภายในหมู่บ้านเนื่องในวัน 12 สิงหาคม ทหาราชินี 12. กิจกรรม “พลังเยาวชนต้นกล้า ปลูกป่า ทำฟ้า” โดยใช้ยางหนังสติ๊กยิงเมล็ดพันธุ์ไม้ในป่าชุมชน 13. กิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะ “ภาพพิมพ์ไม้ wood cut” ฝีมือศิลปะธรรมชาติของเยาวชน 14. กิจกรรมปลูกป่าชุมชนจากพันธุ์กล้าไม้ที่เพาะไว้ 15. กิจกรรมฝึกซ้อมละคร “ชีวิตแห่งที่ วิถีแห่งพงไพร” 16. กิจกรรมแสดงละคร “ชีวิตแห่งที่ วิถีแห่งพงไพร” และถ่ายทอดกิจกรรมสู่ชุมชนผ่านสื่อวีทีอาร์ รวมทั้งแสดงภาพศิลปะ “ภาพพิมพ์ไม้ wood cut” 17. สรุปประเมินผลโครงการ 18. กิจกรรมขายผลผลิตผักสวนครัวที่ปลูก (วันที่มีตลาดนัด)		
กลุ่มเยาวชน ต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียง	1. เรียนรู้ตัวเอง เป้าหมายชีวิต 2. ปรับทัศนคติ เรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3. เรียนรู้ชุมชน อาชีพในชุมชน ทำฝักรือญาติ ทำแผนที่เดินดิน 4. ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณี ที่วัด 5. ศึกษาแหล่งเรียนรู้ บ้านนางสมคิด 6. ศึกษาแหล่งเรียนรู้ บ้าน ส.อบต.ชอบ 7. ศึกษาแหล่งเรียนรู้ บ้านนายวิเชียร ผู้ช่วยใจเพชร 8. ศึกษาแหล่งเรียนรู้ บ้านนางนงนุช	เมษายน – กรกฎาคม	1. ได้เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาการประกอบอาชีพของคนในชุมชน 2. ได้พัฒนาอาชีพของตนเอง 3. ได้เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

	9. สอนทำบัญชีครัวเรือนและการใช้สื่อเทคโนโลยี 10. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมที่เยาวชนเลือกทำ 11. มีเวทีให้เยาวชนได้นำเสนอผลการดำเนินงาน 12. สรุป ประเมินผล โครงการงาน		
กลุ่มปั่นสร้างสุข (กลุ่มฟุตบอลอะคาเดมี)	1. ประชุมทีม 2. สร้างความเข้าใจและเรียนรู้วิถีชุมชน 3. จัดซ้อมฟุตบอลในทุกเย็น 4. สรุปบทเรียนการซ้อมฟุตบอล 5. ทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อชุมชน 6. สรุปบทเรียนร่วมกัน 7. นำเสนอให้ชุมชนได้รับรู้	เมษายน – พฤษภาคม และ สิงหาคม – กันยายน	1.เด็กและผู้ใหญ่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน 2.ได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆในชุมชน 3.เกิดการดูแลสุขภาพจากการเล่นฟุตบอล
ดนตรีสร้างคน เยาวชนสร้างชาติ (กลองยาว)	1. เรียนรู้ตัวเอง เป้าหมายชีวิต 2. ถอดบทเรียนการเรียนรู้ดนตรีของตนเอง 3. เรียนรู้ชุมชน ดนตรีในชุมชน ทำผ้าง เครือญาติ ทำแผนที่เดินดิน 4. ฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ 5. จัดทำแผนผังการเรียนรู้ 6. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้ 7. ถอดบทเรียนการเรียนรู้ 8. นำเสนอผลการดำเนินงาน 9. สรุป ประเมินผล โครงการงาน	พฤษภาคม - สิงหาคม	1.รู้จักการวางแผนเป้าหมายชีวิตของตนเอง 2.รู้จักชุมชนของตัวเองมากขึ้น 3.ได้ลงศึกษาชุมชน
เยาวชนรุ่นใหม่ หัวใจรักถิ่น (การ แสดงวิถีชีวิตลาว เวียง)	1. เรียนรู้ตัวเอง เป้าหมายชีวิต 2. ถอดบทเรียนการเรียนรู้ ความเป็นมาของตนเอง และครอบครัว 3. กิจกรรมสืบค้นชุมชน เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติชุมชน สังคม สุขภาพ 4. ฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ 5. จัดทำแผนผังการเรียนรู้ 6. ดำเนินกระบวนการเรียนรู้ 7. ถอดบทเรียนการเรียนรู้ 8. นำเสนอผลการดำเนินงาน 9. สรุป ประเมินผล โครงการงาน	มิถุนายน – พฤศจิกายน	1.ได้เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนลาวเวียง 2.ได้พัฒนาตัวเองในด้านต่างๆ
กลุ่มจัดการขยะ	1. ประชุมทีม 2. สร้างความเข้าใจโครงการ 3. เก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน 4. เก็บข้อมูลปริมาณขยะ 5. ทำกิจกรรมคัดแยกขยะ	มิถุนายน – พฤศจิกายน	1.ได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและข้อมูลชุมชน 2.เกิดการจัดการขยะในชุมชนที่มาจากความร่วมมือร่วม

	6. สรุปข้อมูลขยะในชุมชน 7. ทำกิจกรรมจัดการขยะร่วมกับชุมชน 8. นำเสนอข้อมูล 9. สรุปกิจกรรม		
--	---	--	--

จากตารางที่ 9 จะพบว่า กิจกรรมที่ทำทั้ง 6 กลุ่มนั้น มีทั้งกิจกรรมที่ทำเพื่อสร้างสำนึกความเป็นพลเมือง จิตอาสา การเรียนรู้เรื่องความพอเพียง การเรียนรู้ป่าชุมชน และกิจกรรมสืบค้นเรื่องราวดี ๆ ในชุมชน ซึ่งจากการทำกิจกรรมนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มเด็กและเยาวชน เกิดพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ ตลอดจนเด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม แต่ยังคงพบว่า การทำกิจกรรมมีระยะเวลาที่จำกัดและเป็นการทำกิจกรรมระยะสั้น ทำให้กิจกรรมยังเป็นกิจกรรมเฉพาะแต่ละหมู่บ้าน แต่ยังขาดการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของแต่ละโครงการที่จะช่วยให้เห็นการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชนในระดับตำบล นอกจากนี้การสลับหมุนเวียนของเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงอายุ ทำให้กิจกรรมขาดความต่อเนื่องในเรื่องของกลุ่มเป้าหมายและการออกแบบกระบวนการที่สามารถสร้างการเรียนรู้ให้เด็กและเยาวชนกลุ่มเก่าและกลุ่มใหม่สามารถทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องอย่างเข้าใจได้ จึงเป็นข้อจำกัดสำคัญสำหรับการจัดกิจกรรมในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา

หากเปรียบเทียบกับโครงการการพัฒนาศักยภาพและทักษะการใช้ชีวิตผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนตำบลแพรกหนามแดง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม (ปี 2557) พบว่า กิจกรรมที่เด็กสนใจอยากเรียนรู้ ควรเป็นกิจกรรมที่เด็กอยากเรียนรู้ สนุก มีสาระ และเชื่อมโยงสู่การจัดการตนเอง การจัดการครอบครัว และการจัดการชุมชน เช่น จำลองชุมชนสร้างสรรค์ที่เด็กเห็นและอยากลงมือทำด้วยตนเอง จากจุดเล็กๆ ขยายผลไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นต้น โดยกระบวนการ / ความรู้ในชุมชน ต้องเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สนุกปรับเปลี่ยนไปตามช่วงวัย กิจกรรมที่จะสร้างการเรียนรู้ และองค์ความรู้ที่มีในชุมชน สะท้อนเชื่อมโยงสู่การใช้ชีวิตที่เป็นจริงในชุมชน เช่น การจัดการตนเอง การเรียน การช่วยเหลือผู้ปกครองในครอบครัว และการช่วยเหลือส่วนรวม การประกอบอาชีพ เป็นต้น เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ตลอดจนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับการดำรงชีวิตได้ ซึ่งทั้ง 6 กลุ่มกิจกรรม มีครบถ้วนทั้งประเด็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจพอเพียง การสร้างเสริมสุขภาพ การสร้างพลังเยาวชนรุ่นใหม่ผ่านการเล่นดนตรีและการเรียนรู้วิถีชีวิตลาวเวียง ซึ่งเป็นรากเหง้าของคนในชุมชนลพบุรี และนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ด้านต่างๆ และเรียนรู้ชุมชนร่วมด้วย แต่กระบวนการเรียนรู้ต้องทำอย่างไรให้กิจกรรมที่ทำแนบกับวิถีชีวิตของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมทำกิจกรรม จะได้นำกระบวนการที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปใช้ได้จริงในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับโครงการรูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดของกลุ่มเด็กและเยาวชน ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี (ปี 2557) พบว่า กิจกรรมที่ทำได้ต้องมีความสนุกสนาน มาจากความสนใจของทุกคน และมีการสอดแทรกเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่ยากพัฒนา โดยต้องมีการแบ่งบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในกระบวนการทั้งในระหว่างการทำกิจกรรม ได้แก่ ปลอ่ยกติกาโจทย์ คนนำกิจกรรม ผู้ร่วมในกระบวนการ เป็นต้น และการสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม ได้แก่ การจับประเด็นขึ้นกระดาน กระบวนการชวนพูดชวนคุย การทำสรุปการประชุม เป็นต้น ซึ่งในกิจกรรมของตำบลลพบุรี เจ้าของพื้นที่ อบต.จะเป็นผู้ดำเนินการมากกว่า จึงทำให้บทเรียนที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมไม่ได้เป็นของเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง ดังนั้นกระบวนการออกแบบแต่ละกิจกรรมจึงมีความสำคัญ ต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ตามความสนใจของแต่ละช่วงวัยร่วมด้วย หากเด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมตั้งแต่ก่อนดำเนินการ การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ และสรุปบทเรียนออกมาหลังทำกิจกรรม

เสร็จสิ้น ทำซ้ำๆ ในแต่ละกิจกรรม จะช่วยให้กิจกรรมที่ทำการยกระดับการเรียนรู้ มีกระบวนการที่เป็นสิ่งใหม่ๆ ช่วยให้เด็กและเยาวชนสนใจเข้าร่วมทำกิจกรรมเพิ่มขึ้นได้ต่อไป

4.2 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชย

4.2.1 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ได้แก่ ครอบครัว สังคม สื่อ และสิ่งแวดล้อม (เพื่อน คนในชุมชน ผู้นำชุมชน) สถานศึกษาและสถาบันทางศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ดังรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชย

ผู้ปกครอง	ครู	คนในชุมชน	เจ้าหน้าที่ อบท.
1. ดูแลลูกหลานของตนเอง 2. กระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้ตามวัย 3. ให้ความอบอุ่น ความรักและความเอาใจใส่ 4. สนับสนุนให้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม 5. เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัด 6. อบรมสั่งสอนเรื่องพฤติกรรมและการใช้ชีวิต 7. สอนลูกหลานให้สามารถเข้าใจสังคมและการเอาตัวรอดในสังคม 8. สนับสนุนเงินและความรู้ให้กับลูกหลาน	1. สอนหนังสือ 2. เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ 3. พัฒนาทักษะของเด็กและเยาวชน 4. จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน 5. ติดตามพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย 6. จัดกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน 7. ออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน 8. จัดกิจกรรมตามที่ชุมชนขอความร่วมมือ	1. คอยสอดส่องดูแลเด็กและเยาวชนในชุมชน 2. เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน 3. เป็นพื้นที่ในการเอื้อให้เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมร่วมกันตามความสนใจ 4. สนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ในการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	1. เป็นพี่เลี้ยงในการประสานการพัฒนาเด็กและเยาวชนในตำบล 2. จัดกิจกรรมให้กับเด็กและเยาวชนตามวันสำคัญต่างๆ 3. ประสานให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มาพูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกัน 4. สนับสนุนงบประมาณและความรู้จากภายนอกในการดึงวิทยากรมาช่วยเติมความรู้ 5. เป็นกลไกในการดึงให้ครูผู้ปกครอง คนในชุมชน หรือหน่วยงานอื่นๆ ให้มีพื้นที่กลางในการมาออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ปกครองจะมีบทบาทมากที่สุดในการดูแลเด็กและเยาวชน ครูที่สอนในสถานศึกษา คนในชุมชนที่ช่วยสนับสนุน และ อบท.ที่มีกิจกรรมดีๆ ให้เด็กและเยาวชนได้เข้าร่วมเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

หากเปรียบเทียบกับโครงการการพัฒนาศักยภาพและทักษะการใช้ชีวิตผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนตำบลแพรกหนามแดง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม (ปี 2557) พบว่า พี่เลี้ยงต้องมีบทบาทคอยกระตุ้นให้เด็กได้พูด คิด ทำด้วยตัวเอง เริ่มจากให้ทำความเข้าใจเนื้อหาของโครงการและเพิ่มจำนวนทีมโดยเปิดอิสระในการทำกิจกรรมตามที่ยากทำ เช่น การเล่นดนตรี การรำไทย เป็นต้น พี่เลี้ยงต้องคอยประสานผู้ปกครองและคนในชุมชน เพื่อเปิดพื้นที่ให้ทำกิจกรรม ภายใต้กรอบกระบวนการวิจัยในการเก็บข้อมูลของท้องถิ่นโดยการลงมือ

ทำซ้ำๆ แต่สลับพื้นที่เพื่อให้ได้ความรู้สึกเบื่อและเกิดการตื่นตัวอยู่เสมอ เมื่อทีมเด็กเกิดปัญหา เช่น ปัญหาครอบครัว ขัดแย้งกันในทีม พี่เลี้ยงต้องทำหน้าที่เชื่อมประสานรับฟังทำความเข้าใจโดยการเรียกพูดคุยเป็นรายคนและสังเกต ลักษณะอุปนิสัย พฤติกรรม ปัจจัยเงื่อนไขของแต่ละคน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางเชื่อมประสานให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นจากนั้นจึงปล่อยให้เด็กออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้ชุดข้อมูล ความรู้ของท้องถิ่นในการพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชน ซึ่งในพื้นที่ตำบลพลับพลาไชยนั้นมีพี่เลี้ยงที่ช่วยหนุนเสริม ทั้งที่เป็นครู ผู้ปกครอง คนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ อปท. รวมทั้งมีกลไกการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในระดับหนึ่ง แต่มีการจัดกิจกรรมตามที่ อปท. ออกแบบไว้ในวันสำคัญต่างๆ เด็กไม่ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมที่ตนเองต้องการเรียนรู้อย่างแท้จริง เมื่อเด็กเข้าร่วมกิจกรรมใดสักอย่างหนึ่งก็จะขาดความต่อเนื่อง และไม่สนใจเข้าร่วมได้ ซึ่งพี่เลี้ยงต้องคอยติดตามพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนว่า มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรก่อนและหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม

เช่นเดียวกับโครงการรูปแบบการพัฒนาทักษะการคิดของกลุ่มเด็กและเยาวชน ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี (ปี 2557) พบว่า ต้องมีการออกแบบกิจกรรมร่วมกัน โดยที่ทุกคนได้ร่วมกันเสนอความคิดเพื่อตอบเป้าหมายที่ตั้งไว้ กิจกรรมมีความสนุกสนาน มาจากความสนใจของทุกคน และมีการสอดแทรกเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่ยากพัฒนา บทบาทของพี่เลี้ยงต้องพูดคุยและถอดความรู้ทุกครั้งหลังจากการทำกิจกรรม เพื่อให้เห็นบทเรียนการดำเนินกิจกรรมในแต่ละครั้ง เน้นการมีส่วนร่วม ทุกขั้นตอนต้องอาศัยการมีส่วนร่วมตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมติดตามและ ร่วมรับผล มีการหนุนเสริมกระบวนการ โดยหัวใจสำคัญในการพูดคุยเน้นการแลกเปลี่ยน ชักถาม และฝึกให้เกิดกระบวนการฟัง การพูด การตั้งคำถาม การจดบันทึก และฝึกคิดอย่างเป็นระบบ โดยรุ่นพี่และรุ่นน้องคอยเกื้อกูลการทำกิจกรรมร่วมกัน ควบคู่กับการติดตามและประเมินผล ทุกกิจกรรมที่ต้องมีการลงติดตาม ผลลัพธ์ของกิจกรรมที่เด็กๆ ทำอยู่เสมอ เพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหมดและนำกลับมาพูดคุยกับเด็กทั้งเพื่อการให้กำลังใจ การชื่นชม หรือการชวนปรับกิจกรรมให้เหมาะสม สิ่งสำคัญ คือ พี่เลี้ยงต้องเรียนรู้ข้อมูลของน้องไม่เพียงเฉพาะในช่วงการทำกิจกรรม แต่ต้องลงไปพบพูดคุยกับคนในครอบครัวเพื่อให้เห็นสถานการณ์จริงของเด็กแต่ละคนร่วมด้วย

ดังนั้นบทบาทสำคัญของพี่เลี้ยงในพื้นที่ตำบลพลับพลาไชย ทั้งผู้ปกครอง ครู คนในชุมชน เจ้าหน้าที่ อปท. จึงต้องมีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมร่วมกับเด็กและเยาวชน และเอื้อประสานให้เกิดการคิด ออกแบบการเรียนรู้ด้วยตัวเด็กและเยาวชนว่าต้องการเรียนรู้เรื่องใด ด้วยวิธีการอย่างไร ซึ่งจะกลับด้านกับการดำเนินงานที่ผ่านมาของทั้ง 5 กิจกรรม ที่ดำเนินการในช่วงที่ผ่านมา รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ การตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ สามารถรับฟังและให้คำปรึกษาได้ทุกเรื่อง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเด็กและเยาวชน และต้องเก็บข้อมูลพฤติกรรม / ลักษณะนิสัยของเด็กและเยาวชนโดยการสังเกตเพื่อปรับวิธีการในการพูดคุย หรือแนะนำเป็นรายบุคคล / กลุ่ม โดยเชื่อมโยงการพูดคุยร่วมกันอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชย

4.2.2 ความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของบทบาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

ผู้ปกครองจะมีบทบาทดูแลเด็กให้เจริญเติบโตทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีพัฒนาการที่เหมาะสมตั้งแต่อุ้ม ท้องจนเด็กเจริญเติบโตมาถึงปัจจุบัน การดำรงชีวิตหากมีการสอดแทรกการใช้ชีวิต พฤติกรรมต่างๆ ก็จะออกมาทางบวก ในขณะที่เด็กและเยาวชนที่ผู้ปกครองแยกทางกันก็อาจจะแสดงพฤติกรรมทางด้านลบออกมาได้

ครูที่อยู่ในสถานศึกษาเป็นผู้ช่วยกระตุ้นพัฒนาการและประคับประคองให้เด็กสามารถมีพัฒนาการได้อย่างสมช่วงวัย โดยมีการประสานการเฝ้าดูพฤติกรรมร่วมกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ได้อย่าง

เหมาะสมกับเด็กและคน รวมทั้งประสานการเรียนรู้ร่วมกัน บทบาทสำคัญ คือ การออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย และต้องเป็นสิ่งที่เด็กและเยาวชนสนใจเรียนรู้ร่วมด้วย

คนในชุมชนมีบทบาทหนุนเสริมได้หลายอย่าง เช่น เป็นผู้รู้ให้ความรู้เรื่องราวต่างๆ / กลุ่มอาชีพที่เด็กและเยาวชนสนใจเป็นพิเศษ ช่วยเฝ้าระวังพฤติกรรมและสถานการณ์ด้านเด็กและเยาวชนร่วมกับครู ผู้ปกครอง และอปท. ได้ เช่น ยาเสพติด เป็นต้น หรือเป็นพี่เลี้ยงร่วมในการดูแลเด็กและเยาวชน

เจ้าหน้าที่ อปท. สามารถสนับสนุนการจัดกิจกรรม / งบประมาณตามแผนงานที่ อปท. ระบุไว้ในแผนพัฒนา 3 ปี หรือประสานงบประมาณจากนโยบายภาครัฐที่ลงในพื้นที่ เช่น นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เป็นต้น

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนก็เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญที่ช่วยสร้างการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนได้ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หรือภาคเอกชนที่สนใจทำ CSR เรื่องการศึกษา / การเรียนรู้ก็จะเป็นผู้สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนได้อย่างสอดคล้องกับกิจกรรม / ภารกิจของแต่ละหน่วยงาน มี เช่น สภาดังและเยาวชน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ทุกส่วนล้วนมีความสำคัญมาก โดยผู้ปกครองนับว่าเป็นบทบาทที่สำคัญเนื่องจากอยู่ใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากกว่ากลุ่มอื่น หากเปิดพื้นที่และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้อย่างอิสระ ก็จะช่วยกระตุ้นพัฒนาการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำได้เป็นอย่างดี

จากหัวข้อ 4.2.1 และ 4.2.2 จะพบว่ากิจกรรมที่ต้องสร้างสรรค์ สนุกสนาน สอดคล้องกับการเรียนรู้แต่ละช่วงวัย และเน้นการมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ และการสรุปทบทวนหลังทำกิจกรรม ซึ่งต้องอาศัยความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของบทบาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งเด็กและเยาวชนผ่านกลไกการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย ทั้งการร่วมออกแบบกระบวนการเรียนรู้ / ประเด็นที่เด็กและเยาวชนต้องการเรียนรู้ การเปิดพื้นที่การเรียนรู้ / แหล่งเรียนรู้ให้เด็กได้ลงมือเก็บรวบรวมข้อมูล การนำข้อมูลมาสรุปวิเคราะห์ร่วมกัน และการสรุปทบทวนหลังทำกิจกรรม โดยช่วยหนุนเสริมในสิ่งที่เด็กต้องการ ให้กำลังใจ และติดตามประเมินผลพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของเด็กและเยาวชนที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ในช่วงต่อไปอย่างต่อเนื่อง ผ่านการพูดคุยร่วมกันในเวทีกลไกพี่เลี้ยงเพื่อช่วยปรับกระบวนการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับช่วงวัยและได้สาระร่วมด้วย

4.2.3 ปัจจัย เงื่อนไข ในบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

จากข้อมูลที่ทีมวิจัยเก็บรวบรวมมาพบว่า มีปัจจัย เงื่อนไข ในบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ดังนี้

ปัจจัย

- 1) ทุนในชุมชนที่มีทั้ง 5 ด้าน ของตำบลพลับพลาไชย โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพที่มีความหลากหลายและอยู่ในทั้ง 14 หมู่บ้าน เป็นปัจจัยเอื้อที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ตามที่เด็กสนใจช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดทักษะการเรียนรู้อย่างมีความสุข เด็กและเยาวชนสามารถคิด วิเคราะห์ และกล้าแสดงออกได้อย่างสอดคล้องกับแต่ละช่วงวัย
- 3) การเปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และสรุปทบทวนหลังทำกิจกรรมทุกครั้ง ช่วยให้เกิดการคิดนอกกรอบ และพัฒนาศักยภาพทีมวิจัย เด็กและเยาวชน และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมด้วย
- 4) ทิศทางและนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมของเด็กและเยาวชนเกิดความต่อเนื่อง

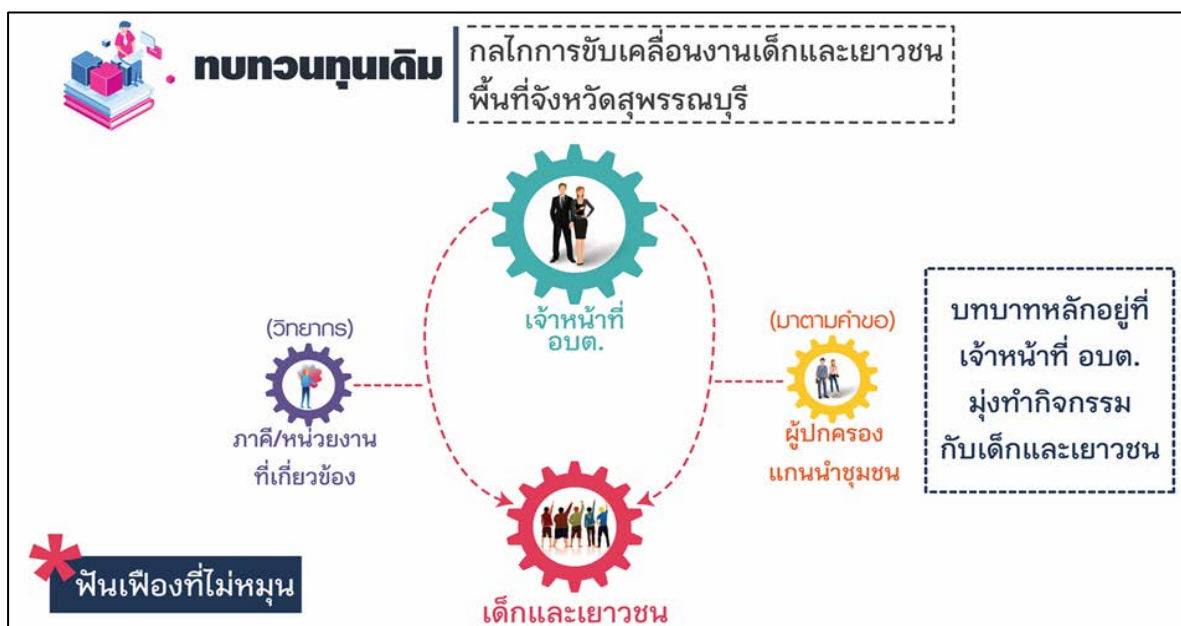
- 5) การที่ทีมนักวิจัยมีพื้นที่กลางสำหรับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ โดยมีเจ้าหน้าที่ อบต.เป็นแกนนำในการเชื่อมประสานทำให้การทำกิจกรรมมีความต่อเนื่อง และมีความหลากหลายของกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุม
- 6) การสนับสนุนของผู้ปกครองและแกนนำชุมชนมีความสำคัญต่อการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน

เงื่อนไข

- 1) การพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยหลายฝ่ายมาดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เช่น ผู้ปกครอง ครอบครัวยุทธศาสตร์ศึกษา ชุมชน อบต. และหน่วยงานต่างๆ ที่กำหนดนโยบายหรือเกี่ยวข้องด้านเด็กและเยาวชน โดยอาศัยทุนในชุมชนที่มีเข้าไปประสานทั้งในแนวราบและแนวดิ่ง
- 2) เด็กและเยาวชนต้องเรียนรู้และทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยทุนในชุมชนที่มีมาทดลองทำก่อน จากเรื่องเล็กๆ แล้วค่อยขยายผลไปชวนเพื่อนมาทำกิจกรรมร่วมกัน
- 3) ทุกภาคส่วนในชุมชนต้องมีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงให้กับเด็กและเยาวชน เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำ แล้วค่อยๆ หนุนเสริมในสิ่งที่เด็กและเยาวชนต้องการ เป็นกำลังใจให้กับเด็กและเยาวชนสม่ำเสมอ และร่วมออกแบบกระบวนการเรียนรู้ตามสิ่งที่เด็กสนใจที่จะเรียนรู้
- 4) การดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาเด็กและเยาวชนต้องมีการวางแผนและทิศทางการพัฒนาร่วมกันในระยะยาว เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง โดยที่ต้องมีการผลักดันแผนการดำเนินงานไปสู่แผนพัฒนาของท้องถิ่นที่มีงบประมาณในการสนับสนุนชัดเจน
- 5) บทบาทของผู้ปกครองและคนในชุมชนต้องไม่ปล่อยเด็กและเยาวชนให้เป็นภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือครูในสถานศึกษา หากแต่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นกลไกการพัฒนาเด็กและเยาวชนร่วมกัน
- 6)

4.3 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

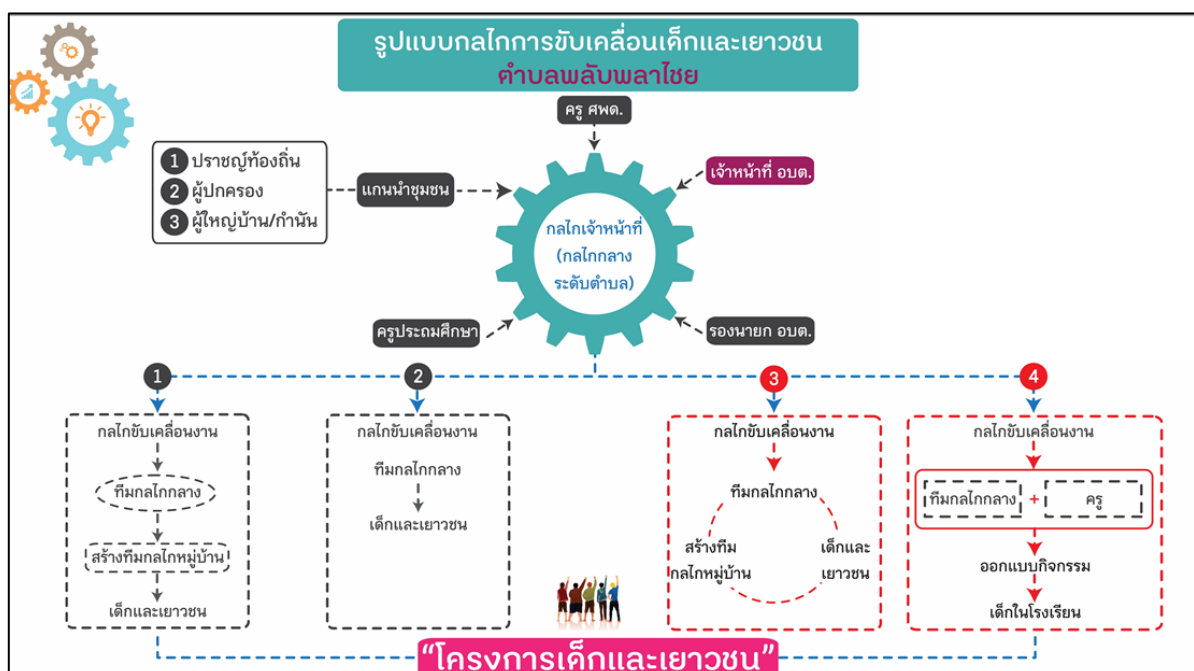
4.3.1 บทเรียนการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ผ่านมา

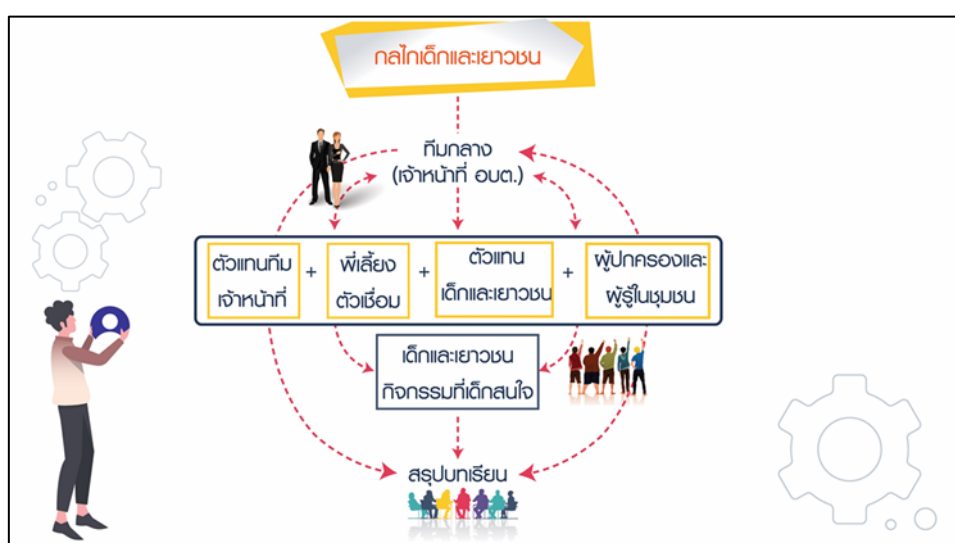
บทเรียนการพัฒนาเด็กและเยาวชนของตำบลพลับพลาไชยในระยะที่ผ่านมา จะมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน เป็นรุ่น ๆ รูปแบบการจัดกิจกรรมจะเป็นกิจกรรมระยะสั้น ไม่มีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน เน้นไปที่การพัฒนาเด็กและเยาวชนตามเป้าหมายในแต่ละครั้ง มากกว่าจะกำหนดทิศทางและภาพอนาคตร่วมกัน เมื่อเด็กเปลี่ยนรุ่นก็มีการนำเด็กรุ่นใหม่เข้ามาร่วมทำกิจกรรม โดยบทบาทหลักจะอยู่ที่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มุ่งทำกิจกรรมกับเด็กและเยาวชนโดยตรง แต่ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการดูแลเด็กและเยาวชน ทั้งผู้ปกครอง คนในชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างก็ไม่เห็นภาพรวมร่วมกัน ด้วยเหตุนี้เด็กและเยาวชนที่ทำกิจกรรมจึงไม่ได้มีความผูกพันและอยากส่งมอบคุณค่าดี ๆ ไปยังรุ่นน้อง ซึ่งจากบทเรียนที่ผ่านมาจึงไม่ก่อให้เกิดกลไกการทำงานเด็กและเยาวชนในระดับพื้นที่ เพราะขาดการมีส่วนร่วมเป็นทีมที่เห็นภาพรวมร่วมกัน ส่งผลให้กระบวนการทำงานกับเด็กและเยาวชนนั้นไม่มีแผนที่ครอบคลุมในกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกช่วงวัย กระบวนการสั้น ตามประเด็น และแผนงบประมาณ หน้าที่หลักเป็นของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น โรงเรียน เป็นต้น ด้วยบทเรียนเหล่านี้จึงทำให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่ขาดกลไกปกป้องคุ้มครองทางสังคมที่ดี ที่คอยช่วยจัดสภาพแวดล้อมและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะผู้ปกครองและคนในชุมชนที่ถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะคอยดูแลเด็กและเยาวชน ไม่พลัดภาระไปให้กับหน่วยงานภายนอกซึ่งมีความรู้จักและเห็นคุณค่าตลอดจนเข้าใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนไม่มากนัก

4.3.2 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

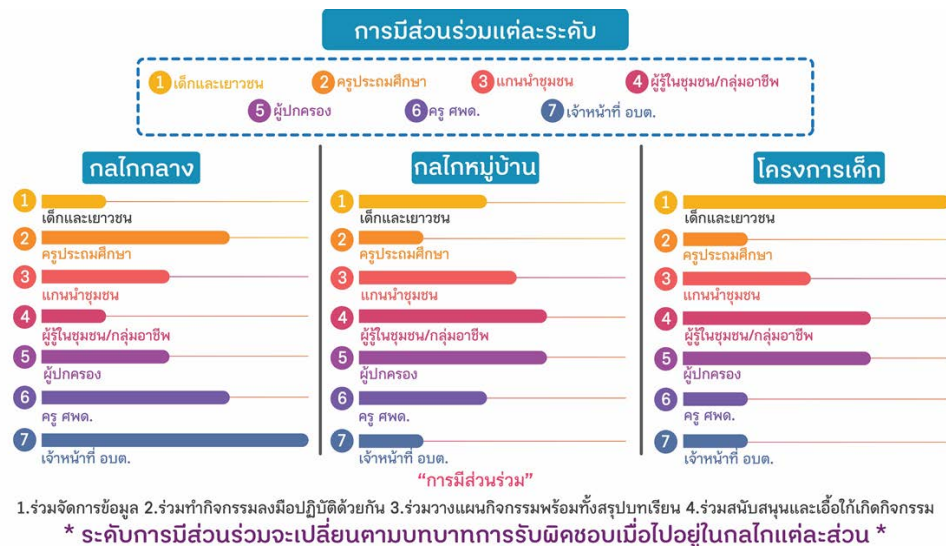
ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน ทำให้เกิดทีมกลไกกลางระดับตำบล ที่ประกอบไปด้วย ครู ศพด. / เจ้าหน้าที่ อบต. / รองนายก อบต. / ครูประถมศึกษา / แกนนำชุมชน (ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้ปกครอง ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน) ที่เป็นผู้ขับเคลื่อนงานหลัก ซึ่งจากการดำเนินงานวิจัยทำให้ได้รูปแบบกลไกการขับเคลื่อนเด็กและเยาวชน ทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังภาพ

- 1) รูปแบบที่ 1 กลไกกลางระดับตำบล ทำหน้าที่ในการลงไปสร้างทีมกลไกระดับหมู่บ้านและสนับสนุนให้กลไกหมู่บ้านลงไปทำงานกับเด็กและเยาวชนโดยมีคนในชุมชนเข้ามาร่วมเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงาน ซึ่งบทเรียนในรูปแบบที่ 1 นี้ทำให้บทบาทการดูแลเด็กและเยาวชนไม่ได้ตกเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ อบต. หากแต่เน้นการดึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มคนในทุกระดับเข้ามาร่วมในการดำเนินโครงการควบคู่ไปกับเด็กและเยาวชน ทำให้กิจกรรมมีความต่อเนื่องไม่ต้องรอคอยให้เจ้าหน้าที่ อบต. ลงมาชวนทำกิจกรรม
- 2) รูปแบบที่ 2 กลไกกลางระดับตำบล ลงไปหนุนเสริมการทำกิจกรรมกับเด็กและเยาวชนโดยตรง หากแต่มีการเปลี่ยนรูปแบบการทำกิจกรรม คือ เน้นความสนใจของเด็กและเยาวชน มีความต่อเนื่องเป็นกระบวนการ ซึ่งบทเรียนสำคัญในรูปแบบที่ 2 นี้ คือ การที่เด็กและเยาวชนมีความผูกพันกับเจ้าหน้าที่ อบต. และสามารถเข้ามาเป็นทีมงานในการทำกิจกรรมของตำบล แต่ข้อจำกัด คือ หากไม่มีเจ้าหน้าที่ อบต. ประสานการทำงานกิจกรรมของเด็กและเยาวชนก็จะหยุดชะงักขาดความต่อเนื่อง
- 3) รูปแบบที่ 3 กลไกกลางระดับตำบล สร้างทีมกลไกระดับหมู่บ้านและลงไปเป็นทีมงานในระดับหมู่บ้านร่วมด้วย เพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชน ซึ่งบทเรียนสำคัญในรูปแบบที่ 3 ทำให้เกิดพื้นที่การออกแบบกิจกรรมร่วมกัน โดยทุกคนต่างเข้ามาเป็นทีมทำกิจกรรมร่วมกัน หากแต่มีข้อจำกัด คือ การทำกิจกรรมจะจำกัดอยู่ในกลุ่มระดับหมู่บ้าน ทีมกลไกกลางระดับตำบลที่เข้ามาเป็นทีมหมู่บ้าน เปลี่ยนบทบาทจากคนหนุนเสริมเป็นผู้เล่น ทำให้พอทำกิจกรรมไปสักระยะ คนในชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้องมักจะปล่อยให้บทบาทของเจ้าหน้าที่ อบต. เป็นคนดำเนินงาน
- 4) รูปแบบที่ 4 กลไกกลางระดับตำบล ทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน ร่วมกันออกแบบกิจกรรมหรือสร้างแบบการสอนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชนภายในโรงเรียน ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้นอกชั้นเรียนขึ้น บทเรียนสำคัญ คือ การที่ครูและเด็กนักเรียนรวมทั้งกลไกระดับตำบลได้ออกแบบกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เด็กได้รับโอกาสการเรียนรู้ที่รอบด้าน สามารถนำเรื่องใกล้ตัวมาสร้างการเรียนรู้ แต่ข้อจำกัดที่เกิดขึ้น คือ การที่เด็กและเยาวชนมักจะติดกับรูปแบบและวิธีการเดิมที่ได้เรียนในชั้นเรียน บทบาทของครูต้องไม่ใช้การให้คำสั่งเด็กและเยาวชนไปทำงาน/การบ้าน แต่ต้องเอื้อให้เด็กและเยาวชนเป็นนักสร้างการเรียนรู้

ซึ่งจากบทเรียนการทดลองปฏิบัติการกลไกการขับเคลื่อนงานเด็กและเยาวชนทั้ง 4 รูปแบบ พบว่า กลไกการขับเคลื่อนงานฯ ในรูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่เอื้อให้เกิดการทำงานเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมาจากการที่คนในชุมชนได้ลุกขึ้นมาเป็นพี่เลี้ยงดูแลเด็กและเยาวชนของตนเอง โดยมีกลไกกลางระดับตำบล (เจ้าหน้าที่ อบต.) ทำหน้าที่หนุนเสริมตามทรัพยากรที่มี และเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายในทุกระดับให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันตามบทบาท ดังภาพ

การมีส่วนร่วมแต่ละระดับของทุกภาคส่วนของกลไก ประกอบไปด้วย เด็กและเยาวชน คณะครูประถมศึกษา แกนนำชุมชน ผู้รู้

การมีส่วนร่วมของกลไกกลางระดับตำบล บทบาทหลักจะเน้นไปที่เจ้าหน้าที่ อบต.และเครือข่ายทีมคณะทำงาน โดยหน้าที่หลักจะเป็นการเชื่อมประสานให้เกิดพื้นที่การพูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกัน พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกิดการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วมของกลไกหมู่บ้าน บทบาทหลักจะเน้นไปที่ผู้ปกครอง แกนนำชุมชน ตลอดจนผู้รู้ในชุมชนที่จะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และจัดพื้นที่ในการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน โดยใช้ฐานทุนความรู้ของท้องถิ่นเข้ามาเป็นสื่อและเครื่องมือในการสร้างการเรียนรู้

การมีส่วนร่วมของกลไกโครงการเด็ก เป็นพื้นที่ของเด็กและเยาวชนในตำบลที่ลุกขึ้นมารวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน โดยเน้นกิจกรรมที่สนใจภายใต้ต้นทุนในชุมชน เรียนรู้เรื่องราวของชุมชน โดยมีทีมกลไกระดับหมู่บ้านและระดับตำบลคอยสนับสนุนและเอื้อให้เกิดการทำกิจกรรม

4.3.3 สรุปบทเรียนสำคัญในการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย

จากการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน ทำให้ทีมวิจัยได้เรียนรู้และเห็นบทเรียนสำคัญในการจะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาได้ ต้องประกอบไปด้วย

- 1) **ต้องเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม** การหนุนเสริมกิจกรรมของเด็กและเยาวชนต้องเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของคนในชุมชนไม่ผลักภาระให้ใครต้องเป็นคนรับผิดชอบหลัก โดยต้องมีพื้นที่ในการกำหนดเป้าหมาย แผนกิจกรรมและสรุปบทเรียนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

- 2) **ต้องมีการวางแผนก่อนจัดการเรียนรู้** ทีมวิจัยจะมีการตั้งโจทย์การเรียนรู้ว่าจะให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้อะไร แล้วหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนั้นเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ แต่ไม่ใช่การลงไปสั่งให้เด็กและเยาวชนทำกิจกรรม แต่ต้องกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนได้ค้นหาความรู้ของตนเอง มีกรอบแต่ยืดหยุ่น ให้เด็กและเยาวชนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของและอยากทำกิจกรรมด้วยตนเอง ไม่ใช่เพราะการถูกสั่งหรือบังคับ
- 3) **การใช้ฐานทุนชุมชนเป็นต้นทุนการเรียนรู้** ต้องมีการจัดพื้นที่การเรียนรู้ โดยการเชื่อมโยงให้เด็กและเยาวชนได้ลงไปอยู่ในชุมชนเพื่อเรียนรู้เรื่องราวและคุณค่าของท้องถิ่นผ่านการจัดกระบวนการร่วมกับผู้เฒ่าผู้แก่ หรือผู้รู้ในชุมชน ที่จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนเห็นโอกาสและความสำคัญของชุมชนที่จะนำไปสู่การรักและหวงแหนชุมชนต่อไป
- 4) **กิจกรรมต้องเอื้อและสร้างการเรียนรู้** ควรเป็นกิจกรรมที่ออกแบบให้เกิดการเรียนรู้ มีระบบการทำงานและมีกระบวนการที่หวังผลสู่การเรียนรู้ทั้งทีมและเด็ก/เยาวชนที่เข้าร่วม ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมก่อนทำกิจกรรม การวางแผนและออกแบบกระบวนการ การประสานงาน การทำกิจกรรม และสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม
- 5) **มีการตั้งคำถามเพื่อสร้างการเรียนรู้** ทีมวิจัย/กลไกกลางระดับตำบล ต้องเป็นนักตั้งคำถามให้เด็กและเยาวชน เกิดการเรียนรู้ การตั้งคำถามที่ดีจะช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดแรงบันดาลใจ และเห็นคุณค่าในกิจกรรมที่เขาได้ดำเนินการและสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง
- 6) **ต้องมีการวางแผนก่อนลงมือทำ และสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม** การที่ทีมนักวิจัย/กลไกกลางระดับตำบล รวมทั้งเด็กและเยาวชนจะทำกิจกรรมร่วมกัน ต้องมีการออกแบบเวทีประชุมก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง และเมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จต้องมีการสรุปบทเรียนทุกครั้งซึ่งจะรู้ว่าการดำเนินงานแต่ละครั้งได้เรียนรู้เรื่องอะไร/ต้องปรับปรุงเรื่องอะไรอย่างไร/มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง เพื่อนำไปปรับใช้กับการทำกิจกรรมครั้งต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 7) **พี่เลี้ยงชุมชนต้องวางบทบาทตนเองให้เหมาะสม** คือ ต้องไม่ไปสั่งหรือลงไปทำกิจกรรมแทนเด็กและเยาวชน แต่ต้องเป็นโค้ช ที่เอื้อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเรียนรู้ ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ (การพูด/การแต่งกาย) สามารถตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ สามารถรับฟังและให้คำปรึกษาได้ทุกเรื่องโดยเก็บเป็นความลับ และต้องสามารถเก็บข้อมูลพฤติกรรม/ลักษณะนิสัยของเด็กและเยาวชนโดยการสังเกต และนำมาปรับวิธีการในการพูดคุยหรือแนะนำที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน

4.3.4 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชนในตำบล

ภายใต้การดำเนินกิจกรรมของเด็กและเยาวชน โดยมีพี่เลี้ยงชุมชนและทีมกลไกกลางระดับตำบลทำหน้าที่สนับสนุนประกอบไปด้วย 6 กลุ่ม ได้นำไปสู่การสร้างสำนึกรักและห่วงหาผูกพันของท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน ตลอดจนสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองศักยภาพในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังได้ไปตบโจทย์ในเรื่องของการสร้างกลไกการดูแลเด็กและเยาวชนในระดับตำบล ที่คนในชุมชนทุกภาคส่วนได้ลุกขึ้นมาทำหน้าที่ในการดูแลเด็กและเยาวชนในระดับตำบลของตนเอง เกิดกลไกการขับเคลื่อนการทำงานด้านเด็กอย่างต่อเนื่องที่มีบทบาทหน้าที่ และเวทีประชุมเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันอันนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ผ่านการทำความเข้าใจชุมชนร่วมกันของคนในหลากหลายช่วงวัยตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้สูงอายุ เกิดการเชื่อมความสัมพันธ์ของชุมชน โดยใช้เรื่องราวของท้องถิ่นมาเป็นกลไกสำคัญในการเดินเรื่อง ให้เด็กและผู้ใหญ่ได้มานั่งพูดคุยและมีเวลาในการเรียนรู้ร่วมกันให้มากยิ่งขึ้น เกิดเป็นการลดช่องว่างระหว่างวัยของเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ ที่มีพื้นที่ในการหันหน้ามานั่งฟังกันและกัน ที่สำคัญทำให้เด็กและเยาวชน ตลอดจนพี่เลี้ยงชุมชนเกิดทักษะในการเรียนรู้ ดังนี้

เด็กและเยาวชน	พี่เลี้ยงชุมชน / กลไกกลางระดับตำบล
1. รู้จักชุมชนท้องถิ่น เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของชุมชนและรู้ข้อมูลชุมชนมากขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนที่มีในชุมชน รักชุมชนของตนเองมากขึ้น 2. รู้จักตนเอง - เห็นศักยภาพของตนเอง - มีเป้าหมาย - มีความรับผิดชอบ - ภูมิใจ / เห็นคุณค่าในตัวเอง 3. การทำงานเป็นทีม / บริหารจัดการร่วมกัน	1. มีทักษะในการฟัง การตั้งคำถาม - มีชุดคำถามที่ใช้เรียนรู้รับทราบชุมชน - เชื่อมโยงชุดคำถามเพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน - มีทักษะการรับฟังเด็กและเยาวชน - ไม่ตัดความคิดเด็กและรับฟังปัญหาของเด็ก 2. มีวิธีการในการสร้างแรงบันดาลใจ - เชื่อมั่นว่าเด็กพัฒนาได้

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลวิจัย

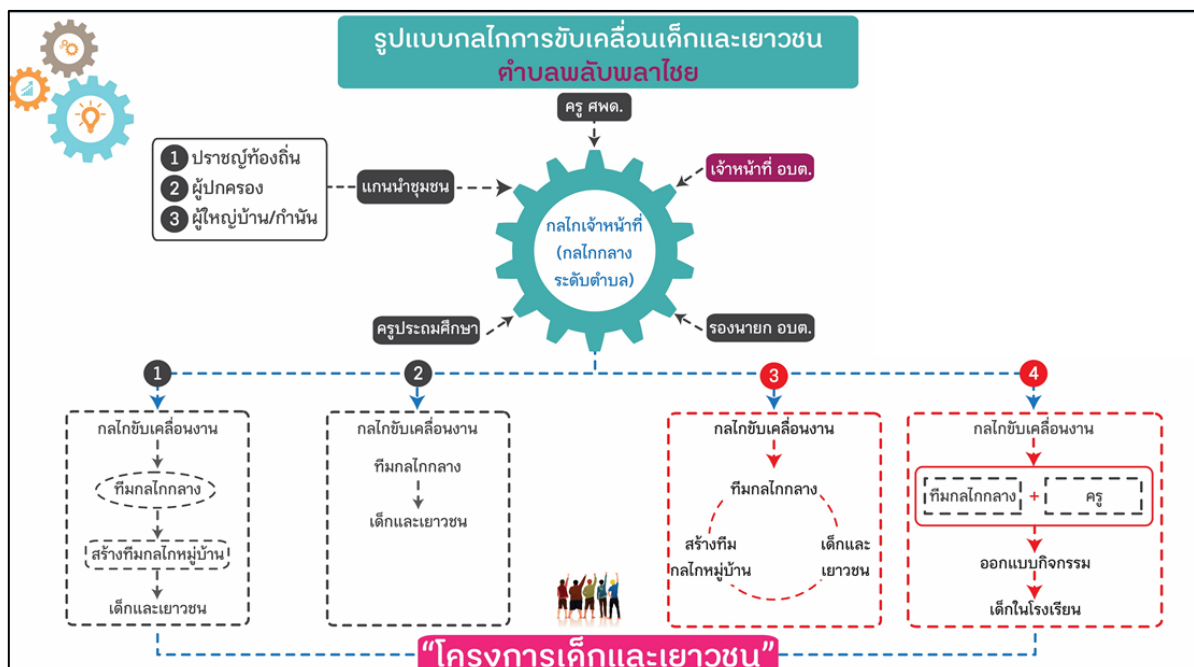
ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีทั้งหมด 14 หมู่บ้าน เนื่องจากมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูงและที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่าน ทำให้คนในชุมชนร้อยละ 90 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ อ้อย ข้าวโพด เป็นต้น ในอดีตช่วงปี 2500 ชุมชนยังทำการเกษตรเพื่อไว้ใช้บริโภคในครัวเรือน อาศัยทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลัก ใช้วัวควายไถนา ต่อมาในปี 2535 เริ่มมีการพัฒนาโครงสร้างทางสังคมเข้ามาในพื้นที่ ชุมชนเริ่มทำการเกษตรเชิงพาณิชย์และมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น มุ่งเน้นการสร้างรายได้เป็นหลัก ทำให้เด็กและเยาวชนต้องดูแลตนเองเพิ่มขึ้น ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่มีญาติพี่น้องดูแลเนื่องจากเป็นครอบครัวขยาย รวมทั้งมีการใช้เทคโนโลยีโทรศัพท์มือถือให้เด็กเข้าถึงได้อย่างง่ายตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เด็กสนใจสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย เล่นเกม หรือบางครั้งมีเพื่อนทางโลกออนไลน์ ทำให้มีการตั้งกลุ่มสื่อสารกันทำกิจกรรมต่างๆ บางส่วนก็เป็นจิตอาสาในชุมชน แต่บางส่วนก็มีพฤติกรรมก้าวร้าวจากการขาดคุณลักษณะใกล้เคียงกับในอดีต ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา เช่น การตั้งครกไม่พร้อม เด็กดื้อยาเสพติดจากการชักชวนของเพื่อน เป็นต้น

ผลจากการศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมฯ คือ มีทุนในชุมชนที่มีทั้ง 5 ด้าน โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพที่มีความหลากหลายและอยู่ในทั้ง 14 หมู่บ้าน ที่เอื้อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรมทุกครั้ง ช่วยให้เกิดการคิดนอกกรอบ และพัฒนาศักยภาพทีมวิจัย เด็กและเยาวชน และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมด้วย ทิศทางและนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลช่วยสนับสนุนให้การดำเนินกิจกรรมของเด็กและเยาวชนเกิดความต่อเนื่อง มีพื้นที่กลางสำหรับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ โดยมีเจ้าหน้าที่ อบต.เป็นแกนนำในการเชื่อมประสานทำให้การทำกิจกรรมมีความต่อเนื่อง มีความหลากหลายของกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุม และได้รับการสนับสนุนของผู้ปกครองและแกนนำชุมชนที่เห็นความสำคัญของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน สำหรับเงื่อนไขสำคัญ คือ ทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรม และการสร้างการเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ในชุมชนให้กับเด็กและเยาวชนตามสิ่งที่เด็กและเยาวชนสนใจ กิจกรรมที่ทำอาจจะเป็นราวในชุมชนที่เด็กสนใจอยากทำ เช่น การเรียนรู้คลองมะขามเฒ่า การทอผ้าไหม เป็นต้น และที่สำคัญคือ เด็กต้องเรียนรู้ผ่านการลงมือทำด้วยตนเอง โดยอาศัยการค้นหาค้นหาสถานการณ์ปัญหาจากทุนทั้ง 5 ด้านที่มีในชุมชนจากการลงพื้นที่พูดคุยกับผู้ใหญ่ในชุมชน และนำข้อมูลมาวางแผนร่วมกับเพื่อนในทีมเพื่อจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น มีการสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรมเพื่อนำไปปรับใช้กับการทำกิจกรรมครั้งต่อไป รวมทั้งการนำเสนอเรื่องราวได้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ตามความสนใจ และผู้ปกครอง / ผู้ใหญ่ในชุมชนต้องเปิดพื้นที่ให้เด็กได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติอย่างอิสระร่วมด้วย

ผลจากการศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ทำให้ทีมวิจัยนำข้อมูลมาสรุปวิเคราะห์และค้นพบกระบวนการมี

ส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ผ่านกลไกการขับเคลื่อนงานเด็กและเยาวชน 4 รูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบที่ 1 กลไกกลางระดับตำบล ทำหน้าที่ในการลงไปสร้างทีมกลไกระดับหมู่บ้านและสนับสนุนให้กลไกระดับหมู่บ้านลงไปทำงานกับเด็กและเยาวชน โดยมีคนในชุมชนเข้ามาร่วมเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินงาน เน้นการดึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มคนในทุกระดับเข้ามาร่วมในการดำเนินโครงการควบคู่ไปกับเด็กและเยาวชน ทำให้กิจกรรมมีความต่อเนื่องไม่ต้องรอคอยให้เจ้าหน้าที่ อบต.ลงมาชวนทำกิจกรรม
- 2) รูปแบบที่ 2 กลไกกลางระดับตำบล ลงไปหนุนเสริมการทำกิจกรรมกับเด็กและเยาวชนโดยตรง เน้นความสนใจของเด็กและเยาวชน มีความต่อเนื่องเป็นกระบวนการ ช่วยให้เด็กและเยาวชนที่มีความผูกพันกับเจ้าหน้าที่ อบต. สามารถเข้ามาเป็นทีมงานในการทำกิจกรรมของตำบล
- 3) รูปแบบที่ 3 กลไกกลางระดับตำบล สร้างทีมกลไกระดับหมู่บ้านและลงไปเป็นทีมงานในระดับหมู่บ้านร่วมด้วย เพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชน เพื่อเกิดพื้นที่การออกแบบกิจกรรมร่วมกัน โดยทุกคนต่างเข้ามาเป็นทีมทำกิจกรรมร่วมกัน
- 4) รูปแบบที่ 4 กลไกกลางระดับตำบล ทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน ร่วมกันออกแบบกิจกรรมหรือสร้างแบบการสอนเพื่อทำกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชนภายในโรงเรียน ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้นอกชั้นเรียนขึ้น บทเรียนสำคัญคือ การที่ครูและเด็กนักเรียนร่วมทั้งกลไกระดับตำบลได้ออกแบบกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เด็กได้มีโอกาสการเรียนรู้ที่รอบด้าน สามารถนำเรื่องใกล้ตัวมาสร้างการเรียนรู้ แต่ข้อจำกัดที่เกิดขึ้น

ผลจากการดำเนินงานทั้ง 4 รูปแบบ พบว่า กลไกการขับเคลื่อนงานในรูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบที่เอื้อให้เกิดการทำงานเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมาจากการที่คนในชุมชนได้ลุกขึ้นมาเป็นพี่เลี้ยงดูแลเด็กและเยาวชนของตนเอง โดยมี

กลไกกลางระดับตำบล (เจ้าหน้าที่ อบต.) ทำหน้าที่หนุนเสริมตามทรัพยากรที่มี และเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายในทุกระดับให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมมีความแตกต่างกันตามบทบาท

นอกจากนี้ ทีมวิจัยยังได้ศึกษาการมีส่วนร่วมและบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนกลไกการพัฒนา ศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ทั้ง 3 ระดับ ประกอบไปด้วย เด็กและเยาวชน คณะครู ประถมศึกษา แกนนำชุมชน ผู้รู้ พบว่า การมีส่วนร่วมของกลไกกลางระดับตำบล บทบาทหลักจะเน้นไปที่เจ้าหน้าที่ อบต. และ เครือข่ายทีมคณะทำงาน โดยหน้าที่หลักจะเป็นการเชื่อมประสานให้เกิดพื้นที่การพูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกัน พร้อมทั้ง สนับสนุนให้เกิดการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของกลไกหมู่บ้าน บทบาทหลักจะเน้นไปที่ ผู้ปกครอง แกนนำชุมชน ตลอดจนผู้รู้ในชุมชนที่จะทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และจัดพื้นที่ในการเรียนรู้ให้กับเด็กและ เยาวชน โดยใช้ฐานทุนความรู้ของท้องถิ่นเข้ามาเป็นสื่อและเครื่องมือในการสร้างการเรียนรู้ และ การมีส่วนร่วมของกลไก โครงการเด็ก เป็นพื้นที่ของเด็กและเยาวชนในตำบลที่ลุกขึ้นมารวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน โดยเน้นกิจกรรมที่สนใจภายใต้ ต้นทุนในชุมชน เรียนรู้เรื่องราวของชุมชน โดยมีทีมกลไกระดับหมู่บ้านและระดับตำบลคอยสนับสนุนและเอื้อให้เกิดการทำ กิจกรรม

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชนในตำบล จำนวน 110 คน โดยมีพี่เลี้ยงชุมชนและทีมกลไก กลางระดับตำบลทำหน้าที่สนับสนุน ได้แก่ ทีมเจ้าหน้าที่ อบต. 12 คน กศน. 1 คน ผู้ปกครอง 21 คน แกนนำชุมชน 14 คน เจ้าหน้าที่ รพ.สต. 2 คน และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 7 คน ผ่านกิจกรรมทั้ง 6 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเยาวชนต้นกล้า เรียนรู้วิถี พืชผัก การจัดการขยะ ฟุตบอลละอคาเดมี วิถีผ้าทอบ้านขาม และกลองยาว นำไปสู่การสร้างทักษะในการเรียนรู้ของเด็กและ เยาวชน เช่น การทำงานเป็นทีม รู้จักตนเอง รู้จักท้องถิ่น เป็นต้น ส่งผลให้เกิดสำนึกรักและห่วงหาเหวอนชุมชนท้องถิ่นของเด็กและ เยาวชน ตลอดจนสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองศักยภาพในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่หลากหลาย นอกจากนี้ ยังได้ไปตอบโจทย์ในเรื่องของการสร้างกลไกการดูแลเด็กและเยาวชนในระดับตำบล ที่คนในชุมชนทุกภาคส่วนได้ลุกขึ้นมาทำ หน้าที่ในการดูแลเด็กและเยาวชนในระดับตำบลของตนเอง เกิดกลไกการขับเคลื่อนการทำงานด้านเด็กอย่างต่อเนื่องที่มีบทบาท หน้าที่ และเวทีประชุมเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันอันนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ผ่านการทำความเข้าใจชุมชนร่วมกันของคนในหลากหลายช่วงวัยตั้งแต่เด็กไปจนถึงผู้สูงอายุ เกิดการเชื่อมความสัมพันธ์ของ ชุมชน โดยใช้เรื่องราวของท้องถิ่นมาเป็นกลไกสำคัญในการเดินเรื่อง ให้เด็กและผู้ใหญ่ได้มานั่งพูดคุยและมีเวลาในการเรียนรู้ ร่วมกันให้มากยิ่งขึ้น เกิดเป็นการลดช่องว่างระหว่างวัยของเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ ที่มีพื้นที่ในการหันหน้ามานั่งฟังกันและ กัน ที่สำคัญทำให้พี่เลี้ยงชุมชนเกิดทักษะการเรียนรู้ ได้แก่ การฟัง การตั้งคำถาม การสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กและเยาวชน สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์พัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชน เติบโตความรู้ให้กับเด็กและเยาวชนตามความสนใจ มี ทักษะการบริหารจัดการโครงการ สามารถจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วม และมีทักษะในการชวนสรุปและถอด บทเรียนเด็กและเยาวชน เพื่อนำไปสู่การจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งการสร้างกลไกและการออกแบบกิจกรรมร่วมกับเด็กและ เยาวชนเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ใน สังคมอย่างมีความสุขต่อไป

อย่างไรก็ตาม นอกจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการแล้ว ยังทำให้ทีมวิจัยได้เรียนรู้และเห็นบทเรียน สำคัญในการจะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาได้ ต้องประกอบด้วย 1. การทำงานแบบมีส่วนร่วม 2. ต้อง มีการวางแผนก่อนจัดการเรียนรู้ 3. การใช้ฐานทุนชุมชนเป็นต้นทุนการเรียนรู้ 4. กิจกรรมต้องเอื้อและสร้างการเรียนรู้ 5. มี การตั้งคำถามเพื่อสร้างการเรียนรู้ 6. ต้องมีการวางแผนก่อนลงมือทำและสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม และ 7. พี่เลี้ยงชุมชน ต้องวางบทบาทตนเองให้เหมาะสม ซึ่งผลการดำเนินงานของโครงการกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยใน การพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตอบโจทย์วิจัยและบรรลุวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ 1. เพื่อ

ศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน 2. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และ 3. เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5.2 บทเรียนการวิจัย

5.2.1 กระบวนการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงที่ได้จากการทำงานวิจัย

5.2.1.1 ตัวบุคคล (ทีมวิจัย)

ชื่อ	ทักษะ	ความรู้	อื่น ๆ
1) นายเอกวิทย์ ขาวสวน	1) กล้าแสดงออกในที่ชุมชนมากขึ้น 2) สามารถวางแผนการทำงานได้อย่างเป็นระบบ 3) กล้าซักถามในประเด็นที่มีความสงสัย	1) ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานที่ต่อเนื่อง 2) การวางแผนและการสรุปกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอน พร้อมทั้งเรียนรู้และเข้าใจกระบวนการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนมากขึ้น	1) การสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน
2) นายคมสัน พันธุ์เสือ	1) ได้ใช้ความคิด ฝึกคิดวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง 2) มีทักษะในเรื่องการสังเกตมากขึ้น	1) ได้เรียนรู้เทคนิคและเครื่องมือการทำงานแบบมีส่วนร่วม 2) เรียนรู้การทำงานเป็นทีม 3) วิธีการในการจัดเวทีประชุมในชุมชน	1) เห็นความสำคัญของพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงอายุที่ต้องออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสม
3) นายณัฐกานต์ ผิวอ่อนดี		1) ได้เรียนรู้กิจกรรมสำหรับการสร้างการเรียนรู้และการลงจัดเวทีประชุมในชุมชน 2) เรียนรู้การทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่มีขั้นตอนและกระบวนการที่ชัดเจน	1) สนุกสนานเมื่อได้จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) เห็นคุณค่าจากกระบวนการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
4) นายธีรภัทร เขียนจินดา	1) เพิ่มทักษะการพูด 2) การฟัง 3) การตั้งคำถาม 4) การจดบันทึกในการจัดประชุมในชุมชนแต่ละเวที		
5) นายชลัม โรจน์บุญถึง	1) มีทักษะการจัดกระบวนการประชุมในชุมชน 2) กล้าคิดอย่างเป็นระบบ 3) กล้าแสดงออกในสิ่งที่ไม่คุ้นเคย	1) ได้เรียนรู้แนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและนำข้อมูลมาออกแบบกิจกรรมที่ไม่ได้ใช้เพียงอารมณ์และความรู้สึก เข้าใจ	1) เกิดความสัมพันธ์กับคนในชุมชนมากขึ้น มีความรักต่อชุมชน

		2) แนวคิดการทำงานแบบมีส่วนร่วม 3) ได้เรียนรู้กระบวนการจากการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดพลัง	
6) นายพนม อ้อมทอง	1) ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ ออกแบบกิจกรรมสำหรับเด็ก	1) ได้เห็นวิธีการทำงานที่เป็นขั้นเป็นตอนและใช้คำถามเพื่อให้คนในชุมชนร่วมกันตอบ 2) รู้และเข้าใจว่าต้องไปเก็บข้อมูลอะไรบ้างในชุมชน	1) มีความเชื่อและทัศนคติต่อชาวบ้านในหมู่บ้าน เชื่อมั่นในศักยภาพของชาวบ้าน
7) นางวิรัชดา ศรีคำแหง	1) รับฟังเพื่อนในทีมและรับฟังเด็กและเยาวชนมากขึ้น	1) เรียนรู้กิจกรรมสันติทางการที่ใช้พัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน และเรียนรู้กระบวนการในการจัดเวทีประชุมในพื้นที่ 2) เรียนรู้เครื่องมืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมากขึ้น 3) ได้รู้จักชุมชนของตนเองมากยิ่งขึ้น	
8) นางอุษา ทองบ้านไผ่	1) เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์เฉพาะหน้า	1) ได้เรียนรู้เรื่องราวประวัติชุมชน 2) เรียนรู้การทำงานเป็นทีมที่ทุกคนต้องช่วยเหลือกัน เติมน้ำกำลังใจให้เพื่อนร่วมทีม	
9) นางณัชชา เคนมา	1) มีทักษะการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	1) ได้เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นทีม การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า 2) การจัดการกับปัญหาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม	1) เห็นคุณค่าจากกระบวนการพูดคุย
10) นางสาวชนพิต แพลสุข ชื่น	1) มีทักษะการพูดที่ดีขึ้น 2) มีทักษะการฟังให้จบ 3) การตั้งคำถามและการจดบันทึกในเวทีประชุม	1) ได้เรียนรู้หลักการทำงานที่เป็นขั้นตอน มีระบบ 2) เห็นแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมกับคนในชุมชน	

5.2.1.2 ทีมวิจัย

1. ได้เรียนรู้วิธีการในการสร้างความร่วมมือจากทีมวิจัยเห็นการทำงานแนวราบที่ต้องรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน
2. ได้เรียนรู้วิธีการในการฝึกความคิดของตนเองให้เกิดการจัดระบบที่ดี

3. ได้เรียนรู้กระบวนการและวิธีการในการวางแผนก่อนลงมือปฏิบัติประชุมกันบ่อยและต่อเนื่องมากขึ้น
4. ได้เรียนรู้การแก้ไขปัญหาของทีมงานในการต้องเผชิญกับปัญหาเฉพาะหน้า
5. ได้เรียนรู้เทคนิคและเครื่องมือในการศึกษาชุมชนโดยเฉพาะเครื่องมือในการสร้างการมีส่วนร่วม
6. ได้เรียนรู้และเพิ่มทักษะการจับประเด็น การจดบันทึก การฟัง การพูดและการทำงานเป็นทีม
7. ได้เรียนรู้วิธีการและการปรับตัวก่อนลงพื้นที่จริง (ปรับวิธีคิด ความเชื่อ กระบวนการ)
8. ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่นำมาสร้างกระบวนการใช้ข้อมูลนำการพัฒนา
9. เกิดเวทีการทำกิจกรรมร่วมกันโดยที่ทุกคนรับฟังกันและมาออกแบบการจัดกิจกรรมร่วมกัน
10. มีการประสานการทำงานในทีมโดยแบ่งบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน
11. ได้แลกเปลี่ยนความคิดในทีมงาน ยอมรับฟังข้อเสนอแนะของทีมมากขึ้น
12. ได้เรียนรู้ศักยภาพของทีมและนำมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เห็นศักยภาพที่มีความแตกต่างกันของแต่ละบุคคล
13. มีการพัฒนาความสัมพันธ์ภายในทีมจากการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

5.2.1.3 ชุมชน

1. ได้เรียนรู้กระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ทำให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญในการดูแลเด็กและเยาวชนร่วมกัน
2. ชุมชนและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมีการให้ความร่วมมือกันมากขึ้นจากการได้แลกเปลี่ยนพูดคุย
3. ได้รู้จักสภาพแวดล้อมของชุมชนมากยิ่งขึ้น เห็นทุนดี ๆ ที่มีในชุมชน
4. ชุมชนได้ใช้โอกาสในการเก็บรวบรวมข้อมูลของตำบลที่กำลังจะเลือนหายไปให้กลับมามีคุณค่าอีกครั้ง
5. ชุมชนได้รู้จักกับทีมวิจัยเกิดการเรียนรู้ระหว่างกันเกิดเป็นความสัมพันธ์ที่นำไปสู่การไว้วางใจและมาร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
6. ชุมชนเห็นคุณค่าที่เกิดจากการลงพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

5.2.1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย

1. ได้รับฟังความคิดเห็นของชาวบ้านที่เป็นความต้องการที่แท้จริงจากคนในชุมชน
2. ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานแนวราบที่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ลงไปเรียนรู้กับชุมชนมากขึ้น

5.3 ปัญหาการวิจัย

- 1) รูปแบบกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นใช้ระยะเวลาทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องและเป็นกระบวนการ การจัดสรรตารางเวลาของทีมวิจัยให้เหมาะสมกับงานประจำจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก

- 2) การที่กลไกการทำงานเด็กและเยาวชนในพื้นที่มีความหลากหลายในแต่ละหมู่บ้านทำให้มีความยากในการบริหารจัดการให้เป็นในภาพตำบลร่วมกัน จึงจำเป็นต้องมีการจัดประชุมพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้กลไกแต่ละหมู่บ้านมีทิศทางการทำงานและมีเป้าหมายร่วมกัน

5.4 ข้อเสนอแนะต่อชุมชน นโยบาย และการวิจัยในอนาคต

- 1) ควรมีการเสริมการทำกิจกรรมเชิงพัฒนาให้สัมพันธ์กับกิจกรรมเชิงวิจัยให้ผลและขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กัน โดยให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการวิจัยในโครงการ
- 2) การผลักดันรูปธรรมของกิจกรรมไปสู่แผนการดำเนินของท้องถิ่น ช่วยให้การดำเนินกิจกรรมมีความต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

โครงการการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีภาคผนวก ดังนี้

- ก. สรุปรายงานการประชุม
- ข. รูปภาพกิจกรรมของโครงการ

ก. สรุปรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมการจัดเวทีสร้างความเข้าใจชุมชน

โครงการการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน

ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 22 มิถุนายน 2560 เวลา 17.30 – 21.00 น.

ณ ศาลาเอสเอ็มแอล หมู่ที่ 5 บ้านเขาทอก ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายจำเนียร	จุมพรม	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 บ้านเขาทอก
2. นายสมคิด	ฤทธิ์กันต์	75 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
3. นายสมจิตร	มาตะโก	106 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
4. นางสาวสุณี	คำแสงสว่าง	42 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
5. นางสาวอัจฉรา	จุมพรม	10 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
6. นางทองอวบ	ซ้องบ้านไ้	214 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
7. นางทองสุข	พลัดพุลผล	217 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
8. นายอำนวย	ปันหว่าง	56 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
9. นางสาวฉลวย	พลัดพุลผล	63 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
10. นางสาวทัศนีย์	โพธิ์ไครด	194 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
11. นางสุประสิทธิ์	เฮงเจริญ	133 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
12. นางสาวกันยา	จุมพรม	10 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
13. นางทำเนียม	หงษ์เวียงจันทร์	79 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
14. นางสาวเรณู	พุลโกศา	22 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
15. นางสนม	สมประมาณ	3 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
16. นางซ้อย	สมประมาณ	2 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
17. นางเบญจวรรณ	อ่วมเสื่อ	83 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
18. นายสง่า	บุญเป้า	36 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
19. นายอนันต์	หงษ์เวียงจันทร์	263 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
20. นางสาวธิดารัตน์	จุมพรม	88 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
21. เด็กหญิงธัญญารัตน์	จุมพรม	88 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
22. นางสาวณัฏฐวรินทร์	วงศ์สง่า	263 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
23. นายพัฒน์พงศ์	หงษ์เวียงจันทร์	122 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
24. นายสุรกาญจน์	ซ้องบ้านไ้	57/1 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
25. นางสาวลัดดาวัลย์	หงษ์เวียงจันทร์	165 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
26. นายวิมล	ภูมิลำเนา	239 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
27. นายทวีศักดิ์	สมประมาณ	4 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
28. นายไกรวุฒิ	ลิ้น	5 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
29. นางวา	บุญหนองไ้	30 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
30. นางน้อย	บุญหนองไ้	30 หมู่ 5 บ้านเขาทอก

31. นางหิวยะเยียง	แสงเพิ่ม	41 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
32. นางกนกพร	แสงเพิ่ม	41 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
33. นายธงชัย	วงศ์ศรีเมือง	261 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
34. นายสมพงษ์	พลัดพูนผล	63 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
35. นายประสงค์	หงส์เวียงจันทร์	9 หมู่ 5 บ้านเขาทอก
36. นายเอกวิทย์	ชาวสวน	หัวหน้าโครงการวิจัย
37. นายคมสัน	พันธุ์เสือ	รองหัวหน้าโครงการวิจัย
38. นายสันติสุข	พันธุ์ศรี	นักวิจัย
39. นายชลัม	โรจน์บุญถึง	นักวิจัย
40. นางวิรัชดา	ศรีคำแหง	นักวิจัย
41. นางณัชชา	เคนมา	นักวิจัย
42. นางสาวชนพิศ	แพสุขชื่น	นักวิจัย
43. นางยุพา	โพธิ์ทอง	นักวิจัย
44. นางณัฐณิชา	แก้วปาน	นักวิจัย
45. นายคารม	คงปรีพันธ์	นักวิจัย
46. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์	นักวิจัย
47. นายชัยวัสน์	แย้มสุข	ที่ปรึกษาโครงการ
48. นายชินวุฒน์	มณีศรีจำ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
49. นางสาวพวงทอง	แม้งเกร็ด	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
50. นายคำรณ	นิมอนด์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
51. นางสาวอรธิดา	นามศิริ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
52. นายนฤวัติ	แช่ตัน	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

เริ่มประชุมเวลา 17.30 น.

กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์

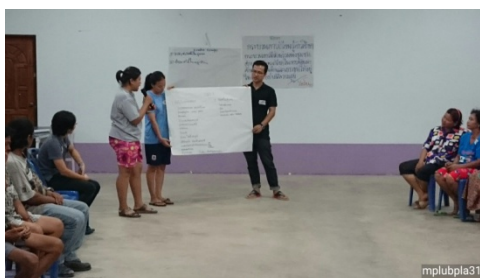
เย็นวันนี้เริ่มต้นเวทีการสร้างใจชุมชนโดยนายเอกวิทย์ ชาวสวน หัวหน้าโครงการฯ ได้พูดคุยเพื่อสร้างความสัมพันธ์และให้แต่ละคนที่เข้าร่วมเวทีแนะนำตัวทีละคน ทั้งในส่วนผู้ที่มาเข้าร่วมเวที และทีมนักวิจัย จากนั้นจึงมีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ด้วยการ แนะนำตัวทีละ 1 ท่าน หลังจากนั้นจึงชักชวนให้ทำกิจกรรมสนทนา

การ ด้วยการแบมือและจ้มปลายนิ้วมือไว้ที่เพื่อน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ร่วมกัน จากนั้นนายเอกวิทย์ ชาวสวน ได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการจัดเวทีในครั้งนี้ให้กับผู้เข้าร่วมเวทีทุกท่านได้ทราบ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ประเด็นที่ชวนคุย ชวนคิดในเวทีครั้งที่ 1 เป็นการกล่าวถึงหัวข้อหลัก 2 ประการได้แก่

- 1) สิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชน
- 2) ปัญหาที่มีในหมู่บ้าน

หลังจากนั้นจึงมอบให้ทีมวิจัยได้แบ่งกลุ่มจำนวน 3 กลุ่ม โดยการนับเลข 1, 2 และ 3 ผู้เข้าร่วมเวทีได้ให้ความร่วมมือนับเลขตามที่ได้ตกลงกัน จึงได้กลุ่มย่อยทั้งสิ้น 3 กลุ่ม จากนั้นนายเอกวิทย์ ชาวสวน จึงมอบให้ทีมวิจัยประจำกลุ่มย่อย ทั้ง 3 กลุ่ม และทำหน้าที่ชวนคิด ชวนคุยเกี่ยวกับ สิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชน และปัญหาที่มีในหมู่บ้าน ทีละประเด็นโดยในแต่ละกลุ่มได้มีการร่วมคิด ร่วมคุยและพูดเกี่ยวกับเรื่องราวเกี่ยวกับชุมชนทั้งในเรื่องราวสิ่งๆ และปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยใช้ระยะเวลาในการแบ่งกลุ่มพูดคุย ประมาณ 30 นาทีเมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามที่ตกลงกันไว้ นายเอกวิทย์ ชาวสวน ได้ขอให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอด้านหน้าเวที ทีละ 1 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มได้นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับหมู่บ้านของตนเองทั้ง 2 ประเด็น ไว้ดังนี้

กลุ่มที่ 1

- **สิ่งๆในชุมชน** ได้แก่ มีภูเขา ในป่าไม่มีของที่ป่ามีวัดที่เป็นศูนย์รวมจิตใจปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับชุมชนมีการสืบสานประเพณีและมีผู้นำทางศาสนาที่ดีมีโรงเรียนที่ดีและอยู่กลางหมู่บ้านเป็นแหล่งเรียนรู้และมีผู้บริหารที่ดีเป็นศูนย์รวมของการแข่งขันกีฬา มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเขาทอก เป็นที่รักษาพยาบาลเบื้องต้นที่มีสิทธิรักษาพยาบาลเข้าถึงทุกคนเจ้าหน้าที่คุณหมอมีความเป็นกันเองและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีการเผยแพร่ข่าวสารทางการแพทย์ที่ดีพวกคนจิตใจดีมีตลาดนัดชุมชนใกล้บ้านมีป้อมตำรวจรักษาความปลอดภัย มีไฟสาธารณะไฟฟ้า คนในชุมชนมีอาชีพมีงานทำ
- **ปัญหาของชุมชนและหมู่บ้าน** ได้แก่ น้ำประปาขาดแคลนในฤดูแล้ง รถบรรทุกวิ่งเร็วอันตรายต่อการสัญจร ปัญหาการว่างงาน ขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ขาดการส่งเสริมและการกีฬาในชุมชนและเด็กและเยาวชน

กลุ่มที่ 2

- **สิ่งดีๆในชุมชน** ได้แก่ มีการหล่อพระประธานและเข้าอุโบสถ หมอสมุนไพรรองหนุนชุมพล หมอแคน ป่าชุมชน ที่อุดมสมบูรณ์ กลองเพลโบราณ ที่วัดมีเรือโบราณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ มีถนน ระบบไฟฟ้าที่สมบูรณ์ มีที่พึงพอใจ มีวัดที่ดีและมีพระที่ดี มีผู้ที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน โดยมีความขยันอดทนมีความประหยัดและมีพ่อแม่เป็นต้นแบบ มีผลิตภัณฑ์จักสานมีกลุ่มผ้าโบราณ และมีประเพณีขึ้นเดือนหกทำบุญกลางหมู่บ้าน
- **ปัญหาของชุมชนและหมู่บ้าน** ได้แก่ มีน้ำประปาที่ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน น้ำประปาไม่สะอาด มีตะกอนขุ่น ขาดการสื่อสารเสียงตามสายที่จะทำให้ได้ยินข่าวประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้าน ไม่มีเวลาออกกำลังกายเพราะต้องทำงานแต่เช้า กว่าจะเลิกงานก็ค่ำ และไม่มีการคัดแยกขยะมีการลักขโมยของในหมู่บ้าน

กลุ่มที่ 3

- **สิ่งดีๆในชุมชน** ได้แก่ มีไฟฟ้าแสงสว่างมีป่าชุมชน มีโครงการปลูกป่าและอนุรักษ์ป่า ผู้นำชุมชนที่ดีมีการปฏิบัติ ธรรมะทุกวันพระ มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นโดยการแห่ปราสาทผึ้ง มีการทำบุญข้าวใจมีความรักความสามัคคีของคนในชุมชน มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพและมีโรงเรียนภายในหมู่บ้านคนในชุมชนมีงานทำส่วนใหญ่จะเป็นด้านการเกษตร มีถนนหนทางที่เดินทางสะดวก มีน้ำประปามีกลุ่มอาชีพสานตะกร้าทอผ้าและมีปราชญ์ชาวบ้านด้านการจักสาน จากวิสูตรธรรมชาติ เยาวชนให้ความสนใจในด้านกีฬาประเพณีของท้องถิ่น และมีกองทุนหมู่บ้านที่เข้มแข็ง
- **ประเด็นปัญหาในหมู่บ้าน** ได้แก่ ขาดช่างซ่อมบำรุง ด้านสาธารณสุขโรคภัยไข้เจ็บธรรมชาติน้ำบาดาลในช่วงหน้าแล้งไม่เพียงพอ ขาดผู้ดูแลผู้ป่วยติดเตียงขาดทันตแพทย์ กระแสไฟฟ้าตกเป็นประจำ มีน้ำป่าท่วมในหมู่บ้านช่วงฤดูฝน ไม่มีฝายเก็บน้ำไว้ใช้ในหมู่บ้าน ขาดการสื่อสารเสียงตามสาย ขาดอุปกรณ์กีฬาในการเล่นกีฬาในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนของผู้ที่สนใจ และงานกีฬาและนักเรียน

เมื่อทุกกลุ่มได้นำเสนอเสร็จแล้ว นายสันติสุข พันธุศรี นักวิจัย ได้สรุปสิ่งดีและปัญหาที่ได้พบในการจัดเวทีครั้งนี้ ได้แก่ เด็กมีพลังมาก ชอบออกกำลังหนักๆ ขับรถเร็วอันตรายมีหลายคัน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงขาดการชักจูงมาทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยมีกิจกรรมในหมู่บ้านน้อยเกินไปและไม่มีสถานที่ สำหรับการออกกำลังกายโดยสถานที่ที่มีอยู่ก็มีแสงสว่างไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้องกับลักษณะนิสัยในการออกกำลังกาย วัยรุ่นต้องการตัวแทนในการสร้างความรู้สึกว่าเขาเป็นหนึ่งในนั้น จากความสนใจของเขาเองเช่นเทคโนโลยีสารสนเทศกีฬาและนันทนาการเมื่อสรุปเวทีเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงได้ปิดการประชุม เมื่อเวลา 19.00 น.

สรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม

หลังจากที่นักวิจัยได้ลงมือปฏิบัติการจนเสร็จเรียบร้อยแล้วนายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ จากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม พร้อมกับทีมศูนย์ประสานงานฯ ได้เชิญนักวิจัย สรุปบทเรียนหลังจากทำกิจกรรมในหัวข้อต่างๆ สรุปได้ดังนี้

สิ่งที่ทำได้

- การเตรียมอุปกรณ์ได้ดี
- ทำป้ายชื่อได้ดี
- มีวิธีการนัดหมายที่ดี

นายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ ได้ซักถามเกี่ยวกับเรื่องของการนัดหมายที่ดีนั้นมีการและขั้นตอนการนัดหมายอย่างไรนักวิจัยได้ตอบเกี่ยวกับการนัดหมายในครั้งนี้โดยให้ตัวแทนนักวิจัยในพื้นที่ดำเนินการประสานงานกับผู้ที่จะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ถูกคัดเลือก 30 คนเข้าร่วมเวทีในครั้งนี้ นายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ ได้ถามเกี่ยวกับเรื่องของการนัดหมายว่า มีความแตกต่างกับวิธีการเดิมที่ได้ดำเนินการไปเมื่อครั้งก่อนอย่างไรนักวิจัยได้คำตอบเกี่ยวกับการนัดหมายว่าอาศัยความสนิทสนมแม้ว่าจะมีการเลื่อนการจัดเวที ซึ่งในรูปแบบเดิมนั้นใช้วิธีการแจ้งข่าวโดยใช้หนังสือแจ้งไปยังผู้นำชุมชนและมีการใช้หอกระจายข่าวในหมู่บ้านซึ่งหอกระจายข่าวในหมู่บ้านนั้นก็ไม่สามารถที่จะส่งข่าวไปได้ถึงไปทั่วถึงเนื่องจากมีอยู่ในจำนวนจำกัด รวมถึงผู้นำชุมชน ที่ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้านผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านประชาชน สมาชิก อบต. ก็ไม่สามารถที่จะเดินทางไปแจ้งข่าวได้ แต่ในครั้งนี้มีความหลากหลายรวมถึงเป้าหมายที่เข้าร่วมเวทีด้วยและเป้าหมาย 30 คน แต่เดิมนั้นจะเป็นเพียงผู้สูงอายุเท่านั้นแต่ส่วนในครั้งนี้จะมีความหลากหลายเพราะใช้วิธีการเชิญแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อมุ่งไปสู่โครงการวิจัยด้านเด็กและเยาวชนดังนั้นจะประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการด้านเด็กและเยาวชน เหตุผลที่มาเข้าร่วมโครงการครั้งนี้เพราะเป็นกันเองบอกปากต่อปาก มีความไว้วางใจและให้เกียรติและเกรงใจผู้นำ และมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับครอบครัวโดยตรง และมีความโดนใจ ไม่เหมือนกับการทำประชาคม จะมีแต่แกนนำหมู่บ้านเท่านั้น ชาวบ้านขอแล้วก็ได้เจ้าหน้าที่จาก อบต. ก็

มาในรูปแบบเป็นทางการจึงทำให้โครงการประชามหมู่บ้านมีแต่ อบต.มาบอกแต่เรื่องราวของตัวเองเหลือเวลาน้อยในการที่จะรับฟังความคิดเห็นชาวบ้านและยังพูดแต่เรื่องการนำเสนอผลงานของอบต.เพียงฝ่ายเดียวด้วยแต่เวทีวิจัยครั้งนี้เป็นการพูดเฉพาะเรื่อง และเป็นเรื่องที่โดนใจและชาวบ้านอยากจะทำและให้ความร่วมมือด้วย

หากจะทำให้ดีขึ้น

- การชวนชาวบ้านพูดคุยถึงประวัติศาสตร์ชุมชน / สิ่งดีๆ ที่มีในชุมชน เช่น ชุมชนสังคม กลุ่มคน ศูนย์วัฒนธรรม เชิงเศรษฐกิจ ชุมชนอัตลักษณ์ ชุมชนประสบการณ์จากเวทีการเก็บรวบรวมข้อมูลวิถีชีวิต เป็นต้น จะช่วยสร้างความสัมพันธ์ และเมื่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ก็จะชวนชาวบ้านเก็บข้อมูลเชิงลึกวิเคราะห์ ชุมชนและค้นหาสถานการณ์ปัญหาที่แท้จริงได้
- การแบ่งกลุ่มย่อยควรมีคนนำคุยและมีระยะห่างของแต่ละกลุ่มพอสมควรเพื่อไม่ให้เสียงพูดคุยรบกวนกัน
- ต้องมีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามีการปรับแผนตามสถานการณ์ มีเพื่อนร่วมทีมวิจัยในการทำงานสามารถดึงคนให้แลกเปลี่ยนความคิดกับการเชื่อมโยงประเด็นการพูดคุยเพื่อหาข้อสรุปการแก้ปัญหาและการจัดการปัญหาเฉพาะหน้า

บทเรียนสำคัญ

- การแบ่งทีมเป็นชุดทำให้การแบ่งบทบาทการทำงานมีข้อจำกัดคนอยากช่วยจึงไม่กล้าช่วยเห็นคนที่อยากช่วยทำอยากจะทำให้ดีขึ้น
- การแบ่งหน้าที่วางแผนในทีมงานลงรายละเอียดการพูดคุยเพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกันเปิดโอกาสคุยกันในทีมงานไม่ควรด่วนสรุปต้องให้ค่อยๆ เรียนรู้
- บรรยากาศในการพูดคุยหากถึงจังหวะกำลังดี ก็ควรสรุปและเชื่อมโยงสู่การทำวิจัย ซึ่งมี 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลสร้างความสัมพันธ์ระยะที่ 2 วิเคราะห์ค้นหาข้อมูลค้นหาแนวทางและระยะที่ 3 ลงมือปฏิบัติเพื่อสรุปว่าแนวทางที่ได้ต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ปิดการประชุมเวลา 21.00 น.

นางสาวสุนิรัตน์ สงวนทรัพย์

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ชาวสวน

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมการจัดเวทีสร้างความเข้าใจชุมชน
โครงการการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปลับปลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
วันที่ 8 กันยายน 2560 เวลา 09.30 – 14.00 น.
ณ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลปลับปลาไชย อำเภออุ้มผาง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. คุณวันวิสา	ยอดนิล	ผู้ปกครอง
2. คุณประเทือง	บุญบันดาล	ผู้ปกครอง
3. คุณวาสนา	พุ่มมาลา	ผู้ปกครอง
4. คุณณภัทรลดา	เทพทอง	ผู้ปกครอง
5. คุณสุภัตตา	เอี่ยมศรี	ผู้ปกครอง
6. คุณสุทิน	จรรยกร	ผู้ปกครอง
7. คุณธิดารัตน์	จุมพรม	ผู้ปกครอง
8. คุณทวีศักดิ์	สมประมาณ	ผู้ปกครอง
9. คุณบุญจันทร์	กาหลง	ม.4 ต.ปลับปลาไชย
10. คุณสุนันทา	จำปาทอง	ม.9 ต.ปลับปลาไชย
11. คุณซัชชัย	เอี่ยมศรี	ม.8 ต.ปลับปลาไชย
12. คุณธนวันต์	เลื่อนแก้ว	ม.4 ต.ปลับปลาไชย
13. คุณสาววรรณภา	จารักษ์	ม.7 ต.ปลับปลาไชย
14. คุณชัยณรงค์	บุญปัญญา	ม.8 ต.ปลับปลาไชย
15. คุณศุภาชัย	เพ็งม่วง	ม.9 ต.ปลับปลาไชย
16. คุณจำนงค์	ปั้นพุก	ม.13 ต.ปลับปลาไชย
17. คุณสมคิด	หงษ์เวียงจันทร์	ม.4 ต.ปลับปลาไชย
18. คุณขวัญชนก	หงษ์เวียงจันทร์	ม.4 ต.ปลับปลาไชย
19. คุณพรทิพร	หล้าสุข	ม.7 ต.ปลับปลาไชย
20. คุณไพบูลย์	จุมพิลลา	ม.4 ต.ปลับปลาไชย
21. คุณชลนิติตย์	เลี้ยงกี้	ม.3 ต.ปลับปลาไชย
22. คุณสำเนียง	แซ่ว่อง	ม.14 ต.ปลับปลาไชย
23. คุณพัชฐานลิย์	หลุยจิว	ม.13 ต.ปลับปลาไชย
24. คุณสุทิน	ศิรินคร	มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
25. คุณทรงพล	เจตนาวิชย์	สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข
26. คุณนวลทิพย์	ชูศรีโณม	สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข
27. คุณชิษณุวัฒน์	มณีศรีขำ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
28. คุณพวงทอง	เม้งเกร็ด	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
29. คุณคำรณ	นิ่มอนงค์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
30. คุณเฉลิมพล	อิมเกียรติ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

เริ่มประชุมเวลา 09.30 น.

รับลงทะเบียน

กิจกรรมสร้างกลุ่มสัมพันธ์

คุณปิยฉัตร ศรีคำแหง นักวิจัย เริ่มกิจกรรมสนทนากลุ่ม ด้วยการปรบมือ และการออกท่าทางประกอบในการปรบมือ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ในครั้งนี้

จากนั้นคุณชยาภา สุกใส นักวิจัย ได้ตั้งคำถามกับผู้เข้าร่วมเวทีการสร้างความเข้าใจชุมชนในครั้งนี้ ว่าท่านคิดว่า เราได้อะไรจากการทำกิจกรรมสนทนากลุ่ม ผู้เข้าร่วมเวทีฯ ได้ให้คำตอบที่หลากหลาย ได้แก่ เกิดความสนุก หัวเราะ ผ่อนคลาย

กล่ามนื้อ เกิดความรู้สึก ตื่นเต้น อยากเรียนรู้ ได้ใช้สมองคิดตามคำสั่ง และเกิดอาการเครียดเมื่อทำตามกลุ่มไม่ทัน พร้อมทั้งได้แนะนำทีมนักวิจัยที่มาร่วมกันจัดเวทีการเรียนรู้ในครั้งนี้ โดยมีการแนะนำตัวเป็นชื่อเล่น เพื่อให้่ายในการจดจำ ได้แก่ คุณโอ คุณนง คุณกบ ครูจ๊อบ คุณหล้า คุณเอส คุณฮ็อต คุณตั้ คุณต้อ คุณรัตน์ คุณต่าย และคุณเป็ด ซึ่งเป็นชื่อเล่นของคุณชยาภา สุกใส จากนั้นได้แนะนำคณะที่ปรึกษาของนักวิจัยที่มาเข้าร่วมเวทีการเรียนรู้ในครั้งนี้ ได้แก่ อ.ทรงพล เจตนาวณิชย์ คุณสุทิน ศิรินคร และคุณชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ

เมื่อได้แนะนำตัวนักวิจัยเสร็จเรียบร้อยแล้ว คุณปิยฉัตร ศรีคำแหง นักวิจัย ได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมแนะนำตัวเอง พร้อมประกอบท่าทาง เมื่อแนะนำตัวประกอบท่าทางเสร็จเรียบร้อยแล้ว คุณปิยฉัตร ศรีคำแหง นักวิจัย ได้ตั้งคำถามกับผู้เข้าร่วมเวทีฯ เพื่อเป็นการทดสอบผู้เข้าร่วมเวทีฯ ว่ามีความตั้งใจจดจำชื่อเพื่อนๆ หรือไม่ โดยตั้งคำถามว่า “ในวันนี้มีคนที่ มีชื่อเรียกเหมือนกับชื่อสัตว์กี่ท่าน” ซึ่งมีผู้ตอบถูกต้อง ว่ามีจำนวน 6 ท่าน จากนั้น จึงได้ทำสันทนาการด้วยการเคลื่อนไหวร่างกาย ด้วยการหมุนนิ้ว หัวไหล่ เอว และมีการสังเกตว่า ใครทำผิดมากที่สุด จะต้องเต้นท่าหมี่แพนด้า จากนั้นคุณปิยฉัตร ศรีคำแหง นักวิจัย ได้ชวนผู้เข้าร่วมเวทีเล่นเกมนกเขาเข้ารัง เพื่อการแบ่งกลุ่มกิจกรรม โดยมีกติกาว่า ในกลุ่มจะต้องมีผู้ชาย 2 คน ผู้หญิง 2 คน สำหรับใครที่รวมกลุ่มช้า จะต้องเต้นประกอบเพลงงู เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วจึงได้กลุ่มทั้งสิ้น 5 กลุ่ม

จากนั้น คุณชยาภา สุกใส นักวิจัย ได้ชวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำกิจกรรม “เช็คอิน” เพื่อสอบถาม ความรู้สึกของ ผู้เข้าร่วมเวทีฯ ในเช้าวันนี้ โดยกำหนดข้อตกลงร่วมกันว่า จะวางปากกา 1 ด้ามไว้ที่บริเวณ กลางวง หากผู้ใดที่ประสงค์จะพูด ให้หยิบปากกาขึ้นมา สำหรับคนที่ไม่มีปากกา ให้ฟังเพียงอย่างเดียว เมื่อแต่ละกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้ให้ สมาชิกในแต่ละกลุ่มออกมาเล่าความรู้สึก ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กล่าวถึงการทำงานกิจกรรมที่บ้านก่อนออกมาทำกิจกรรมที่ อบต. ว่ามีความรู้สึกตื่นเต้น ดีใจ

กลุ่มที่ 2 กล่าวถึง กิจกรรมที่บ้าน เช่น การส่งลูกไปโรงเรียน การทำงานบ้านที่ได้ทำเมื่อเช้า

กลุ่มที่ 3 ทุกคนมีความพร้อมที่จะมาทำกิจกรรม และตั้งใจที่ได้มาร่วมเวทีฯ ในวันนี้

กลุ่มที่ 4 กล่าวถึงปัญหาหลายอย่าง เช่น ลืมตากปลา ลืมส่งลูก มาแต่เช้า กลัวมาประชุมไม่ทัน

จากนั้น คุณชยาภา สุกใส นักวิจัย ได้ชวนผู้เข้าร่วมเวทีฯ ได้หลับตาทำจิตใจให้สงบ พร้อมกับกล่าวว่า “ท่านคาดหวังอย่างไร ที่ท่านมาประชุมวันนี้ และท่านคิดว่าจะได้อะไรกลับไป” โดยผู้เข้าร่วมเวทีฯ ได้เริ่มต้นด้วยการหลับตานั่งสมาธิและนึกถึงความคาดหวัง และทบทวนคำถาม เมื่อสักครู่ พร้อมทั้งให้แต่ละกลุ่มเล่าความคาดหวังของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มฟัง และเมื่อดำเนินการเรียบร้อยแล้ว ได้มีการเชิญให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่ม ออกมาแสดงความรู้สึกที่เกิดขึ้นทั้งในขณะที่เป็นผู้ฟังและผู้พูด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ตอนฟังเพื่อน รู้สึกมุ่งมั่นที่จะเอาไปพัฒนาในหมู่บ้าน เช่น เด็กแว้น ตอนที่เราเป็นผู้พูด รู้สึกดีใจที่ทุกคนฟัง และยอมรับความคิดเห็นเรา

กลุ่มที่ 2 ตอนฟังเพื่อน รู้สึกว่ามีความมุ่งมั่นมีความต้องการความรู้ไปพัฒนาศักยภาพในชุมชน ไม่มีใครพูดไม่เห็นด้วย แต่ละคนมีความคิดที่แตกต่าง น่าจะพูดต่ออีกนิด ตอนฟังเรา เขาฟังเราพูดถูกต้องหรือไม่และภูมิใจที่มีคนฟังเรา

กลุ่มที่ 3 ตอนฟังเพื่อน รู้สึกดีที่เขามีจุดมุ่งหมายเดียวกันจะไปพัฒนาเด็กและเยาวชนในหมู่บ้าน เวลาเพื่อนพูด เราอยากเสริมหรือไม่ คือ รู้สึกมีน้อยใจนิดๆ ที่ไม่สามารถโต้ตอบได้ รู้สึกอย่างไรตอนเราพูด รู้สึกดีใจที่เราพูดทุกคนนั่งฟัง ภูมิใจที่เราไม่เก็บเอาไว้ ได้ถ่ายทอดให้เพื่อนฟัง

กลุ่มที่ 4 ตอนฟังเพื่อน รู้สึกฟังเพื่ออธิบายตั้งแต่เช้าถึงตอนนี้เขาเล่าให้เราฟังเราก็ก็นั่งฟัง ตอนฟังเรา รู้สึกความรู้ที่เราอธิบายเพื่อนรับรู้ภูมิใจมีเพื่อนฟังเราเยอะแยะเลย ดีใจมั่นใจ

โดยสรุป คือ ดีใจที่มีคนฟังเรา ถ้าเราพูดไปไม่มีคนฟังรู้สึกมีปัญหา

จากนั้น คุณชยาภา สุกใส นักวิจัย ได้ตั้งคำถามกับผู้เข้าร่วมเวทีฯ 2 คำถามหลัก ดังนี้

1. ท่านเป็นอย่างไรเมื่อวัยเด็ก (การเลี้ยงดู สภาพแวดล้อม ความสุข/ทุกข์)
2. ปัจจุบันวัยเด็กของบุตรหลานเป็นอย่างไร

เมื่อแลกเปลี่ยนกันเสร็จสิ้น แต่ละกลุ่มได้นำเสนอทั้ง 2 ข้อหลัก สรุปได้ดังนี้

ท่านเป็นอย่างไร เมื่อวัยเด็ก (การเลี้ยงดู สภาพแวดล้อม ความสุข/ทุกข์)

กลุ่มที่ 1

- การการเลี้ยงดู ได้แก่ ช่วยงานพ่อแม่ พ่อแม่สอนช่วยเหลือตัวเองได้ อาบน้ำเอง เชื้อฟุ้งพ่อแม่ กินง่ายอยู่ง่าย
- สภาพแวดล้อม ได้แก่ หากินง่าย อุดมสมบูรณ์ การเดินทางส่วนใหญ่ จักรยานหรือเดินเท้า การติดต่อใช้จดหมายโทรเลข ใช้ทีวีขาวดำ ใช้ตะเกียง ใช้เตาถ่าน ใช้น้ำบ่อน้ำซึม ใช้น้ำบ่อ ไม่มีสื่อยั่วยุล่อแหลม อยู่แบบพึ่งพาอาศัยกัน เกื้อกูลกัน ไม่เห็นแก่ตัว ไม่มีแบ่งชนชั้น พ่อ แม่ พาเข้าวัดบอย เพราะที่วัดเป็นจุดศูนย์รวมของบ้าน
- ความสุขความทุกข์ ความสุข ได้แก่ ดีใจได้ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของพ่อแม่พอใจในการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย เดินไปดูหนังทางแปลงที่วัดหรือตามบ้านที่มีงาน ครอบครัวอยู่อย่างอบอุ่นหน้าพร้อมตา ความทุกข์อยากได้ในสิ่งที่เราต้องการแต่ไม่ได้ (แต่ไม่เป็นไร)

กลุ่มที่ 3

- การเลี้ยงดู ได้แก่ เลี้ยงดูแบบธรรมชาติ ผิดถูกสั่งสอน ทำผิดก็โดนทำโทษ (ตี) มีงานให้รับผิดชอบ ช่วยงานในครอบครัว สอนทำกับข้าว
- สภาพแวดล้อม ได้แก่ ช่วยกิจกรรมในชุมชนวัดโรงเรียน กินอยู่อย่างตามท้องไร่ท้องนา สื่อเทคโนโลยีเชิงลบน้อย ความเป็นธรรมชาติ อากาศดี ไม่มีรั้ว บ้านใกล้เรือนเคียงแบ่งกับข้าวกัน ผัก ผลไม้
- ความทุกข์ความสุข ได้แก่ อบอุ่นอยู่พร้อมหน้าพร้อมตา คิดถึงในมุม(พ่อแม่ทำงานต่างถิ่น) เทียวพร้อมครอบครัวงานวัด หนังทางแปลง

กลุ่มที่ 4

- เลี้ยงดู ได้แก่ เลี้ยงแบบอยู่โรงเรียนประจำ เวลาที่อยู่คิดถึงพ่อแม่ สิ่งที่ได้ มีระเบียบวินัยสามารถช่วยเหลือตัวเอง เลี้ยงดูแบบไม่ตามใจ ให้ช่วยเหลือตัวเองหาเลี้ยงชีพด้วยตนเองสามารถทำอาหารเลี้ยงดูตนเองได้อยากได้อะไรต้องทำงานเอง หาซื้อด้วยเงินตนเอง เลี้ยงดูแบบบ้านต้องช่วยเหลือตัวเองให้ได้ ไปโรงเรียนต้องเดินไป ต้องตื่นตั้งแต่เช้า เสาร์อาทิตย์ต้องช่วยพ่อแม่ทำนาเลี้ยงวัวเลี้ยงควาย เลี้ยงดูแบบรับจ้างทั่วไป ไม่มีเวลาว่างเล่นกับเพื่อนช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน
- สภาพแวดล้อม ได้แก่ สมัยก่อนทำนาไม่ใช้สารเคมี ปู ปลาเต็มท้องนา เมื่อก่อนมีเยอะเพราะไม่ใช้สารเคมี เกียวข้าวลงแขก ไม่ต้องใช้รถเกี่ยวและมีเวลาได้พูดคุยกัน
- ความทุกข์ความสุข ได้แก่ ไม่มลพิษ ใช้จักรยานในการเดินทาง ปัญหาครอบครัวน้อย ไม่มีปัญหายาเสพติด มีความพูดคุยแบบครอบครัวใหญ่
- สรุป มีความสุขมากกว่าความทุกข์

กลุ่มที่ 2

- เลี้ยงดู ได้แก่ สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ตั้งแต่เด็ก รับผิดชอบงานบ้านที่พ่อแม่มอบหมาย เลิกจากโรงเรียนมาก็มางานบ้าน เช่น เลี้ยงวัว ควาย ทำงานกับข้าวรอพ่อแม่กลับจากไร่นา
- สภาพแวดล้อม ได้แก่ เมื่อก่อนถนนเป็นดิน เดี่ยวนี้เป็นลาดยางเป็นคอนกรีต ไม่มีร้านค้าซื้ออะไรต้องไปตลาด
- ความทุกข์ความสุข ได้แก่ รู้สึกเหนื่อยก็มีความสุข

ปัจจุบันวัยเด็กของบุตรหลานเป็นอย่างไร

กลุ่มที่ 4

- เลี้ยงดู ได้แก่ เด็กพูดอะไรไม่เชื่อฟัง เอาแต่ใจ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเลี้ยงดู พาไปเที่ยวห้าง กินแต่ของดี เช่น พิซซ่า เอ็มเค เคเอฟซี ใช้เงินในการเลี้ยงดูเยอะ เช่น ไปโรงเรียน นั่งรถรับส่งพ่อแม่ไปส่ง

- สิ่งแวดล้อม ได้แก่ มีสิ่งยั่วยุ อยากดุนั่งต้องไปเที่ยวห้าง ของเล่นราคาแพง มีพฤติกรรมเรียนแบบใส่เสื้อผ้าน้อยชิ้น ใช้ของมีราคาแบรนด์เนม เลี้ยงดูตามใจ
- ความสุข ได้แก่ นั่งเล่นโทรศัพท์ ไปห้างมากกว่าอยู่กับครอบครัว คุยผ่านโทรศัพท์มากกว่าคุยต่อหน้า ความทุกข์ ได้แก่ ท้องก่อนแต่ง ดิตยาเสพติด

กลุ่มที่ 1

- เลี้ยงดู ได้แก่ ตามใจอย่างเกินร้อยอยากได้ก็ได้ ไม่มีเหตุผล ตามเพื่อน ดื้อ ไม่เชื่อฟังเอาแต่ใจตัวเอง
- พี่เปิดสรุปทั้งหมด
- สิ่งแวดล้อม ได้แก่ สื่อเทคโนโลยีเยอะ เลียนแบบพฤติกรรมตามสื่อต่างๆ สังคมกัมพูชา โลกส่วนตัวสูง สิ่งเสพติด เครื่องอำนวยความสะดวกทุกอย่าง มีความเห็นแก่ตัว ไม่รู้จักแบ่งปัน ไม่มีความอดทน ความรับผิดชอบ ไม่รู้จักการรอคอย
- ความสุข/ความทุกข์ ได้แก่ ได้ในสิ่งที่ต้องการ ถูกตามใจ ไม่ได้สิ่งที่ต้องการ

กลุ่มที่ 2

- เลี้ยงดู ได้แก่ เริ่มฝากครรภ์ตั้งแต่รู้ว่าตั้งครรภ์ (เดือนแรก) บำรุงดูแลตัวเองแต่ในครรภ์กินแต่สิ่งดีๆ แพงๆ ก่อนคลอดต้องวางแผนว่าจะต้องใช้อะไรต้องซื้ออะไรเตรียมไว้ เลี้ยงดูแบบประคบประหงมเอาใจใส่ดูแลอย่างดี ต้องดูแลอาบน้ำ ป้อนข้าว แต่งตัวให้
- สิ่งแวดล้อม ได้แก่ ญาติพี่น้องมากขึ้น ช่วยกันเลี้ยงดูตามใจกลัวเด็กลำบาก มีสื่อเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น เช่น ดิตเกมส์ โทรศัพท์ การ์ตูน ส่วนมากอยู่กับเพื่อนมากกว่ากับครอบครัว
- ความสุข/ความทุกข์ ได้แก่ เด็กจะมีความสุขมากเวลาอยู่เพื่อนๆ เมื่อมีความทุกข์จะปรึกษาพ่อแม่

กลุ่มที่ 3

- เลี้ยงดู ได้แก่ เด็กถูกเลี้ยงดูโดยคนอื่น เพราะ พ่อแม่ไม่มีเวลา ตามใจมากขึ้น ไม่สนใจงานบ้าน เลี้ยงดูบุตรด้วยเงิน (อยากได้อะไรก็ซื้อเอา)
 - สิ่งแวดล้อม ได้แก่ สังคม / พฤติกรรมตามเพื่อน สื่อเกมส์ / ดิตมือถือ จั๊บลุ่ม / อยู่กับเพื่อนมากกว่าบ้าน
 - ความสุข/ความทุกข์ ได้แก่ เวลาที่อยู่กับครอบครัวน้อยลง ไม่ค่อยเชื่อฟัง
- เมื่อทุกกลุ่มได้นำเสนอเสร็จแล้ว คุณชินนุวัฒน์ มณีศรีขำ ได้สรุปว่า คนพลับพลาไชยไม่ธรรมดา ทีมที่ผ่านกระบวนการมาเข้าใจดี คนพลับพลาไชยมีความเข้าใจกระบวนการเน้น วางแผน ลงมือทำ และการสรุปบทเรียน

สรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม

หลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จสิ้น คุณชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ จากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม และทีมงาน ได้ชวนนักวิจัยสรุปบทเรียนหลังจากทำกิจกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สิ่งที่ประทับใจ

- เรื่องเล่าในพื้นที่ในอดีต
- ได้รับความรู้ (ชุมชน)
- ชุมชนเข้าใจว่ามาทำอะไร
- ชาวบ้านแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย

สิ่งที่ทำได้

- รู้ว่าตัวเองทำอะไรได้ / ไม่ได้
- ผู้เข้าร่วมประชุมปฏิบัติตามกติกา
- ตั้งใจฟัง ทบทวนเวลาเข้าพูด
- จับประเด็นแต่ละกลุ่ม
- เก็บรูปภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวแต่ละขั้นตอนทุกรายละเอียด
- คอยดูแลแต่ละกลุ่ม
- แนะนำขั้นตอนการทำกิจกรรม

คุณชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ ได้ซักถามเกี่ยวกับเรื่องของการนัดหมายที่ตึ้นนั้นมีกระบวนการและขั้นตอนการนัดหมายอย่างไรนักวิจัยได้ตอบเกี่ยวกับการนัดหมายในครั้งนี้ โดยให้ตัวแทนนักวิจัยในพื้นที่ดำเนินการประสานงานกับผู้ที่จะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ถูกคัดเลือก 30 คนเข้าร่วมเวทีในครั้งนี้ คุณชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ ได้ถามเกี่ยวกับเรื่องของการนัดหมายว่า มีความแตกต่างกับวิธีการเดิมที่ได้ดำเนินการไปเมื่อครั้งก่อนอย่างไร นักวิจัยได้ตอบเกี่ยวกับการนัดหมายว่า

- อาศัยความ สนิทสนมแม้ว่าจะมีการเลื่อนการจัดเวที ซึ่งในรูปแบบเดิมนั้นใช้วิธีการแจ้งข่าวโดยใช้หนังสือแจ้งไปยังผู้นำชุมชน

- มีการใช้หอกระจายข่าวในหมู่บ้านซึ่งหอกระจายข่าวในหมู่บ้านนั้นก็ไม่สามารถที่จะส่งข่าวไปได้ถึงไปทั่วถึงเนื่องจากมีอยู่ในจำนวนจำกัดรวมถึงผู้นำชุมชนที่ประกอบด้วยผู้ใหญ่บ้านผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านประชาชน สมาชิก อบต. ก็ไม่สามารถที่จะเดินทางไปแจ้งข่าวได้

- กลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วมเวทีครั้งที่ผ่านมานั้นมี 30 คน และเป็นเพียงผู้สูงอายุเท่านั้น สำหรับครั้งนี้จะมีความหลากหลายวัย เพราะใช้วิธีการเชื้อเชิญแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อบังคับให้กลุ่มงานวิจัยด้านเด็กและเยาวชน ผู้เข้าร่วมจึงประกอบด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการด้านเด็กและเยาวชน เหตุผลที่มาเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ เพราะเป็นกันเอง บอกปากต่อปาก มีความไว้วางใจและให้เกียรติและเกรงใจผู้นำ และมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับครอบครัวโดยตรง ซึ่งแตกต่างจากการทำเวทีประชาคม จะมีแต่แกนนำหมู่บ้านเท่านั้น ชาวบ้านขอแล้วก็ได้ เจ้าหน้าที่จาก อบต. ก็มาในแบบเป็นทางการ จึงทำให้โครงการประชาคมหมู่บ้านมีแต่ อบต.มาบอกแต่เรื่องราวของตัวเอง เหลือเวลาน้อยในการที่จะรับฟังความคิดเห็นชาวบ้าน และยังพูดแต่เรื่องการนำเสนอผลงานของอบต.เพียงฝ่ายเดียว ด้วยแต่เวทีวิจัยครั้งนี้เป็นการพูดเฉพาะเรื่อง และเป็นเรื่องที่โดนใจและชาวบ้านอยากจะทำและให้ความร่วมมือด้วย

หากจะทำให้ดีขึ้น

- ฝึกทำบ่อยๆ

- กระบวนการต้องเข้าใจในวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนมุ่งไปสู่เป้าหมาย
- ทบทวนเสียงสะท้อนของชาวบ้าน
- บันทึกเทป
- ระดับความคิดเห็น

บทเรียนสำคัญ

- การแบ่งหน้าที่วางแผนในทีมงาน ลงรายละเอียดการพูดคุย
- การเปิดโอกาสให้ระดมความคิดเห็น เพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกัน
- ในทีมงานไม่ควรด่วนสรุป ต้องทำไปเรียนรู้ไปจากประสบการณ์ / บทเรียนของการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

ปิดการประชุมเวลา 14.00 น.

นางสาวสุนิรัตน์ สงวนทรัพย์

ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ขาวสวน

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีประชุมทีมวิจัย
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 11 ตุลาคม 2560 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ตำบลพลับพลาไชย อำเภอดู่ดง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางณัชชา	เคนมา
2. นางสาวชนพิศ	แพสุขชื่น
3. นางเฉลียว	อบทม
4. นายพนม	อ้อยพูล
5. นางณัฐนิชญา	แก้วปาน
6. นายอ้ายลาย	อ่วมเสื่อ
7. นายสุเทพ	แดงแดง
8. นายสมชาย	พุทธจรรยา
9. นายคารม	คงปรีพันธ์
10. นายเอกวิทย์	ชาวสวน
11. นายคมสัน	พันธุ์เสื่อ
12. นางวิรัชดา	ศรีคำแหง
13. นายเรียว	อบกลาง
14. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์
15. นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล
16. นางสาวพาฝัน	ทองลอด
17. นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง

เปิดประชุม เวลา 09.30 น.

นายเอกวิทย์ ชาวสวน ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมครั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของตำบลพลับพลาไชย เพื่อให้เห็นข้อมูลที่จะช่วยประกอบการทำกิจกรรมกับเด็กและเยาวชนในตำบล จากการพูดคุยสามารถสรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง

1. ตำบลพลับพลาไชย มีพื้นที่เหมาะสมกับการทำนาเพราะมีระบบชลประทาน สามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง มีศักยภาพในการพัฒนาด้านการเกษตรค่อนข้างสมบูรณ์ และเหมาะสมอย่างยิ่ง
2. ตำบลพลับพลาไชยมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกสบายมีรถประจำทางวิ่งผ่านและอยู่ใกล้กับอำเภอดู่ดง มีการติดต่อประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง
3. ตำบลพลับพลาไชย มีศูนย์บริการให้ความรู้ทางด้านการเกษตร
4. ประชาชนมีความสนใจในการออกกำลังกายและเล่นกีฬา
5. มีประเพณีและวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น
6. ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน มีความเข้มแข็ง

7. มีเด็กและเยาวชนที่มีศักยภาพ

จุดอ่อน

1. ลักษณะภูมิประเทศของตำบลพลับพลาไชย พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม จะประสบปัญหาน้ำท่วมทุกปี บางพื้นที่เป็นที่ราบสูงในฤดูแล้งจะประสบปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค
2. ประชาชนประสบปัญหารายได้ไม่พอรายจ่าย เนื่องจากไม่มีรายได้เสริมในช่วงภายหลังการเก็บเกี่ยว ผู้ที่จบการศึกษาแล้วไม่มีงานทำ
3. งบประมาณมีไม่เพียงพอต่อการพัฒนา แต่ความต้องการของประชาชนมีมาก
4. ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูง
5. ประชาชนบางส่วนยังขาดการมีส่วนร่วม

โอกาส

1. ตำบลพลับพลาไชยมีพื้นที่เหมาะสมในการทำนา มีศักยภาพในการผลิตข้าวสูงปีละ 2 ครั้ง สามารถพัฒนาเป็นแหล่งผลิตข้าวที่มีคุณภาพ เพื่อการส่งออกและบริโภคภายในประเทศ
2. มีความสะดวกในการขนส่งสินค้าจากแหล่งผลิตเข้าถึงแหล่งจำหน่ายสินค้า เพราะการคมนาคมสะดวกติดกับอำเภออุทุมพร
3. ตำบลพลับพลาไชยมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน 3 แห่ง ซึ่งจะอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ในการบริการด้านสาธารณสุข มีวัดหลายแห่ง ทำให้ประชาชนมีสถานที่ ในการปฏิบัติศาสนกิจ
4. ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล
5. มีแหล่งเรียนรู้และปราชญ์ท้องถิ่นที่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็กและเยาวชนได้

อุปสรรค

1. ภัยธรรมชาติเนื่องจากตำบลพลับพลาไชยมีสภาพพื้นที่เป็นทั้งที่ลุ่ม และที่ดอน ทำให้ประสบปัญหาน้ำท่วม และภัยแล้ง
2. ยังขาดการรวมกลุ่มที่ดีและขาดความต่อเนื่องในการบริหารงานกลุ่ม
3. พ่อค้าคนกลางยังเป็นผู้กำหนดราคาการรับซื้อสินค้าเกษตร ส่งผลต่อราคาสินค้าเกษตรของเกษตรกร
4. งบประมาณในการแก้ไขปัญหาไม่จำกัด
5. ประชาชนยังให้ความร่วมมือไม่เต็มที่

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโคอนุรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ขาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีประชุมที่มวิจัยและทบทวนข้อมูลบริบทตำบล
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 6 พฤศจิกายน 2560 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางณัชชา	เคนมา
2. นางสาวชนพิศ	แพสุขชื่น
3. นางเฉลียว	อบทม
4. นายพนม	อ้อยทูล
5. นางณัฐณิชา	แก้วปาน
6. นายอภัย	อ่วมเสื่อ
7. นายสุเทพ	แดงแดง
8. นายสมชาย	พุทธจรรยา
9. นายคารม	คงปรีพันธ์
10. นายเอกวิทย์	ชาวสวน
11. นายคมสัน	พันธุ์เสื่อ
12. นางวิรัชดา	ศรีคำแหง
13. นายเรียว	อบกลาง
14. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์
15. นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล
16. นางสาวพาฝัน	ทองลอด
17. นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง

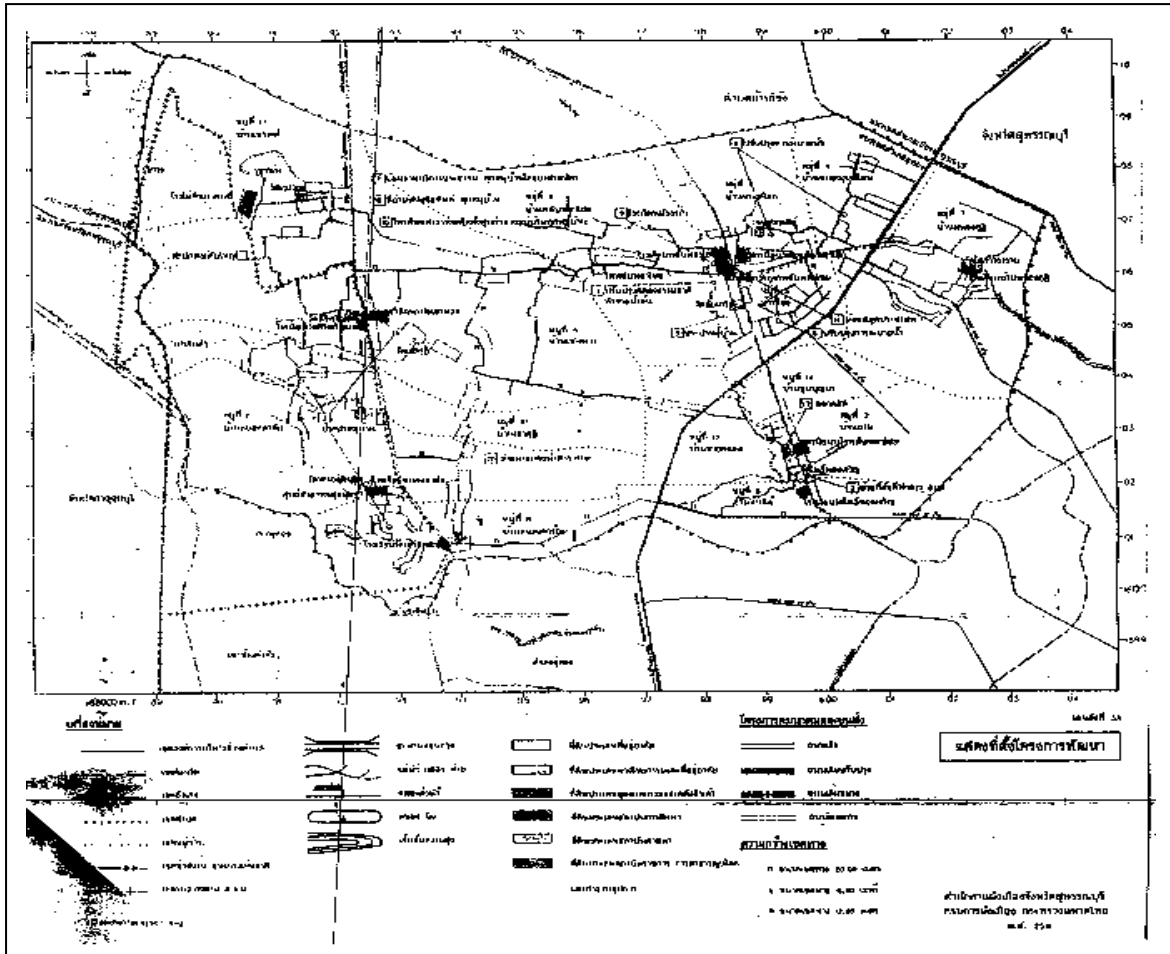
เปิดประชุม เวลา 09.30 น.

1. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย

1.1 ที่ตั้ง

ตำบลพลับพลาไชย อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอกู่ทอง ไปทางทิศเหนือประมาณ 16 กิโลเมตร สามารถเดินทางติดต่อได้โดยถนนสายสระกระโจม-กู่ทอง และถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 333

แผนที่

1.2 เนื้อที่

ตำบลพลับพลาไชย มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 136.0 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 85,000 ไร่

1.3. ภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงทางทิศตะวันตก พื้นที่ราบและที่ราบลุ่มทางทิศตะวันออกของตำบล มีแหล่งน้ำธรรมชาติเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม ดังนี้

คลองมะขามเฒ่า-อุ้มทอง ไหลผ่านหมู่ที่ 4,6 และ 3

ห้วยลำประดู่ ไหลผ่านหมู่ที่ 3,4,6 และ 12

ห้วยหว่า ไหลผ่านหมู่ที่ 12

คลองน้ำป่า ไหลผ่านหมู่ที่ 2,8 และ 14

1.4 จำนวนหมู่บ้าน 14 หมู่

จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งหมด 14 หมู่ ได้แก่

1. หมู่ที่ 1	บ้านหนองตาลัย	8. หมู่ที่ 8	บ้านขามใต้
2. หมู่ที่ 2	บ้านขาม	9. หมู่ที่ 9	บ้านหนองงูเหลือม
3. หมู่ที่ 3	บ้านไช้	10. หมู่ที่ 10	บ้านเขาภู
4. หมู่ที่ 4	บ้านหนองโคก	11. หมู่ที่ 11	บ้านหนองการ้อง
5. หมู่ที่ 5	บ้านเขาทอก	12. หมู่ที่ 12	บ้านชายคลอง

6. หมู่ที่ 6 บ้านพลับพลาไชย 13. หมู่ที่ 13 บ้านเขาวงศ์
7. หมู่ที่ 7 บ้านหนองกุฎี 14. หมู่ที่ 14 บ้านขุนบุญมา

1.5 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลบ้านไ้
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลดอนคา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลสระแก้ว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลเลาขวัญ

1.6 ประชากร

จากข้อมูลและสถิติประชากรตามทะเบียนราษฎร จนถึงเดือน กันยายน 2556 ตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 11,838 คน แยกเป็นชาย 5,860 คน หญิง 5,978 คน

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนประชากรของตำบลพลับพลาไชย

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม
1 บ้านหนองตาลัย	233	384	425	809
2 บ้านขาม	292	353	407	760
3 บ้านไ้	159	261	268	529
4 บ้านหนองโคก	329	587	603	1,190
5 บ้านเขาทอก	216	353	396	749
6 บ้านพลับพลาไชย	372	695	669	1,364
7 บ้านหนองกุฎี	313	554	587	1,141
8 บ้านขามไ้	335	537	519	1,056
9 บ้านหนองงูเหลือม	189	375	371	746
10 บ้านลูกแก	202	334	318	652
11 บ้านหนองการ้อง	173	301	288	589
12 บ้านชายคลอง	286	449	470	919
13 บ้านเขาวงศ์	151	285	256	541
14 บ้านขุนบุญมา	280	392	401	793
รวม	3,530	5,860	5,978	11,838

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ คือร้อยละ 90 ของผู้มีงานทำประกอบอาชีพเกษตรกรรม , รองลงมาเป็นอาชีพรับราชการ / พนักงานของรัฐ รับจ้าง และค้าขาย ตามลำดับ

อาชีพที่ทำรายได้ให้กับประชากรภายในตำบลมากที่สุด คือ อาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ อ้อย ข้าวโพด เป็นต้น โดยจุดประสงค์เพื่อบริโภค และจำหน่าย ซึ่งการจำหน่ายนั้น อาจจะผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งเข้ามาซื้อผลผลิตยังแหล่งผลิต และอาจมีบางส่วนที่เกษตรกรจะต้องนำไปจำหน่ายเอง

ด้านการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคภายในครอบครัว และนำบางส่วนมาจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น วัว ไก่

ด้านอุตสาหกรรม มีโรงงานทางด้านตะวันตก ในหมู่ที่ 13 และโรงสีข้าวในหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 7

2.2 หน่วยธุรกิจในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล

- ร้านขายปุ๋ย-ยา	7	แห่ง	- ร้านขายวัสดุก่อสร้าง	4	แห่ง
- ปั๊มน้ำมัน	2	แห่ง	- โรงแรมขนาดเล็ก	1	แห่ง
- ฟาร์ม	19	แห่ง	- โรงสีข้าว	2	แห่ง
- ร้านอาหาร	21	แห่ง	- ขายไม้ประดับ	2	แห่ง
- ร้านเสริมสวย	11	แห่ง	- ตู้ซ่อมรถยนต์/จักรยานยนต์	25	แห่ง
- ตลาดนัด	4	แห่ง	- ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า	4	แห่ง
- โรงโม่	2	แห่ง	- ร้านขายของชำ	69	แห่ง
- ปั๊มหลอด	7	แห่ง	- โกดัง	5	แห่ง
- ร้านเฟอร์นิเจอร์	1	แห่ง	- ร้านขายโทรศัพท์	5	แห่ง
- ร้านอินเตอร์เน็ต	2	แห่ง	- ร้านซ่อมคอมพิวเตอร์	1	แห่ง
- โรงงานไฟฟ้าชีวมวล	1	แห่ง	- ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า	2	แห่ง

3. สภาพทางสังคม

3.1 การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา	5	แห่ง
- ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	1	แห่ง
- โรงเรียนขยายโอกาส	1	แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	แห่ง

3.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- วัด	10	แห่ง
-------	----	------

3.3 สาธารณสุข

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	3	แห่ง
- อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100		

3.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สายตรวจตำรวจ	3	แห่ง
- รถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิง	1	คัน

4. การบริการพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

การคมนาคมทางบกโดยรถยนต์ ทั้งภายในตำบลและระหว่างตำบล มีความสะดวกรวดเร็ว เนื่องจากได้มีโครงการปรับปรุงถนนในเขตตำบลอย่างต่อเนื่อง โดยมีเส้นทางที่สำคัญภายในตำบล ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 333 ผ่านตำบลคอนคา หนองโอง กล้วยน้ำไย และบ้านไช้

นอกจากนี้ยังมีรถโดยสารประจำทางผ่านตำบล คือรถประจำทางปรับอากาศสาย 994 กรุงเทพฯ –ด่านช้างรถประจำทางปรับอากาศสาย 483 บ้านไร่-อุทุมพร-สุพรรณบุรี และรถสองแถวสายอุทุมพร-บ้านขาม วึ่งให้บริการอีกด้วย

4.2 การโทรคมนาคม

- ตู้โทรศัพท์สาธารณะ 20 ตู้

4.3 การไฟฟ้า

- ไฟฟ้าเข้าถึงครบทั้ง 14 หมู่บ้าน
- จำนวนประชากรที่ใช้ไฟฟ้าคิดเป็นร้อยละ 100 ของประชากรทั้งหมดในตำบล

4.4 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- อ่างเก็บน้ำฝน (ฝ.20,33,99) 91 แห่ง
- ประปาหมู่บ้าน 30 แห่ง
- ฝายน้ำล้น 8 แห่ง

4.5 แหล่งน้ำ

- คลองธรรมชาติ 1 สาย
- คลองชลประทาน 1 สาย

5. ข้อมูลอื่น ๆ

มวลชนจัดตั้ง

- อปพร.5 รุ่น	จำนวน	200	คน
- สภาเด็กและเยาวชนตำบลกล้วยน้ำไย	จำนวน	70	คน
- คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลกล้วยน้ำไย	จำนวน	140	คน
- ชมรมผู้สูงอายุตำบลกล้วยน้ำไย	จำนวน	318	คน
- ชมรมแพทย์แผนไทยตำบลกล้วยน้ำไย	จำนวน	10	คน
- กลุ่มดนตรีพื้นบ้านไทย-ลาวเวียง	จำนวน	45	คน
- กลุ่มบ้านขามโฮมสเตย์	จำนวน	29	คน

6. ศักยภาพในตำบล

ก. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

(1) จำนวนบุคลากร

1. พนักงานส่วนตำบล	จำนวน	18	คน
- ตำแหน่งในสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล		7	คน
- ตำแหน่งในส่วนการคลัง		6	คน
- ตำแหน่งในส่วนโยธา		2	คน
- ตำแหน่งในส่วนการศึกษา		3	คน
- ตำแหน่งในส่วนสาธารณสุข		-	คน
2. พนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน	26	คน

- พนักงานจ้างตามภารกิจ	8	คน
- พนักงานจ้างทั่วไป	8	คน

3.บุคลากรฝ่ายสภาและฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 32 คน

- ฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	4	คน
- ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	28	คน

(2) ระดับการศึกษาของบุคลากร

1. พนักงานส่วนตำบล	จำนวน	18	คน
- ประถมศึกษา	-		คน
- มัธยมศึกษา / อาชีวศึกษา	2		คน
- ปริญญาตรี	8		คน
- ปริญญาโท	5		คน

2. พนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไป	จำนวน	21	คน
- ประถมศึกษา	-		คน
- มัธยมศึกษา / อาชีวศึกษา	15		คน
- ปริญญา	6		คน

3. บุคลากรในส่วนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน	28	คน
- ประถมศึกษา	7		คน
- มัธยมศึกษา / อาชีวศึกษา	19		คน
- ปริญญาตรี	2		คน

เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ

งานสาธารณสุข

-รถยนต์บรรทุกน้ำเอนกประสงค์	จำนวน	1	คัน
-รถยนต์บรรทุกขยะ	จำนวน	1	คัน
-เครื่องพ่นหมอกควัน	จำนวน	3	เครื่อง
- รถเครน	จำนวน	1	คัน

งานสำนักงาน

-รถยนต์ส่วนบุคคล	จำนวน	4	คัน
- รถจักรยานยนต์	จำนวน	1	คัน
-เครื่องคอมพิวเตอร์	จำนวน	51	เครื่อง
-เครื่องถ่ายเอกสาร	จำนวน	2	เครื่อง
-เครื่องโทรสาร	จำนวน	1	เครื่อง
-เครื่องพิมพ์ดีด	จำนวน	3	เครื่อง

ข. ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

1) การรวมกลุ่มของประชาชน

- กลุ่มอาชีพ	12	กลุ่ม
- กลุ่มออมทรัพย์	14	กลุ่ม

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโคณูรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ชาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีสร้างความเข้าใจและเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 8 กันยายน 2560 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางณัชชา	เคนมา
2. นางสาวชนพิศ	แพสุขชื่น
3. นางเฉลียว	อบทม
4. นายพนม	อ้อยพูล
5. นางณัฐนิชญา	แก้วปาน
6. นายอำลา	อ่วมเสื่อ
7. นายสุเทพ	แดงแดง
8. นายสมชาย	พุทธจรรยา
9. นายคารม	คงปรีพันธ์
10. นายเอกวิทย์	ชาวสวน
11. นายคมสัน	พันธุ์เสื่อ
12. นางวิรัชดา	ศรีคำแหง
13. นายเรียว	อบกลาง
14. นายเกียรติศักดิ์	นาคืออนุรักษ์
15. นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล
16. นางสาวพาฝัน	ทองลอด
17. นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง

เปิดประชุม เวลา 09.30 น.

นายคมสัน พันธุ์เสื่อ กล่าวสวัสดิ์กับผู้เข้าร่วมเวทีประชุม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมครั้งนี้ เพื่อเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากนั้น ชวนทำกิจกรรมเตรียมความพร้อมและเข้าสู่กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล Timeline โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันแสดงความคิดเห็นและมาเรียบเรียงร่วมกันได้ดังนี้

การเดินทางจากตัวเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี ขั้รถจากจังหวัดไปทางอยู่มาแล้วไปบ้านท่าเสาตั้ง ต่อจากนั้นเลี้ยวซ้ายมือไปทางบ้านหนองปรือ บ้านหนองกุฎี ตรงไปก็จะบรรจบพบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 333 หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า ถนนสายอุทุมพร – สระกระโจม – ด่านช้าง – บ้านไร่ บริเวณถนนที่บรรจบกันนั้นถ้าไม่บอกกล่าวเล่าขานลูกหลานในการภาคหน้าอาจไม่รู้ว่ที่ตรงนั้นมีความสำคัญเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทยอีกแห่งหนึ่ง สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรคุณ) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้กล่าวถึงบ้านท่าเสาว่า “คนไทยไม่สนใจประวัติศาสตร์ มีแต่ชอบขุดค้นทำลายให้เสียหาย...” ที่บริเวณ ดังกล่าวแต่ก่อนชาวบ้านเรียกว่า ดอนพลับพลา เพราะเป็นที่ตั้งพลับพลาประทับเสด็จพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ครั้งเสด็จมาบวงสรวงเจดีย์ยุทธหัตถีที่ดอนเจดีย์เมื่อปี 2456 แต่ก่อนอยู่ในเขต ตำบลบ้านไช้ ซึ่งเป็นหมู่บ้านใหญ่แห่งหนึ่งที่อพยพมาจากประเทศลาวสมัยรัชกาลที่

3 นับถึงบัดนี้ราว 180 ปีแล้ว เพิ่งเปลี่ยนเป็น ตำบลพลับพลาไชยเมื่อ 10 กว่าปีที่ผ่านมา ส่วนหมู่บ้านทางทิศเหนือ เช่น จร้า เก่า จร้าใหม่ ทุกดินดำ กมม่วง จัดตั้งเป็นตำบลใหม่แต่ใช้ชื่อตำบลเก่าว่า ตำบลบ้านไช้ ตามเดิมทั้งที่ไม่มีตำบลบ้านไช้อยู่ในตำบลนั้น จึงเป็นการเปลี่ยนชื่อหรือตั้งชื่อตำบลผิดพลาดจาก ประวัติความเป็นจริงอย่างไม่น่าให้อภัย ที่จริงหมู่บ้านทางทิศเหนือ นั้นน่าจะตั้งเป็นตำบลจร้า หรือตำบลทุ่งดินดำ จึงจะถูกต้องกับความจริง คำว่าพลับพลาไชย เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อจัดตั้งโรงเรียนใหม่และได้ทำพิธีเปิดป้ายโรงเรียนพลับพลาไชยเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2518 นี่ก็เป็นการลบเลือนประวัติศาสตร์ชื่อตำบลซึ่งตั้งมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 สมกับคำที่ว่า คนรุ่นใหม่ชอบทำลายของเก่า

ดอนพลับพลา บางคนก็เรียกว่า เนินพลับพลา แต่ก่อนเป็นที่ดอนป่าขึ้นปกคลุม เป็นที่เลี้ยงวัวควายไล่ล่าสัตว์ป่า ปาแย้ ด้านทิศเหนือจดบริเวณป่าช้าใกล้โรงเรียน ส่วนทิศใต้ยาวไปราวกิโลเมตรเศษและครอบคลุมไปถึงหมู่บ้านไช้ด้วย นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีสันนิษฐานว่า ที่แห่งนี้เป็นสถานที่ตั้งค่ายหลวงของพระมหาอุปราชา ครั้นยกทัพมากระทำการยุทธหัตถีที่ดอนเจดีย์ เพราะว่ามีรูปลักษณะการตั้งค่ายใหญ่ มีหนองน้ำขนาดใหญ่ ทางทิศตะวันตก ปัจจุบันถมกลบแล้ว มีลำห้วยขคังมีต้นน้ำจาก อำเภอลำลูกเกด ไหลผ่านมาทางจร้าไปบ้านขาม ดอนคา ลงสู่ลำน้ำจะเข้สามพัน มีน้ำตลอดปี ห่างจากดอนพลับพลาไปทางทิศตะวันตกราว 300 เมตร มีหมู่บ้านชื่อว่า บ้านห้วย ทุกวันนี้ก็ได้อาศัยน้ำในลำห้วยดังกล่าว พงศาวดารพม่าบันทึกไว้ว่า พระมหาอุปราชายกพลมา 240,000 คน ช้าง 1,500 ม้า 20,000 ก็มิน้ำใช้ทั้งคนและสัตว์ได้เพียงพอ และถ้าเป็นจริงดังว่า ดอนพลับพลา ก็เป็นที่บรรทมคืนสุดท้ายของพระมหาอุปราชาก่อนที่จะสิ้นพระชนม์บนคอช้าง ฯ ดอนเจดีย์ เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2135 เวลา 11.18 น.

ครั้งรัชกาลที่ 6 เสด็จมาบรวงสรวงอนุสรณ์ดอนเจดีย์เมื่อปี 2456 นั้น พระองค์ได้ประทับแรม (พักค้างคืน) ที่พลับพลาประดับตั้งไปและกลับรวม 2 คืน นายจุม พรหมหนองโคก เสียชีวิตแล้วเมื่อปี 2546 อายุได้ 101 ปีเศษ อยู่บ้านหนองโคก ได้ร่วมรับเสด็จด้วยขณะอายุ 11 – 12 ปี เล่าว่า พลับพลาตั้งอยู่บริเวณที่พักสายตรวจ (โรงพักตำรวจ) ต้นมะขามตัดเป็นพุ่มอยู่หน้าพลับพลา (ปัจจุบันยังอยู่) พลับพลาสร้างและเรือนปั้นหยา เสาไม้ทุบเปลือก พื้นและฝาใช้ผากไม้ไผ่ หลังคามุงแฝก มีชานด้านหน้า

นายจุม พรหมหนองโคก เป็นคน 5 แผ่นดิน เกิดเมื่อปี 2445 ที่บ้านหนองโคก ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่แยกออกมาจากบ้านไช้ ชื่อบ้านหนองโคกนั้นคนเก่าเล่าว่ามีหนองน้ำใหญ่อยู่ใกล้หมู่บ้านและมีต้นไม้ใหญ่ขึ้นอยู่รอบหนอง มีนกชนิดหนึ่งอาศัยอยู่และส่งเสียงร้องเป็นประจำ อาจจะเป็นนกโพระดกก็ได้ ชาวบ้านจึงเรียกหนองน้ำนั้นตามเสียงนกที่ได้ยินว่า หนองนกกระดิก แล้วร่อยหรือเพี้ยนเปลี่ยนมาเป็นบ้านหนองโคกในปัจจุบัน ขณะที่หักร้างทางป่าจะสร้างวัดประจำหมู่บ้านก็พบเจดีย์เก่าแต่แต่โบราณและถือว่าเป็นเจดีย์องค์แรกในแถบถิ่นแถบนั้น จึงตั้งชื่อวัดว่า วัดปฐมเจดีย์ มาจนถึงทุกวันนี้ นายจุม เพิ่งเสียชีวิตเมื่อ 2 ปีที่แล้วรวมอายุได้ 101 ปีเศษ ผู้เขียนมีโอกาสได้สัมภาษณ์ขณะที่เขามิชีวิตอยู่เกี่ยวกับการรับเสด็จรัชกาลที่ 6 ที่ดอนพลับพลา อ. อุทอง เมื่อวันที่ 26 และ 29 มกราคม 2456 สรุปได้ดังนี้

ชาวบ้านรู้ข่าวล่วงหน้ามาหลายเดือนและรู้สึกตื่นเต้นยินดีที่จะได้รับเสด็จเป็นครั้งแรกในชีวิต ทางกรมการชุดสระน้ำ 2 แห่ง สระหนึ่งอยู่ที่ทิศทางใต้สถานีอนามัย ตรงหน้าโรงเรียนพลับพลา สำหรับเป็นสระน้ำดื่ม อีกสระหนึ่งอยู่ติดกับถนนที่แยกไปสระแก้วหรือหน้าที่พักสายตรวจ (โรงพัก) เป็นสระสำหรับน้ำใช้หรือทำครัว ปัจจุบันนี้ยังอยู่ ส่วนสระแรกนั้นเจ้าของที่ดินได้ถมไปไม่มีให้เห็นแล้ว นายอำเภอจะเข้สามพันและกำนันได้เกณฑ์ชาวบ้านโดยหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันมาตัดทางป่าและสร้างพลับพลา เวลานั้นชาวบ้านกำลังเก็บเกี่ยวข้าว เส้นทางส่วนใหญ่ไปตามทางเกวียนแต่ก็มีเปลี่ยนเส้นทางใหม่ลัดตัดตรงบ้าง ทางป่าให้กว้างกว่าทางเดิมอีกราวเท่าตัว คือเส้นทางกว้างราว 7-10 ม. ต่อไม้ใหญ่ใช้ไผ่ ตอเล็กก็ขุดออก ที่เป็น

หลุมเป็นบ่อก็ถมดินให้เสมอกันที่ราบลุ่มเปียกและก็ถมดินให้สูงแล้วนำทรายมาเททับอีกชั้นหนึ่งเพื่อป้องกันโคลนตม มองดูโล่ง
เลี่ยนเตียนราบดังลานวัด

ส่วนพลับพลารับเสด็จนั้นสร้างแบบเรือนไทยทรงปั้นหยา เสาไม้ทูปเปลือก 3 แถวๆ ละ 4 ต้น (บ้าน 3 ห้อง) แถว
กลางเสายาว 11 คอก แถวริมยาว 9 คอก ยกพื้นสูง 3 คอก (150 ซม.) พื้นและฝาทำด้วยฟากไม้ไผ่ หลังคามุงด้วยแฝกโดยขอ
เรี่ยไรจากชาวบ้าน บ้านละ 10 ตับ เลิกงานแล้วจะคืนให้ พลับพลาหันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีชานทำด้วยไม้ไผ่ทั้งลำ
ลดหลั่นลงมากว้างราว 3 คอก มีบันไดขึ้น 5 ชั้น หน้าพลับพลามีต้นมะขามตัดเป็นพุ่ม ด้านทิศเหนือและทิศใต้ของพลับพลาส
ร้างเป็นที่ปักผู้ติดตามในขบวนเสด็จสร้างด้วยไม้ไผ่คล้ายปะรำพิธี ยกพื้นสูงราวคอกเศษ กว้างราว 2 วา ยาว 20 กว่าวา ปลูกด้วย
ฟาก หลังคามุงแฝก ไม่มีฝา ทางกราบได้ซื้อโอ่งน้ำบรรจุทุกเกวียนมาตั้งไว้ใกล้พลับพลาราว 30 ใบ เมื่อเลิกงานแล้วก็ขายให้
ชาวบ้านใบละ 2-3 บาท ทุกวันนี้ใส่หมูบ้านข้าง และบ้านหนองโคกยังภูมิใจและรักษาโอ่งน้ำครั้นนั้นไว้เป็นอย่างดี ไม่ยอมขายให้
ใครและใช้เป็นโอ่งน้ำดื่มด้านทิศใต้ของสระน้ำมีโรงครัว ทางกราบได้ขอพริกผักผักแพงแตงน้ำเต้าข้าวสารถ่านฟืนเตรียมไว้ให้
พร้อม ชาวบ้านก็รวมใจกันจัดหาเกลือมาได้บุญยิ่งใหญ่คล้ายตั้งโรงครัวในงานวัด หุงข้าวด้วยกระทะใบใหญ่ ด้านทิศใต้
พลับพลามีโรงม้า ขบวนเสด็จในครั้งนั้นใช้ม้าเป็นพาหนะนับร้อยตัว มีวัวเทียมเกวียนอีก 7-8 เล่มที่เดินด้วยเท้าอีกจำนวนมาก

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโค่นุรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ขาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีสร้างความเข้าใจและเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
วันที่ 8 กันยายน 2560 เวลา 09.30 – 12.00 น.
ณ ศาลาประชาคมหมู่ที่ 5 ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายเอกวิทย์	ชาวสวน
2. นางสาวชนพิศ	แพสุขขึ้น
3. นางเฉลียว	อบทม
4. นายพนม	อ้อยทูล
5. นายประเชิญ	จันทวงษ์
6. นางยุพา	โพธิ์ทอง
7. นายชอบ	เพลินสุข
8. นางฉัฐนิชญา	แก้วปาน
9. นายเฉลย	เอียงทอง
10. นายอ่ำลาย	อ่วมเสื่อ
11. นายสุเทพ	แดงแดง
12. นายสมชาย	พุทธจรรยา
13. นายเชียว	แนบกลาง
14. นายประชัน	ศรีบัวคลี่
15. นายคารม	คงปริพันธ์
16. นายกันตศักดิ์	อ่วมเสื่อ
17. นายเรียว	อบกลาง
18. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์
19. นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล
20. นางสาวพาฝัน	ทองลอด
21. นายสุชิน	แซ่ซื่อ
22. นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง

เปิดประชุมเวลา 09.30 น.

นายเอกวิทย์ ชาวสวน กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมเวทีประชุม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมครั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในโครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยในการประชุมวันนี้จะมีการระดมเรื่องการประกอบอาชีพ ข้อมูลทั่วไปของตำบลพลับพลาไชยร่วมกัน จากนั้นนางสาวชนพิศ แพสุขขึ้น ชวนทำกิจกรรมเตรียมความพร้อมและเข้าสู่กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันแสดงความคิดเห็น และมานำเสนอดังนี้

หมู่ที่	กลุ่มอาชีพ
หมู่ที่ 1	1.กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย 2.กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
หมู่ที่ 2	1.ศาลาสร้างสุข CC 2.กลุ่มนวดแผนไทย 3.ร้านค้าชุมชน SML 4.กลุ่มบ้านขามผ้าไทย 5.กลุ่มเกษตรกรรวม
หมู่ที่ 3	1.โรงไฟฟ้าอุ้มทองใบไธสง 2.กลุ่มเกษตรกรรวม
หมู่ที่ 4	1.กลุ่มเย็บผ้า 2.กลุ่มนวดแผนไทย 3.กลุ่มทำขนม 4.กลุ่มรับเหมาก่อสร้าง 5.กลุ่มเกษตรกรรวม 6.กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยง
หมู่ที่ 5	1.กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย 2.กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
หมู่ที่ 6	1.กลุ่มปั้นเตาเผาเครื่องปั้นดินเผา 2.กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ 3.กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย 4.กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
หมู่ที่ 7	1.กลุ่มพลังงานทางเลือกตำบลพลับพลาไชย 2.โรงสีชุมชน 3.กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ 4.กลุ่มผลิตดอกไม้จันทน์ 5.กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ 6.กลุ่มจักสาน 7.กลุ่มเกษตรกรรวม
หมู่ที่ 8	1.ศูนย์เรียนรู้สมุนไพรไทย 2.กลุ่มนวดแผนไทย 3.กลุ่มบ้านขามผ้าไทย 4.กลุ่มทอผ้าบ้านขาม

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโคณูรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ชาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีสร้างความเข้าใจและเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 18 ตุลาคม 2560 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ ศาลาประชาคมหมู่ที่ 7 ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

34. นายเอกวิทย์	ชาวสวน
35. นายคมสัน	พันธุ์เสือ
36. นายสันติสุข	พันธุ์ศรี
37. นายณัฐกานต์	ผิวอ่อนดี
38. นายธีรภัทร	เขียนจินดา
39. นายกฤษณะ	โรจน์บุญถึง
40. นายชลัม	โรจน์บุญถึง
41. นายพนม	อ้อมทอง
42. นางวิรัชดา	ศรีคำแหง
43. นางอุษา	ทองบ้านไฉ่
44. นายสมเกียรติ	สารวรรณ
45. นางณัชชา	เคนมา
46. นางสาวชนพิศ	แพสุขขึ้น
47. นางเฉลียว	อบทม
48. นายพนม	อ้อยพูล
49. นายประเชิด	จันทวงษ์
50. นางยุพา	โพธิ์ทอง
51. นายขอบ	เพลินสุข
52. นางณัฐนิชญา	แก้วปาน
53. นายเฉลย	เอียงทอง
54. นายอ่ำลาย	อ่วมเสือ
55. นายสุเทพ	แดงแดง
56. นายสมชาย	พุทธจรรยา
57. นายเขียว	แนบกลาง
58. นายประชัน	ศรีบัวคลี่
59. นายคารม	คงปรีพันธ์
60. นายกันตศักดิ์	อ่วมเสือ
61. นายเรียว	อบกลาง
62. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์
63. นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล
64. นางสาวพาฝัน	ทองลอด

65. นายสุชิน แซ่ซื่อ
66. นางสาวอรุณรัตน์ ป้อมทอง

เปิดประชุม เวลา 09.30 น.

นายเอกวิทย์ ขาวสวน กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมเวทีประชุม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมครั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในโครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ

1. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากนั้นนางวิรัชดา ศรีคำแหง ชวนทำกิจกรรมเตรียมความพร้อมและเข้าสู่กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล Timeline โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันแสดงความคิดเห็นและมานำเสนอดังนี้

Time Line หมู่ 7

พ.ศ.2500

- มีโรงเรียนเก่ามุ่งจาก
- ไม่มีหนังสือใช้กระดาษทำ
- ใช้ดินสอแบบหิน เป็นพื้นกระดาน
- ที่วัดมีหลวงพ่อ อำเภอบง
- วัดยังปลูกแฝก
- งานประเพณีรวมกันที่วัด
- เล่นลูกช่วง เล่นม้าหางแดงเล่นเป็นกลุ่ม มอญซ่อนผ้า
- ทำนาไถนา ช่วยพ่อแม่ทำงาน
- หาปลา หาเงินง่าย
- ใช้ควายไถนา
- ข้าวขายและเก็บไว้กินเอง
- โรงสีมือหรือมีรถมารับซื้อ
- ใช้สบู่กด

พ.ศ.2520

- ทำนาช่วยพ่อแม่ทุกอย่าง
- ไปเที่ยวกับคนโตตามงานวัด
- เอาผ้าไปเปลี่ยนด้วย , เดินไปเป็นกลุ่ม
- ยังไม่มีหนุ่มมาจีบ
- เวลามาจีบมาที่บ้านคุยถึงเที่ยงคืนไม่ได้

- ไม่มีไฟฟ้า ใช้ตะเกียง
- ป่วยจะไปหาหมอโบราณสมุนไพร
- กินยาทันใจ
- มีแฟนตอน 20 ผู้ชายต้องบวชแล้ว
- เป็นทหารแล้ว ห้ามแต่งงาน 20 ปี
- ไม่มีโทรศัพท์

พ.ศ.2525

- เลี้ยงด้วยนมแม่ เปลผ้าขาวม้า
- เวลาไปนาเอาไปด้วย
- ตอนทำนาใช้ควายไถอยู่
- มีการลงแขกเกี่ยวข้าวบ้าง
- เริ่มมีรถเกี่ยวก็ไม่มีไถแรงกัน
- เช่นใช้รถไถนา รถเกี่ยว
- นาตัวเองพอเหลือ
- มีไฟฟ้าใช้

พ.ศ.2540

- ไม่ใช้ควายไถนาแล้ว
- เริ่มมีรถใช้ เครื่องใช้ไฟฟ้า
- เริ่มมีโทรศัพท์เป็นบางบ้าน
- เริ่มมีโรงสีหมู่บ้านหนองกุฏิ
- เด็กจะเชื่อฟังพ่อแม่อยู่
- ได้รับเงินวันละ 5 บาท
- ทำขนมกินเอง
- ยังใช้ชีวิตแบบพอเพียง
- เริ่มมียาเสพติดเข้ามา

พ.ศ.2550

- เริ่มมีเทคโนโลยีเข้ามา เช่น มีคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ
- เปลี่ยนจากคนเป็นเครื่องจักร
- ทำนาโดยใช้มือ
- เด็กเริ่มจับกลุ่ม ติดยา เด็กแว้น

พ.ศ.2560

- อินเทอร์เน็ตแพร่หลาย
- เด็กเริ่มจะติดเกมส์ ติดโทรศัพท์ด้วย
- ไม่สนใจการเรียน

- ไม่ค่อยเชื่อฟังพ่อแม่
- ดิทยาเสพติด
- มีกลุ่มอาชีพเกิดขึ้นในหมู่บ้านโดยหน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุนงบประมาณ เช่น น้ำดื่มหมู่บ้าน
- มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโคอนุรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ขาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีสร้างความเข้าใจและเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 19 ตุลาคม 2560 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางณัชชา	เคนมา
2. นางสาวชนพิศ	แพสุขชื่น
3. นางเฉลียว	อบทม
4. นายพนม	อ้อยทูล
5. นายประเชิญ	จันทวงษ์
6. นางยุพา	โพธิ์ทอง
7. นายขอบ	เพลินสุข
8. นางณัฐนิชญา	แก้วปาน
9. นายเฉลย	เอียงทอง
10. นายอภัย	อ่วมเสื่อ
11. นายสุเทพ	แดงแดง
12. นายสมชาย	พุทธจรรยา
13. นายเชียว	แนบกลาง
14. นายประจัน	ศรีบัวคลี่
15. นายคารม	คงปริพันธ์
16. นายเอกวิทย์	ชาวสวน
17. นายคมสัน	พันธุ์เสื่อ
18. นายพนม	อ้อมทอง
19. นางวิรัชดา	ศรีคำแหง
20. นางอุษา	ทองบ้านไฉ่
21. นายสมเกียรติ	สารวรรณ
22. นายกันตศักดิ์	อ่วมเสื่อ
23. นายเรียว	อบกลาง
24. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์
25. นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล
26. นางสาวพาฝัน	ทองลอด
27. นายสุชิน	แซ่ซ้อ
28. นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง

เปิดประชุม เวลา 09.30 น.

นายเอกวิทย์ ขาวสวน กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมเวทีประชุม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมครั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในโครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ

1. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในตำบลพลับพลาไชยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากนั้นนายคมสัน พันธุ์เสือ ชวนทำกิจกรรมเตรียมความพร้อมและเข้าสู่กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล Timeline โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันแสดงความคิดเห็นและมานำเสนอดังนี้

Time Line ตำบลพลับพลาไชย

พ.ศ.2500 – 2510

- เริ่มมีวัดในปี พ.ศ.2486
- เริ่มมีเจ้าอาวาสองค์แรกชื่อ อาจารย์มา
- เริ่มแรกมีการเรียนที่ศาลาวัด
- ครูคนแรกคือครูน้อย สมประมาณ การเรียนการสอนโดยกระดานชนวนโดยจะมีการเรียนการสอนเฉพาะวันโกนกับวันพระ
- โดยชาวบ้านทำอาชีพปลูกถั่ว ปลูกงา ปลูกฝ้าย ข้าวโพด ข้าวฟ่าง
- โดยมีการละเล่นพื้นบ้าน มอญซ่อนผ้า งูกินหาง กระโดดเชือก เขยิบกะลา
- เวลาจะไปเที่ยวไปกับพ่อแม่
- ติดต่อเรื่องหนุ่มสาวใช้จดหมาย
- คุยกับหนุ่ม ๆ ต่อหน้า พ่อ แม่
- เลี้ยงลูกเอง เอาไปทำไร่ด้วยผูกเปลให้นม
- ใช้เตารีดถ่าน
- น้ำดื่มต้องไปเอาบนเขา
- เก็บน้ำกินแบบใส่โอ่ง
- 7 – 8 ขวบทำกับข้าวให้พ่อแม่ กินได้แล้ว
- หุงข้าวเตาถ่าน (ช้อนกินข้าวไม่มี ใช้ใบตาลแทนช้อน)
- อยู่แบบพอเพียงใช้ดั่งแบบเป็นรู
- ไปโรงเรียนไม่มีรองเท้า ชุดนักเรียนฉีกผ้าถุงแม่ เสื้อคอกระเช้า

พ.ศ.2511 – 2520

- เป็นป่า ทางดินปนแดง
- ทำไร่ นาหยอด
- ใช้ตะเกียงละหุง
- ใช้ วัว ควาย ไถนา

- เวลาว่างงานประเพณีจะไปรวมกันที่วัด
- ย้ายถิ่นฐานจากเชิงเขาหมู่บ้านยายเนินลงมาอยู่ ณ ปัจจุบันบ้านเขาทอก
- เวลาประกอบอาชีพยังใช้น้ำฝนอยู่
- บางบ้านใช้จอบขุดบ่อเพื่อเก็บกักน้ำ
- มีวิธีการทำให้ใสโดยการใช้ขี้เถ้า
- เวลาไปเที่ยวต้องขออนุญาต พ่อ แม่ หรือให้ พ่อ แม่ พาไป
- บวชและเป็นทหารก่อนค่อยแต่งงาน
- ช่วยพ่อ แม่ ทำงาน
- ยังไม่มีโรงสีรับซื้อข้าว ใช้ครกตำข้าว
- เริ่มมีโทรทัศน์ ชาว – ดำ
- ในปี พ.ศ.2520 เริ่มมีจักรยานยนต์
- เวลาไปโรงเรียนได้เงินวันละ 50 สตางค์
- ใช้กระดานดำเขียนหนังสือ

พ.ศ.2521 – 2535

- เริ่มมีถนนลูกรัง
- เริ่มมีไร่อ้อย ทำการเกษตร
- พ.ศ.2534 เริ่มมีอนามัย
- พ.ศ.2529 เริ่มมีไฟฟ้าใช้
- พ.ศ.2532 เริ่มมีน้ำประปา เจาะบ่อบาดาลเพื่อทำการเกษตร
- พ.ศ.2522 มีน้ำท่วมใหญ่
- การเลี้ยงดูบุตร ส่วนใหญ่จะเลี้ยงดูกันเอง ให้กินนมตัวเอง จะมีความรักใคร่ผูกพันกันภายในครอบครัว
- ได้เงินไปโรงเรียนวันละ 1 – 2 บาท

พ.ศ.2536 – 2560

- เริ่มมีป้อมตำรวจ พ.ศ.2543
- ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไปทำงานต่างจังหวัด โดยการเลี้ยงดูเด็กให้อยู่กับ ตา – ยาย ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น
- อินเทอร์เน็ตเริ่มเข้ามามีบทบาท เริ่มมีสื่อยูทูบ เกิดแรงกระตุ้นให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่รุนแรงและก้าวร้าว
- ได้เงินไปกินโรงเรียน 30 – 50 บาท
- มีการสร้างพระอุโบสถขึ้นภายในวัดศรีเจริญผล

หลังจากที่ชาวบ้านนำเสนอข้อมูลเส้นประวัติศาสตร์ในภาพรวมของตำบลร่วมกันแล้วทีมวิจัยได้ร่วมกันถอดบทเรียน

การทำงานดังนี้

ส่วนดี

- ชาวบ้านให้ความร่วมมือดี

- ชาวบ้านร่วมมือ 80 %
- กระบวนการทำได้ดี (น้ำใหม่)
- สามารถแนะนำชาวบ้านได้ว่าอะไรก่อน/หลัง
- มีการสลับกันพูด การนำเสนอ
- ขบวนการมีประสบการณ์ที่ดี

ส่วนที่ต้องปรับปรุง

- ชาวบ้านยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์
- นักวิจัยเหมือนยังไม่เข้าใจ
- ยังชี้แจงวัตถุประสงค์ไม่ชัด
- ยังมีใหม่ยังทำได้ไม่เท่าที่ควร
- ปรับปรุงในเรื่องการสนทนาการ
- การประสานงานยังไม่ดียังมีต้องตามคนอยู่
- การตั้งคำถามไม่ตรงจุดต้องปรับปรุง
- ขบวนการมือใหม่ยังไม่ชำนาญในการดำเนินการ
- การวางแผนการทำงานยังเป็นการวางแผนการทำงานที่ไม่ดี
- ไม่ให้ยึดติดที่เครื่องมือให้นึกถึงคำถามด้วย
- เอาสิ่งที่เรียนรู้ในหมู่ไปปรับปรุงในหมู่ที่เหลือ
- ชุดคำถามต้องชัดเจนต้องมีการวางแผน

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโคอนุรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ขาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีสร้างความเข้าใจและเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2560 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ ศาลาประชาคมหมู่ที่ 7 ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายเอกวิทย์	ชาวสวน
2. นางสาวชนพิศ	แพสุขชื่น
3. นางเฉลียว	อบทม
4. นายพนม	อ้อยทูล
5. นายประเชิญ	จันทวงษ์
6. นางยุพา	โพธิ์ทอง
7. นายชอบ	เพลินสุข
8. นางฉัฐนิชญา	แก้วปาน
9. นายเฉลย	เอียงทอง
10. นายอ่ำลาย	อ่วมเสื่อ
11. นายสุเทพ	แดงแดง
12. นายสมชาย	พุทธจรรยา
13. นายเชียว	แนบกลาง
14. นายประชัน	ศรีบัวคลี่
15. นายคารม	คงปริพันธ์
16. นายกันตศักดิ์	อ่วมเสื่อ
17. นายเรียว	อบกลาง
18. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์
19. นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล
20. นางสาวพาฝัน	ทองลอด
21. นายสุชิน	แซ่ซื่อ
22. นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง

เปิดประชุม เวลา 09.30 น.

นายเอกวิทย์ ชาวสวน กล่าวสวัสดิ์กับผู้เข้าร่วมเวทีประชุม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมครั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในโครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยในการประชุมวันนี้จะมีการระดมเรื่องปัญหาชุมชนร่วมกัน จากนั้นนางฉัฐนิชญา แก้วปาน ชวนทำกิจกรรมเตรียมความพร้อมและเข้าสู่กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันแสดงความคิดเห็น และมานำเสนอ ดังนี้

บ้านขาม “ไทยลาวเวียง สุพรรณบุรี” บ้านขาม ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีพี่น้องชาวไทย ลาวเวียง ตั้งถิ่นพำนักอยู่เป็นจำนวนมาก ชาวไทยลาวเวียง อพยพมาจากนครเวียงจันทน์ ประเทศลาว เข้ามาอยู่สยามประเทศ รวปี พ.ศ.2371 ครั้นศึกเจ้าอนุวงศ์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 จึงได้กวาดต้อนผู้คนชาวลาวมาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนแถบจังหวัดนครราชสีมา สระบุรี และสุพรรณบุรี การอพยพย้ายถิ่นฐานบ้านเรือนนั้น ได้กระทำกันเป็นระยะ ๆ ติดต่อกันเรื่อยมา

ตำนานกล่าวว่า ชาวลาวเวียงกลุ่มนี้เป็นผู้มีฝีมือในการทอผ้าสามารถผลิตเครื่องนุ่งห่มไว้ใช้เองได้โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติที่มีอยู่แล้ว ซึ่งเวลาผ่านไปกว่าร้อยปี งานทอผ้าฝ้ายจากฝีมืออันประณีตตามแบบโบราณของชาวลาวกลุ่มนี้ยังไม่สูญหายไปไหน ยืนยันได้จากสีสันและลวดลายที่ปรากฏบนผืนผ้าตีนจก หรือผ้าทอมัดหมี่ และภูมิปัญญาในการทำนา หา ปู ปลาที่หาได้ยากในปัจจุบัน

ในปัจจุบัน ชาวไทยลาวเวียงที่บ้านขาม ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรีแห่งนี้ ได้พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมความเป็นอยู่พื้นบ้าน นำมาสร้างการแสดงสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ไทยลาวเวียง และบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมชนบทเพื่อการท่องเที่ยว (บ้านขามโฮมสเตย์) จนถึงปัจจุบัน

ทุนทางวัฒนธรรม / ประเพณี / ภูมิปัญญา	• งานปฐมนิเทศประจำปี • เพาะเห็ด • ทำบุญกลางหมู่บ้าน • เมล่อนเงินล้าน • ทอผ้าที่กระตุก • เฝ้าข้าวหลาม
---	---

	● การเวียนเทียน ● การทำบุญกลางบ้าน ● บุญข้าวจี ● กวาดยาเด็ก ม.1, 5, 8 ● ทำผ้าห่มนาค ม.2 ● สารทลาว กระยาสารท ข้าวเหนียวแดง ● ประเพณีสู้ขวัญแบบลาวเวียง (นายเสี้ยว) ● แข่งเม็ง
ทุนทางเศรษฐกิจ (ดิน น้ำ ป่า อาชีพ วัตถุศิลป ฯลฯ)	● แหล่งน้ำสาธารณะหนองสำนัก ● ห้วยตาควาย ● เลี้ยงแพะ ม.7 ● คลองมะขามเฒ่า ● ศูนย์เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ม.12 ● ผักสวนครัว ม.12 ● คลองน้ำป่าไหลช่วงที่มีฝนตก ● อ่างเก็บน้ำซับใหญ่ ม.13 ● 27 รีสอร์ท ชาลิสารีสอร์ท อุทุมพรพิสัยรีสอร์ท โอสมสแตย์ ● ทำฟางอัดก้อน ม.7 ● ฝายทดน้ำ ม.3 ● ปลุกอ้อย ● ปลุกหน่อไม้ฝรั่ง ● ปลุกข้าวโพดแป้ง ● ทำนาโดยใช้ข้าวพันธุ์เหลืองอ่อน

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโคอนุรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ขาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีสร้างความเข้าใจและเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชน
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 13 ธันวาคม 2560 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายเรียว	อบกลาง
2. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์
3. นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล
4. นางสาวพาฝัน	ทองลอด
5. นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง
6. นางณัชชา	เคนมา
7. นางสาวชนนพิศ	แพสุขชื่น
8. นายอภัย	อ่วมเสื่อ
9. นายสุเทพ	แดงแดง
10. นายสมชาย	พุทธจรรยา
11. นายคารม	คงปรีพันธ์
12. นายเอกวิทย์	ชาวสวน
13. นายคมสัน	พันธุ์เสื่อ
14. นางวิรัชดา	ศรีคำแหง
15. นางเฉลียว	อบทม

เปิดประชุม เวลา 09.30 น.

นายคมสัน พันธุ์เสื่อ กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมเวทีประชุม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมครั้งนี้ เพื่อเก็บข้อมูลประวัติศาสตร์ชุมชนที่เชื่อมโยงกับเรื่องเด็กและเยาวชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จากนั้น ชวนทำกิจกรรมเตรียมความพร้อมและเข้าสู่กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล Timeline โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันแสดงความคิดเห็นและมาเรียบเรียงร่วมกันได้ดังนี้

นายเอกวิทย์ ชาวสวน ชวนผู้เข้าร่วมเขียนแสดงความคิดเห็นถึงสถานการณ์เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย ทั้งด้านบวกและลบลงบนกระดาษโพสอิท แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ และ ชวนผู้เข้าร่วมสรุปข้อมูลร่วมกัน ดังนี้

สถานการณ์เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย						
ด้านบวก				ด้านลบ		
รวมกลุ่มทำกิจกรรม	กระบวนการเรียนรู้	มีสัมมาคารวะผู้ใหญ่	มีความรับผิดชอบ	พฤติกรรม	ทักษะ	ผู้ปกครอง
● ร่วมทำกิจกรรมดี	● เรียนดี ● รักการอ่าน	● ยกมือไหว้ ● ใส่ใจผู้สูงอายุ	● ช่วยงานบ้าน	● ติดเกมส์ ● ติดสื่อ ● ใจร้อน	● ไม่เข้าใจหน้าที่พลเมือง	● ไม่ให้ลูกออกไปทำกิจกรรม

● บางกลุ่มพัฒนาในทางที่ดี ● รวมตัวกันทำกิจกรรมชุมชน ● ทำจิตอาสา ● เล่นกีฬาเพิ่มขึ้น	● ชอบเรียนรู้เทคโนโลยี ● กล้าคิด	● รักพี่น้อง	● ช่วยพ่อแม่ทำงาน ● ร่าเริง ● รับผิดชอบงาน	● สมารถสู้ ● ขาดสมาธิ ● ไม่ช่วยงานบ้าน ● ไม่ชอบความลำบาก ● ไม่มีจิตสาธารณะ ● ไม่มีระเบียบ ● จับกลุ่มทำในทางที่ไม่ดี ● ไม่ใส่ใจกิจกรรมหมู่บ้าน ● มีความก้าวร้าว	● เลียนแบบ ● ไม่คิดสร้างสรรค์ ● เขียนหนังสือไม่ถูก	
--	---	--	--	--	--	--

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโคอนุรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ชาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีเก็บรวบรวมข้อมูลสถานการณ์เด็กและเยาวชน
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 22 มิถุนายน 2560 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายพนม	อ้อยทูล
2. นายประเชิญ	จันทวงษ์
3. นางยุพา	โพธิ์ทอง
4. นายชอบ	เพลินสุข
5. นางณัฐณีชญา	แก้วปาน
6. นายเฉลย	เอี้ยงทอง
7. นายคารม	คงปรินันท์
8. นายกันตศักดิ์	อ่วมเสื่อ
9. นายเรียว	อบกลาง
10. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์
11. นายเอกวิทย์	ชาวสวน
12. นายคมสัน	พันธุ์เสื่อ
13. นายสันติสุข	พันธุ์ศรี
14. นายณัฐกานต์	ผิวอ่อนดี
15. นายธีรภัทร	เขียนจินดา
16. นายกฤษณะ	โรจน์บุญถึง
17. นายชลัม	โรจน์บุญถึง
18. นายพนม	อ้อมทอง
19. นางวิรัชดา	ศรีคำแหง
20. นางอุษา	ทองบ้านไฉ่
21. นายสมเกียรติ	สารวรรณ
22. นางณัชชา	เคนมา
23. นางสาวชนพิศ	แพสุขชื่น
24. นางเฉลียว	อบทม

เปิดประชุม เวลา 09.30 น.

นายเอกวิทย์ ชาวสวน กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมเวทีประชุม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุม เพื่อเป็นการร่วมระดมความคิดเห็นในโครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยเป้าหมายวันนี้เพื่อเก็บข้อมูลสถานการณ์เด็กและเยาวชนในอดีต – ปัจจุบัน จากนั้นนางวิรัชดา ศรีคำแหง

ชวนทำกิจกรรมเตรียมความพร้อมและพร้อมทั้งแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมประชุม ออกเป็น 5 กลุ่มเพื่อร่วมระดมความคิดเห็น ซึ่งได้ข้อมูลดังนี้

สถานการณ์เด็กและเยาวชนในอดีต-ปัจจุบัน

กลุ่ม	อดีต	ปัจจุบัน
1	ในวัยเด็ก - การเลี้ยงดู — มีความอดทน อดกลั้น — ช่วยงานพ่อแม่ — พ่อแม่ให้ช่วยเหลือตัวเอง — เชื่อฟังพ่อแม่ — ใช้ชีวิตเรียบง่าย — ทำผิด ถูกลงโทษ — ไม่ถูกตามใจ — มีความรับผิดชอบ - สภาพแวดล้อม — หากินง่าย อดทนสมบูรณ์ — ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก — ไม่มีสิ่งยั่วยุ ล่อแหลม — อยู่แบบพึ่งพาอาศัยกัน เกื้อกูล — ไม่แบ่งชนชั้น — พาเข้าวัดบ่อ - ความสุข/ทุกข์ — มีความสุขมากกว่าปัจจุบัน — ดีใจได้ช่วยเหลือพ่อแม่ — พอใจการใช้ชีวิตเรียบง่าย — เดินทางไปคูหนั่งกลางแปลงด้วยกัน — ครอบครัวอยู่อย่างอบอุ่น ไม่มีปัญหาครอบครัว — อยู่แบบครอบครัวใหญ่ มีการพูดคุยกันในครอบครัว	ในวัยเด็ก - การเลี้ยงดู — ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ — เลี้ยงลูกด้วยเงิน — ใช้เทคโนโลยีในการเลี้ยงดู — ไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดู (ทำให้เห็นแก่ตัว ไม่รู้จักแบ่งปัน ไม่รู้จักรอคอย) — เลี้ยงลูกแบบตามใจ — เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล - สภาพแวดล้อม — มีสิ่งยั่วยุมาก — ของราคาแพง — มีพฤติกรรมเรียนแบบ - ความสุข/ทุกข์ — ได้นั่งเล่นโทรศัพท์/คุยผ่านโทรศัพท์ — ได้ในสิ่งที่ต้องการ — คุยกับเพื่อนมากกว่าคนในบ้าน — ท้องก่อนแต่ง ยาเสพติด
2	ในวัยเด็ก - การเลี้ยงดู — มีความอดทน อดกลั้น	เด็กปัจจุบันนี้เป็นอย่างไร — พูดอะไรไม่เชื่อฟัง — เอาแต่ใจ

	— ช่วยงานพ่อแม่ — พ่อแม่ให้ช่วยเหลือตัวเอง — เชื่อฟังพ่อแม่ — ใช้ชีวิตเรียบง่าย — ทำผิด ถูกลงโทษ — ไม่ถูกตามใจ — มีความรับผิดชอบ 2. สภาพแวดล้อม — หากินง่าย อุดมสมบูรณ์ — ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก — ไม่มีสิ่งยั่วยุ ล่อแหลม — อยู่แบบพึ่งพาอาศัยกัน เกื้อกูล — ไม่แบ่งชนชั้น — พาเข้าวัดบ่อ 3. ความสุข/ทุกข์ — มีความสุขมากกว่าปัจจุบัน — ดีใจได้ช่วยเหลือพ่อแม่ — พอใจการใช้ชีวิตเรียบง่าย — เดินทางไปดูหนังกลางแปลงด้วยกัน — ครอบครัวอยู่อย่างอบอุ่น ไม่มีปัญหาครอบครัว — อยู่แบบครอบครัวใหญ่ มีการพูดคุยกันในครอบครัว	— ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาเลี้ยงดู — พ่อแม่ใช้แต่โทรศัพท์เลี้ยงดู — พาไปเที่ยวห้าง — กินของดี เช่น KFC พิซซ่า เบอร์เกอร์ — ใช้เงินในการเลี้ยงดูเยอะ เช่น ไปโรงเรียน — นั่งรถรับส่ง พ่อแม่ไปส่ง — ขอเงินพ่อแม่แทนที่จะทำงาน — ใช้มือถือเป็นอวัยวะที่ 33 สิ่งแวดล้อม — มีสิ่งยั่วยุ — อยากดูหนังต้องไปเช่าห้าง — ของเล่นราคาแพง — มีพฤติกรรมเลียนแบบ — ใส่เสื้อผ้าน้อยชิ้น — ใช้ของมีราคาแบรนด์เนม — เลี้ยงลูกด้วยเงินตามใจ — เป็นขโมย ความสุข — คือการได้นั่งเล่นโทรศัพท์ — เข้าห้างมากกว่าอยู่กับครอบครัว — คุยผ่านโซเชียลมากกว่าคุยต่อหน้า ความทุกข์ — ท้องก่อนแต่ง — ดิทยาเสพติด
3	การเลี้ยงดู 1. ช่วยงานพ่อแม่ 2. พ่อแม่สอนให้ช่วยเหลือตัวเอง 3. เชื่อฟัง พ่อ แม่ 4. กินง่าย อยู่ง่าย ใช้ชีวิตแบบง่ายๆ สภาพแวดล้อม 1. หากินง่าย อุดมสมบูรณ์ 2. การเดินทางส่วนใหญ่ จักรยานหรือเดินเท้า 3. การติดต่อใช้จดหมาย โทรศัพท์	การเลี้ยงดู 1. เริ่มฝากครรภ์ตั้งแต่รู้ว่าตั้งครรภ์เดือนแรก 2. คอยบำรุงดูแลตั้งแต่ในครรภ์ 3. ก่อนคลอดต้องวางแผนว่าจะต้องใช้อะไรต้องซื้อเตรียมไว้ 4. เลี้ยงดูแบบประคบประหงมเอาใจใส่ดูแลอย่างดี 5. กินอาหารต้องมีประโยชน์

	4. ใช้ทีวีขาวดำ ใช้ตะเกียง ใช้เตารีดถ่าน ใช้เตาถ่าน ใช้น้ำบ่อ ใช้น้ำซึม 5. ไม่มีสื่อยัวยุ ล้อแหลม 6. อยู่แบบพึ่งพาอาศัยกัน เกื้อกูลกัน ไม่เห็นแก่ตัว 7. ไม่มีแบ่งชนชั้น 8. พ่อแม่พาเข้าวัดบวชเพราะที่วัดเป็นจุดรวมของบ้าน ความสุข 1. ดีใจได้ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ 2. พอใจในการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย 3. เดินไปดูหนังกลางแปลงที่วัดหรือตามบ้านที่มียาง 4. ครอบครัวยุอย่างอบอุ่นพร้อมหน้า พร้อมตา ความทุกข์ 1. อยากได้ในสิ่งที่เราต้องการแต่ไม่ได้ (แต่ไม่เป็นไร)	6. ต้องดูแล อาบน้ำ ป้อนข้าว แต่งตัวให้ 7. ไปโรงเรียนต้องไปส่งหรือไม่กี่ชั้นรถรับส่ง สภาพแวดล้อม 1. ทางสังคม คือ ญาติพี่น้องมากขึ้น ช่วยกันเลี้ยงและตามใจกลัวเด็กจะลำบาก ไม่ใช้ทำงานบ้าน 2. มีสื่อทางเทคโนโลยีมากขึ้น เช่น ดิจิทัล โทรศัพท์ การ์ตูน 3. ส่วนมากจะอยู่กับเพื่อนฝูงมากกว่าครอบครัว ความสุข/ทุกข์ 1. เด็กจะมีความสุขนอกบ้านกับเพื่อน ๆ และคิดว่าเพื่อน ๆ เข้าใจเขามากกว่า แต่เด็กจะมีความสุขตอนที่อยากจะทำอะไรพ่อแม่แต่ไม่กล้าพูด เพราะส่วนมากจะคุยและปรึกษากับเพื่อนมากกว่า
4	การเลี้ยงดู ในสมัยก่อนการเลี้ยงดูจะเลี้ยงตามสภาพความเป็นอยู่ของคนสมัยก่อน คือ 1. สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตั้งแต่เด็ก ๆ 2. รับผิดชอบงานบ้านหรือหน้าที่ที่พ่อแม่มอบหมายก่อนจึงไปโรงเรียนและเป็นโรงเรียนวัด 3. เลิกจากโรงเรียนมาก็จะมาช่วยงานบ้าน เช่น เลี้ยงวัว ควาย หุงข้าวรอพ่อแม่กลับจากไร่นา หากเป็นพี่ก็จะช่วยเลี้ยงน้องและตักน้ำใส่โอ่ง จะไม่มีร้านค้าแต่จะทำกันเอง ต้องเดินไปโรงเรียนเอง ส่วนมากจะอยู่ด้วยกันพ่อแม่ลูก ในสมัยกลาง ๆ ตื่นเข้ามาพ่อแม่ทำกับข้าวไว้ให้ กินข้าว อาบน้ำแต่งตัว ไปโรงเรียน พ่อแม่ไปส่ง หลังจากเลิกเรียนก็มีหน้าที่ เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน หุงข้าว	1. การเลี้ยงดู เด็กเล็กถูกเลี้ยงโดยคนอื่น เพราะไม่มีเวลา/เข้าโรงเรียนตั้งแต่เล็ก — การให้ตามใจมากขึ้น — ไม่สนใจงานบ้าน — เลี้ยงลูกด้วยเงิน(อยากได้อะไรไปซื้อเอง) 2. สภาพแวดล้อม — สังคม / พฤติกรรมตามเพื่อน — สื่อเกมส์/ติดมือถือ — จับกลุ่ม/อยู่กับเพื่อนมากกว่าบ้าน 3. ความสุข/ความทุกข์ — น้อยลง/เพราะเวลาที่อยู่รวมกัน — ไม่ค่อยซื้อของ

	ทำกับข้าว ช่วยเลี้ยงน้องเวลาพ่อแม่ไปนา เย็นมากก็จะกินข้าวพร้อมกันพ่อแม่ลูก มีความรู้สึกเหนื่อยแต่ก็มีความสุขที่บางครั้งก็ไปรับจ้างหาเงินเองแต่รู้สึกภูมิใจ เมื่อก่อนเป็นดินต่อมาเป็นลูกตั้งแต่ปัจจุบันนี้เป็นลาดยาง คอนกรีต แทบไม่มีร้านค้าจะซื้ออะไรก็ต้องไปตลาด	
5	เลี้ยงดู — เลี้ยงดูแบบธรรมชาติ ผิดถูกสั่งสอน — ทำผิดก็โดนทำโทษ (ตี) — มีงานบ้านที่รับผิดชอบ ช่วยงานในครอบครัว — สอนทำกับข้าว — มีส่วนร่วม — ร่วมกิจกรรมในชุมชน/วัด — เลี้ยงแบบอยู่โรงเรียนประจำเวลาที่อยู่คิดถึงบ้าน พ่อ แม่ สิ่งที่ได้มีระเบียบวินัยสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ — เลี้ยงดูแบบไม่ตามใจให้ช่วยเหลือตัวเองหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง สามารถทำอาหารเลี้ยงดูตนเองได้ อยากได้อะไรต้องทำงานซื้อด้วยเงินตนเอง — เลี้ยงดูแบบบ้าน ๆ ต้องหัดช่วยเหลือตนเองให้ได้ ไปโรงเรียนก็ต้องเดินไป ต้องตื่นตั้งแต่เช้า เสาร์ – อาทิตย์ก็ต้องช่วย พ่อแม่ ทำนา เลี้ยงวัวควาย — เลี้ยงดูแบบรับจ้างทั่วไปไม่มีเวลาว่างเล่นกับเพื่อนๆ ช่วยพ่อ แม่ ทำงานบ้าน สภาพแวดล้อม — กิน อยู่ง่าย ตามท้องไร่ท้องนา — สื่อเทคโนโลยีในเชิงลบน้อย — ความเป็นธรรมชาติ/อากาศดี/ไม่มีรั้ว — บ้านใกล้เรือนเคียงแบ่งปันกับข้าว/ผักผลไม้	1. การเลี้ยงดู — ตามใจ อยากกินไร อยากได้อะไรก็ต้องได้ — ไม่มีเหตุผล ตามเพื่อน ดื้อ ไม่เชื่อฟัง เอาแต่ใจตัวเอง — เราต้องทำตามลูกไม่ใช่ลูกทำตาม 2. สิ่งแวดล้อม — สื่อ เทคโนโลยีเยอะ — เลียนแบบพฤติกรรมตามสื่อต่าง ๆ — สังคมก้มหน้า โลกส่วนตัวสูง — สิ่งเสพติด เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ — มีความเห็นแก่ตัวไม่รู้จักแบ่งปัน — ไม่มีความอดทน รับผิดชอบ ไม่รู้จักรอคอย 3. ความสุข/ทุกข์ — ได้ในสิ่งที่ต้องการ — ตามใจ — ไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการ

	— สมัยก่อน พุงนาที่ไม่ใช้สารเคมี ปลูก เต็ม ท้องนาเมื่อก่อนมีเยอะเพราะไม่ใช้สารเคมี เกี่ยวข้าวก็ต้องลงแขก น้ำก็ต้องหาบใช้ ตัก น้ำบ่อใช้ ไม่มีน้ำประปา ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่มีไฟฟ้าใช้ ใช้ตะเกียง อาบน้ำตามบ่อตามคลอง หากินง่ายกว่า สมัยนี้ สมัยก่อนมีความเอื้อเฟื้อแลกเปลี่ยน กันได้ ข้าวของถูก สมัยก่อนหาแพนยาก อยากได้แพนต้องไปตามวัด สมัยนี้ Facebook Line What app B –Talk อยากได้ลูกเขาต้องเข้าตามตรอกออกตาม ประตู ความสุข/ความทุกข์ — อบอุ่น/อยู่พร้อมหน้าพร้อมตา — คิดถึงในมุม(พ่อแม่ทำงานต่างถิ่น) — เทียบพร้อมครอบครัว(งานวัด/หนึ่ง กลางแปลง) — ไม่มีมลพิษ ใช้จักรยานในการเดินทาง มี ความสุข ถึงเราจะทำงานมาหนักแต่ก็มี ความสุข — ปัญหาครอบครัวก็น้อย — ไม่มีปัญหาทางด้านยาเสพติด — มีความผูกคุ้ยแบบครอบครัวใหญ่ แทนการ แยกคุ้ย — ส่งจดหมายหากัน แทนที่จะแชทหากัน — ดีใจที่มีหน้าขายยา	
--	---	--

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโคอนุรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ชาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์เด็กและเยาวชน
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 26 ธันวาคม 2560 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายคมสัน	พันธุ์เสือ
2. นายสันติสุข	พันธุ์ศรี
3. นายณัฐกานต์	ผิวอ่อนดี
4. นายชลัม	โรจน์บุญถึง
5. นายพนม	อ้อมทอง
6. นางวิรัชดา	ศรีคำแหง
7. นางอุษา	ทองบ้านไช้
8. นางสาวชวนพิศ	แพสุขชื่น
9. นางเฉลียว	อบทม
10. นายพนม	อ้อยมูล
11. นายประเชิญ	จันทวงษ์
12. นางยุพา	โพธิ์ทอง
13. นายชอบ	เพลินสุข
14. นางณัฐนิชญา	แก้วปาน
15. นายเฉลย	เยี่ยงทอง
16. นายอำลาย	อ่วมเสือ
17. นายสุเทพ	แดงแดง
18. นายคารม	คงปริพันธ์
19. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์
20. นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล
21. นางสาวพาฝัน	ทองลอด
22. นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง
23. นายเอกวิทย์	ชาวสวน

เปิดประชุม เวลา 09.30 น.

นายเอกวิทย์ ชาวสวน กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมเวทีประชุม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมครั้งนี้ เพื่อเป็นการระดมสถานการณ์กลุ่มเด็กและเยาวชนในตำบล โดยสรุปได้ดังนี้

1.กลุ่มพลับพลาไชยต้นกล้า พัทธภัชปาชุมชน

ขั้นตอนในการขับเคลื่อน กิจกรรมที่ท่าจะทำทุกๆ วันเสาร์ หนึ่งเดือนจะทำกิจกรรม 4 ครั้ง

ลำดับ	กิจกรรม	ต.ค. 57	พ.ย. 57	ธ.ค. 57	ม.ค. 58	ก.พ. 58	มี.ค. 58	เม.ย. 58	พ.ค. 58	มิ.ย. 58	ก.ค. 58	ส.ค. 58	ก.ย. 58
1	กิจกรรมเรียนรู้ตนเอง (ละลายพฤติกรรม)							✓					
2	กิจกรรมสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน (ReRecap)								✓				
3	กิจกรรมสำรวจเรียนรู้ป่าชุมชน (เดินสำรวจป่าชุมชน ม.11)								✓				
4	กิจกรรมเรียนรู้การทำสื่อวีดิทัศน์ เพื่อบันทึกทำงานของเยาวชนผ่านสื่อวีดิทัศน์เช่น การเป็นนักข่าว ช่างภาพ ช่างตัดต่อ พิธีกร ช่างเตรียมสถานที่								✓				
5	กิจกรรมเรียนรู้การเพาะพันธุ์ปลุกผักสวนครัว และการดูแลรักษา									✓			
6	กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทำความสะอาดบริเวณวัด (ธรรมะเทศนา) วัดเขาตีสลัก									✓			
7	กิจกรรมเก็บเมล็ดพันธุ์ไม้ในชุมชนหรือในป่าชุมชน โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นและเยาวชน										✓		
8	กิจกรรมเพาะชำกล้าไม้ เพื่อเตรียมปลูกในช่วงฤดูฝน ในโอกาสที่เหมาะสม เช่น กิจกรรมวันพ่อ วันแม่ กิจกรรมปั่นเมล็ดพันธุ์ไม้ เพื่อใช้ย้งด้วยยางหนังสติ๊ก										✓		
9	กิจกรรม “พลังเยาวชนต้นกล้า ปลูกศรัทธา บวชป่า รักษาถิ่น” โดยพระ ผู้ใหญ่ใจดี และเยาวชน บวช ต้นไม้ในป่าชุมชนและปลูกต้นไม้ในป่าชุมชน พันธุ์กล้าไม้จากศูนย์เพาะพันธุ์กล้าไม้เดิมบางฯ											✓	
10	กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ภายในหมู่บ้านเนื่องในวัน 12 สิงหาคม มหาราชินี											✓	
11	กิจกรรม “พลังเยาวชนต้นกล้า ปลูกป่า ทำฟ้า” โดยใช้ยางหนังสติ๊กยิงเมล็ดพันธุ์ในป่าชุมชน											✓	
12	กิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะ “ภาพพิมพ์ไม้ wood cut” ฝีมือศิลปะธรรมชาติของเยาวชน											✓	
13	กิจกรรมปลูกป่าชุมชนจากพันธุ์กล้าที่เพาะไว้												✓
14	กิจกรรมฝึกซ้อมละคร “ชีวิตแห่งนี้ วิถีแห่งพงไพร”												✓

15	กิจกรรมแสดงละคร “ชีวิตแห่งที่ วิถีแห่งพงไพร” และถ่ายทอดกิจกรรมสู่ชุมชนผ่านสื่อวีทีอาร์ รวมทั้งแสดงภาพศิลปะ “ภาพพิมพ์ไม้ wood cut”												✓
16	สรุปประเมินผลโครงการ												✓
17	กิจกรรมขายผลผลิตผักสวนครัวที่ปลูก (วันที่มีตลาดนัด)												

2.กลุ่มเยาวชนต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมในการขับเคลื่อนโครงการ เยาวชนต้นแบบ เศรษฐกิจพอเพียง

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลาที่ทำการกิจกรรม										หมายเหตุ
		มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	
1	เรียนรู้ตัวเอง เป้าหมายชีวิต											
2	ปรับทัศนคติ เรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		/									
3	เรียนรู้ชุมชน อาชีพในชุมชน ทำฝักรั้วคูน้ำ ทำแผนที่เดินดิน		/									
4	ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณี ที่วัด			/								
5	ศึกษาแหล่งเรียนรู้ บ้านนางสมคิด			/								
6	ศึกษาแหล่งเรียนรู้ บ้าน ส.อบต.ขอบ			/								
7	ศึกษาแหล่งเรียนรู้ บ้านนายวิเชียร ผู้ช่วยใจเพชร			/								
8	ศึกษาแหล่งเรียนรู้ บ้านนางนงนุช				/							
9	สอนทำบัญชีครัวเรือนและการใช้สื่อเทคโนโลยี				//							
10	แลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมที่เยาวชนเลือกทำ				/	/						
11	มีเวทีให้เยาวชนได้นำเสนอผลการดำเนินงาน					/						
12	สรุป ประเมินผล โครงการ					/						

3.กลุ่มปั้นสร้างสุข

ขั้นตอนในการขับเคลื่อน

ลำดับ	กิจกรรม	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1	ประชุมแนะนำแกนนำเยาวชน ผู้ใหญ่ใจดี		/								
2	เป้าหมายชีวิต /นิสัยไม่พึงประสงค์/ หลักเศรษฐกิจพอเพียง		/								
3	กิจกรรมสืบค้นชุมชน เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติชุมชน สังคม สุขภาพ			/							
4	กิจกรรมปลูกป่ารอบบริเวณบ่อสาธารณะทางทะเล			/							
5	กิจกรรมปลูกป่ารอบบริเวณวัดพลับพลายไผ่ ช่วงวันแม่						/				
6	กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทำความสะอาดวัดพลับพลายไผ่						/				
7	กิจกรรมเรียนรู้พืชสมุนไพรใกล้ตัว						/				
8	กิจกรรมเรียนรู้การทำอาหารพื้นบ้าน							/			
9	กิจกรรมเรียนรู้การประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้							/			
10	กิจกรรมเรียนรู้การจัดการการเกษตร เช่น การปลูกอ้อย กระเจี๊ยบ การผสมปุ๋ย								/		
11	กิจกรรมหา RC เพื่อสุขภาพ								/		
12	กิจกรรมแสดงละครหรือ สรุปลงานของการดำเนินงาน									/	

4.ดนตรีสร้างคน เยาวชนสร้างชาติ

ขั้นตอนการขับเคลื่อน

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลาที่ทำการกิจกรรม										หมายเหตุ
		มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	
1	เรียนรู้ตัวเอง เป้าหมายชีวิต			/								
2	ถอดบทเรียนการเรียนรู้ดนตรีของตนเอง			/								
3	เรียนรู้ชุมชน ดนตรีในชุมชน ทำผัง เครื่องดนตรี ทำแผนที่เดินดิน				/							

4	ฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้				/							
5	จัดทำแผนผังการเรียนรู้				/							
6	ดำเนินกระบวนการเรียนรู้					/						
7	ถอดบทเรียนการเรียนรู้					/						
8	นำเสนอผลการดำเนินงาน						/					
9	สรุป ประเมินผล โครงการงาน						/					

5.เยาวชนรุ่นใหม่ หัวใจรักถิ่น (การแสดงวิถีชีวิตลาวเวียง)

ตารางกิจกรรมในการขับเคลื่อนโครงการ เยาวชนรุ่นใหม่ หัวใจรักถิ่น

(การแสดงวิถีชีวิตลาวเวียง)

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลาที่ทำการกิจกรรม										หมายเหตุ
		มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค	
1	เรียนรู้ตัวเอง เป้าหมายชีวิต				↔							
2	ถอดบทเรียนการเรียนรู้ ความเป็นมาของตนเองและครอบครัว				↔							
3	กิจกรรมสืบค้นชุมชน เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติชุมชน สังคม สุขภาพ				↔							
4	ฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้				↔	→						
5	จัดทำแผนผังการเรียนรู้				↔	→						
6	ดำเนินกระบวนการเรียนรู้				↔	→						
7	ถอดบทเรียนการเรียนรู้						↔					
8	นำเสนอผลการดำเนินงาน						↔	→				
9	สรุป ประเมินผล โครงการงาน							↔	→			

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโคณูรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ชาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีเก็บข้อมูลสถานการณ์เด็กและเยาวชนและสรุปข้อมูล
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 1 มีนาคม 2561 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายเอกวิทย์	ชาวสวน
2. นายคมสัน	พันธุ์เสือ
3. นายสันติสุข	พันธุ์ศรี
4. นายณัฐกานต์	ผิวอ่อนดี
5. นายชลัม	โรจน์บุญถึง
6. นายพนม	อ้อมทอง
7. นางวิรัชดา	ศรีคำแหง
8. นางอุษา	ทองบ้านไช้
9. นางสาวชวนพิศ	แพสุขชื่น
10. นางเฉลียว	อบทม
11. นายพนม	อ้อยทูล
12. นายประเชิญ	จันทวงษ์
13. นางยุพา	โพธิ์ทอง
14. นายชอบ	เพลินสุข
15. นางณัฐนิชญา	แก้วปาน
16. นายเฉลย	เยี่ยงทอง
17. นายอำลาย	อ่วมเสือ
18. นายสุเทพ	แดงแดง
19. นายคารม	คงปริพันธ์
20. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์
21. นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล
22. นางสาวพาฝัน	ทองลอด
23. นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง

เปิดประชุม เวลา 09.30 น.

นายเอกวิทย์ ชาวสวน กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมเวทีประชุม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมครั้งนี้ เพื่อเป็นการระดมสถานการณ์กลุ่มเด็กและเยาวชนในตำบล โดยสรุปได้ดังนี้

บทบาทของครู ผู้ปกครอง คนในชุมชน และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนบุคคล

ครู	ผู้ปกครอง	คนในชุมชน	เจ้าหน้าที่ อปท.
1. สอนหนังสือ 2. เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ 3. พัฒนาทักษะของเด็กและเยาวชน 4. จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน 5. ติดตามพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย 6. จัดกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชน 7. ออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน 8. จัดกิจกรรมตามที่ชุมชนขอความร่วมมือ	1. ดูแลลูกหลานของตนเอง 2. กระตุ้นให้เด็กได้เรียนรู้ตามวัย 3. ให้ความอบอุ่น ความรัก และความเอาใจใส่ 4. สนับสนุนให้ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม 5. เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัด 6. อบรมสั่งสอนเรื่องพฤติกรรมและการใช้ชีวิต 7. สอนลูกหลานให้สามารถเข้าใจสังคมและการเอาตัวรอดในสังคม 8. สนับสนุนเงินและความรู้ให้กับลูกหลาน	1. คอยสอดส่องดูแลเด็กและเยาวชนในชุมชน 2. เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน 3. เป็นพื้นที่ในการเอื้อให้เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมร่วมกันตามความสนใจ 4. สนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ในการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	1. เป็นพี่เลี้ยงในการประสานการพัฒนาเด็กและเยาวชนในตำบล 2. จัดกิจกรรมให้กับเด็กและเยาวชนตามวันสำคัญต่างๆ 3. ประสานให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มาพูดคุยและทำกิจกรรมร่วมกัน 4. สนับสนุนงบประมาณและความรู้จากภายนอกในการตั้งวิทยากรมาช่วยเติมความรู้ 5. เป็นกลไกในการตั้งให้ครูผู้ปกครอง คนในชุมชน หรือหน่วยงานอื่นๆให้มีพื้นที่กลางในการมาออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโคอนุรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ขาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีสรุปทบทวนและจัดหมวดหมู่ข้อมูล
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 15 ธันวาคม 2560 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายเอกวิทย์	ชาวสวน
2. นายคมสัน	พันธุ์เสือ
3. นายสันติสุข	พันธุ์ศรี
4. นายณัฐกานต์	ผิวอ่อนดี
5. นายชลัม	โรจน์บุญถึง
6. นายพนม	อ้อมทอง
7. นางวิรัชดา	ศรีคำแหง
8. นางอุษา	ทองบ้านไช้
9. นางสาวชวนพิศ	แพสุขชื่น
10. นางเฉลียว	อบทม
11. นายพนม	อ้อยทูล
12. นายประเชิญ	จันทวงษ์
13. นางยุพา	โพธิ์ทอง
14. นายชอบ	เพลินสุข
15. นางณัฐนิชญา	แก้วปาน
16. นายเฉลย	เยี่ยงทอง
17. นายอำลาย	อ่วมเสือ
18. นายสุเทพ	แดงแดง
19. นายคารม	คงปริพันธ์
20. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์
21. นางสาวปราณี	ตั้งธงทองกุล
22. นางสาวพาฝัน	ทองลอด
23. นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง

เปิดประชุม เวลา 09.30 น.

นายเอกวิทย์ ชาวสวน กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมเวทีประชุม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมครั้งนี้ เพื่อเป็นการสรุปทบทวนจากการทำกิจกรรมในโครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยสรุปได้ดังนี้

บทเรียนการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการทำงานวิจัย

ทีมวิจัย

- ได้เรียนรู้วิธีการในการสร้างความร่วมมือจากทีมวิจัยเห็นการทำงานแนวราบที่ต้องรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน
- ได้เรียนรู้วิธีการในการฝึกความคิดของตนเองให้เกิดการจัดระบบที่ดี
- ได้เรียนรู้กระบวนการและวิธีการในการวางแผนก่อนลงมือปฏิบัติประชุมกันบ่อยและต่อเนื่องมากขึ้น
- ได้เรียนรู้การแก้ไขปัญหาของทีมงานในการต้องเผชิญกับปัญหาเฉพาะหน้า
- ได้เรียนรู้เทคนิคและเครื่องมือในการศึกษาชุมชนโดยเฉพาะเครื่องมือในการสร้างการมีส่วนร่วม
- ได้เรียนรู้และเพิ่มทักษะการจับประเด็น การจดบันทึก การฟัง การพูดและการทำงานเป็นทีม
- ได้เรียนรู้วิธีการและการปรับตัวก่อนลงพื้นที่จริง (ปรับวิธีคิด ความเชื่อ กระบวนการ)
- ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่นำมาสร้างกระบวนการใช้ข้อมูลนำการพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบลปลาลาไชย

- ได้รับฟังความคิดเห็นของชาวบ้านที่เป็นความต้องการที่แท้จริงจากคนในชุมชน
- ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานแนวราบที่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ลงไปเรียนรู้กับชุมชนมากขึ้น

ชุมชน

- ได้เรียนรู้กระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
- ชุมชนและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- ได้รู้จักสภาพแวดล้อมของชุมชนมากยิ่งขึ้น เห็นทุนดีที่มีในชุมชน
- ชุมชนได้ใช้โอกาสในการเก็บรวบรวมข้อมูลของตำบลที่กำลังจะเลือนหายไปให้กลับมามีคุณค่าอีกครั้ง

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโคอนุรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ชาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานเวทีสรุปบทเรียนและจัดหมวดหมู่ข้อมูล
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วันที่ 25 ธันวาคม 2560 เวลา 09.30 – 12.00 น.

ณ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย ตำบลพลับพลาไชย อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายเอกวิทย์	ชาวสวน
2. นายคมสัน	พันธุ์เสือ
3. นายสันติสุข	พันธุ์ศรี
4. นายณัฐกานต์	ผิวอ่อนดี
5. นายชลัม	โรจน์บุญถึง
6. นายพนม	อ้อมทอง
7. นางสาวชวนพิศ	แพสุขชื่น
8. นางเฉลียว	อบทม
9. นายพนม	อ้อยทูล
10. นายประเชิญ	จันทวงศ์
11. นางยุพา	โพธิ์ทอง
12. นายขอบ	เพลินสุข
13. นางณัฐนิชญา	แก้วปาน
14. นายเกียรติศักดิ์	นาคือนุรักษ์
15. นางสาวปราณี	ตั้งทองกุล
16. นางสาวพาฝัน	ทองลอด
17. นางสาวอรุณรัตน์	ป้อมทอง

เปิดประชุม เวลา 09.30 น.

นายเอกวิทย์ ชาวสวน กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมเวทีประชุม พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดประชุมครั้งนี้ เพื่อเป็นการสรุปความเปลี่ยนแปลงที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในโครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน โดยสรุปได้ดังนี้

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการทำงานวิจัย

ความเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล (ทีมวิจัย)

- กล้าแสดงออกในที่ชุมชนมากขึ้น
- สามารถวางแผนการทำงานได้อย่างเป็นระบบ
- กล้าซักถามในประเด็นที่มีความสงสัย
- ได้ใช้ความคิด ฝึกคิดวิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง
- มีทักษะในเรื่องการสังเกตมากขึ้น
- สนุกสนานเมื่อได้จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- ได้เรียนรู้กระบวนการจากการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดพลัง
- ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจออกแบบกิจกรรมเพื่อเด็ก
- รับฟังเพื่อนในทีมและรับฟังเด็กและเยาวชนมากขึ้น
- เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์เฉพาะหน้า
- มีความเชื่อและทัศนคติต่อชาวบ้านในชุมชนมากขึ้น เชื่อมั่นในศักยภาพของชาวบ้าน
- กล้าคิดและกล้าแสดงออกในสิ่งที่ไม่คุ้นเคย
- เห็นคุณค่าจากกระบวนการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน
- เห็นความสำคัญของพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงอายุที่ต้องออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสม

ความเปลี่ยนแปลงของทีมวิจัย

- เกิดเวทีการทำงานร่วมกันโดยที่ทุกคนรับฟังกันและมาออกแบบการจัดกิจกรรมร่วมกัน
- มีการประสานการทำงานในทีมโดยแบ่งบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน
- ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในทีมงาน ยอมรับฟังข้อเสนอแนะของทีมมากขึ้น
- ได้เรียนรู้ศักยภาพของทีมและนำมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เห็นศักยภาพที่มีความแตกต่างกันของแต่ละบุคคล
- มีการพัฒนาความสัมพันธ์ภายในทีมจากการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ความเปลี่ยนแปลงของชุมชน

- ชุมชนได้รู้จักกับทีมวิจัยเกิดการเรียนรู้ระหว่างกันเกิดเป็นความสัมพันธ์ที่นำไปสู่การไว้วางใจและมาร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- มีการให้ความร่วมมือกันมากขึ้นจากการได้แลกเปลี่ยนพูดคุย
- ชุมชนเห็นคุณค่าที่เกิดจากการลงพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- คนในชุมชนเห็นความสำคัญในการดูแลเด็กและเยาวชนร่วมกัน

ปัญหาการวิจัย

- รูปแบบกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นใช้ระยะเวลาทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องและเป็นกระบวนการ การจัดสรรตารางเวลาของทีมวิจัยให้เหมาะสมกับงานประจำจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก

ข้อเสนอแนะต่อชุมชน นโยบาย และการวิจัยในอนาคต

- ควรมีการเสริมการทำกิจกรรมเชิงพัฒนาให้สัมพันธ์กับกิจกรรมเชิงวิจัยให้ผสมผสานและขับเคลื่อนไปพร้อมๆกัน โดยให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการวิจัยในโครงการ

ปิดการประชุมเวลา 12.00 น.

นายเกียรติศักดิ์ นาโคอนุรักษ์

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายเอกวิทย์ ชาวสวน

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปรายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรวิทยากรกระบวนการในงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
โครงการการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลพลับพลาไชยในการพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ระหว่างวันที่ 10 - 14 พฤษภาคม 2560

ณ กนกรัตน์รีสอร์ท ตำบลบ้านปรก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายชลัม	โรจน์บุญถึง	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
2. นายเอกวิทย์	ชาวสวน	หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
3. นางยุพา	โพธิ์ทอง	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
4. นางสาวชนพิศ	แพสุขชื่น	นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
5. นายคมสัน	พันธุ์เสือ	เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชำนาญงาน
6. นายเกียรติศักดิ์	นาเคือนุรักษ์	นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
7. นางชยาภา	สุกใส	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
8. นางปิยฉัตร	ศรีคำแหง	ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
9. นางสาวประทุม	ผิวอ่อนดี	ผู้ดูแลเด็กเล็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
10. นางสมคิด	หงส์เวียงจันทร์	แกนนำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
11. นายสามารถ	โกสินทร์	แกนนำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
12. นายคารม	คงปรีพันธุ์	แกนนำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
13. นายสันติสุข	พันธุ์ศรี	แกนนำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
14. นายทวีศักดิ์	ไทยทีวี	แกนนำชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
15. นางสาวธีรภัทร	อุ้นตาดี	องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
16. นางสาวณัชชา	เคนมา	องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
17. นายจินดา	เข้มประสพ	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
18. นางศรีเรือน	เพชรสีจา	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
19. นายธนินธร	พิมพ์พันธ์	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
20. นางสาวชลธิชา	พุทธโกศา	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
21. นายธงชัย	จันมะณี	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
22. นางสาวพนอ	น้ำแก้ว	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
23. นางสาวปาริฉัตร	สุรามাত্র	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
24. นางสาวสุภาพร	สินพูล	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
25. นางบุญเสริม	แฉล้มภักดี	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
26. นางสาวน้ำออบ	ดอกสาหร่าย	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
27. นายแสงฉาย	ห้วงปรโณ	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
28. นายทรงพล	เจตนาวนิชย์	สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข
29. นางสาวนวลทิพย์	ชูศรีโหม	สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข
30. นายวิรัช	เอี่ยมปลัด	พี่เลี้ยงงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดชัยนาท

31. นายชินวัฒน์	มณีศรีขำ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
32. นางสาวพวงทอง	แม้งเกร็ด	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
33. นางอาภา	พงศ์ศิริแสน	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
34. นายคำรณ	นิ่มอนงค์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
35. นายอรรถชัย	ณ บางช้าง	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
36. นายสถาพร	โพธิ์โพธิ์ศิริ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
37. นายนฤวัต	แซ่ตัน	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
38. นายเฉลิมพล	อิมเกียรติ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
39. นางสาววันนิตดา	สุขชาติ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
40. นายชนม์สวัสดิ์	ฉิมเชื้อ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
41. นายมณฑล	อยู่สูงเนิน	ทีมงานสื่อ

เริ่มกิจกรรมวันที่ 1 เวลา 15.30 น.

ชี้แจงวัตถุประสงค์

คุณชินวัฒน์ มณีศรีขำ ผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม กล่าวทักทายและต้อนรับผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจากตำบลหนองขาม และตำบลพลับพลาไชย จังหวัดสุพรรณบุรี จากนั้นคุณชินวัฒน์ ชี้แจงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมว่า วันนี้เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาคือวันวิสาขบูชาและเป็นวันหยุดทุกคนควรพักผ่อนหรือทำบุญปฏิบัติธรรม แต่ทุกคนก็เสียสละเวลาเข้ามาเข้าร่วมการฝึกอบรม การอบรมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะฝึกให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทุกคนสามารถเป็นวิทยากรกระบวนการ สามารถนำไปขยายผลกับการทำวิจัยในพื้นที่ของตนเองและยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นตลอดระยะเวลา 2 วันครึ่ง ของการฝึกอบรมขอให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเปิดใจเรียนรู้ และเก็บเกี่ยวความรู้ไปให้มากที่สุด โดยทีมวิทยากรได้ออกแบบกระบวนการฝึกอบรมแบบเน้นการลงมือปฏิบัติจริง โดยกิจกรรมในวันที่ 1 และ 2 ของการฝึกอบรมจะเป็นการให้ทุกคนได้เรียนรู้กระบวนการและการใช้เครื่องมือ และในครั้งสุดท้ายผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทุกคนจะได้ลงพื้นที่และเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง พบปะกับนักวิจัยที่ขับเคลื่อนงานอยู่ในท้องถิ่นซึ่งประกอบไปด้วย ชาวบ้าน เด็กและเยาวชน โดยจะมีพี่เลี้ยงจากทีมวิทยากรพาทุกคนลงไปในพื้นที่ทั้งหมด 6 พื้นที่ หลังจากนั้นคุณชินวัฒน์แนะนำคุณมณฑล อยู่สูงเนิน ที่จะลงมาช่วยในเรื่องของการทำสื่อ จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยท้องถิ่น และกล่าวต่อไปว่าต่อไปการทำรายงานเพื่อรายงานผลการวิจัยนอกจากจะมีเล่มรายงานการวิจัยแล้วจะต้องมีการจัดทำรายงานในรูปแบบของสื่อวิดีโอ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นกระบวนการการทำงานได้น่าสนใจและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น จากนั้นคุณชินวัฒน์ จึงให้ทีมวิทยากรจากศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม กล่าวแนะนำตัวดังนี้

1. คุณอาภา พงศ์ศิริแสน (คุณนุ้ย)
2. คุณวิรัช เอี่ยมปลัด (คุณหน่อง)
3. คุณพวงทอง แม้งเกร็ด (คุณพวง)
4. คุณคำรณ นิ่มอนงค์ (คุณอ้วน)
5. คุณอรรถชัย ณ บางช้าง (คุณโด่ง)
6. คุณนฤวัต แซ่ตัน (คุณไหว้)

7. คุณบัวนัตตา สุขชาตะ (คุณน้ำตาล)
8. คุณเฉลิมพล อิ่มเกียรติ (คุณปิง)
9. คุณชนม์สวัสดิ์ ฉิมเชื้อ (คุณนัส)

คุณชิษณุวัฒน์ กล่าวว่าทีมวิทยากรทุกคนที่กล่าวแนะนำตัว จะเป็นวิทยากรให้ความรู้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรมทั้งหมด 2 วันครึ่ง ถือว่าเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างทีมวิทยากรและผู้เข้ารับการฝึกอบรม

หลังจากนั้นคุณทรงพล เจตนาวณิชย์ จากสถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) กล่าวต้อนรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม และกล่าวว่าทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการจะมีประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้ที่ทำงานร่วมกับชาวบ้านและสามารถที่นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อยากให้ทุกคนเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ให้ได้มากที่สุด ซึ่งเป็นโชคดีของทุกท่านที่ได้เข้ามาในงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น และขอเป็นกำลังใจให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคน ตนก็จะอยู่ร่วมเป็นกำลังใจให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรมต่อจากนั้นคุณชิษณุวัฒน์ ชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมกำหนดเวลาในการฝึกอบรมในวันแรกร่วมกัน ซึ่งหัวข้อที่พูดคุยคือกิจกรรมในวันที่ 1 ควรจัดถึงเวลาเท่าไร ซึ่งในวงใหญ่เห็นร่วมกันว่ากิจกรรมในวันแรกควรจะเลิกเร็ว ไม่มีกิจกรรมภาคค่ำ เนื่องจากวันนี้เป็นวันวิสาขบูชา ซึ่งเป็นวันที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงอยากจะเดินทางไปเวียนเทียนในวัดใกล้ๆ ในเวลาค่ำ

กิจกรรมเตรียมความพร้อมและระดมความคิดหวัง

คุณคำณ นิมอนงค์และคุณอรุณชัย ณ บางช้าง ผู้ช่วยผู้ประสานงานวิจัย ชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำกิจกรรม โดยเริ่มจากการกล่าวทักทาย และเริ่มจากการสลับมือ จากนั้นยืนมือซ้ายออกมาทำมือชุนีวโป่ง ยืนมือขวาทำมือชุนีวก่อย แล้วทำสลับกันพร้อมๆ กันทั้ง 2 ข้าง โดยเริ่มทำจากซ้ายๆ และเร็วขึ้น จากนั้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสลับมือ จากนั้นให้ยืนมือซ้ายออกมาทำรูปตัวแอล ยืนมือขวาออกมาในลักษณะนิ้วชี้กับนิ้วโป่งจับกันอยู่ แล้วให้ทำสลับพร้อมๆ กันทั้ง 2 ข้าง เริ่มจากซ้ายๆ และค่อยๆ เร็วขึ้น จากนั้นจึงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเล่นเกมสปรบมือ โดยเริ่มจากการปรบมือตามจำนวนครั้งธรรมดา จากนั้นจึงมีกติกาเพิ่มว่า ให้ปรบมือเท่าไรให้บวก 1 ครั้ง และให้ปรบมือเท่าไรให้ลบ 1 ครั้ง จากนั้นจึงเปลี่ยนกติกาว่าให้ปรบมือตามความจริง กติกาถ้าวิทยากรพูดอะไรที่เป็นความจริงให้ปรบมือ 1 ครั้ง ถ้าวิทยากรพูดอะไรที่ไม่เป็นความจริงไม่ต้องปรบมือ ตัวอย่างการใช้คำพูดเช่น โกมิชน คนมิชา หมามิปิก หรือ โกมิชน คนมิหุ หมูมิปาก ซึ่งจะสังเกตได้ว่าส่วนใหญ่จะเป็นคำคล้องจองกัน จากนั้นจึงเปลี่ยนกติกาให้ปรบมือตามสัตว์ต่างๆ ตัวอย่างเช่น หมา ปรบมือ 4 ครั้ง ไก่ ปรบมือ 2 ครั้ง เป็นต้น จุดนำ

คิดของเกมส์นี้คือการปรับมือตามขาของลิง ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะสับสนว่าลิงมีกี่ขา ต่อจากนั้นจึงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเล่นเกมสปลาทุปลาบู โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจับคู่กัน 2 คน หนึ่งกระจายตัวให้ทั่วห้อง หลังจากนั้นให้เลือกว่าใครจะเป็นปลาทุใครจะเป็นปลาบู กติกาคือให้เอามือสับหว่างกันถ้าวิทยากรพูดชื่อปลาอะไรให้ปลานั้นจับมือปลาที่เป็นคู่ให้ได้ เช่น ถ้าบอกว่าปลาทุปลาบูก็ต้องจับปลาบูให้ได้ ถ้าใครถูกจับได้จะต้องไปเปลี่ยนคู่กับคนที่ไม่รู้จัก จากนั้นจึงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเล่นเกมสเสร็จละเธอ กติกาคือให้จับคู่กัน 2 คน แล้วเลือกว่าใครจะเป็นหมายเลข 1 และหมายเลข 2 วิทยากรจะกำหนดว่าจะให้พูดในหัวข้ออะไรและให้หมายเลขใดพูดก่อน เช่น ให้หมายเลข 2 เริ่มก่อน ให้พูดชื่อสัตว์บก หรือให้หมายเลข 1 เริ่มก่อน ให้พูดชื่อจังหวัดที่ลงท้ายด้วยคำว่าบุรี หากได้ยินเสียงสัญญาณระฆังดังขึ้นหยุดที่ใครคนนั้นแพ้

จากนั้นคุณคํารณ จึงให้ทีมงานแจกกระดาษสี่และปากกาให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยกิจกรรมนี้ให้ไปหาชื่อคนที่มีความเหมือนกันกับตัวเองให้ได้มากที่สุด ตามที่วิทยากรกำหนดภายในระยะเวลา 10 วินาที ซึ่งมีโจทย์ต่างๆ ดังนี้

1. คนที่ชอบสีเดียวกับเรา โดยคนที่ได้ชื่อเพื่อนมากที่สุด 2 รายชื่อ
2. คนที่ชอบทานอาหารประเภทเดียวกับเรา มีคนได้รายชื่อมากที่สุด 6 คน แต่ก็ยังมีคนที่ชอบเหมือนกันอีก 3 ซึ่งส่วนใหญ่ชอบกินน้ำพริกปลาทุ มีคนที่ไม่ได้รายชื่อใครเลยเนื่องจากไม่มีเพื่อนชอบอาหารเหมือนกันคือ คนที่ชอบข้าวผัดและหมูกระเทียม

จากนั้นจึงเพิ่มกติการอบต่อไปมีห้ามใช้เสียง

3. คนที่มีพยัญชนะตัวแรกในชื่อตัวเดียวกับเรา มีคนได้รายชื่อมากที่สุด 3 รายชื่อ และมีคนที่ไม่มีคนชื่อมีพยัญชนะตัวหน้าเหมือนดังนี้ จินดา คมสัน พนอ บุญเสริม เกียรติศักดิ์ และสามารถ
4. คนที่เกิดวันที่เดียวกันกับเรา มีคนได้รายชื่อมากที่สุด 2 คน
5. คนที่เกิดวันที่เดียวกันกับเราแล้วนั่งเป็นกลุ่มวันได้ 6 กลุ่มวัน ประกอบด้วย วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี วันศุกร์ วันเสาร์ จากนั้นให้ทุกคนแลกเปลี่ยนในกลุ่มของตัวเองว่าคนที่มวันเกิดในกลุ่มตัวเองมีชื่อคืออะไร จากนั้นจึงร่วมแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มใหญ่ดังนี้

วัน	ข้อดี
วันอาทิตย์	1. อารมณ์ดี 2. เรียบร้อย 3. ยิ้มเก่ง
วันจันทร์	1. ดุมีเสน่ห์ 2. หน้าตาดี 3. คารมดี 4. มนุษย์สัมพันธ์ดี 5. อธิบายดี 6. ปากดี
วันอังคาร	1. สวย 2. หล่อ 3. หุ่นดี

	4. รักสัตว์ 5. รักเด็ก 6. น่ารัก 7. ปากตรงกับใจ 8. รักสิ่งรอบข้าง
วันพุธ	1. มีแต่ความดี
วันพฤหัสบดี	1. ขยัน 2. ฉลาด 3. อัจฉริยะดี 4. มีเสน่ห์
วันศุกร์	1. เก่ง 2. ฉลาด 3. ใจบุญ 4. หน้าตาดี
วันเสาร์	1. สวย 2. เก่ง 3. น่ารัก 4. เสาร์

6. หากคนที่มีความคาดหวังการมาอบรมเหมือนกับตัวเอง หลังจากจับกลุ่มสามารถแบ่งได้ 2 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มสะท้อนกันดังนี้

กลุ่มที่ 1 คาดหวังดังนี้

- สามารถเป็นวิทยากรกระบวนการที่สามารถขับเคลื่อนงานในพื้นที่ตนเองได้

กลุ่มที่ 2 คาดหวังดังนี้

- สามารถเป็นวิทยากรกระบวนการที่ดีได้
- สามารถนำไปออกแบบกระบวนการวิจัยในพื้นที่ได้
- แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานกับเพื่อนๆ จากพื้นที่อื่นๆ
- นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การเป็นวิทยากรกระบวนการ การใช้น้ำเสียง ท่าทาง

กิจกรรมสนทนาและการกลุ่มสัมพันธ์มีเป้าหมายที่จะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้อยู่กับตัวเองอย่างมีสติ ก่อนที่จะร่วมกลุ่มกัน ซึ่งจะมีการลำดับของเกมส์ที่จะเล่นดังนี้

1. เกมส์ที่อยู่กับตนเอง
2. เกมส์ที่เล่นเป็นคู่
3. เกมส์ที่เล่นเป็นกลุ่ม

สังเกตได้ว่าเกมส์ที่วิทยากรให้เล่นนั้นเริ่มจากกิจกรรมที่เล่นคนเดียว เล่นเป็นคู่ และเล่นเป็นกลุ่มหลายคนตามลำดับ จากนั้นจึงเป็นเกมส์ที่ให้จัดซื้อคนที่มีความเหมือนกันตามที่วิทยากรกำหนด ซึ่งเป้าหมายของเกมส์นี้ก็เพื่อที่จะระดมความคิดเห็นของแต่ละท่าน

กิจกรรม Check in

หลังจากนั้นคุณคำณ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจับกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน สามารถแบ่งได้ 4 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มให้หนึ่งท่านกระจายตัวให้ทั่วห้อง ทีมวิทยากรจึงนำปากกาไปวางไว้กลางวงของทุกกลุ่ม หลังจากนั้นคุณชิษณุวัฒน์ ชวนทุกคนมอย้อนกลับไปทำความคาดหวังของทุกคน โดยยกตัวอย่างหากผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นครูและจะต้องเล่าเรียนให้นักเรียนฟังควรจะต้องใช้น้ำเสียงที่น่าสนใจสามารถเล่าเรื่องและทำให้นักเรียนสนใจในเรื่องที่เล่าได้ เช่นเดียวกันกับการจัดเวทีที่วิทยากรจะต้องใช้น้ำเสียงให้เหมาะสม ตลอดระยะเวลาของการฝึกอบรมนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะได้เรียนการเป็นวิทยากร กระบวนการ ความแตกต่างระหว่างวิทยากรธรรมดาและวิทยากรกระบวนการต่างกันอย่างไ การจะเป็นวิทยากรกระบวนการ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพูดและการฟังที่ดี ซึ่งทีมวิทยากรจะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้ผ่านกิจกรรม Check in

กติกา กิจกรรม Check in

ให้ทุกคนในกลุ่มนั่งหัวเข่าชิดกัน โดยนั่งใคร่ครวญอยู่กับตนเองในประเด็น 2 ข้อดังนี้

1. บ่ายวันนี้รู้สึกอย่างไร เช่น สบายๆ เครียด กังวล ขอให้เคารพกับความรู้สึกของตัวเอง
2. ความสุขและความภาคภูมิใจในการทำงานกับชุมชน

จากนั้นให้ทุกคนแลกเปลี่ยนในกลุ่มของตน โดยให้แลกเปลี่ยนทั้ง 2 หัวข้อในครั้งเดียว ใครพร้อมพูดให้พูดก่อน คนที่จะพูดต้องถือปากกาที่วางไว้กลางวง หลังจากพูดจบแล้วให้วางปากกาไว้ที่กลางวงและพูดว่า Check in แล้วครับ/ค่ะ คนที่ไม่ได้ถือปากกาไม่มีสิทธิ์พูดให้ตั้งใจฟังเพื่อนที่กำลังพูดอยู่โดยไม่พูดแทรก

ระหว่างการทำกิจกรรมจะมีทีมวิทยากรลงป็นสังเกตการณ์และฟังอยู่ข้างๆ กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม หลังจากนั้นคุณชิษณุวัฒน์ ให้ทุกคนหลับตาเพื่ออยู่กับตัวเอง เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณระฆังให้คนแรกเริ่มพูด หลังจากการทำกิจกรรม คุณชิษณุวัฒน์ ชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมถอดบทเรียนจากกิจกรรม Check in และแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มใหญ่ ซึ่งวงใหญ่สะท้อนบทเรียนร่วมกันดังนี้

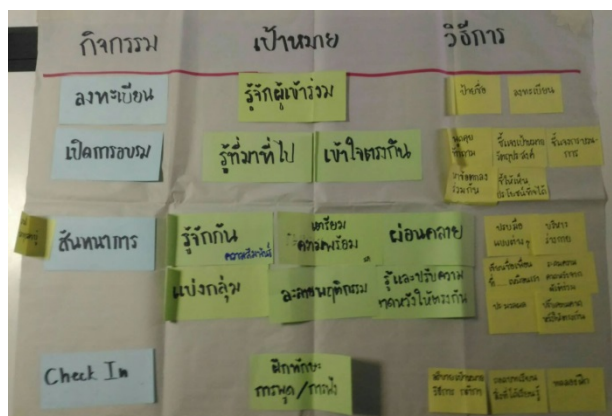
- เห็นความตั้งใจฟังของเพื่อน สังเกตจากภาษากาย เช่น การพยักหน้า

- เกิดความสัมพันธ์รู้จักกันมากขึ้น
- ได้ทบทวนตัวเองผ่านการคิดก่อนพูด
- มีความรู้สึกดีเพราะพูดแล้วมีคนฟัง
- สังเกตว่าเป็นการพูดที่แตกต่างจากในชีวิตประจำวันเพราะไม่มีการพูดแทรก
- ได้ตั้งใจฟังอย่างลึกซึ้ง ฟังแล้วคิดตาม

กิจกรรม Check in เป็นกิจกรรมที่ออกแบบเพื่อฝึกทักษะการพูด การคิด และการฟัง ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นที่ต้องมีอย่างยิ่งในการเป็นวิทยากรกระบวนการ

คุณชินวุฒน์ จึงชวนมองเบื้องหลังของกิจกรรมซึ่งทีมวิทยากรออกแบบกระบวนการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดที่ทำในวันนี้ทีมวิทยากรได้ออกแบบกิจกรรม 4 ช่วงและชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมดูการออกแบบกระบวนการดังนี้

หลังจากนั้นคุณชินวุฒน์ แจ้งว่าสำหรับวันนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเดินทางมาอาจจะรู้สึกเหนื่อยและวันนี้เป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจึงจะให้ทุกคนได้พักผ่อนเร็ว และให้มาพบกันในวันพรุ่งนี้เวลา 08.00 น. เสร็จกิจกรรมวันที่ 1 เวลา 17.30 น.

เริ่มกิจกรรมวันที่ 2 เวลา 08.00 น.

นายคำรณ และนายอรรถชัย กล่าวทักทายผู้เข้ารับการฝึกอบรม และสอบถามว่าเมื่อคืนมีใครไปเวียนเทียนหรือไปเที่ยวที่ใดมาบ้าง ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางท่านไปเวียนเทียนที่วัดเพชรสมุทรวรวิหาร และมีบางท่านเดินทางไปเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา

กิจกรรมเตรียมความพร้อม

จากนั้นนายอรรถชัยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสลับมือ ให้อีกมือซ้ายมาด้านหน้าในลักษณะกำมือ มือขวาแบทาบหน้าอก ถ้าได้ยินคำสั่งบอกว่า “เปลี่ยน” ให้สลับมือ มือขวายืนมาด้านหน้าในลักษณะกำมือ มือซ้ายแบทาบหน้าอก ทำสลับกันไปได้ซักระยะจึงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสลับมือ ให้อีกมือซ้ายจับมุมมือขวาจับหุ้ซ้าย ถ้าได้ยินคำสั่งว่า “เปลี่ยน” ให้เปลี่ยนมือทำสลับกัน จากนั้นให้สลับมือ เอนนิ้วทุกนิ้วมาประกบกันโดยให้หมุนทีละนิ้วนิ้วละ 10 ครั้ง เมื่อหมุนครบทุกนิ้วจึงมีคำสั่งเพิ่มโดยให้หมุนนิ้วที่วิทยากรกำหนด ผลที่ได้คือนิ้วที่หมุนได้ยากที่สุดคือนิ้วนาง จากนั้นจึงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเล่นเกมสลิงนับเลข โดยมีกติกาดังนี้

คนที่เป็นคนเริ่มให้เลือกว่าจะนับถึงกี่ตัว คนถัดไปทางซ้ายมือจะต้องกระโดดมาด้านหน้าแล้วบอกจำนวนเลขกระโดดเท่ากับลิงที่คนแรกเลือก คนถัดไปจะต้องทำท่าลิงและเปล่งเสียงว่า “เจ๊ยก” ไปจนครบเท่ากับจำนวนที่แรกเลือก ตัวอย่าง

- คนที่ 1 ลิงสองตัว
- คนที่ 2 กระโดดพร้อมกล่าวว่า “กระโดด 2 ครั้ง”
- คนที่ 3 ทำท่าลิงและเปล่งเสียงว่า “เจ๊ยก”
- คนที่ 4 ทำท่าลิงและเปล่งเสียงว่า “เจ๊ยก”

จากนั้นจึงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจับกลุ่ม 3 คน คละพื้นที่เพื่อเล่นเกม สุดโหด โดยมีกติกาดังนี้
กำหนดให้ในกลุ่มเลือกว่าใครจะเป็นหมายเลข 1,2 และ 3 โดยกำหนดให้แต่ละหมายเลขมีหน้าที่ดังนี้

1. หมายเลข 1 กำหนดให้เป็นกำแพงมีหน้าที่ป้องกันไม่ให้สุดโหดแต่ละตัวเปิดได้
2. หมายเลข 2 กำหนดให้เป็นสุดโหดมีหน้าที่จะต้องแต่ละตัวเปิดให้ได้
3. หมายเลข 3 กำหนดให้เป็นเปิดมีหน้าที่ต้องหลบหลังกำแพงไม่ให้สุดโหดแต่ละตัวได้

โดยมีเวลาที่สุดโหดจะแต่ละตัวเปิดให้ได้อบละ 10 วินาที หลังจากครบ 10 วินาทีแล้วจึงให้แต่ละหมายเลขสลับหน้าที่กันให้ทุกคนได้ทำทุกหน้าที่

คุณคำรณ ชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมหันหน้าเข้าหากันในวง 3 คน แล้วให้นับเลข 1-5 วนไปจนกว่าจะได้ยินเสียงสัญญาณระฆังดัง หลังจากผ่านรอบแรกจึงเพิ่มกติกาแต่ละรอบดังนี้

1. รอบที่ 2 ให้ปรบมือแทนการนับเลข 3
2. รอบที่ 3 ให้กระต๊อบเท้าแทนการนับเลข 5
3. รอบที่ 4 ให้ตืดนิ้วแทนการนับเลข 1
4. รอบที่ 5 ให้เอามือตีที่หน้าขาแทนการนับเลข 4
5. รอบที่ 6 ให้ทำท่ากอดอกแทนการนับหมายเลข 2
6. รอบที่ 7 เป็นรอบสุดท้ายให้แสดงท่าทางทั้งหมดแทนการนับเลข

จากนั้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหันหน้าเข้าหากลุ่มเพื่อเล่นเกมส “นักฆ่า” กติกาคือให้ทุกคนในกลุ่มนับเลข 1 ถึง 25 โดยคนหนึ่งนับเลขต่อกันได้ไม่เกิน 3 เลข คนไหนนับลงเลข 25 คนนั้นถูกฆ่าจะต้องออกจากกลุ่ม หลังจากนั้นให้ผู้ชนะของแต่ละกลุ่มมาแข่งกันหน้าห้องเพื่อหาผู้ชนะเพียงคนเดียว

กิจกรรมสันตนาการในเช้าวันนี้เป็นเกมส์ที่กระตุ้นให้มีสติและใช้ไหวพริบ ขณะเดียวกันจุดประสงค์อีกหนึ่งอย่างก็เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนมีความคุ้นชินและสนิทกันซึ่งจะทำให้ทำกิจกรรมได้มีอย่างเต็มที่

กิจกรรม Check in

นายคำรณให้ทุกคนกลับไปเข้ากลุ่ม 3 คนที่แบ่งไว้ตอนเล่นเกมสันตนาการ เพื่อทำกิจกรรม Check in โดยให้แต่ละกลุ่มกระจายตัวไปทั่วห้อง และให้ทีมวิทยากรแจกปากกาเพื่อวางไว้ที่กลางวง โดยใช้กติกาเหมือนเมื่อวานคือ ใครพร้อมพูดให้พูดก่อน คนที่จะพูดต้องถือปากกาที่วางไว้กลางวง หลังจากพูดจบแล้วให้วางปากกาไว้ที่กลางวงและพูดว่า Check in แล้วครับ/คะ คนที่ไม่ได้ถือปากกาไม่มีสิทธิ์พูดให้ตั้งใจฟังเพื่อนที่กำลังพูดอยู่โดยไม่พูดแทรก โดยมีโจทย์ 2 ข้อคือ

1. เข้านี้รู้สึกอย่างไร
2. ได้เรียนรู้หรือมีอะไรประทับใจจากกิจกรรมเมื่อวานบ้าง

โดยให้แลกเปลี่ยนในกลุ่มทั้ง 2 โจทย์ในครั้งเดียว ก่อนแลกเปลี่ยนให้ทุกคนหลับตาอยู่กับตัวเอง เมื่อได้ยินเสียงระฆังจึงให้แลกเปลี่ยนกันในกลุ่มเล็ก หลังจากแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มแล้วจึงให้แต่ละกลุ่มเลือกตัวแทนเพื่อนำเสนอให้กับเพื่อนๆ ในวงใหญ่ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงแลกเปลี่ยนกันดังนี้

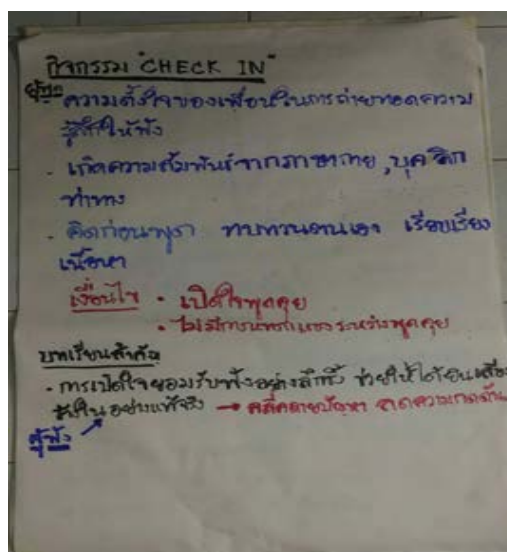
1.เข้านี้รู้สึกอย่างไร	2. ได้เรียนรู้หรือมีอะไรประทับใจจากกิจกรรมเมื่อวานบ้าง
● สดชื่น ● นอนหลับพักผ่อนสบาย ● ชอบบรรยากาศ ● เพื่อนๆ เป็นกันเอง เพื่อนๆ น่ารัก ● สบายใจมากกว่าเมื่อวาน ● บรรยากาศดีขึ้น ● มีความเป็นกันเอง ● ว่าง	● เรียนรู้จากกระบวนการการทำงานเป็นขั้นตอน การทำงานต้องมีการวางแผนก่อน ยกตัวอย่าง การเป็นครูสอนศูนย์เด็กเล็ก ก่อนจะสอนเด็กต้องมีการวางแผน ● ได้รับความรู้ใหม่ๆ นำไปปรับใช้กับการเป็น อสม.และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การวางแผน ● ทบทวนการทำกิจกรรมที่ผ่านมาของตัวเอง ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้กับการทำงานกับเด็ก และการทำงานในชุมชนกับชาวบ้าน ● เรียนรู้กระบวนการผ่านการลงมือทำแบบไม่รู้ตัว ● ได้เรียนรู้การฟังคนอื่นมากขึ้น

จากนั้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมแลกเปลี่ยนความรู้สึกจากการทำกิจกรรม Check in ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นผู้ฟังและผู้พูด ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมแลกเปลี่ยนความรู้สึกในวงใหญ่กันดังนี้

ผู้ฟัง	ผู้พูด
- พยายามเป็นผู้ฟังที่ดีเมื่อเป็นผู้ฟังที่ดีทำให้เราสามารถจับใจความเรื่องที่ฟังและสามารถมีอารมณ์ตามไปกับเรื่องที่ฟังได้ และจำเป็นที่ผู้ฟังจะต้องมีการออกท่าทางเพื่อให้เขารู้สึกว่าเราตั้งใจฟังเขา - การเป็นผู้พูดต้องสนใจความรู้สึกของผู้ฟัง - ตั้งใจที่มีคนนั่งฟังเราพูดจนจบ - รู้สึกดีเหมือนเขาเข้าใจสิ่งที่เราพูด ดูจากลักษณะท่าทางหน้าตาที่เหมือนผู้ฟังเข้าใจผู้พูด - ผู้ฟังต้องมีมารยาทของผู้ฟัง ไม่ถามหรือพูดแทรก ควรฟังเขาพูดให้จบก่อนหากมีข้อสงสัยจึงจะถามได้	- เมื่อพูดแล้วมีคนสนใจทำให้เราสามารถพูดในสิ่งที่เราอยากจะพูดได้เต็มที่ มีความตั้งใจและภูมิใจอยากจะพูดเนื่องจากมีคนตั้งใจฟังอย่างลึกซึ้ง - เมื่อวานมาด้วยความกังวลและจับใจความที่ตัวเองพูดไม่ได้ แต่วันนี้ผ่อนคลายมากยิ่งขึ้นมีสมาธิมากยิ่งขึ้นทำให้สามารถเรียบเรียงและคิดก่อนที่จะพูดทำให้สามารถสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น - เมื่อมีการกำหนดกรอบกติกาทำให้การพูดคุยมีประเด็นที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

กิจกรรม Check in ในเช้าวันที่ 2 ของการฝึกอบรม ค่อนข้างจะเคร่งครัดในกติกา และลดจำนวนคนลงจากวันที่ผ่านมาเนื่องจากวันที่ผ่านมากิจกรรม Check in ทีมวิทยากรกำหนดให้จับกลุ่ม 6 คนเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมคุ้นชินกับกระบวนการ แต่สำหรับวันนี้ให้จับกลุ่ม 3 คนเพื่อฝึกการเป็นผู้ฟังที่ดีและผู้พูดที่ดีที่สามารถพูดได้อย่างเต็มที่

กิจกรรม Check in เป็นกิจกรรมที่ทุกคนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมและสามารถแลกเปลี่ยนได้ทุกคน ดังนั้นคำถามแรกที่ใช้จึงควรใช้คำถามว่ารู้สึกอย่างไร เนื่องจากทุกคนมีความรู้สึกจึงสามารถที่จะตอบคำถามในข้อแรกได้ นอกจากนั้นยังเป็นการแลกเปลี่ยนเพื่อดูความพร้อมก่อนที่จะเข้าสู่การฝึกอบรม เนื่องจากในแต่ละวันแต่ละคนพบกับเหตุการณ์ที่ไม่เหมือนกันมีความรู้สึกไม่เหมือนกัน

หลังจากนั้นคุณคำณ ชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมสังเกตว่าทุกครั้งในระหว่างการทำกิจกรรมจะมีการจดขึ้นกระดาน เพื่อให้ทุกคนเห็นเหมือนกัน และสามารถนำความรู้มาต่อยอดประยุกต์ในประเด็นต่อไปได้ ซึ่งการจดบันทึกขึ้นกระดานควรเขียนให้ตัวใหญ่ ใช้สีขีดเส้นใต้เน้นคำให้น่าสนใจ ซึ่งกระบวนการจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเห็นกระบวนการที่ควรนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรได้ โดยมี 3 ขั้นตอนหลัก คือ การวางแผน การลงมือทำ และการถอดบทเรียน

คุณชิษณุวัฒน์ ชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมย้อนมองไปดูกิจกรรมเมื่อวันที่ผ่านมา เพื่อให้คนที่มาใหม่สามารถเรียนรู้และตามทันจากบทเรียนที่ผ่านมา

จากนั้นคุณคำณ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนจับมือเป็นวงใหญ่ แล้วมีกติกาดังนี้

1. ถ้าบอกว่า 1 ให้ขยับไปทางซ้าย 1 ก้าว
2. ถ้าบอกว่า 2 ให้ขยับไปทางขวา 1 ก้าว
3. ถ้าบอกว่า 3 ให้เดินหน้า 1 ก้าว
4. ถ้าบอกว่า 4 ให้เดินถอยหลัง 1 ก้าว

จากนั้นถ้าใครผิดจะถูกขีดที่แขน 1 ครั้ง

กิจกรรมน้ำพุน้ำบ่อ

จากนั้นคุณคำณ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั่งลงเพื่อทำกิจกรรม “น้ำพุน้ำบ่อ” โดยมีภาพอยู่ 4 ภาพ คือ

1. น้ำฝน
2. น้ำพุ
3. น้ำบ่อ
4. น้ำก็อก

โดยให้ทีมแจกบัตรคำและปากกาให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม แล้วให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปอยู่หน้าภาพที่ตนชอบ แล้วให้นั่งล้อมวงกันกับคนที่เลือกภาพเดียวกัน โดยให้ทุกคนนั่งหัวเข้าชิดกัน คุณชิษณุวัฒน์ กล่าวว่ากระบวนการเป็นวิทยากรกระบวนการมีความจำเป็นมากที่จะต้องควบคุมบรรยากาศ และรูปแบบการนั่งของวง หลังจากนั้นจึงให้ทุกคนแลกเปลี่ยนกันในวงว่าทำไมถึงชอบภาพนี้ ซึ่งกิจกรรมนี้จะไม่มีการวางปากกาที่กลางวง ดังนั้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องควบคุมตนเอง จะต้องตั้งใจฟังเพื่อนให้จบ ไม่ตั้งคำถามและพูดคุยกันระหว่างเพื่อนพูด หลังจากแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อยแล้วทีมวิทยากรจึงแจกกระดาษบรรทัดให้แต่ละกลุ่มเขียนสรุปสิ่งที่คุยกัน แล้วแลกเปลี่ยนในวงใหญ่ได้ดังนี้

รูปภาพ	สาเหตุที่เลือกภาพนี้
น้ำก๊อก	- ควบคุมปริมาณ ความเร็ว และความแรงได้ - เป็นการรวมทรัพยากร - (น้ำฝน น้ำพุ น้ำบ่อ) เหมือนองค์กรชุมชน - ใช้ได้เมื่อต้องการ
น้ำบ่อ	- ตัวเองเป็นขวานารอฝนฝนไม่ตก มีบ่อใช้จึงดีกว่า - เปรียบเหมือนชีวิตคนการออมเงิน - การรวมพลังในชุมชน
น้ำพุ	- มีความเป็นธรรมชาติที่มีแรงผลักดันเหนือธรรมชาติ - น่าค้นหา - สดชื่น รู้สึกได้ปลดปล่อย - รู้สึกเหมือนได้รับชัยชนะเหมือนน้ำที่เอาชนะขึ้นมาจากผิวดินได้ - ชอบแสงที่ตัดผ่านน้ำพุ
น้ำฝน	กลุ่ม 1 น้ำฝนสามัคคี - คนสัตว์พืชได้รับประโยชน์ - ฝนตกทำให้อุดมสมบูรณ์ - ฝนตกทำให้มีงานทำ (ชาวนามีรายได้เพิ่มขึ้น) - ตกทั่วถึงไม่เลือกที่ตกไม่ลำเอียง - ฝนตกลงมาแล้วสดชื่น กลุ่มที่ 2 - ความชุ่มชื้นเมื่อฝนตก - บางอาชีพต้องรอฝน - กำเนิดชีวิต เช่น เมล็ดพันธุ์พืช วัชพืช กบ - น้ำดื่มจากน้ำฝนในสมัยก่อนดังนั้นควรมีจัดการให้น้ำฝนดื่มได้เหมือนสมัยก่อน - น้ำฝนชำระล้าง - ความสวยงามของธรรมชาติ มีดอกไม้มีสีเขียว - ต่อชีวิตเกษตรกร - ฝนไม่เลือกที่ตก ไม่ลำเอียง - ฝนไม่มีคำว่าหมด กลุ่มน้ำฝน 3 - น้ำฝนได้จากธรรมชาติ กระบวนการธรรมชาติ การระเหย กลั่นตัว และตกลงมาสิ้นสุดการรอคอย - น้ำฝนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติงดงาม - ใช้ในการเกษตร กลุ่มน้ำฝน 4

	- ให้ความชุ่มชื้น บรรยากาศดี - ใช้ในการอุปโภคบริโภค และการเกษตร - ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เช่น ป่าชุมชน สัตว์ป่า - น้ำฝนตกลงมาเป็นน้ำบาดาลเจาะบ่อบาดาลมาเป็นน้ำก๊อก - ถ้าฝนไม่ตกจะเกิดผลกระทบกับคนใช้ชีวิต
--	--

จากนั้นคุณวิรัช ชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมพูดคุย ดังนี้ การทำกระบวนการในกิจกรรมที่ผ่านมาผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้เครื่องมือบัตรคำ บัตรคำคือเครื่องมือที่ใช้ในการระดมความคิดโดยให้เขียนความคิดของตนลงในบัตรคำก่อนแลกเปลี่ยนกันในวงพูดคุย ซึ่งจากการใช้บัตรคำทำให้พบว่าบางครั้งคนที่ชอบอะไรเหมือนกันอาจจะมีความคิดที่ไม่เหมือนกันซึ่งอาจจะเกิดจาก หน้าที่การงาน ประสบการณ์ ซึ่งการที่ในกลุ่มมีหลายความคิดเห็นทำให้สามารถเห็นความแตกต่าง และเหตุผลที่เราอาจจะคิดไม่ครอบคลุม คุณวิรัช กล่าวต่อไปว่าการนำเสนอในรูปแบบกลุ่มเป็นการนำเสนอความคิดของทุกคน อยากจะตั้งคำถามกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกท่านว่าในชีวิตจริงเราสามารถยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นได้หรือไม่ ตนอยากจะยกคำพูดหนึ่งมาบอกกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมคือ ทุกความคิดเห็นมีคุณค่าอย่าฆ่าความคิด เพราะตนเชื่อว่าทุกความคิดมีความสำคัญทั้งสิ้น

จากนั้นคุณวิรัช จึงชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมแลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้จากการพูดคุยในกลุ่ม ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมสะท้อนในวงใหญ่ดังนี้

จำนวนคน	สิ่งที่ได้จากการพูดคุย
กลุ่มที่มี 1 คน	- อยู่คนเดียวทำให้คิดอะไรสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว แต่จะทำให้ไม่สามารถเห็นมุมมองที่หลากหลายได้

กลุ่มที่มี 2 คน	- ถึงแม้จะชอบรูปเดียวกันแต่มีความคิดไม่เหมือนกัน จึงต้องฟังเหตุผลของกันและกัน
กลุ่มที่มีหลายคน	- น้ำทั้ง 4 รูป ถ้ามารวมกันก็เหมือนการใช้ชีวิต - มีทรัพยากรมากแต่ไม่จำเป็นจะต้องใช้วิธีเดียว - มุมมองที่แตกต่างอาจนำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาได้

จากนั้นคุณคํารณ จึงชวนคุยต่อว่าภายใต้ความแตกต่างเราจำเป็นต้องมีเป้าหมายเดียวกัน ทุกความคิดของทุกคนมีคุณค่าอยากจะให้ทุกคนนำกระบวนการน้ำพุ น้ำบ่อไปใช้ให้เกิดประโยชน์

คุณคํารณ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั่งล้อมกันเป็นวงกลมใหญ่ และกล่าวว่าความคิดเห็นของทุกคนไม่มีใครถูกใครผิด อยากจะให้แลกเปลี่ยนกันมากๆ จากนั้นจึงชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมคิดว่า รูปภาพไหนสามารถแทนการเป็นวิทยากรกระบวนการได้ในความคิดของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยให้เขียนลงในบัตรคำ แล้วจึงร่วมกันแลกเปลี่ยนในวงใหญ่ดังนี้

● น้ำพุ

- น้ำที่อยู่ใต้ดินเปรียบเหมือนปัญหา ความร้อนคือกระบวนการ น้ำที่พุ่งออกมาคือการที่วิทยากรกระบวนการที่สามารถแก้ปัญหาได้ประสบความสำเร็จ
- น้ำพุพุ่งจากพื้นดินสู่อากาศเป็นการผืนแรงโน้มถ่วงของโลก การเป็นวิทยากรกระบวนการก็เหมือนกับการที่เราไปช่วยคนให้ก้าวพ้นขีดจำกัดของปัญหา
- วิทยากรกระบวนการเหมือนผู้จุดประกายความคิด

● น้ำประปา

- การเปิดปิดน้ำเหมือนการเปิดปิดใจที่จะยอมรับการเรียนรู้ของวิทยากรกระบวนการ
- เปรียบเหมือนวิทยากรกระบวนการที่สามารถควบคุมสถานการณ์และกำหนดกิจกรรมให้เป็นไปตามแนวทางนั้นๆ ได้ เหมือนกับการเปิดปิดน้ำ
- การทำน้ำประปาจำเป็นจะต้องผ่านกระบวนการหลายกระบวนการก่อนจะมาเป็นน้ำประปา การเป็นวิทยากรก็ต้องผ่านการฝึกอบรมหลายอย่างจึงจะสามารถเป็นวิทยากรกระบวนการที่มีคุณภาพ

● น้ำบ่อ

- เปรียบเหมือนเป็นผู้ให้ความรู้ อาศัยแค่ความรู้สึของผู้ให้และผู้รับ ต้องการให้ผู้ให้และผู้รับเท่าเทียมกันมากที่สุด เหมือนการเป็นวิทยากรกระบวนการที่ควรจะทำเท่าเทียม เสมอภาค ไม่ทำให้รู้สึกที่เราสูงกว่าเพื่อให้เขาเปิดใจที่จะเรียนรู้

● น้ำฝน

- น้ำฝนเกิดจากกระบวนการธรรมชาติคือ ระเหย ควบแน่น เหมือนกับการเป็นวิทยากรคือการระเหยความรู้ รวบรวมความรู้ให้มาก และตกลงเหมือนกับการให้ความรู้ และคิดว่าน้ำทุกอย่างมีต้นกำเนิดมาจากฝน
- น้ำฝนเกิดจากกระบวนการธรรมชาติและมีประโยชน์ต่อโลกวิทยากรกระบวนการก็มีประโยชน์มากต่อชุมชน

กิจกรรมน้ำพุน้ำบ่อเป็นกิจกรรมที่ออกแบบกระบวนการเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รู้จักตัวเอง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ในขณะเดียวกันก็เชื่อมโยงไปถึงความคิดที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีต่อการเป็นวิทยากรกระบวนการซึ่งจะเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่อไป

กิจกรรม Body paint

หลังจากนั้นคุณอำนวยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนับเลข 1-4 โดยให้คนที่นับหมายเลขเดียวกันไปรวมกลุ่มกัน จากนั้นทีมวิทยากรจึงแจกกระดาษรูปและสีเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำกิจกรรม Body paint โดยให้เลือกคนในทีม 1 คนนอนลงบนกระดาษเพื่อร่างเป็นตัวคน จากนั้นให้ตบแต่งเสื้อผ้าให้สวยงามและตั้งชื่อของหุ่นในกลุ่มตัวเอง หลังจากนั้นคุณอำนวยจึงให้โจทย์ดังนี้

1. แขนซ้าย เขียนว่าวิทยากรกระบวนการควรจะมีความทำอะไรบ้าง
2. ขาซ้าย เขียนว่าคิดว่าการเป็นวิทยากรกระบวนการจะมีอุปสรรคอะไรบ้าง
3. หัว เขียนว่าความคิดหรือทัศนคติของคนเป็นวิทยากรกระบวนการควรจะเป็นอย่างไร
4. แขนขวา เขียนว่าทักษะใดบ้างที่จำเป็นต่อการเป็นวิทยากรกระบวนการได้
5. ขาขวา เขียนว่ามีอะไรบ้างที่เป็นสิ่งที่สนับสนุนการเป็นวิทยากรกระบวนการได้
6. หัวใจ เขียนว่าหัวใจของการเป็นวิทยากรกระบวนการมีอะไรบ้าง
7. หลังจากทุกกลุ่มทำเสร็จแล้วจึงให้เรียนรู้ร่วมกันผ่านกระบวนการ Shopping คือการเดินเวียนแบบฐาน

คุณชิษณุวัฒน์ กล่าวว่าก่อนที่จะเรานำเครื่องมือไปใช้มีความจำเป็นที่จะต้องรู้วัตถุประสงค์ของเครื่องมือชิ้นนั้นก่อน จึงตั้งคำถามว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมคิดว่าการนำเครื่องมือไปใช้นั้นมีวัตถุประสงค์อะไร และเมื่อนำเครื่องมือไปใช้แล้วจะได้อะไร ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันสะท้อนในวงใหญ่ดังนี้

- วัตถุประสงค์ของการใช้เครื่องมือ
 - เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความเข้าใจ
 - ช่วยเติมเต็มต่อยอดองค์ความรู้
 - ช่วยให้ผู้เข้าร่วมประชุมเข้าถึงความจริงมากที่สุด
- สิ่งที่ได้จากการนำเครื่องมือไปใช้
 - เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน
 - สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีส่วนร่วม
 - ได้ความสามัคคี เพราะทำให้เขาช่วยคิดช่วยทำ
 - ทำให้สามารถเก็บข้อมูลได้ภายใต้ความแตกต่าง
 - ทำให้รู้ว่าชุมชนต้องการอะไร
 - ทำให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของงานร่วมกัน เพราะทุกคนทำร่วมกัน
 - ได้ผู้นำจากการทำกิจกรรม
 - สร้างความสัมพันธ์ดีในสังคม

คุณชิษณุวัฒน์ ขวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมชวนคุยต่อว่าแค่เปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการลงมือทำเราก็ได้แนวทางใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหา เครื่องมือแต่ละตัวสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและเป้าหมายที่กำหนด จากนั้นจึงชวนมองย้อนกลับไปกิจกรรมน้ำพุน้ำบ่อว่า แม้เราจะเลือกรูปภาพเดียวกันหรือเปรียบเทียบว่าเราเลือกนายกรัฐมนตรีคนเดียวกันก็ไม่สามารถที่จะบอกได้ว่าเขาเป็นพวกเดียวกันกับนายกรัฐมนตรี เขาอาจจะมียุทธผลที่แตกต่างกันออกไปเปรียบเทียบเหมือนกับการทำกิจกรรมน้ำพุน้ำบ่อ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและนำไปสู่การเรียนรู้บทของวิทยาการกระบวนการโดยเริ่มหยิบจากเรื่องใกล้ตัวก่อน สิ่งที่สำคัญคือการคิดเป็นระบบและการลงมือปฏิบัติจริง โดยการลงมือทำในลักษณะนี้เป็นรูปแบบของการระดมพลังเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับวิทยาการกระบวนการและทำให้ชาวบ้านเก่งขึ้น

กิจกรรมฝึกจับประเด็น

จากนั้นคุณชิษณุวัฒน์ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดูวิดีโอหนังสือพัฒนาทักษะสมอง Executive Functions:EF

เนื้อหาของในวิดีโอที่กล่าวถึงการทำงานของสมองส่วนหน้า สมองส่วนหน้าทำให้เกิดทักษะต่างๆ เช่น การยั้งคิด การทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะพื้นฐาน เช่น ทักษะการกำกับตัวเอง ทักษะการปฏิบัติ ซึ่งจากการศึกษาทักษะสมอง Executive Functions สามารถพัฒนาได้

หลังจากดูวิดีโอจบคุณชิษณุวัฒน์ จึงให้ผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมร่วมสะท้อนว่าจากการดูวิดีโอระยะเวลาสั้นๆ คิดว่าประเด็นของวิดีโอคืออะไร โดยให้เขียนลงในบัตรคำแล้วจับกลุ่มกัน 6 คนได้ 5 กลุ่ม จากนั้นจึงให้แลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อย และให้สรุปออกมาในภาพรวมของกลุ่มเพื่อสะท้อนในวงใหญ่ หลังจากพูดคุยแล้วแต่ละกลุ่มร่วมสะท้อนกันดังนี้

- กลุ่มที่ 1
 - วิดีโอกำลังสื่อสารถึงสื่อพัฒนาทักษะทางสมองโดยใช้หนังสือเป็นตัวช่วยพัฒนาเด็ก
- กลุ่มที่ 2
 - หนังสือมีประโยชน์ต่อการพัฒนาสมอง แต่หนังสือแต่ละประเภทจะมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาสมองที่แตกต่างกัน ผู้ปกครองและครูควรมีส่วนร่วมในการนำหนังสือมาพัฒนาเด็ก
- กลุ่มที่ 3
 - สื่อว่าเราควรจะทำกิจกรรมอะไรกับเด็กแต่ละช่วงวัย
- กลุ่มที่ 4
 - สื่อว่าเราเลือกเครื่องมือที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างไร เหมือนหนังสือแต่ละเรื่องก็จะไปพัฒนา EF ในด้านที่ไม่เหมือนกัน
- กลุ่มที่ 5
 - สื่อสารถึงทักษะการใช้ชีวิต

คุณชิษณุวัฒน์ชวนมองต่อไปว่าผู้เข้ารับบริการฝึกอบรม 5 กลุ่มทุกคนดูวิดีโอเรื่องเดียวกันและพร้อมกัน บทบาทการทำงานก็ใกล้เคียงกัน แต่เรากลับวิเคราะห์ที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นเราจะมีวิธีการจับประเด็นอย่างไรให้ได้ประเด็นที่ต้องการจะสื่อสาร หลังจากนั้นคุณชิษณุวัฒน์จึงกล่าวต่อไปว่ากิจกรรมภาคบ่ายผู้เข้ารับบริการฝึกอบรมจะได้เรียนรู้ทักษะการจับประเด็นซึ่งมีความจำเป็นต่อการเป็นวิทยากรวิทยากรกระบวนการ จากนั้นจึงย้อนกลับมาที่ทักษะ Executive Function ว่ามีความจำ

เป็นมากสำหรับเด็กในยุคปัจจุบันดังนั้นจึงเป็นความรู้ที่ควรนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะ Executive Function

พักรับประทานอาหารกลางวันเวลา 12.30 น.

เริ่มกิจกรรมภาคบ่ายเวลา 13.30 น.

กิจกรรมเตรียมความพร้อม

เริ่มกิจกรรมภาคบ่ายโดยนายคำรณให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั่งเป็นวงกลมแล้วนับเลข 1-60 หลังจากนั้นเพิ่มกติกาว่า ถ้าเลขที่นับมีเลข 5 ไม่ต้องนับให้ปรบมือแทน หลังจากนั้นจึงมีท่าทางให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำดังนี้

1. ถ้าบอกว่า 1 ให้ยกมือซ้ายขึ้นเปล่งเสียงว่า “เฮ้”
2. ถ้าบอกว่า 2 ให้ยกมือขวาขึ้นเปล่งเสียงว่า “เฮ้”
3. ถ้าบอกว่า 3 ให้กอดอกแล้วเปล่งเสียงว่า “เฮ้”
4. ถ้าบอกว่า 4 ให้ชูมือซ้ายเปล่งเสียงว่า “เฮ้” แล้วให้ชูมือขวาเปล่งเสียงคำว่า “เฮ้”
5. ถ้าบอกว่า 5 ให้นำท่าทั้งหมดมาทำตามลำดับ

จากนั้นคุณคำรณ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจับกลุ่ม 3 คน เพื่อเล่นเกมแข่งปลาทุ แล้วเลือกว่าใครจะเป็นหมายเลข 1,2 และ 3 โดยกำหนดให้ดังนี้

1. หมายเลข 1 และหมายเลข 2 เป็นแข่งปลาทุ
2. หมายเลข 3 เป็นปลาทุ

โดยหมายเลข 1 และ 2 จะต้องจับมือกันเป็นแข่ง และหมายเลข 3 ซึ่งเป็นปลาทุอยู่ด้านใน โดยมีกติกาดังนี้ ถ้ามีคำสั่งบอกว่า “ปลาทุเปลี่ยนแข่ง” ปลาทุจะต้องวิ่งไปเปลี่ยนกับแข่งที่ไกลที่สุด ถ้ามีคำสั่งบอกว่า “แข่งเปลี่ยนปลาทุ” แข่งจะต้องจับมือกันไปเปลี่ยนกับปลาทุที่ไกลที่สุด และทั้งปลาทุและแข่งจะต้องทำความรู้จักกันให้ได้มากที่สุด หลังจากนั้นจึงมีคำสั่งเพิ่มเติมว่าถ้าได้ยินคำสั่งบอกว่า “แข่งระเบิด” ให้ทั้งปลาทุและแข่งเปล่งเสียงว่า “บีม” แล้วจับคู่ใหม่ตามคำสั่ง เช่น ปลาทุ 3 แข่ง 2 เป็นต้น หลังจากเล่นได้ 3-4 รอบจึงเข้าสู่กิจกรรมภาคบ่าย

กิจกรรมสันทนการในบ่ายวันที่ 2 เน้นการขยับร่างกาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีสติและไม่เร่งรีบก่อนจะเข้าสู่กิจกรรมและบทเรียนในภาคบ่าย

กิจกรรม 20 คำถาม

คุณวิรัช ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำกิจกรรม 20 คำถาม โดยให้และกลุ่มจับกลุ่มกันกลุ่มหนึ่งประมาณ 6-7 คน แล้วให้ในกลุ่มนับเลขจนครบทุกคนและกำหนดหน้าที่แต่ละหมายเลขดังนี้

1. หมายเลข 1 ให้ออกไปฟังเรื่องเล่าจากท่านผู้เฒ่าแล้วกลับมาบอกเพื่อน แต่จะสื่อสารกับเพื่อนได้ก็ต่อเมื่อเพื่อนถามคำถาม ถ้าเพื่อนไม่ถามห้ามพูด
2. หมายเลข 2 มีหน้าที่คอยจดบันทึกเนื้อหาที่คนที่ 1 นำมาเล่าให้ฟังเพื่อเรียบเรียงเป็นเรื่องราว
3. หมายเลข 3 มีหน้าที่จดคำถามที่เพื่อนในกลุ่มถามหมายเลข 1
4. หมายเลข 4-7 มีหน้าที่เป็นคนตั้งคำถามให้ได้คำตอบที่ต้องการ

โดยขณะที่ทำกิจกรรมจะมีผู้สังเกตการณ์เข้ามาดูเพื่อไม่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำผิดกติกา โดยกำหนดให้ถามได้เพียง 20 คำถามเท่านั้น หลังจากทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จ คุณวิรัชจึงให้ในกลุ่มประมวลคำตอบและให้หมายเลข 1 ห้ามพูดฟังได้เพียงอย่างเดียว โดยให้หมายเลข 2 ของแต่ละกลุ่มออกมาเล่าเรื่องของกลุ่มตนเอง

กลุ่ม	เรื่อง
ต้นฉบับ	ชื่อเรื่องบ้านผีปอบ ทีมอ้วนลงพุงที่เก็บข้อมูลในตำบลแพรกหนามแดง พบลุงมาแต่ลุงมาแต่ตัวไม่ตี ทีมอ้วนอยากรู้ว่าเป็นใครไปถามเพื่อนเพื่อนก็ไม่วินิจฉัย จึงไปถามลุงปัญญา แต่แรกลุงปัญญาไม่ยอมพาไปบ้านลุงมา แต่ทีมอ้วนขอให้พาไปให้ได้จนลุงปัญญาพาไปโดยเอาเด็กๆในชุมชนไปด้วย บ้านนี้มีเรื่องเล่าว่าบ้านลุงมาเป็นบ้านผีปอบจึงไม่มีใครเข้ามาอยู่ เมื่อไปถึงบ้านทุกคนได้กลิ่นปัสสาวะ อูจจระ ทำให้ทีมอ้วนกลัว ลุงปัญญาจึงขึ้นไปเรียกลุงมาแล้วบอกว่ามีคนมาเยี่ยม ลุงมากระโดดกอดลุงปัญญาแล้วบอกว่าไม่มีใครมาเยี่ยมตนนานแล้ว ซึ่งพบว่าเมื่อหลายปีก่อนลุงมาและภรรยาขับรถยนต์เพื่อไปขายของทำให้โดนรถยนต์ชนภรรยาของลุงมากลายเป็นเจ้าหญิงนิทรา กลิ่นปัสสาวะ อูจจระ ที่ได้กลิ่นก็มาจากภรรยาของลุงช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ลุงมาเองได้รับการช่วยเหลือจาก อบต. และเงินที่ลูกส่งให้ซึ่งไม่พอใช้ และหลังจากเกิดเหตุลุงก็ไม่ได้เข้าสังคมอีกเลย

กลุ่มที่ 1	มีชายคนหนึ่งดูแลคนพิการคนทั่วไปเรียกว่าคุณตา คุณยาย ความเป็นอยู่แร้นแค้นได้รับความช่วยเหลือแค่ อบต. คุณยายเป็นเจ้าหญิงนิทรา ทุกคนมองว่าบ้านนี้เป็นบ้านผีปอบเพราะคุณตาแต่งตัวรุงรัง บ้านเหม็นสาบเพราะคุณยายขี้ถ่ายช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แต่มีกลุ่มเยาวชนแพรกหนามแดงมาเยี่ยม นอกจาก อบต. ก็มีเงินจากลูกที่ส่งให้ คุณตาคุณยายไม่มีความสุข
กลุ่มที่ 2	เกี่ยวกับความปลอดภัยบนท้องถนน การทำงานที่โดดเดี่ยว ไม่สามารถเข้าสังคมได้
กลุ่มที่ 3	ครอบครัวครอบครัวหนึ่งได้รับผลกระทบจากการที่ถูกคนอื่นมองว่าเขาทำผิด เขาได้รับการช่วยเหลือจาก อบต. และเด็ก ที่เข้าไปทำงานวิจัยและผลปรากฏว่าเขาไม่ผิด
กลุ่มที่ 4	เรื่องเล่าชุมชนปากแพรก สมุทรสงคราม เรื่องเกี่ยวกับการออกค่ายความปลอดภัยบนท้องถนน โดยเด็กและเยาวชนมีองค์การรับผิดชอบผลปรากฏว่าได้รับความร่วมมืออย่างดี เจ้าของโครงการคือ สกว. เล่าเรื่องบ้านผีปอบคือเล่าถึงคนๆ หนึ่งที่ไม่มีใครยุ่งเพราะคิดว่าเป็นผีปอบผลสุดท้ายเขาคือคนดีคนเดียว

จากนั้นคุณวิรัชจึงให้หมายเลข 1 มาเล่าเรื่องที่ได้ฟังมา และหมายเลข 3 มาเล่าคำถามของคนในกลุ่ม จากนั้นคุณวิรัชจึงกล่าวว่าการใช้คำถามเป็นวิธีหนึ่งของการสร้างการเรียนรู้ ซึ่งคำถามที่พบในกิจกรรมนี้คือ

1. คำถามปลายเปิด (มีคำตอบกว้าง)
2. คำถามใช่หรือไม่ใช่
3. คำถามแบบชุดคำถาม

หลังจากนั้นคุณคำรณ ให้ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมกลับไปนั่งล้อมวงในกลุ่มเดิม และให้ทีมงานวิทยากรแจกปากกาและบัตรคำให้เขียนว่าหลังจากทำกิจกรรม 20 คำถาม ทำให้ได้เรียนรู้อะไรบ้าง และลักษณะการตั้งคำถามที่ดีควรเป็นอย่างไร หลังจากนั้นให้พูดคุยแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มย่อย หลังจากนั้นคุณคำรณให้แลกเปลี่ยนวงใหญ่ในหัวข้อลักษณะคำถามที่ดีดังนี้

- คำถามง่ายๆ ที่สามารถเข้าใจง่ายๆ
- คำถามเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
- คำถามแรกควรเป็นคำถามปลายเปิดที่รวบรวมข้อมูลได้มากที่สุดเพื่อเป็นข้อมูลในการถามข้อต่อไป
- ตั้งคำถามให้ตรงประเด็น กระชับ

- ก่อนตั้งคำถามมีความจำเป็นมากที่จะต้องปรึกษากันในทีม
- มีชุดคำถามที่สามารถถามได้ต่อเนื่อง เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
- เป็นคำถามที่ไม่ขึ้นคำตอบ
- ต้องไม่นำไปสู่ความแตกแยก ไม่ควรใช้คำถามในประเด็นลุ่มเสี่ยง
- คนตั้งคำถามควรจะมีความรู้พื้นฐานในชุมชนเบื้องต้น
- มีกฎกติกาในการตั้งคำถาม

คุณชินวัฒน์กล่าวว่า “ถามคือสอน” งานวิจัยท้องถิ่นไม่ได้ต้องการความสำเร็จในรูปแบบของความสำเร็จของงาน แต่งานวิจัยท้องถิ่นต้องการความสำเร็จที่ตัวคน โดยฝึกให้คนได้รู้ รู้ลึกถึกลึก ยกตัวอย่างเวทีแรกที่เป็เวทีประวัติศาสตร์ชุมชน ซึ่งเป็นข้อมูลต่อยอดกับเรื่องต่อไป ซึ่งแท้จริงแล้วกลไกที่สำคัญคือการพัฒนาศนขึ้นมาทำงานเพื่อท้องถิ่น ดังนั้นทักษะการตั้งคำถามและการเป็นวิทยากรกระบวนการ จะทำให้เรากลับไปทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจำเป็นอย่างยิ่งในการทำงานวิจัยที่จะต้องมีความสงสัยกับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

กิจกรรมเรียนรู้การจัดเวที

หลังจากนั้นคุณคำณให้กลับไปนั่งตามกลุ่มเดิมและให้ดูวิดีโอผู้ชายจะทำอะไรก็ได้ เนื้อหาเกี่ยวกับเด็กผู้ชายที่ใช้ความรุนแรงกับเด็กผู้หญิงในที่สาธารณะโดยมีเหตุผลมาจากการเรียนแบบคนในครอบครัว

หลังจากชมวิดีโอจบลงคุณคำณตั้งคำถามว่าสาเหตุของสถานการณ์ในวิดีโอนี้มาจากอะไร ซึ่งในวงใหญ่ร่วมสะท้อนว่าสาเหตุมาจากการใช้ความรุนแรงในครอบครัว จากนั้นคุณวิรัชจึงกล่าวว่าต่อไปจะเป็นกิจกรรมที่จะให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทักษะการจับประเด็น ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากกว่าการสรุปประเด็น เพราะจะต้องจับเฉพาะแก่นของเรื่องให้ได้ โดยยกตัวอย่างวิดีโอเมื่อซักครู

หลังจากดูตัวอย่างการระดมความคิดไปแล้ว คุณคำณจึงบอกว่าต่อไปจะให้ดูวิดีโอซึ่งทีมจะแจกบัตรคำให้คนละ 15-20 ใบ โดยวิธีการใช้บัตรคำก็คือ 1 ประเด็นต่อ 1 บัตรคำ หากประเด็นไหนเป็นประเด็นหลักให้ติดกรอบด้วยปากกาสีแดง โดยจะให้ดูวิดีโอแล้วเอามาจัดหมวดหมู่ตัวอย่าง ซึ่งจะให้รวมกลุ่มกันโดยจะต้องมีคนนำคุย 1-2 คน และมีคนจัดหมวดหมู่

1 คน โดยมีเทคนิคเพิ่มเติมให้ว่าการติดเทปกาวให้มันเข้าหากันแล้วติดตรงกลางกระดาษ เพราะจะสามารถเคลื่อนย้ายได้ง่าย หากมีข้อผิดพลาด

โจทย์ในการชวนคุยในวง 2 ข้อคือ

1. สาเหตุของปัญหาคืออะไร
2. วิธีการแก้ปัญหาควรทำอย่างไร

หลังจากนั้นจึงให้ดูวิดีโอของเพจ toolmorrow เนื้อหาคือมีวิทยากรพิเศษที่เขาไปสอนในสถานศึกษาแบบผิตๆ แต่นักเรียนก็เชื่อและไม่ตั้งคำถาม จนถึงตอนสุดท้ายจึงเฉลยว่าตนมาเพื่อทดสอบนักเรียนในห้องเรียนนี้และสอนให้รู้จักการตั้งคำถามอย่าเชื่ออะไรง่ายๆ

หลังจากดูวิดีโอจบนายคำณจึงให้ทุกคนเข้าไปที่กลุ่มของตนเองตามมุมที่ทีมงานวิทยากรติดกระดาษรูปไว้ให้ โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำลองเหมือนสถานการณ์จริงให้มากที่สุด เช่น วิธีการนั่ง การชวนคุย การจับประเด็น โดยคุณคำณกล่าวว่าจะต้องมีการพูดคุยกันก่อนที่จะจัดหมวดหมู่ข้อมูล โดยให้เวลาถึงพักรับประทานอาหารเย็นกลุ่มไหนคุยเสร็จก่อนสามารถไปพักก่อนได้

เสร็จกิจกรรมภาคเย็นเวลา 17.00 น.

เริ่มกิจกรรมภาคค่ำเวลา 18.30 น.

กิจกรรมเตรียมความพร้อม

เริ่มจากนายคำรณกล่าวทักทายผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่าทานอาหารเย็นอร่อยไหม ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมตอบว่ารสชาติอร่อยดี คุณคำรณจึงชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเล่นเกมส่หนอนชาเขียว กติกาคือเอานิ้วชี้และนิ้วโป้งทั้ง 2 ข้างประกบกัน ทำ 2 เอานิ้วโป้งซ้ายจับบริเวณนิ้วชี้ขวา ทำที่ 3 ยืนนิ้วชี้ซ้ายขึ้น ทำที่ 4 นิ้วโป้งขวาจับกับนิ้วชี้ขวาบริเวณนิ้วโป้งซ้ายแล้วยืดนิ้วชี้ขวาชวนกับนิ้วชี้ซ้าย หลังจากนั้นทำลงกลับกันสลับไปมา จากนั้นนายอรรถชัยจึงสอนท่าทางเพื่อเล่นเกมส่สุดรำแมน โดยมี 3 ท่า ดังนี้

1. ท่าชาร์ตพลัง
2. ท่าป้องกัน
3. ท่าปล่อยพลัง

กติกา คือ จะมีสัตว์ประหลาดเข้าไปในวงถ้าสัตว์ประหลาดไปยืนหน้าใครแล้วท่าพร้อมเปล่งเสียง “อะโห้” หน้าใครให้ท่าท่าที่ไม่เหมือนสัตว์ประหลาด หากใครท่าท่าเหมือนสัตว์ประหลาดถือว่าแพ้ หลังจากเล่นไปซักพักจึงนำคนแพ้มาเป็นสัตว์ประหลาด หลังจากนั้นจึงให้สัตว์ประหลาดจับคู่กัน 2 คน และไปท่าท่าให้ได้สมาชิกครบ 4 คน คู่ไหนได้ 4 คนให้หนึ่งจับกลุ่มกัน

เกมส่สุดรำแมนเป็นเกมส่หนึ่งที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโดยคละกัน เพราะไม่รู้ว่ใครจะแพ้และมาอยู่กับทีมตนเอง

กิจกรรมถอดบทเรียนจากกิจกรรมกิจกรรมเรียนรู้การจัดเวที

หลังจากนั้นคุณวิรัชจึงเข้ามากล่าวทักทายในช่วงค่ำและชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมถอดบทเรียน โดยคุณวิรัชกล่าวว่ากิจกรรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำก่อนไปรับประทานอาหารคือการฝึกจับประเด็น ใช้บัตรคำ และฝึกกระบวนการ คุณวิรัชจึงให้ทุกคนร่วมสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้และบรรยากาศในวง ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกันแลกเปลี่ยนดังนี้

สิ่งที่ได้เรียนรู้

- เรียนรู้การจับประเด็น
- เรียนรู้การจัดเวทีซึ่งค่อนข้างยากในขั้นตอนแรกๆ แต่ทำไปได้ซักระยะเมื่อทุกคนเห็นเป้าหมายร่วมกันการทำเวทีจะง่ายขึ้น
- คิดว่าหากนำไปใช้จะเริ่มจากกลุ่มเล็กๆ ปริมาณคนน้อยๆ ก่อน

บรรยากาศในวง

- ค่อนข้างเครียดเพราะต่างคนต่างคิด
- คนมากทำให้ความคิดหลากหลาย

คุณวิรัชกล่าวต่อไปว่าการจัดเวทีจริงๆจะมีบางคนที่อาจจะไม่พูดบัตรคำจะช่วยได้ ทั้งยังเป็นเครื่องมือบันทึก และยังทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการวิจัยท้องถิ่น แต่ยังมีเครื่องมืออื่นอีกจากนั้นจึงเชิญคุณอาภาเข้ามาให้คำแนะนำเรื่องเครื่องมือต่อไป

คุณอาภากล่าวว่าในวันพรุ่งนี้ทุกคนจะได้ลงพื้นที่ชุมชนเพื่อลงจัดเวทีเก็บรวบรวมข้อมูลจริงๆ และเชื่อว่าทุกคนเคยจัดเวทีในพื้นที่ของตนเองกันมาแล้ว แต่ก็อยากจะถามว่ามีอะไรที่กังวลสำหรับวันพรุ่งนี้ไหม หรือต้องการตัวช่วยอะไรจากวิทยากรหรือไม่ ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมจึงสะท้อนว่าต้องการ

1. ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่ที่จะลงไปจัดเวที

2. หัวข้อในการจัดเวที

คุณชิษณุวัฒน์ กล่าวว่าวันพรุ่งนี้พื้นที่ๆ เราจะลงจะเป็นพื้นที่ที่ชาวบ้านผ่านกระบวนการวิจัยท้องถิ่นมาแล้ว โดยทางทีมวิทยากรจะมีข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ให้เพื่อให้ทุกคนมีข้อมูลพื้นฐานในการจัดเวที แต่นักวิจัยในพื้นที่จะเข้าไปนั่งร่วมกับชาวบ้านหมายความว่าเราจะไปจัดเวทีให้เขา 1 ครั้ง ในคืนนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถสอบถามพี่เลี้ยงในการออกแบบกระบวนการได้ แต่ในวันพรุ่งนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องจัดเวทีเองทั้งหมด

กิจกรรมการเรียนรู้การใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม

จากนั้นคุณอาภาจึงให้คำแนะนำเรื่องเครื่องมือการเก็บข้อมูลชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

ทำไมต้องศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วม

การศึกษาชุมชนโดยทั่วไป	การศึกษาชุมชนโดยใช้เครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วม
• ออกแบบสำรวจ • ประมวล/วิเคราะห์ • ทำแผน/โครงการ	• ชาวบ้านเป็นพระเอกในการให้ข้อมูลและวิเคราะห์ตนเอง • เน้นการแลกเปลี่ยนที่เท่าเทียม
• โครงการส่วนใหญ่ชาวบ้านไม่ยอมรับ, ไม่ร่วมมือ ไม่ตรงกับปัญหาชุมชน • ชาวบ้านตอบคำถาม • ข้อมูลหายาก, ผิดเพี้ยน, เป็นตัวเลข • แค้นและคั่นออกมาในช่วงสั้นๆ	• สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน แก้ปัญหาได้ตรงจุด • ชาวบ้านร่วมวิเคราะห์ • ข้อมูลลึก / เป็นจริงมากขึ้น • ชาวบ้านรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ • ได้สื่อเพื่อใช้สำหรับการนำเสนอ • นำไปสู่การจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม

เครื่องมือศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วม

หลังจากนั้นทีมวิทยากรจึงจัดแบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกเป็น 4 กลุ่มเพื่อลงเรียนรู้ตามฐานดังนี้

1. Timeline
2. ปฏิทินฤดูกาล ปฏิทินอาชีพ ทำเนียบผู้รู้
3. แผนที่รอบในรอบนอก

4. ोंงชีวิต

หลังจากนั้นคุณชิษณุวัฒน์ ชวนคุยต่อไปว่าบทบาทหน้าที่ของวิทยากรกระบวนการคืออะไร อยากจะให้ป็นโจทย์ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเก็บไปคิดในคืนนี้ ซึ่งวิทยากรกระบวนการจะทำงานกับชาวบ้านจะต้องมีเครื่องมือเข้ามาช่วย หลังจากนั้นจึงให้ทุกคนลงเรียนรู้ตามฐานข้างต้นฐานละ 10 นาที โดยได้ยินเสียงระฆังดังให้เปลี่ยนฐานโดยเวียนฐานไปทางขวา หลังจากเวียนครบทุกสถานีคุณอากาจึงให้มานั่งจับกลุ่มเป็นกลุ่มเล็กและชี้แจงเรื่องการแบ่งกลุ่มและข้อมูลเบื้องต้นดังนี้

โดยมีข้อมูลเบื้องต้นของแต่ละพื้นที่ดังนี้

พื้นที่	ข้อมูล	พี่เลี้ยง
ตำบล แพรทนามแดง	เป็นพื้นที่ที่เคยทำวิจัยมาแล้วเรื่องการจัดการน้ำ และประเด็นเด็กและเยาวชน บริบทพื้นที่ฝั่งหนึ่งน้ำจืด อีกฝั่งหนึ่งน้ำเค็ม มีอาชีพทำนาข้าว เลี้ยงกุ้งและปู มีการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชน เช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ และกลุ่มที่จะเข้าร่วมเวทีในวันพรุ่งนี้คือเด็กและผู้สูงอายุ	คุณอากา คุณณัฐ คุณบัวนิตดา
ตำบลบางพรหม	ตำบลบางพรหม อยู่ในอำเภอบางคนที ทำวิจัยในประเด็นเด็กและเยาวชน กลุ่มที่จะเข้าร่วมเวทีในวันพรุ่งนี้คือกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เคยผ่านกระบวนการวิจัยมาแล้ว	คุณอรธชัย คุณชนม์สวัสดิ์
ตำบลบางขันแตก	เป็นกลุ่มที่เริ่มทำโครงการมาจากโครงการเหล้าบุหรี เนื่องจากเป็น อสม. ต่อมาเกิดผลกระทบจากกระรอกกัดกินพืชผลการเกษตร ปัจจุบัน	คุณวิรัช คุณเฉลิมพล

	ศึกษาการมีผลกระทบจากกระรอก วันพรุ่งนี้กลุ่มที่จะเข้าร่วมเวทีเป็นคน 3 วัย คือ เด็กและเยาวชน คนวัยกลางคน และผู้สูงอายุ	
ตำบลแม่กลอง	ทำโครงการสวัสดิการชุมชนตำบลแม่กลอง โดยมีศูนย์ย่อยทั้งหมด 14 ศูนย์ พรุ่งนี้จะได้ลงพื้นที่ในศูนย์ที่ 4 วัดธรรมนิมิตร และพบกับทีมนักวิจัยในระยะที่ 2	คุณพวงทอง
ตำบลบางนางลี่	คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน ปัจจุบันกำลังทำโครงการสวัสดิการชุมชน กำลังเข้าสู่ระยะที่ 2 กำลังจะต้องเก็บข้อมูลมากขึ้น โดยพรุ่งนี้จะพบกับทีมวิจัยและชาวบ้าน แต่ทีมนี้ค่อนข้างไม่ค่อยพูด	คุณคำรณ
ตำบลบางสะแก	ส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชนและผ่านกระบวนการวิจัยมาแล้ว กำลังทำเรื่องการบริหารจัดการน้ำและลำกระโดง กำลังต้องศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่คนในชุมชนเป็นชาวสวนปลูกส้มโอ ส้มแก้ว ลิ้นจี่ ทีมนี้เป็นผู้นำที่ค่อนข้างจะกล้าพูด	คุณชินุวัฒน์

คุณอาภาชวนคุยต่อไปว่าตอนนี้เหลือเพียงแค่ออกแบบกิจกรรมสำหรับวันพรุ่งนี้ที่จะต้องออกแบบและคิดกันเอง หลังจากนั้นจึงฝากโจทย์ให้คิดดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่จะใช้
2. เตรียมประเด็นย่อยและคำถาม
3. ออกแบบขั้นตอนการทำงาน ตั้งแต่ต้นจนจบ
4. เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นจะต้องใช้(เบิกได้จากทีมวิทยากร)
5. แบ่งบทบาทในทีม

ซึ่งทุกอย่างที่มหาวิทยาลัยได้ถ่ายทอดให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปแล้ว ขอให้นำเอาบทเรียนไปใช้ในการออกแบบกระบวนการและจัดเวทีในวันพรุ่งนี้ สำหรับวันนี้จะมีพี่เลี้ยงช่วยออกแบบกระบวนการและให้คำแนะนำแต่สำหรับวันพรุ่งนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องจัดเวทีเองพี่เลี้ยงจะไม่เข้าไปช่วย

คุณชินุวัฒน์กล่าวว่าความเป็นวิทยากรกระบวนการจะต้องลงไปชวนชาวบ้านทำไม่ใช่ลงไปทำให้ชาวบ้าน ทางทีมวิทยากรไม่ได้ต้องการข้อมูลทั้งหมดแต่ต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมดึงเอาศักยภาพของตนออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ จากนั้นคุณชินุวัฒน์ให้กลับไปทีกลุ่มและพบพี่เลี้ยงของกลุ่มตนเพื่อวางแผนกระบวนการสำหรับวันพรุ่งนี้ต่อไป

เสร็จกิจกรรมวันที่ 2 เวลา 21.00 น.

เริ่มกิจกรรมวันที่ 3 เวลา 08.00 น.

กิจกรรมเตรียมความพร้อม

เริ่มจากคุณคำรณกล่าวทักทายที่ประชุม แล้วชี้แจงว่าวันนี้จะเดินทางลงพื้นที่เวลา 08.45 น. จากนั้นคุณคำรณจึงชวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำท่าทางเพื่อเรียกสติดังนี้

1. ตบตัก นับ 1,2

2. ตบบนตบล่าง นับ 3,4
3. กำมือวางทับกัน นับ 5,6
4. จับहुสลับไขว้เข้าแล้วออก นับ 7,8
5. จั้มหัวจั้มคาง นับ 9,10
6. ตบไหล่มือซ้ายตามด้วยมือ นับ 11,12
7. ยื่นมือออกทีละข้าง นับ 13,14
8. กำมือตึงแขนซ้ายและขวา นับ 15,16
9. ต่อยมือขวาขึ้นซ้ายบนตามด้วยมือซ้าย นับ 17,18
10. สะบัดมือขึ้นด้านบน นับ 19,20
11. กระแทบเท้าซ้ายขวา นับ 21,22

จากนั้นนายคาร์ณจึงแบ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกเป็น 2 ทีม โดยมีกติกาว่าให้ทีมแรกทำท่าทางไปจนถึงนับเลข 5 ทีมที่ 2 จึงจะเริ่มทำขั้นตอนที่ 1 เพื่อให้ทุกคนมีสติอยู่กับตนเอง จากนั้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนั่งเป็นวงกลมเพื่อเล่นเกมสัประตุสวรรค์ โดยมีกติกาอยู่ว่า ตนจะเป็นเทวดาเฝ้าอยู่กลางวงคอยกำหนดว่าหมายเลขใดควรจะได้ขึ้นสวรรค์ เมื่อตนบอกว่าหมายเลขใดจะได้ขึ้นสวรรค์ให้ 2 หมายเลขข้างๆ จับตัวเพื่อไว้ให้ได้ ถ้าจับได้หมายเลขนั้นจะไม่ได้ขึ้นสวรรค์ แต่ถ้าจับไม่ได้ 2 หมายเลขข้างๆ จะต้องตายและออกจากเกมส์

หลังจากเล่นเกมสันทนาการในช่วงเช้าเพื่อเรียกสติและผ่อนคลายความเครียดแล้ว จึงให้เวลาเพื่อกลับไปกลุ่มพูดคุยวางแผนกันอีกครั้งโดยให้เวลาเพิ่มเป็น 10 นาที เวลา 09.00 น. เริ่มออกเดินทางไปยังพื้นที่ต่างๆที่กำหนดไว้

กิจกรรมเรียนรู้จากการลงพื้นที่จริง

ตำบลแพรพนามแดง

ตำบลบางพรหม

ตำบลบางขันแตก

ตำบลแม่กลอง

ตำบลบางนางลี่

ตำบลบางสะแก

เริ่มกิจกรรมภาคบ่ายเวลา 13.00 น.

หลังจากทุกทีมกลับมาจากพื้นที่ที่แบ่งไว้ที่มหาวิทยาลัยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมถอดบทเรียนในกลุ่มของตนเอง มีพี่เลี้ยงกลุ่มลงไปช่วยชวนคิดชวนคุยโดยมีโจทย์ 3 ข้อคือ

1. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำเวทีในชุมชน
2. สิ่งที่ได้ดีในการจัดเวที
3. ถ้าจะต้องทำใหม่อีกครั้งให้ดีกว่าเดิมจะต้องปรับหรือแก้ไขอะไร

หลังจากพูดคุยกันในกลุ่มย่อยแล้ว คุณชิษณุวัฒน์ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมานั่งเป็นวงใหญ่และกล่าวว่าหลังจากที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมถอดบทเรียนในกลุ่มของตนเองแล้ว อยากจะให้ฟังบทเรียนของเพื่อนต่างกลุ่มเพราะบทเรียนของของแต่ละกลุ่มมีประโยชน์ เนื่องจากการลงพื้นที่จัดเวทีในครั้งนี้เป็นการแบ่งกลุ่มกันลงไปในพื้นที่ กลุ่มเป้าหมายที่พบก็ต่างเพศ ต่างวัย จึงอยากจะให้ทุกกลุ่มออกมานำเสนอแล้วจะให้พี่เลี้ยงที่ลงไปในพื้นที่ด้วยช่วยเติมเต็ม ให้กลุ่มหนึ่งนำเสนอไม่เกิน 5 นาที ซึ่งให้พูดในภาพรวมของกลุ่มที่ทำงานเป็นทีม

พื้นที่ ตำบล แพร่ หนอง แดง	ผู้เข้าร่วมเวที	• กลุ่มเด็กและเยาวชน • กลุ่มอาชีพ
	สิ่งที่ได้เรียนรู้	- ได้เรียนรู้เรื่องการฟัง - พูดในเชิงบวกไม่พูดภาพลบ - การแบ่งหน้าที่ชัดเจน - เทคนิคการตั้งคำถาม - การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า - การจัดลำดับความสำคัญ - รู้จักทีมมากขึ้น - รู้จักคนอื่นมากขึ้น - ได้หลักคิดวิทยากรกระบวนการในการคุยในช่วงท้ายกับพี่เปี้ยก ความแตกต่างของแต่ละชุมชน
	สิ่งที่ทำได้ดี	- สร้างความคุ้นเคยกับชุมชน - การวางแผนกระบวนการครบทุกขั้นตอน - การทำงานตามเวลา การตั้งคำถามชวนคิดชวนคุยเรื่องผลิตภัณฑ์ชุมชน
	สิ่งที่อยากจะ ปรับปรุง	- การวางแผนกระบวนการให้เข้าใจขั้นตอนอย่างชัดเจน - มีเวลาคุยน้อย - ใช้เวลาน้อยได้น้อยใช้เวลาเยอะได้เยอะ - แบ่งบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับบุคคล - การใช้เครื่องมือ การตั้งคำถามเพราะตั้งคำถามไม่ตรงกับเป้าหมาย
	ข้อเสนอแนะ จากวิทยากร	- มีความตั้งใจ แต่ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในช่วงวัยจึงถือว่าเป็นโชคดี อะไรที่ทีมไม่ชัดชาวบ้านก็ช่วยเติมในตอนท้าย - แก้อีที่เขเตรียมไว้ให้ คนค่อนข้างเยอะทำให้ชาวบ้านนั่งห่างกัน ช่วงแรกที่ต้องปรับตัวพูดคุยก่อนแรก และการเล่นเกมที่จับกลุ่มกันไกลเพราะโต๊ะวาง บรรยากาศจึงสำคัญมากกับการเรียนรู้ - การประยุกต์หรือสร้างนวัตกรรมใหม่เราควรจะให้ถึงเครื่องมือ - ทำเนียบผู้รู้ในรูปแบบปฏิทินซึ่งเป็นการประยุกต์ที่น่าสนใจแต่เราควรเข้าใจเครื่องมือ - วิทยากรกระบวนการควรมีทักษะการฟังบางครั้งอาจจะได้ยินการพูดคุยซึ่งอาจเป็นประโยชน์กับกระบวนการ - นำบทเรียนและเครื่องมือทุกอย่างไปใช้ได้เหมาะสม เช่น การเล่นเกมสก็ควรจะรู้ว่าจะต้องเล่นถึงจุดไหนถึงจะสนุก การสรุปคุณค่าของมันอยู่ที่เนื้อหาและความชัดเจน ควรเอาสิ่งที่ชาวบ้านเล่ามาสรุบใหม่แล้วเติมอะไรบางอย่างเข้าไปให้เกิดคุณค่าใหม่
พื้นที่ บางพรหม	ผู้เข้าร่วมเวที	• กลุ่มเด็กและเยาวชน
	สิ่งที่ได้เรียนรู้	- การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า - มีความกล้าและความมั่นใจมากขึ้น

(ศา ล า ก อ ง พุ น ส ต ร ี บ า ง พ ร ม)		- สร้างความสัมพันธ์ - ทักษะการฟังกลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนไป - วัตถุประสงค์ชัดเจนทำให้ได้ความร่วมมือ
	สิ่งที่ทำได้ดี	- ทุกกระบวนการเป็นไปตามเวลา - ตั้งคำถามให้เข้าใจง่ายจากสิ่งใกล้ตัวและคุ้นชิน - กระบวนการพูดคุยช่วยเติมกำลังใจให้กับเด็ก - การจัดรูปแบบเวทีแบบมีส่วนร่วม - สังเกตพฤติกรรมกลุ่มเป้าหมาย
	สิ่งที่อยากจะ ปรับปรุง	- การสนทนากับเด็ก
	ข้อเสนอแนะ จากวิทยากร	- ชื่นชมที่สามารถทำกระบวนการกับเด็กได้ดี - ชื่นชมการตั้งสิ่งรอบข้างมาเป็นคำถามได้ดี - ชื่นชมเรื่องของการสังเกต การใช้เครื่องมือ
แม่กลอง (วัฒนธรรม นิมิต)	ผู้เข้าร่วมเวที	● สมาชิกกลุ่มสวัสดิการชุมชน
	สิ่งที่ได้เรียนรู้	- การทำงานเป็นทีม แบ่งหน้าที่ วางแผน กำหนดเวลา - การจัดสวัสดิการกองทุน - การตั้งคำถามที่ไม่ทำให้เสี่ยงต่อการขัดแย้ง - ได้ประสบการณ์จากการลงพื้นที่จริง
	สิ่งที่ทำได้ดี	- การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ไปถึงก็แนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์ - การแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า - การสรุปทบทวนคืนข้อมูลให้กับเวที - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เข้าร่วมเวที
	สิ่งที่อยากจะ ปรับปรุง	- การเขียนขึ้นกระดานควรเขียนตัวใหญ่ๆ - การปรับสนทนากับให้เหมาะสมกับช่วงวัย - ดูตำแหน่งหน้าที่ให้เหมาะสม - ศึกษาข้อมูลบริบทชุมชนพื้นฐาน - จัดเวทีให้กระชับยิ่งขึ้น
	ข้อเสนอแนะ จากวิทยากร	- ชื่นชมทีมงานนอกจากไปเป็นวิทยากรยังลงไปทำด้วยกับชาวบ้าน - ที่ต้องปรับปรุงคือเครื่องมือ timeline ไม่จำเป็นที่จะลงลึกในตัวข้อมูลแต่เน้นในเรื่องของความสัมพันธ์ - เรามีทุนในการทำงานในพื้นที่แต่ว่าบริบทของแต่ละพื้นที่ต่างกัน - ระวังเรื่องคำถามที่จะนำไปสู่ความเสี่ยง
พื้นที่ ตำบล บางขัน แตก	ผู้เข้าร่วมเวที	- ชาวบ้านวัยกลางคนถึงผู้สูงอายุ - ผู้นำชุมชน - อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
	สิ่งที่ได้เรียนรู้	● ขั้นเตรียม

(ศาลา ประชา คมหมู่2)		- เครื่องมือที่จะนำไปใช้กับชุมชน - การวางแผนการแบ่งหน้าที่ • ขั้นปฏิบัติ - นำกระบวนการที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติจริง - การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าตามความเหมาะสม - ข้อดีและข้อบกพร่องของทีม - การแนะนำตัวและสร้างความสัมพันธ์
	สิ่งที่ทำได้ดี	- การใช้เกมส์เชื่อมความสัมพันธ์เข้าไปสู่เครื่องมือ - ช่วยกันกระตุ้นทำงานเป็นทีม เช่น ทีมช่วยกระตุ้นตอนทำแผนที่
	สิ่งที่อยากจะ ปรับปรุง	- กระบวนการวางแผนและจัดเตรียมของ
	ข้อเสนอแนะ จากวิทยากร	- จุดเด่นของกลุ่มคือการประเมินจิตใจของแต่ละคน การแก้ไขปัญหาด้านอารมณ์จนสามารถทำเวทีสำเร็จ เราสามารถใช้ประโยชน์จากทีมวิจัยได้แต่เราไม่ได้ใช้ แต่มันก็เป็นข้อดีอย่างหนึ่งเพราะเราให้เขาอยู่ในวง - ยังขาดรอยต่อของคำถาม เช่น เมื่อเรารู้ของดีในชุมชนเราอาจจะเชื่อมมาแล้วลูกหลานรู้จักไหม เรามาทำแผนที่ด้วยกันไหม
พื้นที่ บางนาง ลิ้น (ห้อง ประชุม อบต. บางนาง ลิ้น 2)	ผู้เข้าร่วมเวที	- ชาวบ้าน - ทีมวิจัย
	สิ่งที่ได้เรียนรู้	- กิจกรรมอาจไม่เป็นไปตามแผน - เรียนรู้เรื่องการจัดเวทีจากการปฏิบัติจริง - การแบ่งหน้าที่ตามความถนัดของแต่ละคน - เรียนรู้การเลือกเครื่องมือให้เหมาะสมกับเป้าหมาย
	สิ่งที่ทำได้ดี	- การสร้างความสัมพันธ์ - การใช้เครื่องมืออย่างมีส่วนร่วม - การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า - การทำงานเป็นทีมได้ดี เช่น การแบ่งหน้าที่ การใช้คำถามที่เข้าใจง่าย
	สิ่งที่อยากจะ ปรับปรุง	- การประสานงาน
	ข้อเสนอแนะ จากวิทยากร	- ทีมนี้ทำให้คนที่ไม่พูดพูดได้ - ผู้สูงอายุและวัยกลางคนไม่ควรใช้การนับเลขเพราะเราจะได้กลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมกับเครื่องมือควรใช้กระบวนการอื่น - เครื่องมือควรเอื้อต่อการมีส่วนร่วมกับชาวบ้านให้ได้มากที่สุด
พื้นที่ ตำบล บาง สะแก	ผู้เข้าร่วมเวที	- ผู้นำชุมชน - ชาวบ้าน
	สิ่งที่ได้เรียนรู้	- การจัดการ - การทำงานเป็นทีม - พฤติกรรมผู้เข้าร่วม

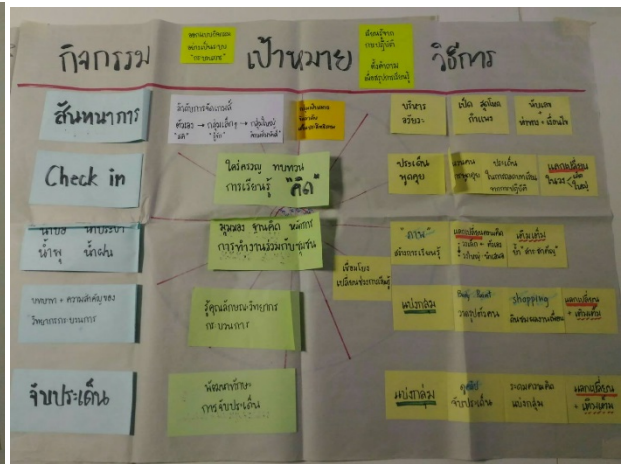
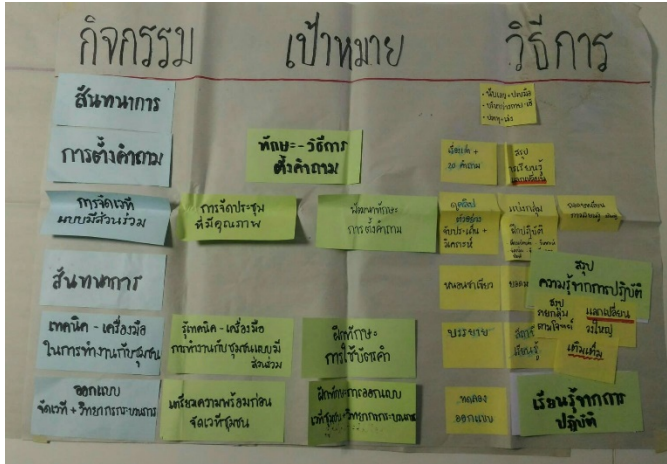
(บ้าน กำนัน หมู่ 6 ตำบล บาง สะแก)		- กระตุ้น
	สิ่งที่ทำได้	- การจัดสนทนากลุ่มได้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเริ่มจากเกร็งๆและค่อยๆผ่อนคลาย - ทำกระบวนการอย่างมีส่วนร่วมโดยใช้เครื่องมือ - ทำตามแผน
	สิ่งที่อยากจะ ปรับปรุง	- ปรับสมดุลเวทีให้เอื้อต่อการเรียนรู้ - เปิดโอกาสให้คนในทีมได้ฝึกทักษะ - การสื่อสาร เพราะ รู้สึกสื่อสารไม่ชัดเจน ไม่เป็นภาษาชาวบ้าน - ขาดการชี้แจงวัตถุประสงค์
	ข้อเสนอแนะ จากวิทยากร	- สถานที่เป็นสิ่งสำคัญไม่จำเป็นจะต้องรับทำกระบวนการ แต่ควรดูองค์ประกอบให้ เรียบร้อยก่อนจึงค่อยเริ่ม - มีการวางแผนและการทำตามแผน โดยให้ข้อสังเกตว่าแผนคือเข็มทิศแต่ไม่จำเป็น จะต้องยึดมาก สามารถปรับเปลี่ยนได้ - ควรจะมีการแนะนำตัว - ควรเอาใจใส่ในประเด็นเล็กๆน้อยๆ - นำเครื่องมือและกระบวนการไปใช้ได้ดีพอสมควร แต่อาจจะมีคำพูดบางคำพูดที่จะต้อง ระวัง เพราะคำพูดมีความสำคัญค่อนข้างมาก - ควรจะมีการสังเกตเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วม - วิธีการสร้างการเป็นพวกเดียวกัน - ควรมีการสับเปลี่ยนหน้าที่กันในทีม

คุณชินุวัฒน์ กล่าวว่าทั้งหมดเป็นบทเรียนที่ดีสำหรับวิทยากรกระบวนการ วิทยากรกระบวนการจะต้องนำความรู้ไป
ต่อยอดและนำไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับการทำงานและชีวิตประจำวันของตนเองได้ เช่น ครอบครั้ว ชุมชน จากนั้นจึงเชิญ
คุณอาภามาถอดการออกแบบกิจกรรมทั้ง 2 วันที่ผ่านมา

คุณอาภา กล่าวว่า กิจกรรมวันที่ 2 เริ่มด้วยสันทนาการ มีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงอยู่ 3 ส่วน คือ

1. ส่วนที่ 1 กลุ่มเป้าหมาย
2. ส่วนที่ 2 การจัดลำดับเกมส์ตัวเอง จับคู่ กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่
3. ส่วนที่ 3 การใช้เกมส์ให้เต็มประสิทธิภาพ(เป็นเรื่องที่สังเกตเองเช่นเสียงหัวเราะ เล่นได้คล่อง)

กิจกรรมเช็คอินมีความแตกต่างจากวันแรกเพราะโจทย์กระชับสั้นทำให้การเช็คอินในวันที่สองผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถจัดระบบความคิดได้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมน้ำพุน้ำบ่อ เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมรู้จักตนเองและเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้บทบาทความสำคัญของวิทยากร และถ่ายทอดออกมาผ่านกิจกรรม Body paint ซึ่งกิจกรรม Body paint เป็นกิจกรรมที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วม การเรียนรู้ผ่านการ Shopping ทำให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึงทุกคน กิจกรรมเรียนรู้การจับประเด็นผ่านการดูวิดีโอ กิจกรรม 20 คำถามเพื่อฝึกการตั้งคำถาม กิจกรรมจัดเวทีอย่างมีส่วนร่วมที่เริ่มจากการบรรยาย การเรียนรู้เทคนิคและการใช้เครื่องมือมีส่วนร่วมผ่านการเรียนรู้ผ่านสถานีต่างๆ ทำให้มีการเคลื่อนไหวในการเรียนรู้ สำหรับกิจกรรมวันที่ 3 เป็นการลงพื้นที่ปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง จากนั้นจึงกลับมาสรุปเป็นแบบกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ และให้วิทยากรเติมเต็มเพื่อที่จะสามารถนำไปแก้ไขได้

จากนั้นคุณชิษณุวัฒน์ มาชี้แจงบทบาทและหน้าที่ของวิทยากรกระบวนการว่าความจริงแล้วหลักสูตรวิทยากรกระบวนการ(CoPs) เป็นหลักสูตรที่จะต้องฝึกอบรม 4 วัน เป็นการจัดการความรู้มารวมกันสร้างปฏิสัมพันธ์ใช้ความสัมพันธ์เป็นตัวเริ่มต้น มีการแลกเปลี่ยน จากนั้นจึงเป็นเรื่องประเด็นที่อยากจะทำร่วมกัน พันธะทางสังคม ยกระดับและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การเป็นวิทยากรเปรียบเสมือนกับการเป็นคุณอำนวย คือ อำนวยให้เกิดกระบวนการ วิทยากรกระบวนการจะต้องทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย การจะเป็นวิทยากรกระบวนการที่ดีจึงจะต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ของเราคือการลงไปทำงานร่วมกับชุมชน

จากนั้นคุณชินนวัฒน์ มณีศรีขำ เชิญคุณทรงพลมาพูดคุยกับผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม คุณทรงพลกล่าวว่าการออกแบบกระบวนการสร้างความรู้และทักษะ เปรียบเสมือนกับการรู้แล้วทำเป็น ไม่ใช่รู้เพียงอย่างเดียว ซึ่งถ้ามีเวลามากกว่าตนอยากจะให้นำกระดาษ body paint มาเปรียบเทียบกับบทเรียนอีกครั้งว่าเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งอยากจะฝากให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทุกคนในวันนี้ นำความรู้ไปบอกต่อกับคนที่ไม่ได้มาและที่สำคัญอยากให้ทุกคนกลับไปสื่อสารกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของตน และที่สำคัญที่สุดคือการได้เข้ามาทำงานวิจัยนั้นผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมนอกจากจะได้พัฒนาตนเองแล้วยังได้พัฒนาชุมชนอีกด้วย ภายในระยะเวลา 20 เดือนต่อไปน่าจะให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมขับเคลื่อนงานในชุมชนให้เต็มที่ ซึ่งจะทำให้เราได้เรียนรู้จากการลงมือทำกิจกรรมจริงๆ

จากนั้นคุณชินวุฒัน ขอตัวแทนผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมสะท้อนความรู้สึกที่ได้มาอบรมเป็นระยะเวลา 3 วัน 2 คืน ดังนี้

คุณบุญเสริมสะท้อนว่ามาแรกๆ รู้สึกเกร็งมาถึงตอนนี้ผ่อนคลายได้เยอะ ซึ่งจากการทำกิจกรรมทำให้เราเปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับเด็กซึ่งคิดว่าเด็กไม่ได้น่ากลัวอย่างที่คิด

คุณเอกวิทย์สะท้อนว่าในฐานะที่ตนเป็นหัวหน้าทีมวิจัยของตำบลพลับพลาไชย ตนคงไม่สามารถทำให้สำเร็จได้เพียงลำพังแม้จะมีความพร้อมขนาดไหน จึงชวนทีมวิจัยมาอบรมในครั้งนี้ด้วย เชื่อว่าทุกคนมีเป้าหมายที่จะกลับไปทำให้พื้นที่ของตนแล้ว การมาอบรมครั้งนี้เปรียบเหมือนมาจัดทัพเพื่อกลับไปทำกระบวนการ

ณชินวุฒันกล่าวว่าตนมีความคาดหวังที่อยากจะให้กระบวนการนี้เริ่มต้นที่สุพรรณ อยากจะให้พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ต้นแบบให้กับพื้นที่อื่นด้วยในเรื่องของการที่องค์การบริหารส่วนตำบลลุกขึ้นมาทำอะไรกับชาวบ้าน และครั้งนี้มีคุณครูจากศูนย์เด็กเล็กด้วย อยากจะให้ขอบคุณตัวเองเพราะว่ายอมเสียสละมาอบรมทุกๆ ที่เป็นวันหยุด ตนขอขอบคุณผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนด้วย ระยะเวลา 20 เดือนต่อไปเราจะจับมือไปด้วยกัน และจะต้องประสบความสำเร็จ การอบรมครั้งนี้เป็นเพียงหลักสูตรแรกคิดว่ายังจะต้องมีการเติมความรู้เพิ่มเติมอีกเรื่อยๆ ซึ่งอีกไม่นานผมจะลงพื้นที่เพื่อวางแผนกิจกรรมกับทุกทีม และในวันนี้ตนก็ขอให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนเดินทางกลับบ้านโดยสวัสดิภาพ

เสร็จกิจกรรมเวลา 16.40 น.

นายชนม์สวัสดิ์ จิมีเชื้อ

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายชินนวัฒน์ มณีศรีจำ

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

สรุปการอบรมเชิงปฏิบัติการ
การเขียนแผนกิจกรรมตามความสนใจของเด็กและเยาวชน
โครงการพัฒนากลไกการจัดการและกระบวนการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน
ตำบลหนองขาม อำเภอนงนุช หนองหาน จังหวัดอุดรธานี
โครงการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลปลาไหลในการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน
ให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
ระหว่างวันที่ 18 – 19 สิงหาคม 2561
ณ ห้องประชุมสมุทธรรมคุณ วัดกลางเหนือ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

รายชื่อผู้เข้าร่วม

1. นายจินดา	เข้มประสพ	รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
2. นางสาวสุภาพร	สินพูล	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
3. นางสาวเรวดี	แดงทอง	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
4. นายมานพ	แดงทอง	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
5. นางสาวยุพิน	อ่วมม้น	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม
6. นางธัญญาภรณ์	แดงทอง	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม (ครูผู้ดูแลเด็ก)
7. นางสาวพะนอ	น้ำแก้ว	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม (ครูผู้ดูแลเด็ก)
8. นางสาวปาณิดา	ทองแพ	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม (ครูผู้ดูแลเด็ก)
9. นางสาววันเพ็ญ	ชัยเกตุ	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม (ครูผู้ดูแลเด็ก)
10. นางสาวนงทิพย์	เถื่อนเฉย	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม (ครูผู้ดูแลเด็ก)
11. นายสุวัตร	สว่างศรี	แกนนำชุมชน
12. นางสาวเนียง	สมใจเพ็ง	แกนนำชุมชน
13. เด็กชายอชิษฐ์	ศรีบัวคำ	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
14. เด็กหญิงสันติย์	สายรักษ์	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
15. เด็กหญิงวาสนา	วัยเจริญ	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
16. เด็กชายภูมินทร์	เข้มประสพ	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
17. เด็กชายสถาปน์	รักชาติ	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
18. เด็กหญิงชลธิชา	ศรีสังาม	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
19. เด็กชายทรงพล	แดงทอง	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
20. เด็กหญิงวลักษณ์	ธนะอนันต์วัฒน์	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
21. นายอนุรักษ์	ทองโสภ	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
22. เด็กชายชัยวัฒน์	สมใจเพ็ง	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
23. เด็กชายรัชชานนท์	ดีเสมอ	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
24. เด็กหญิงชุติมา	กุ่มพิโล	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
25. เด็กหญิงกวีนิศา	สมจิตร	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม

26.	เด็กหญิงพรรณพชา	จันทร์งาม	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
27.	เด็กชายธนกร	เสาร์ท้าว	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
28.	เด็กขายนิตติ	เสื่อแดง	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
29.	เด็กชายคณิศร	แดงทอง	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
30.	เด็กหญิงขวัญจิรา	พลายระหาร	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
31.	นางสาวทองเหมาะ	อุบล	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
32.	เด็กชายปัทมกร	พุทธโกศา	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
33.	เด็กหญิงสุพรรณษา	สว่างศรี	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
34.	เด็กชายจิรวุฒน์	สว่างศรี	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
35.	เด็กหญิงมนทิราวรรณ	ธัญญาเจริญ	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
36.	เด็กหญิงศิวพร	ฝึกเงิน	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
37.	เด็กหญิงพิชยา	บุบผา	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
38.	เด็กชายชัยวัฒน์	สมใจเพ็ง	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
39.	เด็กชายกิตติทัศน์	สอเดช	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
40.	นายไมรัช	รัตนกุล	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
41.	นายเชล่งพจน์	ทิพย์สัมฤทธิ์กุล	เด็กและเยาวชนตำบลหนองขาม
42.	คุณธัญรัตน์	ธนะนันตาวัฒน์	ผู้ปกครอง
43.	นางสาวปัทมา	สาหงษ์	ผู้ปกครอง
44.	คุณแมน	อุทัยจิตตระกูล	ผู้ปกครอง
45.	นายไพโรจน์	พยุหฤกษ์	ผู้ปกครอง
46.	นางชยาภา	สุกใส	องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
47.	นายคมสัน	พันธุ์เสื่อ	องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
48.	นางยุพา	โพธิ์ทอง	องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
49.	นายเกียรติศักดิ์	นาถอนุรักษ์	องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
50.	นางสาวชนพิศ	แพสุขชื่น	องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
51.	นางสาวเบญจมาศ	หงษ์เวียงจันทร์	องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
52.	นายเอกวิทย์	ชาวสวน	องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
53.	นายกมล	นาควงศ์	องค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชย
54.	นางสาวธนรัตน์	ชาดำ	ครู โรงเรียนพลับพลาไชย
55.	เด็กหญิงพลอยชมพู	สารวรรณ	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
56.	เด็กหญิงรัตนกรณ	พยายม	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
57.	เด็กชายวันชนะ	นาควงษ์	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
58.	เด็กชายยุทธภูมิ	มะยมทอง	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
59.	เด็กหญิงวันเพ็ญ	พรหมชนะ	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย

60.	เด็กหญิงวรรณวิภา	สุวรรณศรี	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
61.	เด็กหญิงสุดารัตน์	หงษ์เวียงจันทร์	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
62.	เด็กหญิงพิมพ์พา	ผ่องยา	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
63.	เด็กหญิงสุพรรณษา	ศรีเหรา	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
64.	เด็กหญิงฐิติมา	ผิวอ่อนดี	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
65.	เด็กหญิงเกศินี	ผิวพิมพ์ดี	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
66.	เด็กชายพีรพงศ์	สถาปิตานนท์	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
67.	เด็กชายพิษณุ	เพชรสุข	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
68.	นางสาวกัญญาณัฐ	พันธุ์จ้อย	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
69.	นางสาวญาตาวิ	แดงอ่อน	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
70.	นางสาวนิศาณีนี	คำป้อม	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
71.	เด็กหญิงบุษราภรณ์	ลาสี	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
72.	เด็กหญิงอังสุมารินทร์	ปรีชา	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
73.	เด็กหญิงภัสรา	สุนิรันดร	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
74.	เด็กหญิงสุนิษฐา	โกสินทร	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
75.	เด็กหญิงนฤมล	ทิมสี	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
76.	เด็กหญิงพัชรา	จำปาทอง	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
77.	เด็กหญิงชลดา	อ่อนแหม่ม	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
78.	นางสาวมาริษา	ดอกกุหลาบ	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
79.	นางสาวภัททิรา	จีนซี	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
80.	เด็กชายปฐมพงษ์	ชัยศรี	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
81.	นางสาวนพรัตน์	หงษ์เวียงจันทร์	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
82.	เด็กหญิงพีรภัทร	เปรมใจ	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
83.	เด็กหญิงภัสรา	สุนิรันดร	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
84.	เด็กหญิงสุพิศชา	โกสินทร	เด็กและเยาวชนตำบลพลับพลาไชย
85.	นางสุรีย์	โรจน์บุญถึง	ผู้ปกครอง
86.	นางสาวรัตนตัวรงค์	ขุนบุญจันทร์	ผู้ปกครอง
87.	นางสมคิด	หงษ์เวียงจันทร์	ผู้ปกครอง
88.	นางประเทือง	บุญบันดาล	ผู้ปกครอง
89.	นายวสันต์	อุทัยเลี้ยง	มหาวิทยาลัยสยาม
90.	นางสาววิมลพร	ไบสนธ์	ทีมคิดค้นคว้า
91.	นางสาวพัชรี	ชาติเผือก	ทีมคิดค้นคว้า
92.	นางสาวนาถชิดา	อินทร์สะอาด	มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
93.	นางสาวสุทิน	ศิรินคร	มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
94.	นายทรงพล	เจตนาวิชย์	สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)

95. นางสาวนวลทิพย์	ชูศรีโฉม	สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.)
96. นายชิษณุวัฒน์	มณีนคริชา	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
97. นายคำรณ	นิมมอนงค์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
98. นายเฉลิมพล	อัมเกียรติ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
99. นายสุจินดา	อัมเกียรติ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
100. นางสาวพวงทอง	เม้งเกร็ด	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
101. นางสาวอรธิดา	นามศิริ	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
102. นางสาววิวรรธน์	ดวงแข	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
103. นายวัชรกร	ดิษฐสมบุรณ์	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
104. นายบุญรักษ์	จ้อยจินดา	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
105. นางสาวอัญญา	ดีไสว	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
106. นายธเนศ	สร้อยทอง	ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

วันที่ 18 สิงหาคม 2561

เริ่มกิจกรรมเวลา 09.00 น.

เช้าวันนี้เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง ครู แกนนำชุมชน และเจ้าหน้าที่จากองค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาไชยและตำบลหนองขาม จังหวัดสุพรรณบุรี ต่างทยอยกันเข้าร่วมลงทะเบียน และเตรียมพร้อมสำหรับการทำกิจกรรม โดยกิจกรรมในช่วงเช้าจะแบ่งผู้เข้าร่วมออกเป็น 2 ห้องย่อย คือ 1. ห้องเด็กและเยาวชน และ 2 ห้องพี่เลี้ยง เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ห้องเด็กและเยาวชน

กิจกรรมเตรียมความพร้อม

นายคำรณ นิมมอนงค์ ผู้ช่วยผู้ประสานงานศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม กล่าวทักทายกลุ่มเด็กและเยาวชน และได้ทบทวนถึงกระบวนการอบรมพัฒนาศักยภาพที่ผ่านมา ว่าได้เขียนร่างกิจกรรมที่อยากจะทำให้พื้นที่เบื้องต้นไปแล้ว แต่ยังมีบางทีม ที่ไม่ได้มาร่วมอบรมพัฒนาศักยภาพ ทำให้ยังไม่มีกิจกรรมที่อยากจะทำ ซึ่งในการอบรมพัฒนาศักยภาพทั้ง 2 วันนี้ จะมีกระบวนการที่ทำให้ทุก ๆ ทีมได้กิจกรรม และได้แผนการดำเนินกิจกรรมกลับไปดำเนินงานต่อไปได้ หลังจากนั้นได้ชวนให้เด็กและเยาวชน ทำกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่กระบวนการ โดยมีกิจกรรมดังนี้

- 1) กิจกรรมสละบัตมือ เริ่มจากสละบัตมือ แล้วยืดแขนขึ้นข้างบน ด้านขวา ด้านซ้าย ด้านหน้า และด้านหลัง
- 2) กิจกรรมกำ-แบ เริ่มจากกำมือยื่นไปข้างหน้า แบมือขวาทาปไว้ที่อก ทำสลับกันไปมา
- 3) กิจกรรมจับ-แอล เริ่มจากยื่นมือซ้ายไปด้านหน้าทำมือในลักษณะจับ มือขวาทำมือในลักษณะตัวแอล (L) ทำสลับกันไปมา
- 4) กิจกรรมโป้ง-ก้อย เริ่มจากยื่นมือซ้ายไปด้านหน้าชูนิ้วโป้ง มือขวาชูนิ้วก้อย ทำสลับกันไปมา

5) กิจกรรมคนต่อคน เริ่มจากการจับคู่กัน 2 คน หันหลังชนกัน ซึ่งจะเรียกลักษณะนี้ว่าคนต่อคน จากนั้นจะออกคำสั่งเพิ่มเติมเช่น ขาต่อขา แขนต่อแขน ศอกศอก เด็กและเยาวชนจะต้องเปลี่ยนคู่พร้อมกับทำความเข้าใจจุกคู่ที่เปลี่ยนด้วย แต่หากได้คำสั่งว่าคนต่อคน ให้กลับมาอยู่ที่คู่เดิมที่ได้จับคู่กันหลังชนกันในตอนแรก

6) กิจกรรมปลาหู-ปลาหู ให้ผู้เข้าร่วมจับคู่ เลือกว่าใครจะเป็นปลาหู ใครจะเป็นปลาหูให้นำมือทั้งสองข้างมาสับหว่างคู่ของตนเอง เมื่อเอ่ยชื่อปลาชนิดไหน ให้ปลาชนิดนั้นจับมือฝ่ายตรงข้ามให้ได้ โดยที่ฝั่งตรงข้ามจะต้องหนีจากการจับให้ทัน

7) กิจกรรมแหย่เปลี่ยนรู เริ่มจากจับกลุ่ม 3 คน จากต่างพื้นที่ จากนั้นให้ตกลงกันว่าใครจะเป็นหมายเลข 1, 2 และ 3 โดยที่หมายเลข 1 กับ 3 จับมือกันเป็นลักษณะรู และหมายเลข 2 จะเป็นแหย่ ซึ่งจะต้องเข้าไปอยู่ตรงกลางรู หากได้ยินคำสั่งแหย่เปลี่ยนรู ให้รูอยู่กับที่ ส่วนแหย่ให้เปลี่ยนไปเข้ารูอื่น หากได้ยินคำสั่งรูเปลี่ยนแหย่ ให้แหย่อยู่กับที่ ส่วนรูให้เปลี่ยนไปครอบแหย่ตัวอื่น แต่หากได้ยินคำสั่งรูระเบิด ให้กระจายตัว แล้วจะสั่งให้จับกลุ่มใหม่ตามจำนวน เช่น รู 4 แหย่ 4 เป็นต้น

8) กิจกรรมแห้วจับปลา เริ่มจากหาตัวแทน 4 คน จับมือกันเรียงหน้ากระดานเรียกว่าแห ส่วนคนที่เหลือให้เป็นปลา โดยแหทั้ง 2 ด้านต้องช่วยกันจับปลาให้ได้มากที่สุด หากจับใครได้ ผู้นั้นจะต้องมาเป็นแหเพิ่มต่อไปเรื่อย ๆ แต่ห้ามขาดออกจากกัน

9) กิจกรรมมังกรลอดถ้ำ เริ่มจากต่อแถวเป็น 2 แถวเท่า ๆ กัน แล้วให้นับเลขเรียงคน ตั้งแต่คนแรกไปจนถึงคนสุดท้าย จากนั้นให้จำหมายเลขของตัวเอง หากได้ยินคำสั่งเลขอะไร ให้ 2 หมายเลขนั้นจับมือกันเป็นลักษณะถ้ำ แล้วให้ปลายแถวของทั้ง 2 ด้านวิ่งมาลอดถ้ำแล้วกลับที่เดิมให้ได้ไวที่สุด โดยจะแข่งกัน 4 รอบ เพื่อหาทีมที่แพ้เพื่อทำโทษพี่เลี้ยงประจำทีม โดยให้เดินท่ากบไปตามทาง และเรียกเด็กเยาวชนมาร่วมเดินด้วยอีก 4 คน คนที่เหลือร่วมกันร้องเพลง

เมื่อเสร็จกิจกรรม นายคำรณ นิ่มอนงค์ ขวนผู้เข้าร่วมแบ่งกลุ่มตามโครงการต่างๆ และพูดคุยเกี่ยวกับโครงการของแต่ละกลุ่มเพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เห็นความชัดเจนของโครงการที่ตัวเองจะทำขึ้นมา และเพื่อให้เห็นรูปแบบโครงการของตัวเองให้ชัดเจนขึ้นจึงได้ตั้งโจทย์ให้ผู้เข้าร่วมวาดรูปสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อทำโครงการนี้เสร็จแล้ว หลังจากนั้นให้แต่ละกลุ่มวาดรูป โดยมีพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ เพื่อให้แต่ละกลุ่มมีความเข้าใจร่วมกันมากขึ้น

2. ห้องพี่เลี้ยง

นายชินวัฒน์ มณีศรีขำ ผู้ประสานงาน ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม กล่าวสวัสดิ์ที่เลี้ยงเด็กและเยาวชนจากทั้ง 2 พื้นที่ และกล่าวถึงความเป็นมาของโครงการที่เกิดจากความร่วมมือของมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อสร้างกลไกการทำงานด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่ประกอบด้วย ครู ผู้ปกครอง และพี่เลี้ยงที่เป็นเจ้าหน้าที่ อบต. เนื่องจากเด็กและเยาวชนจะเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพล้วนต้องการการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด โดยพี่เลี้ยงและผู้ปกครองที่อยู่ในพื้นที่จะมีความใกล้ชิดกับเด็กและเยาวชนมากกว่า ดังนั้นการสร้างกลไกการทำงานจึงมีความสำคัญมากจะช่วยสร้างเด็กและเยาวชนที่สานต่อจากรุ่นสู่รุ่นในพื้นที่

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

จากนั้นนางสาวอรธิดา นามศิริ (น้องฟลุค) กับนางสาวอัญญา ทิไสว (น้องอ้อม) ขวนผู้เข้าร่วมแนะนำตัวและทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ดังนี้

- 1) ยกมือขึ้นเหนือศีรษะแล้วสลับมือไปทางด้านซ้าย ด้านขวา ด้านหน้า และด้านหลัง
- 2) มือซ้ายชูนิ้วโป้ง มือขวาชูนิ้วก้อย และทำสลับไปมา
- 3) มือซ้ายทำรูปตัวแอล มือขวาจับนิ้ว และทำสลับไปมา
- 4) ทำท่าทาง 4 ท่าทาง เพื่อประกอบการร้องเพลง “ปลูกผักๆ สวนครัวไม่ต้องกลัวอดผัก ปลูกอะไรก็ต้องรู้หลักๆ ถ้าเราปลูกผักเราจะมีผักกินๆ”
- 5) ลูกขึ้นยืนทำกิจกรรมลมพัด โดยเมื่อบอกว่าลมพัดอะไร ให้สิ่งนั้นเคลื่อนที่ไปสลับกับเพื่อน เช่น คนใส่ถุงเท้า คนที่ใส่กางเกงขาสั้น ผู้ชาย เป็นต้น เมื่อบอกว่าลมพัดอะไร ให้สิ่งนั้นอยู่กับที่ เช่น ผู้ชาย ผู้หญิง เป็นต้น คนเข้ากลุ่มช้าที่สุดจะถูกทำโทษโดยการขีดสีกที่ข้อมือ และคำสั่งสุดท้าย คือ ลมพัดยืนเรียงตามอายุจากน้อยที่สุดไปหามากที่สุดเพื่อแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมตามช่วงอายุ

เมื่อทำกิจกรรมเสร็จสิ้น นายชินวัฒน์ มณีศรีขำ ขวนผู้เข้าร่วมพูดคุยเรื่องการเล่นเกมสว่าช่วยเรื่องการฝึกสมอง กระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว การสร้างสร้างความสัมพันธ์ และทำให้ผู้เข้าร่วมมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น จากนั้นให้แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมตามช่วงอายุ 4 ช่วง เพื่อทบทวนช่วงเวลาในอดีตของแต่ละกลุ่ม ภายใต้ประเด็นคำถามต่อไปนี้

- 1) ในอดีตหมู่บ้านเราเป็นอย่างไร
- 2) พ่อแม่ / ปู่ ย่า ตา ยาย มีพฤติกรรมอย่างไรกับเรา และเรามีพฤติกรรมอย่างไรกับพ่อแม่ / ปู่ ย่า ตา ยาย
- 3) ญาติพี่น้องมีพฤติกรรมอย่างไรกับเรา และเรามีพฤติกรรมอย่างไรกับญาติพี่น้อง
- 4) ลักษณะของครูเป็นอย่างไร และเรามีพฤติกรรมอย่างไรกับครู
- 5) มีความสัมพันธ์กับคนในชุมชนอย่างไร และคนในชุมชนมีความสัมพันธ์อย่างไรกับเรา
- 6) อบต.มีความสัมพันธ์กับเราอย่างไร และถ้าในเวลานั้นยังไม่มี อบต. ใครทำหน้าที่นี้กับเรา

ตารางที่ 1 แสดงการเลี้ยงดูและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในศตวรรษที่ 19 – 20 ของตำบลพลับพลาไชย อำเภออุ้มทอง และตำบลหนองขาม อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

หัวข้อ	กลุ่ม 1 (อายุ 25 - 35 ปี)	กลุ่ม 2 (อายุ 35 - 40 ปี)	กลุ่ม 3 (อายุ 40 - 45 ปี)	กลุ่ม 4 (อายุ 45 - 60 ปี)
1. บริบทชุมชน	มีการละเล่นหมากเก็บ กระโดดยาง ไล่จับกัน มีเครื่องใช้ไฟฟ้าครบ สะดวก แต่ยังไม่มีเทคโนโลยีมากนัก	มีทีวีขาวดำ เตารีดใช้ ถ่าน ห่อข้าวไปรับประทานที่โรงเรียน เล่นกองฟาง	มีทีวีขาวดำ ใช้แบตเตอรี่	ใช้ควายไถนา มีการเกี่ยวข้าว ลงแขกช่วยเหลือกัน
2. พ่อแม่ / ปู่ย่า ตายาย	ผู้ใหญ่จะนอนเร็ว ตื่นเช้า สอนให้เรามีความรับผิดชอบมากขึ้น ช่วยเหลือตนเองได้ เช่น ซักผ้า หุงข้าว เป็นต้น	อบรมสั่งสอน ให้ความอบอุ่น พาเข้าวัด ทำบุญ ตักบาตร ทำให้เราเชื่อฟังพ่อแม่	กินข้าววงใหญ่ กินพร้อมกัน ปลุกผักกินเอง	ผู้ใหญ่จะเข้มงวด มีระเบียบวินัย ทำให้เรามีความเคารพญาติผู้ใหญ่
3.ญาติพี่น้อง	รักใคร่กลมเกลียวกัน ไม่ก้าวร้าว	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คอยตักเตือน	แบ่งปันแก่งกันกิน	แนะนำดี ทำให้เราเชื่อฟัง
4. ครู	เข้มงวด สอนแบบตำรา	อบรมสั่งสอนเหมือนพ่อแม่ ดี เข้มงวด	เดินไปโรงเรียน ครูมาส่งที่บ้าน	เข้มงวด ใช้กระดานดำสอน แต่ให้ความรักกับลูกศิษย์มาก เด็กจะเชื่อฟังครูมากกว่าพ่อแม่
5. คนในชุมชน	ปฏิสัมพันธ์ดี แบ่งปันกัน ช่วยกันทำงานเป็นกลุ่ม	ดูแล ช่วยกันในชุมชน	ดูแลกันเอง ช่วยกันสอดส่อง	เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน
6. อบต.	มีสภาพตำบล ไม่มีบทบาทมากนัก แต่ปัจจุบันมี อบต.ดูแลหลายด้าน	ไม่รับรู้เรื่อง อบต.	กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะดูแลทุกเรื่อง	มีสภาพตำบลดูแลแทน อบต.

7. ทักษะ	1) ความรับผิดชอบ 2) การประหยัด 3) เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 4) สอนลูกต่อ 5) อ่อนน้อมถ่อมตน 6) เข้าวัดทำบุญ 7) ช่วยเหลือตนเอง เอาตัวรอด	1) มีความอดทน 2) ระเบียบวินัย 3) ประหยัด อดออม 4) กตัญญู 5) พึ่งตนเองได้ 6) การครองเรือน ไม่มี ปัญหาเรื่องหย่าร้าง	1) พึ่งตนเอง ช่วยเหลือ ตนเอง 2) การมีระเบียบวินัย 3) การมีสัมมาคารวะ กับคนรอบข้าง 4) กตัญญูทวดเฒ่า 5) การอยู่ร่วมกัน การ พึ่งพากัน 6) การครองเรือน	1) สอนลูกเรื่องการ ทำงานและดูแลตนเอง ได้ 2) ประหยัด อดออม 3) เข้าวัด อยู่ใน ศีลธรรม
----------	--	--	--	--

ทักษะที่ได้ในศตวรรษที่ 19 - 20

หากตั้งคำถามกับเด็กจะไม่ได้คำตอบแบบนี้ เนื่องจากเด็กอยู่ในช่วงอายุรุ่นเดียวกัน การแบ่งช่วงอายุทั้ง 4 กลุ่ม ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุกด้าน กลุ่มที่เลี้ยงเกิดในศตวรรษที่ 19 – 20 แต่เด็กและเยาวชนเกิดในศตวรรษที่ 21 จากนั้นให้พี่เลี้ยงระดมความคิดเห็นร่วมกันว่าในอดีตที่มีการเลี้ยงดูดังกล่าว ทำให้มีทักษะต่างๆ (รายละเอียดในหัวข้อที่ 7 ตารางที่ 1) สรุปได้ดังนี้

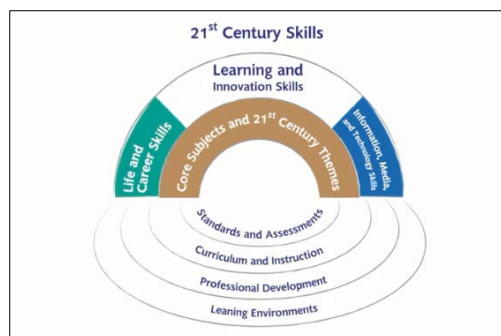
- 1) ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย ความอดทน กตัญญูทวดเฒ่า
- 2) การมีสัมมาคารวะกับคนรอบข้าง อ่อนน้อมถ่อมตน
- 3) การอยู่ร่วมกัน การพึ่งพากัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ประหยัด อดออม
- 4) เข้าวัดทำบุญ อยู่ในศีลธรรม การครองเรือน ไม่มีปัญหาเรื่องหย่าร้าง
- 5) ช่วยเหลือตนเองได้ เอาตัวรอด อาชีพการงาน และดูแลตนเองได้

ซึ่งทักษะต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน มาจากการที่หลายๆ คนเรียนรู้ลงมือปฏิบัติ และช่วยกันหล่อหลอม ทั้งพ่อแม่ ครูอาจารย์ แกนนำ และคนในชุมชน แต่ในปัจจุบันพ่อแม่มักคิดว่าครูมีหน้าที่ดูแลเด็กและเยาวชนเท่านั้น วันนี้จึงชวนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่มาร่วมกันวางกลไกการพัฒนาเด็กและเยาวชน ไม่ได้ยกให้เป็นหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่งในการดูแลเด็กและเยาวชนเท่านั้น และครูไม่สามารถตักเตือนหรือตีเด็กได้ดังในข่าวที่มีในปัจจุบัน ดังนั้นเด็กและเยาวชนในอนาคตจะเติบโตขึ้นมาจะเป็นอย่างไร

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากนั้นแนะนำนายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ แนะนำ อ.วสันต์ อุทัยเลี้ยง จากมหาวิทยาลัยสยามมาช่วยเติมเต็มความรู้ โดยการให้ชมคลิปวิดีโอ 2 เรื่อง ดังนี้

คลิปที่ 1 เรื่อง “Active learning” เปิดโลกใหม่ของการเรียนรู้ ของสถาบันอาศรมศิลป์ ที่กล่าวถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3Rs+7Cs+2L ดังนี้

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	
3Rs	ความรู้ขั้นพื้นฐานทางด้านการอ่าน ภาษา และการเขียน 1) การอ่าน (Reading) 2) การเขียน (Writing) 3) การคิดคำนวณ (Arithmetics)
7Cs	เป็นทักษะที่สำคัญของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving) 2) การคิดอย่างสร้างสรรค์และมีประดิษฐ์กรรม (Creativity & Innovation) 3) การเรียนรู้ผ่านการทำงานเป็นทีม ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี (Collaboration, Teamwork & Leadership) 4) การเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Cross – Cultural Understanding) เพื่อความเข้าใจที่ดีต่อกัน 5) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Communication, Information & Media Literacy) การสื่อสารที่รู้ว่าจะจัดการกับข้อมูลข่าวสารที่ได้อย่างไร 6) การใช้เทคโนโลยี (Computing & Media Literacy) ซึ่งกำลังขึ้นมาแข่งกับบทบาทของครูที่สอนแบบต่างๆ ไปและใช้ตำราเดิม เนื่องจากผู้เรียนจะเข้าถึงข้อมูลสมัยใหม่ได้มากกว่าครู 7) การเรียนรู้จากการลงมือทำงาน เพื่อพัฒนางานอาชีพ (Career & Learning Self - Reliance) เรียนรู้ตัวผู้เรียนเอง เป็นการตระหนักรู้ด้วยตนเอง 8) เรียนรู้การเปลี่ยนแปลง (Change)
2L	นพ.วิจารณ์ พานิช ได้เพิ่มเติม 2 L ได้แก่ 1) การเรียนรู้ (Learning) 2) ความเป็นผู้นำ (Leadership)

ดังนั้นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่ได้เน้นที่ตัวความรู้ แต่เป็นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การใช้งานได้จริง ซึ่งต้องมีทักษะการเรียนรู้ที่หลากหลายมาก ปัจจุบันเด็กค้นหาความรู้ทุกด้านได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีทั้งความรู้ด้านบวกและด้านลบ ผู้ปกครองประกอบอาชีพจนไม่มีเวลาในการให้คำแนะนำเด็กและเยาวชน หรือผู้ปกครองก็ไม่อยากให้ลูกหลานทำอาชีพเดิมเพราะลำบาก เด็กจึงไม่ได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำ และไม่มีทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต แตกต่างกับผู้ปกครองในสมัยก่อนที่มักจะพาเด็กเรียนรู้ผ่านการลงมือทำร่วมด้วย ครูจึงต้องเปลี่ยนวิธีการสอนเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเด็กแต่ละช่วงวัย

คลิปที่ 2 เรื่อง “AI” (Artificial Intelligence) เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์

AI คือ ปัญญาประดิษฐ์ ที่เกิดจากการที่เราสร้างซอฟต์แวร์ให้มีความฉลาด สามารถรับรู้เหตุผล การตัดสินใจได้ มีความฉลาดหลายๆ ส่วน เดิมเป็น AI เฉพาะเรื่อง เช่น ตอบคำถาม เล่นเกมส์ เป็นต้น และมี AI ที่มีความกว้าง สามารถทำได้หลายอย่าง AI ที่ใกล้ตัวที่สุด คือ เครื่องซักผ้าที่บ้าน สามารถตัดสินใจได้ว่าต้องการซักแบบไหน ประหยัดน้ำ / ไฟฟ้าอย่างไรต่อไปในอนาคตเครื่องปรับอากาศที่บ้านจะสามารถจำพฤติกรรมของเราและปรับอากาศได้ เช่น ขอบอากาศประมาณไหน เปิด-ปิดเองเมื่อเราออกจากบ้าน เป็นต้น AI ไม่ได้ทำได้ทุกอย่าง แต่มันช่วยทำให้เราทำงานได้รวดเร็วขึ้น แก้ไขปัญหาได้ดีกว่าเดิม AI จะแก้ไขเรื่องการทำงานซ้ำๆ เมื่อนำเข้ามาใช้งานจะทำงานได้มากกว่า ต้นทุนลดลง ทำให้ผู้ประกอบการนำมาใช้ เช่น call center งานธนาคาร เป็นต้น แต่สมองมนุษย์ฉลาดกว่า ดังนั้นสิ่งที่ AI ทำไม่ได้ คือ ความคิดสร้างสรรค์ เหมือนกับของทำมือ (handmade) จึงมีคุณค่ามากกว่าของทั่วไป มนุษย์จึงต้องค้นหางานที่ทำแล้วมีคุณค่า ทำน้อย ได้มาก เราจะต้องเริ่มคิดเอง (AI software) ไม่ใช่เพียงแค่นำเทคโนโลยีของเขามาใช้เท่านั้น เพื่อต่อยอดการทำงานให้ AI มีความเก่งเพิ่มขึ้น ถ้าเราทำบางเรื่องที่ช่วยแก้ไขปัญหาก็กับคนจำนวนมากจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีการใช้ประโยชน์จาก AI

เมื่อฟังเสร็จสิ้น อ.วสันต์ อุทัยเลี้ยง ขวนผู้เข้าร่วมพูดคุยว่า ฟังแล้วรู้สึกอย่างไร ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นว่า เราต้องพัฒนาตนเอง เทคโนโลยีจะมาทำหน้าที่แทนคน เราต้องพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันเทคโนโลยี และจากการฟังเกษตรกรแล้ว หาก AI มาทำงานแทนเราได้ แล้วเราจะสั่งการให้หุ่นยนต์ทำนาข้าวแทนเรา AI จึงต้องพัฒนาเทคโนโลยีเข้ามาใช้แทนเรา จากประสบการณ์เกษตรกรรุ่นใหม่ที่เป็นผู้นำและทำงานประสบความสำเร็จนั้น จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดผลผลิตมากมายมหาศาล ซึ่งเราจะต้องนำไปใช้งานได้จริง

คุณค่าของเทคโนโลยี คือ สามารถทำงานทดแทนเราโดยเราไม่ต้องเสี่ยงภัย เช่น หุ่นยนต์กู้ระเบิด เป็นต้น และคุณค่าของเรา คือ คุณธรรมจริยธรรม ที่มนุษย์มีแต่ AI ไม่มี คุณค่าของคน คือ ความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาที่ได้รับถ่ายทอดมาจากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย และเราสามารถนำไปถ่ายทอดสู่ลูกหลานต่อไป ซึ่งเราต้องรู้ว่าเด็กและเยาวชนขาดเรื่องอะไร เพื่อให้เราต้องไปเติมเต็มให้ลูกหลานต่อไป หรือเด็กและเยาวชนเข้ามาเติมเต็มเรื่องเทคโนโลยีให้กับเรา การเข้าสู่โลกยุคใหม่จากการปรับเปลี่ยนความคิดในการใช้งานเทคโนโลยีได้

จากนั้น นายชินวุฒน์ มณีศรีขำ กล่าวว่า ถ้าเราไม่สร้างเทคโนโลยีเองก็ต้องใช้ของคนอื่นไปทั้งชาติ เช่น คีโตะบ การให้อาหารไก่ การบังคับโดรนให้หวานปุ๋ย ฉีดยา เครื่องซักผ้า เป็นต้น ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์คิดเครื่องเจียน

ใบทองที่ใช้ห่อขนมไทย ซึ่งต้องไปเรียนรู้เรื่องราวในอดีต จึงต้องให้เด็กไปเรียนรู้การทำงานในชุมชน และทำให้เด็กเห็นว่า หากเรียนรู้เทคโนโลยีจะช่วยให้หน้า AI มาใช้เชื่อมกับความรู้ ภูมิปัญญาเดิม นำกลับมาใช้ ดังนั้นการให้เด็กกลับมาเขียนแผนงานแล้ว กลับไปเรียนรู้และลงมือทำ เพิ่มมูลค่าของสิ่งที่มีเดิมในพื้นที่

อ.วสันต์ อุทัยเลี้ยง กล่าวเสริมว่า คนไทยส่วนใหญ่จะขาดเรื่องการเรียนรู้สภาพปัญหาในพื้นที่ และจะนำเทคโนโลยีไปปรับใช้กับงานในพื้นที่ได้อย่างไรที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ขอยกตัวอย่าง AI 2 แบบ

- 1) โปรแกรม Hardware รุ่นยนต์ 1 ตัว สามารถแบกของได้ 500 – 600 กก. ที่อาลีบาบามาใช้ในการส่งของ และจัดโกดัง
- 2) การตั้งโปรแกรม AI ให้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากตัวอย่างเกมส์การตีปิงปองเพื่อเรียนรู้ เมื่อเวลาในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ทำให้การเล่นครั้งต่อไปสามารถรับลูกได้อย่างแม่นยำเพิ่มขึ้น

ปัจจุบันคนไม่ต้องไปธนาคารแล้ว เพราะโอนเงินได้จากสมาร์ทโฟน และสั่งซื้อของที่บ้านได้ แต่การศึกษาจะส่งลูกให้ครูดูแลอย่างเดียวไม่ได้ ดังนั้นเราจะต้องสร้างกระบวนการเพื่อติดตั้งพี่เลี้ยงให้ลงไปติดตามหนุนเสริม / พี่เลี้ยงในพื้นที่ให้กับเด็กและเยาวชนต่อไป หลังจากนั้นขอให้พี่เลี้ยงไปอยู่กับเด็ก ร่วมสังเกตพฤติกรรม แต่ห้ามไปสั่งการเด็กและเยาวชน

จากนั้น นายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ แบ่งผู้เข้าร่วมออกเป็น 2 ตำบล เพื่อวางแผนการติดตามหนุนเสริมเด็กในพื้นที่ กิจกรรมในชุมชนจะเชื่อมโยงกับเทคโนโลยีได้อย่างไร ขอยกตัวอย่างการขนส่งสินค้าของ โลตัส ที่มีศูนย์กระจายสินค้าใหญ่รวม 7 แห่ง โลตัสมีการจ้างบริษัท ลิ้นฟ็อก ในการขนส่งสินค้า 6 แห่ง และดำเนินการเอง 1 แห่ง เมื่อมีปัญหาเรื่องอุบัติเหตุทำให้สินค้าสูญเสีย ในความคิดเราจะมีการแก้ไขโดยการควบคุมความเร็ว จับ GPS ส่งสัญญาณไปที่บริษัท แต่โลตัสมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด พบว่า อุบัติเหตุเกิดจากคนขับรถหลับใน จึงใช้เทคโนโลยีตรวจจับการกระพริบของม่านตาเพื่อมีสัญญาณเตือนป้องกันการหลับในในช่วงขับรถ เช่นเดียวกันกับเรื่องการสร้างกลไกเด็กและเยาวชนในพื้นที่ของท่าน ดังนั้นขอให้พี่เลี้ยงหารี้อย่างร่วมกัน ในส่วนของห้องเด็กและเยาวชนขณะนี้เด็กจะคิดกิจกรรมการลงพื้นที่ เช่น เป้าหมายที่จะลงทำกิจกรรมในพื้นที่ กิจกรรมที่ทำ วิธีการ และงบประมาณ เป็นต้น โครงการไม่ได้เน้นผลงาน แต่เน้นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนผ่านกิจกรรมที่เด็กสนใจทำ

กิจกรรมสันตนาการ

ช่วงบ่าย พี่เลี้ยงเข้าร่วมทำกิจกรรมกับเด็กและเยาวชน โดยมีนายคำรณ นิ่มอนงค์ และนายเฉลิมพล อิ่มเกียรติชวนทำกิจกรรมสันตนาการร่วมกัน ดังนี้

1) เมื่อบอกว่า “พวกเรา” ให้ทำกิจกรรมอะไรก็ตามที่อยากทำนั้น หากไม่มีคำว่า “พวกเรา” ห้ามทำตามคำสั่ง เช่น ยกแขนขวา ยกแขนซ้าย เป็นต้น น้องที่ทำผิดพี่เลี้ยงจะถูกขีดสีที่แขน เมื่อได้คนที่เหลือจำนวนหนึ่งให้พี่เลี้ยงมาเข้าร่วมทำทำประกอบเพลงดอกกลั่นทม

2) ทำทำประกอบเพลงปลูกผัก แล้วแบ่งกลุ่มให้ผู้ปกครอง และกลุ่มเด็กทำทำประกอบเพลงสลับกัน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวก่อนทำกิจกรรมในช่วงบ่าย

เมื่อทำกิจกรรมเสร็จสิ้น นายคำรณ นิ่มอนงค์ สรุปว่า หากเราทำกิจกรรมสันตนาการจะช่วยให้สมองทั้ง 2 ซีกทำงานอย่างสมดุลกัน ทั้งซีกซ้ายและซีกขวา เหมือนกับนักกีฬาที่ต้องอุ่นเครื่องก่อนเล่นกีฬา จึงเกิดการระดมความคิดออกมาในการวาดภาพ แล้วให้พี่เลี้ยงลงป็นิ่งตามกลุ่มของตนเอง เพื่อให้เด็กและเยาวชนนำเสนอกิจกรรมที่จะทำให้พี่เลี้ยงฟัง 5 นาทีแรก ดังนี้

- สิ่งที่เราจะทำ ทำแล้วจะเกิดอะไรขึ้น
- ใครมีผู้เกี่ยวข้องบ้าง

เมื่อเด็กนำเสนอเสร็จสิ้นให้พี่เลี้ยงประจำกลุ่มตั้งคำถามเพื่อสร้างการเรียนรู้ และให้แจกกระดาษให้เด็กทำตาราง 7 ช่อง ดังตารางต่อไปนี้

เมื่อวาดภาพเสร็จสิ้น นายคำณ นิมอนงค์ ถามน้องเรื่องการวาดภาพว่า วาดภาพแล้วช่วยให้สมอง 2 ข้างทำงานร่วมกัน และเห็นภาพการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังต้องมีการใช้ทักษะการฟัง การคิด การวางแผน การประสานงาน การพูดคุย การทำงานเป็นทีม การสังเกต การค้นหาข้อมูล การใช้สื่อเทคโนโลยี

จากนั้นให้เด็กและเยาวชนชมคลิปวิดีโอเรื่อง “Active learning” เปิดโลกใหม่ของการเรียนรู้ ของสถาบันอาศรมศิลป์ ที่กล่าวถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3Rs+7Cs+2L โดยการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไม่ได้เน้นที่ตัวความรู้ แต่เป็นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การใช้งานได้จริง ซึ่งต้องมีทักษะการเรียนรู้ที่หลากหลายมาก และนำกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาเปรียบเทียบกับกิจกรรมของเด็กและเยาวชน ทำให้เกิดทักษะและความรู้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงทักษะและความรู้ที่ได้จากการเขียนแผนกิจกรรมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลพลับพลาไชยและตำบลหนองขาม

ทักษะ	ความรู้	การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ
1) ทักษะการพูด	1) ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ชุมชน	1) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์
2) ทักษะการฟัง	2) ความรู้เรื่องอาชีพในชุมชน	2) ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์
3) ทักษะการตั้งคำถาม	3) ความรู้เรื่องสถานที่สำคัญในชุมชน	3) ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี (การทำงานเป็นทีม)
4) ทักษะการทำงานเป็นทีม	4) ความรู้เรื่องความเป็นมาของวัด	4) ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
5) ทักษะการคิดเป็นระบบ		
6) ทักษะการทำงานเป็นทีม		
7) ทักษะการจดบันทึก		

8) ทักษะการจัดประชุม 9) ทักษะการทำโครงการ 10) ฯลฯ	5) ความรู้เรื่องที่มาของการทอผ้า 6) ความรู้เรื่องการทอผ้า 7) ความรู้เรื่องการทำขนม 8) ความรู้เรื่องการจัดการป่า 9) ความรู้เรื่องการทำฝาย 10) ฯลฯ	5) ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 6) ทักษะการใช้เทคโนโลยี 7) ทักษะการเรียนรู้จากการลงมือทำ 8) ทักษะการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลง
---	---	---

จากนั้นให้เดินขอปปึงของกลุ่มเพื่อนๆ เพื่อไปเติมทักษะและความรู้ในกลุ่มของตนเองให้ครบถ้วน เมื่อเติมเต็มเสร็จสิ้น นายคำรณ นิ่มอนงค์ ขวนเด็กและเยาวชนสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้

สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้

- 1) การทำโครงการต้องใช้ทักษะ ความรู้ในการพัฒนาโครงการที่เราจะทำ
- 2) การวางแผนงาน ทักษะ ความรู้ที่ได้ (การพูด การเขียน การวางแผน)
- 3) การวาดรูป การเขียนแผนงาน
- 4) การแสดงออก ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดร่วมกันจนได้โครงการ
- 5) การทำงานเป็นทีม ช่วยให้งานสำเร็จ

เมื่อทำกิจกรรมในห้องประชุมเสร็จสิ้น น้องๆ และผู้เข้าร่วมเดินทางไปรับประทานอาหารที่ร้านข้าวใหม่ปละมัน ซึ่งเป็นร้านอาหารในพื้นที่วิจัยเพื่อท้องถิ่นตำบลแพรกหนามแดง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และมีการใช้วัตถุดิบจากชุมชน และคืนกำไร 2 % กลับสู่ชุมชน และเมื่อรับประทานอาหารเสร็จสิ้นให้น้องได้เรียนรู้วิถีชีวิตตลาดน้ำอัมพวา และเที่ยวชม “งานเชิดชูดุริยางค์ 5 แผ่นดิน กินอาหารถิ่นแม่กลอง ประจำปี 2561” ในระหว่างวันที่ 18 – 19 สิงหาคม 2561 ณ บ้านดนตรี วัดภูมรินทร์กุฎีทอง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

เลิกกิจกรรมเวลา 19.00 น.

วันที่ 19 สิงหาคม 2561

เริ่มกิจกรรมเวลา 09.00 น.

กระบวนการวันนี้แบ่งออกเป็น 2 ห้องย่อย คือ ห้องเด็กและห้องพี่เลี้ยง สรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ห้องเด็กและเยาวชน

นายเฉลิมพล อิ่มเกียรติ และนายคำรณ นิมนงค์ กล่าวทักทายเด็กและเยาวชน จากนั้นได้ชวนทบทวนถึงการรับประทานอาหาร และการเที่ยวตลาดน้ำอัมพวาที่ผ่านมา จากนั้นได้ชวนให้เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในช่วงถัดไป ดังนี้

- 1) กิจกรรมกรรมสวดขึ้น สดใส ซาบซ่า เริ่มจากการสวดมนต์ หากได้นึกคำสวดว่า “สดชื่น” ให้ยืดแขนขึ้น ด้านบนพร้อมกับหายใจเข้าลึก ๆ หากได้นึกคำสวดว่า “สดใส” ให้ลดมือลงมาบริเวณใบหน้าพร้อมกับยิ้ม หากได้นึกคำสวดว่า “ซาบซ่า” ให้ยืดมือออกไปด้านหน้าพร้อมกับเป่าลมออก
- 2) กิจกรรมกำแบ เริ่มจากกำมือซ้ายยื่นไปข้างหน้า แขนมือขวาทาบไว้ที่หน้าอก ทำสลับกันไปมา

3) กิจกรรมจับ-แอล เริ่มจากยื่นมือซ้ายไปด้านหน้าแล้วทำมือในลักษณะจับ มือขวาทำมือในลักษณะตัวแอล(L) ทำสลับกันไปมา

4) กิจกรรมโป้ง-ก้อย เริ่มจากยื่นมือซ้ายไปด้านหน้าชูนิ้วโป้ง มือขวาชูนิ้วก้อย ทำสลับกันไปมา

5) กิจกรรมหอยทาก เริ่มจากยื่นมือซ้ายไปด้านหน้าชูนิ้วชี้กับนิ้วกลาง มือขวากำมือไว้ด้านหลังมือขวา ต่อชิดติดกันในลักษณะหอยทาก ทำสลับกันไปมา

6) กิจกรรมลมเพ-ลมพัด ให้เด็กและเยาวชนตั้งวงเป็นครึ่งวงกลม หากได้ยินคำสั่งว่าลมพัดสิ่งใด ให้สิ่งนั้นเปลี่ยนที่กัน แล้วให้สิ่งอื่นอยู่กับที่ แต่หากได้ยินคำสั่งว่าลมเพสิ่งใด ให้สิ่งนั้นยืนอยู่กับที่ แล้วให้สิ่งอื่นเปลี่ยนที่กัน

7) กิจกรรมนักสืบ เริ่มจากให้เด็กและเยาวชนทำท่าเดินตาม จากนั้นเลือกนักสืบ 1 คน ให้ออกไปรอด้านนอกห้อง แล้วหาตัวแทนผู้นำเดิน 1 คน จะแทรกอยู่ในวงกิจกรรม ซึ่งทุกคนในวงจะต้องเดินตามคนที่นำ ที่โดยนักสืบจะต้องตามหาคนนำเดินให้เจอ และทุกคนในวง จะต้องพยายามไม่ให้นักสืบจับได้ว่าใครเป็นผู้นำเดิน

8) กิจกรรมนับเลข 1-60 เริ่มจากให้เด็กและเยาวชนนั่งลง แล้วช่วยกันนับเลข 1 เรียงกันไปเรื่อย ๆ ไปจนถึงเลข 60 โดยที่หากนับเลขที่มีเลข 5 ให้ปรบมือแทนการนับ

จากนั้นให้เด็กและเยาวชนจับกลุ่ม 5 คน โดยที่ต้องมีสมาชิกจากทั้ง 2 พื้นที่รวมกัน แล้วเขียนคำตอบตามโจทย์ที่ได้รับเรียงลำดับดังนี้ 1. สิ่งของที่อยู่ในครัว 2. สิ่งของที่พบเจอที่ตลาดน้ำอัมพวา และ 3. สิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมเมื่อวาน แล้วให้แลกเปลี่ยนกันในวงใหญ่

เมื่อเสร็จกิจกรรมนายคารณ นิยมอนงค์ ได้ชวนผู้เข้าร่วมคุยถึงเมื่อวานที่เราได้วาดรูปเป้าหมายของเราที่จะทำ พร้อมวาดรูปขั้นตอนการลงปฏิบัติงานของแต่ละโครงการ วันนี้จึงอยากให้กลุ่มผู้เข้าร่วมการเขียนอธิบายการทำงานของแต่ละขั้นตอนที่มีทั้งหมด 7 ขั้นตอน โดยให้ผู้เข้าร่วมแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 4 โครงการ
- 2) กลุ่มที่ 2 มีจำนวน มีจำนวน 4 โครงการ
- 3) กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 4 โครงการ

และให้ผู้เข้าร่วมแต่ละโครงการช่วยกันเขียนรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมตามโจทย์หลักหลักมี 7 ข้อ และให้มีโค้ชของแต่ละกลุ่มเป็นพี่เลี้ยงของทีมงานลงไปเพื่อเป็นตัวช่วยในการออกแบบของผู้เข้าร่วมแต่ละโครงการต่างๆ

- 1) ชื่อกิจกรรม
- 2) วันและเวลาในการจัดกิจกรรม
- 3) สถานที่ในการจัดกิจกรรม
- 4) วัตถุประสงค์/เป้าหมายในการจัดกิจกรรม
- 5) วิธีการดำเนินงาน
- 6) ผลลัพธ์
- 7) งบประมาณ

2. ห้องฟี่เลี้ยง

เข้านางสาวอัญญา ดีไสว (น้องอ้อม) และนายวัชรกร ดิษฐสมบุญ (น้องหนู)ชวนผู้เข้าร่วมทำกิจกรรมสนทนา
การ ดังนี้

- 1) สะบัดมือซ้าย ขวา หน้า หลัง
- 2) มือซ้ายชู 2 นิ้ว มือขวากำมือวางไว้ข้างบนทำท่าหอยทาก และสลับไปมา
- 3) ทำท่าประกอบ 3 ท่า คือ “กลม” ทำท่ากำมือ “และ” ทำท่าตั้งมือขึ้น “เหลี่ยม” ทำท่าตั้งมือไว้ และ
สั่งท่าประกอบ เช่น กลมและเหลี่ยม และกลมและเหลี่ยม กลมและเหลี่ยมเหลี่ยมและกลมและ
กลมและเหลี่ยม เป็นต้น
- 4) จับคู่ลูกขี้ยืนยืนทำท่ามือๆ ตบตักตบมือตบมือตบไหล่ แล้วสลับกันไปๆ ตบตักตบไหล่ตบมือๆ
- 5) ทำกิจกรรมคนต่อคน โดยการยืนหันหลังชนกับเพื่อน เมื่อบอกให้ทำกิจกรรมก็ไปทำตามบอกพร้อม
ทั้งแนะนำตัว เช่น ขาต่อขา แขนต่อแขน เข้าต่อเข้า ผมต่อผม หูต่อหู เป็นต้น เมื่อบอกว่า “คนต่อ
คน” ให้กลับมายืนหันหลังชนกับเพื่อนคู่เดิม

เมื่อทำกิจกรรมสันถนาการเสร็จสิ้น ให้ผู้เข้าร่วมจับกลุ่ม 3 คน คละพื้นที่ จากนั้น นายชินวัฒน์ มณีสรีขำ ขวนผู้เข้าร่วมพูดคุยเรื่องการส่งเสียงดังในที่ประชุมในช่วงวันวาน วิทยาการกระบวนการจะเน้นการเจียบเพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีสติก่อนทำกิจกรรม เชื่อมโยงไปสู่การไม่ยอมให้เด็กได้ของในสิ่งที่ต้องการโดยไม่มีเหตุผล เชื่อมโยงไปสู่การชวนน้องพูดคุยเรื่องสิ่งที่ได้จากการทำโครงการทั้งทักษะและความรู้ ด้ชกับครุมีความแตกต่างกัน ในชุมชนมีความหลากหลายในการสร้างเด็ก 1 คน ปัจจุบันเรามักจะยกหน้าที่นี้ให้กับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ดังนั้นอะไรคือความรู้ ทำไมพ่อแม่มีความรู้จึงไม่กล้าถ่ายทอดให้ลูกหลานเนื่องจากพ่อแม่ไม่เชื่อมั่นว่าตนเองมีความรู้ ดังนั้นวันนี้เราจะเรียนรู้เรื่องคำว่า “ประสบการณ์” “ทักษะ” “ความรู้” ในปัจจุบันมีคนจบปริญญาเอกลงทะเบียนคนจน 600 กว่าคน ปริญญาโท 5,000 กว่าคน และปริญญาตรี 100,000 กว่าคน ซึ่งอาจจะเกิดจากปัญหาอื่นๆ ประกอบกันได้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่มี การเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อสรุปวิเคราะห์ข้อมูลไปสู่การแก้ไขปัญหา

กิจกรรม Check in

นายชินวัฒน์ มณีสรีขำ ให้ผู้เข้าร่วมจับกลุ่ม 3 คน คละพื้นที่ เพื่อทำกิจกรรม check in โดยมีกติกาให้ผู้เข้าร่วมนั่งจับกลุ่มหัวเขาคิดกัน คนที่พูดให้ถือปากกา ขณะที่พูดห้ามซักถาม เมื่อพูดเสร็จสิ้นให้วางปากกากลาง พร้อมทั้งพูดว่า “Check in แล้วครับ” หรือ “Check in แล้วค่ะ” เว้นระยะเวลาให้เพื่อทบทวนสิ่งที่จะพูด คนที่พร้อมจะพูดก็หยิบปากกาขึ้นมาพูดคนต่อไป ภายได้ประเด็นพูดคุยร่วมกันดังนี้

- 1) เข้านี้รู้สึกอย่างไร
- 2) ได้เรียนรู้อะไรในวันวาน

เมื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มย่อยเสร็จสิ้น แบ่งปันในกลุ่มใหญ่ สรุปได้ดังนี้

สิ่งที่ได้สัมผัสจากการพูดคุย

- 1) รู้จักตัวตนของเพื่อนเพิ่มขึ้น เดิมมองแต่เพียงภายนอก การพูดคุยทำให้เข้าใจเพื่อนเพิ่มขึ้น
- 2) ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนต่างพื้นที่
- 3) ได้เพื่อนเพิ่มขึ้นจากการพูดคุย
- 4) ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน อย่างมองเพียงหน้าตา / ภายนอกเท่านั้น
- 5) มีโอกาสจากการเข้าร่วมประชุมในเวที ทำให้เราได้พูดคุยกับเพื่อนต่างพื้นที่

บทเรียนสำคัญ

- 1) กระบวนการชวนคุยในกลุ่มจะช่วยต่อยอดในการพูดคุยร่วมกับเพื่อน เช่นเดียวกับเด็กที่ได้พูดคุยจะช่วยต่อยอดการทำงานร่วมกัน
- 2) การเปิดพื้นที่ให้เด็กได้พูดคุยร่วมกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่าการพูดคุยกันทางโซเชียลมีเดีย (โลกเสมือนจริง) ทำให้เกิดความสัมพันธ์และความเข้าใจกันเพิ่มขึ้นจากการสัมผัสคำพูด สายตา และท่าทางที่แสดงออกทางร่างกาย ดังนั้นเมื่ออยู่ในโลกของความเป็นจริง เด็กเผชิญกับปัญหา จึงปรับตัวไม่ได้ และฆ่าตัวตาย พี่เลี้ยงจึงมีบทบาทสำคัญในการดูแลเด็กให้เด็กได้สัมผัสสิ่งเหล่านี้ร่วมด้วย

ดังนั้นก่อนเด็กทำกิจกรรมจึงควรจัดกระบวนการกับเด็กอย่างเป็นขั้นตอนร่วมด้วย เช่น เริ่มต้นจากการเล่นเกมส์ การสร้างความสัมพันธ์ และนำเข้าสู่เนื้อหา จากนั้นแบ่งกลุ่ม 1) เจ้าหน้าที่ อบต. มี 2 กลุ่ม 2) ผู้นำชุมชน รองนายก อบต. 3) ครู และ 4) พ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อพูดคุยร่วมกันว่า “ประสบการณ์” “ทักษะ” “ความรู้” หมายถึงอะไร พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบจากภาระงานที่ทำด้วย เพื่อเชื่อมโยงสู่ทักษะและความรู้จากการดำเนินโครงการของเด็ก จะต้องทำอะไรเพื่อสร้างการเรียนรู้ดังตัวอย่างของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากการสังเกตการทำกิจกรรมของเด็กและเยาวชนในวันวานจะเห็นว่า เด็กสามารถใช้เทคโนโลยีมาปรับใช้ในการวาดรูป สามารถค้นหาข้อมูลความรู้ได้จากกูเกิ้ล สำหรับในประเทศจีนมีความคิดว่าการเลียนแบบมาจากคนอื่นและนำมาปรับปรุง

อย่างสร้างสรรค์ ถือว่าเป็นคนเก่งมากจนได้รับรางวัล ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ จึงอยากให้พูดคุยร่วมกันว่า ระหว่างคำว่า “ประสบการณ์” “ทักษะ” “ความรู้” ในงานของท่านเป็นอย่างไร เช่น

- 1) ชาวนาบอกว่าไปนำพันธุ์ข้าวที่ดีๆ มาปลูกแล้วข้าวยังไม่ออกรวง แสดงว่า ชาวนาขาดขาดความรู้ และประสบการณ์ในการปลูกข้าวพันธุ์นี้มาก่อน จึงต้องไปศึกษาความรู้มาก่อนกับประสบการณ์การทำมาก่อนที่จะนำมาปลูก
- 2) เราเรียนรู้จากพ่อแม่ พ่อแม่สอนให้เราเป็นทั้ง 3 กลุ่มนี้หรือไม่ เราไม่ได้สอนโดยตรง แต่หากเราจะเป็นผู้บริหารท้องถิ่นต้องทำอะไร ไม่ได้เรียนการเป็นผู้บริหาร แต่เราเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้ใหญ่บางท่าน จนเกิดทักษะที่สำคัญ เช่น การพูด การนำเสนอ เป็นต้น

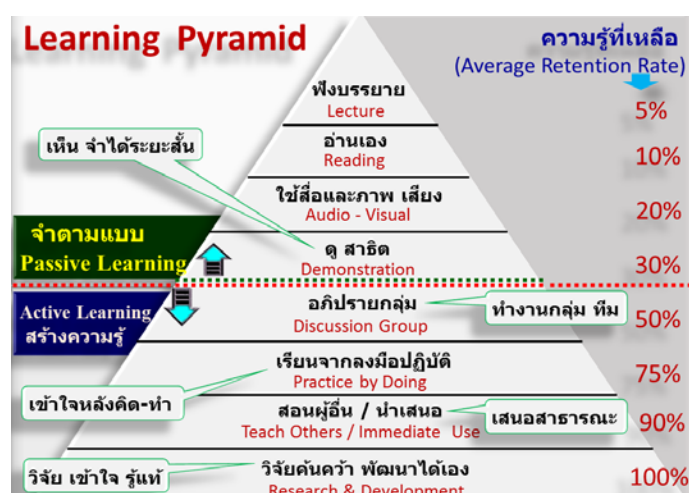
นายชินวุฒน์ มณีศรีขำ ให้ดูวิธีการปลูกเปลือกข้าวโพด ประสบการณ์ ความรู้ ทักษะ เป็นความรู้ที่เราได้รับ แต่ก่อนที่จะได้ความรู้คนที่คิดวิธีการนี้ต้องผ่านประสบการณ์ตรงที่ปลูกข้าวโพดมาหลายครั้ง ทดลองทำงานเกิดทักษะเชี่ยวชาญ และนำไปสู่ข้อสรุปออกมาเป็นความรู้ ดังนั้นเราจึงต้องคิดเทคโนโลยีใหม่ๆ ขึ้นมาเองทดแทนการซื้อเทคโนโลยีมาใช้เท่านั้น ซึ่งในหมู่บ้านมีทุนต่างๆ มากมาย แต่เราจะทำอย่างไร กระบวนการสร้างความรู้จะเกิดขึ้นได้เราต้องมีประสบการณ์จากเรื่องนั้นๆ

เมื่อแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนเสร็จสิ้น นายชินวุฒน์ มณีศรีขำ ชวนผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรื่องวิธีการชวนคิดเรื่อง ประสบการณ์ ความรู้ ทักษะ ที่มาจากการแลกเปลี่ยนความคิดของแต่ละคน ทำให้เราเข้าใจมากขึ้นเนื่องจากเป็นความรู้ที่มาจากประสบการณ์ของพวกเขา หากทำซ้ำต่อเนื่องก็จะเกิดเป็นทักษะ และเกิดเป็นความรู้ ดังนั้นหากเราจะทำให้เด็กสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ต้องชวนให้เด็กพูดคุยร่วมกันจนเกิดการตกผลึกทางความคิด ก่อนที่จะเปิดหาความหมายจากแหล่งความรู้อื่นๆ ได้เช่นเดียวกัน ต่อไปเราสามารถนำไปอธิบายให้กับผู้อื่นได้จากประสบการณ์ตรงของตนเอง บรรยากาศ ท่าที โอกาส ก็มีความสำคัญกับการสร้างกระบวนการเรียนรู้ การฝึกคือการฝึกเพื่อฝึกเด็ก ผ่อนคลายและดึงกลับในบางช่วงเวลา ทำให้เด็กต้องเตรียมตัวตลอดเวลา เราคือผู้สร้างพื้นที่การเรียนรู้ ต้องสร้างเงื่อนไข สร้างบรรยากาศ จึงต้องมีชั้นเชิงในการฝึกเด็ก และเยาวชน สิ่งที่ทำทั้งหมดคือการออกแบบกระบวนการในการฝึกอบรม เราเป็นครูก็มีการฝึกเด็ก ขอให้ดูกระบวนการทำงาน เริ่มจากการระดมความคิดความรู้ออกมาจากพวกเราทุกคนก่อนที่จะอธิบายความรู้ เด็กก็มีความรู้เหมือนเราเพียงแต่น้อยกว่าเรา เราจึงต้องช่วยเติมความรู้ให้เขา

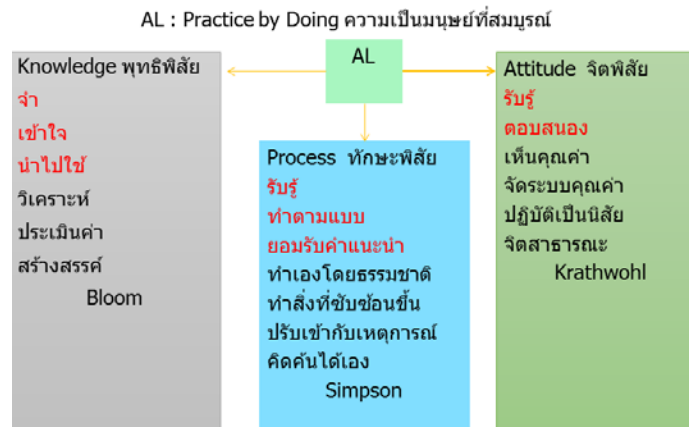
กลุ่ม	ประสบการณ์	ทักษะ	ความรู้
1. เจ้าหน้าที่ อบต. (กลุ่มที่ 1)			
ความหมาย	ทำซ้ำๆ จนเกิดประสบการณ์	ทำซ้ำๆ จนเกิดเป็นทักษะ	สิ่งที่เรามีอยู่แล้ว ศึกษาเพิ่มเติม
ตัวอย่าง	การปลูกข้าวโพด จากการหาความรู้ และนำมาทดลองปลูก จนเกิดเป็นข้าวโพดพันธุ์ใหม่		
ข้อเสนอแนะ	หัวหน้าสำนักงานปลัดออกจดหมายใช้ความรู้จากระเบียบสารบรรณที่มีอยู่ เราเป็นผู้ใช้ความรู้แล้วจึงแปลงสู่การปฏิบัติจนมีประสบการณ์ เมื่อทำซ้ำๆ จากประสบการณ์และความรู้ที่มีจนเกิดความเชี่ยวชาญเป็นทักษะ (ความรู้จึงมาจากความรู้ ทักษะ และประสบการณ์)		
2. ครู			
ความหมาย	การลงมือปฏิบัติงานจนมีประสบการณ์	ความชำนาญเรื่องนั้นๆ (การสังเกต การฟัง การพูด)	การศึกษา ค้นคว้า และหาความรู้อยู่เสมอ
ตัวอย่าง	เด็กมีปัญหามาโรงเรียนแล้วไม่ยอมพูดหรือทำกิจกรรม 1) ทักษะที่ครูทำ คือ การสังเกตเด็ก การพูดคุยกับเด็ก ทดลองไปพูดคุยกับเด็ก โดยให้เพื่อนพาไป และพบว่าเด็กมีพฤติกรรมดีขึ้น มาเทอมนี้เด็กกล้าจริง 2) ประสบการณ์ คือ เมื่อมีเด็กใหม่เข้ามาเหมือนเดิม นำประสบการณ์เดิมมาทำ ให้เพื่อนพาไป จนเด็กเพิ่มพูดคุย 3) จากการแก้ไขปัญหาเรื่องนี้ นำไปสู่ความรู้ในการจัดการเด็ก		
ข้อเสนอแนะ	การขับขี่ยานครั้งแรก รถยนต์ตก ต้องเปลี่ยนยาง ทำจนสำเร็จ ประสบการณ์ คือ การเปลี่ยนยางรถจนสำเร็จ ประสบการณ์ในการเปลี่ยนยางทำครั้งแรก ไม่ต้องทำยาวนานก็นับว่าเป็นประสบการณ์ได้ ทักษะ คือ ต้องเปลี่ยนยางจนมีความชำนาญ หรือต้องทำสิ่งนั้นซ้ำๆ จนเกิดเป็นความชำนาญในการเปลี่ยนยาง		
3. พ่อแม่ ผู้ปกครอง			
ความหมาย	ไม่มีการนำเสนอ		
ตัวอย่าง	1) ประสบการณ์การเลี้ยงลูกด้วยความรักความเข้าใจ เลี้ยงด้วยความรัก เอาใจใส่ โอบกอด หาเวลาอยู่กับเขา 2) ความรู้ คือ ความพยายามอดทนอยู่กับเขา มีปัญหาอะไร ต้องช่วยแก้ปัญหาให้เขา		
ข้อเสนอแนะ	พ่อแม่ผู้ปกครองจะเห็นรูปธรรมจากการปฏิบัติจริง แต่แปลงเป็นนามธรรมไม่ได้ เปรียบเทียบกับการดูแลเด็กเพื่อให้เข้าใจร่วมกัน		
4. ผู้นำชุมชน รองนายก อบต.			
ความหมาย	ไม่มีการนำเสนอ		
ตัวอย่าง	1) ประสบการณ์ คือ การเป็นผู้นำเป็นกรรมการ อสม. ทำให้เข้าใจประสบการณ์มากขึ้น ทำหน้าที่ที่ได้รับในชุมชน 2) ทักษะ คือ การพูดคุยกับชาวบ้าน การสื่อสารให้เข้าใจ การเข้าสังคม เช่น การพูดให้ชาวบ้านตักกัน 3) ความรู้ คือ มีความรู้ในพื้นที่ เราทำงานหลายอย่าง เช่น ความรู้ที่ชาวบ้านต้องการ		
ข้อเสนอแนะ	คล้ายกับกลุ่มชาวบ้าน พูดแต่รูปธรรม แต่เราจะแปลงจากรูปธรรมไปสู่นามธรรมได้อย่างไร เนื่องจากเป็นนักปฏิบัติ จึงเชื่อมโยงไม่ได้ ต้องนำการปฏิบัติไปสู่หลักการให้ได้		

5. เจ้าหน้าที่ อบต. (กลุ่มที่ 2)			
ความหมาย	ความรู้ที่มีอยู่เดิม นำไปลงมือทำ เมื่อพบปัญหาและข้อจำกัดก็แสวงหาความรู้ได้	เกิดจากความรู้ / ประสบการณ์ที่ทำซ้ำๆ จนมีความชำนาญ	สิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา / ยุคสมัย
ข้อเสนอแนะ	เราต้องลงมือทำซ้ำๆ จนเกิดทักษะ เด็กจึงต้องหาความรู้เพื่อนำไปสู่การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนั้นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงมีความสำคัญมาก ในพื้นที่ที่มีการเรียนรู้มากมาย แต่เราไม่มีกระบวนการสร้างการเรียนรู้ในพื้นที่ เราจึงจะทำให้เกิดรูปธรรมมากกว่า แต่เราจะทำอะไรให้เด็กเกิดการเรียนรู้หลากหลายแหล่ง ไม่เพียงแต่ค้นหาค้นหาจากเทคโนโลยีเท่านั้น เช่น การลงไปพูดคุยกับผู้ใหญ่ในพื้นที่มากกว่า เนื่องจากจะได้มีการสร้างความสัมพันธ์และลงเรียนรู้ในพื้นที่ได้อย่างเข้าใจร่วมด้วย เป็นต้น		

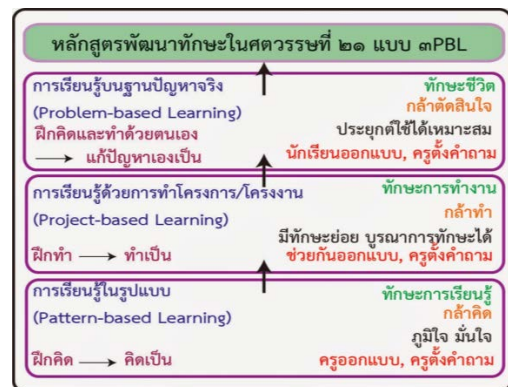
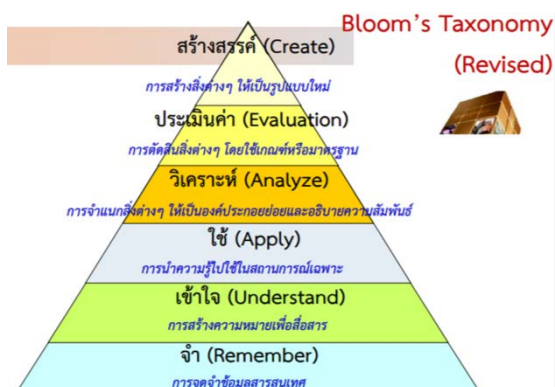
ปิรามิดแห่งการเรียนรู้

ปิรามิดการเรียนรู้ ด้านบนเป็นการเรียนรู้แบบไม่ผ่านการลงมือทำ เช่น การฟังการบรรยาย การอ่านเอง การใช้สื่อและภาพเสียง ดูและสาธิต เป็นต้น เกิดการเรียนรู้ 5 % , 10 % , 20 % และ 30 % ตามลำดับ เมื่อลงมือทำผ่านการทำงานวิจัยทำให้เกิดการเรียนรู้กับตนเองร่วมกับเด็ก ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน 100 % ทำให้เกิดทีมกลไกเด็กและเยาวชนทั้ง 2 พื้นที่ เมื่อดำเนินงานโครงการนี้เสร็จสิ้นก็จะสามารถลงไปทำงานประเด็นอื่นร่วมได้ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงจากการจำตามแบบ (Passive Learning) เป็นการสร้างความรู้ (Active Learning) โดยการแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจนเกิดความเข้าใจ สอนและนำเสนอผู้อื่นในที่สาธารณะได้ และวิจัยค้นคว้าพัฒนาตนเองได้ จนเกิดการเรียนรู้ 50 % , 75 % , 90 % และ 100 % ตามลำดับ

การสร้างความรู้ (Active Learning) จึงต้องเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ ทำให้เด็กจำ เข้าใจ และนำไปใช้วิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ หากให้เด็กเห็นข่าวโพดอย่างเดียว แต่ไม่ลงมือทำจนเกิดความเข้าใจ เด็กก็จะหาแต่เครื่องปกข่าวโพด ดังนั้นเราต้องสร้างการเรียนรู้ผ่านการให้เด็กลงมือทำ ซึ่งมีทฤษฎีประกอบ ดังนี้ **ถ้าคิดได้ ให้ช่วยคิด ถ้าคิดไม่ได้ให้ช่วยทำ ถ้าทำไม่ได้ให้ความร่วมมือ ถ้าร่วมมือไม่ได้ให้กำลังใจ แม้ให้กำลังใจไม่ได้ ให้สงบนิ่ง** ซึ่งพี่เลี้ยงองหาวิธีการสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน **กลไกเหล่านี้พวกเราจึงต้องถูกขึ้นมาช่วยทำ** กระบวนการจะเริ่มจากการจดจำ เข้าใจ และนำไปสู่การประยุกต์ใช้ วิเคราะห์ ประเมินผลว่าดีหรือไม่ เพื่อให้เกิดการลงมือทำอย่างสร้างสรรค์ เช่นการปกข่าวโพด ที่มีปัญหาจากการปกข่าวโพด ค้นหาความรู้ และทดลองทำ ที่ผ่านมาระดับไม่ได้คิด เนื่องจากเราไม่คิดว่าเป็นปัญหา ดังนั้นเราต้องคิดวิเคราะห์ว่าโครงสร้างของข่าวโพดคืออะไร

หลักสูตรการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ขณะนี้ในห้องเด็กกำลังเรียนรู้การเขียนโครงการบนฐานปัญหาจริง (Problem based Learning : PBL) เพื่อให้เด็กเขียนโครงการเป็น ฝึกให้คิดอย่างเป็นระบบ มีทักษะการเขียน การอ่าน และการคิดคำนวณ (คณิตศาสตร์) เพื่อคำนวณงบประมาณออกมาจากการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง ฝึกลงมือทำบ่อยๆ จนได้ทักษะติดตัว มีทักษะกล้าทำ กล้าคิด หากมีการใช้เงินผิดประเภท เราต้องตั้งคำถาม เพื่อหาเหตุผลมาตอบเรา เรียนรู้ว่าสิ่งใดถูกหรือสิ่งใดผิดด้วยตนเอง จะเกิดทักษะติดตัวเด็กในเวลา 5 เดือน เพื่อที่ว่าเราโค้ชเด็กอย่างไร เป็นการคิดจากปัญหาในหมู่บ้าน เช่น ปัญหาขยะในโรงเรียน ฝึกให้คิดและออกแบบ โดยครูมีหน้าที่ตั้งคำถามให้กับเด็ก เขาฝึกคิด และกล้าตัดสินใจทำบางอย่างด้วยตนเอง ต่อไปก็จะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเข้าใจ ซึ่งเราต้องวางแผนและแบ่งบทบาทการโค้ชเด็กร่วมกัน

หัวใจสำคัญ คือ การทบทวนสรุปบทเรียน เช่น เด็กทำกิจกรรม 5 เดือน มีอะไรที่ได้ดีบ้าง บรรลุเป้าหมายหรือไม่ ได้เรียนรู้อะไร เชื่อมโยงกับชีวิตเราอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร ได้เรียนรู้อะไร และต้องปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไปให้ดีขึ้นอย่างไร สัปดาห์หน้าเด็กต้องลงพื้นที่ทำกิจกรรมในโครงการ พี่เลี้ยงจะต้องระมัดระวังเรื่องอะไร เพื่อให้เกิดบทเรียนจากการทำงาน เด็กจึงต้องผ่านประสบการณ์ทำงานซ้ำๆ

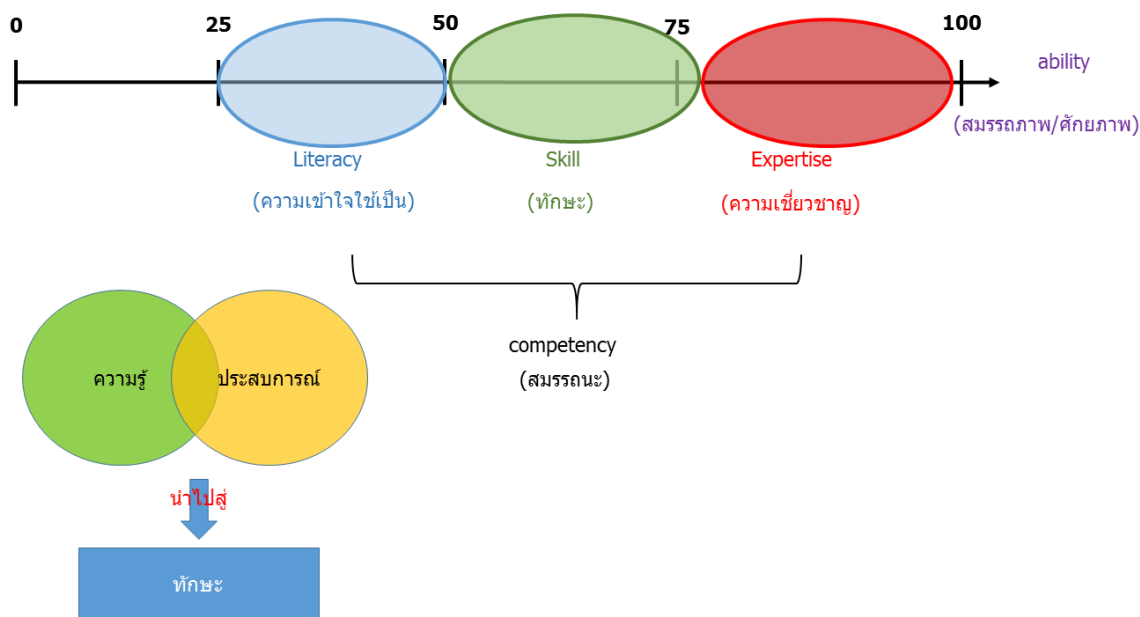
นอกจากนี้ยังมีทักษะในปี 2020 ที่ต้องการ ตลาดแรงงานต้องการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ฝึกให้เด็กคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การจัดการทีมงาน แบ่งบทบาทในทีม การทำงานร่วมกัน มีวุฒิภาวะฉลาดทางอารมณ์ เช่น กลุ่มเด็กที่สนใจทำปุ๋ย อาจพบอุปสรรคในการชวนน้องไปทำปุ๋ยซึ่งอาจยากกว่าชวนน้องไปเตะบอล ซึ่งเป็นเรื่องที่เด็กอยากช่วยชาวบ้าน จะทำอย่างไรให้ชวนเพื่อนมาทำงาน ฝึกเรื่องการประเมินจากโครงการว่าทำปุ๋ยยากกว่า แต่ทำให้เด็กมีใจรักบริการ มีความยืดหยุ่นทางความคิด เราจะต้องติดตั้งทักษะทางด้านนี้ขึ้นมา กิจกรรมทำนา 5 เดือนจะช่วยปลูกฝังการทำนาได้หรือไม่ จะช่วยให้เด็กเติบโตต่อไปอย่างไร อยากชวนให้เกิดการเรียนรู้ว่าปลายทางจะเกิดอะไร ซึ่งเด็กและเยาวชนจะต้องมีทักษะ 3 ด้าน ดังนี้

- 1) **ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม** ได้แก่ คิดสร้างสรรค์ ใส่ใจนวัตกรรม มีวิจรรย์ญาณ แก้ปัญหา สื่อสารดี และเต็มใจร่วมมือ
- 2) **ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี** ได้แก่ อัปเดตทุกข้อมูลข่าวสาร รู้เท่าทันสื่อ รอบรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ และฉลาดสื่อสาร
- 3) **ทักษะชีวิตและอาชีพ** ได้แก่ มีความยืดหยุ่น รู้จักปรับตัว ริเริ่มสิ่งใหม่ โดยการใส่ใจตัวเอง รู้จักเข้าสังคม เรียนรู้วัฒนธรรม มีความเป็นผู้นำ รับผิดชอบหน้าที่ พัฒนาอาชีพ หมั่นหาความรู้รอบด้าน เป็นต้น

TimeLine การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน

TimeLine การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน	
สร้างแรงบันดาลใจ	1) ละลายพฤติกรรม 2) เตรียมความพร้อม 3) ร่วมกันตั้ง “ความหมาย” และ “คุณค่า” ของการเรียนรู้ชุมชน
ฝึกคิด	1) อภิปรายร่วมกัน -> นำเสนอ 2) ฝึกเขียนแผนโครงการ 3) (วัตถุประสงค์ หลักการและเหตุผล วิธีการดำเนินงาน สิ่งที่จะได้รับ งบประมาณ) 4) ระดมปัญหา -> สำรวจปัญหา
ฝึกทำ	การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) สืบค้น เรียนรู้เพิ่มเติม (ต้องมีความรู้เรื่องอะไรบ้าง ฝึกเขียนเรียบเรียง) 2) วางแผน (ทำอย่างไรจึงจะแก้ปัญหาได้)
	การลงมือทำกิจกรรม 1) ลงมือดำเนินการตามแผน 2) รายงานความก้าวหน้า สรุปปัญหาในการดำเนินงาน 3) นำไปดำเนินงานต่อ
เฉลิมฉลองความสำเร็จ	Show & Share

กระบวนการทำงานร่วมกับเด็ก 5 เดือนต่อไปนี้ พี่เลี้ยงต้องสร้างแรงบันดาลใจ ฝึกคิด ฝึกทำ และเฉลิมฉลองความสำเร็จ และพี่เลี้ยงลองดูว่าเด็กเปลี่ยนแปลงตนเองหรือไม่อย่างไร เพื่อฝึกทักษะให้เด็กและทำงานอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาเด็กและเยาวชนในขณะนี้ใช้งบประมาณของมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และสถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) ซึ่งในอนาคตต่อไปก็ต้องติดตั้งงบประมาณในการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่องจากกลไกการขับเคลื่อนงานที่มีในพื้นที่ เช่น งบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาเด็กและเยาวชน เป็นต้น ซึ่งเมื่อเด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำจากการดำเนินโครงการในพื้นที่ ทำให้เกิดประสบการณ์จากการทำกิจกรรม การผ่านประสบการณ์ซ้ำๆ จนเกิดความเชี่ยวชาญจึงนำไปสู่ทักษะ สามารถเข้าใจ ใช้เป็น และเกิดการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องจนเป็นสมรรถนะในที่สุด ปรับจากเดิมใช้ความรู้ที่มีมาทำงานเป็นการสร้างความรู้ใหม่

วิธีการออกแบบการดำเนินงานของเด็กและเยาวชนในโครงการนี้ นับว่าเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning community : PLC) เช่นเดียวกัน จากตัวอย่างคลิปวิดีโอการทำ PLC ของ สพป.สุพรรณบุรี เขต 2 จังหวัดสุพรรณบุรี เกิดจากการที่คณะครูในโรงเรียนประสบปัญหาการจัดการเรียนการสอนให้เด็กอย่างเต็มที่ แต่เด็กกลับอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้เหมือนเดิม คณะครูจึงพูดคุยระดมความคิดเห็นร่วมกันเพื่อออกแบบการเรียนการสอน และนำมาใช้กับเด็กในโรงเรียน มีการติดตามประเมินผลทำไปปรับไปอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพครูโดยวิทยากรจากภายนอกเติมเต็มความรู้ จนเด็กสามารถอ่านออกเขียนได้

หากเปรียบกับทั้ง 2 โครงการของจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีการดำเนินงานในพื้นที่และมีกลไกการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนที่มาจากภาคส่วนต่างๆ จึงต้องมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ โดยมีการพัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยงที่มาจากทีมงานทุกภาคส่วน ทั้งเจ้าหน้าที่ อบต. ครู แกนนำชุมชน ผู้ปกครอง ผ่านการอบรมวิทยากรกระบวนการในช่วงกลางปี 2560 พี่เลี้ยงจึงมีความสำคัญในการรับผิดชอบและดูแลเด็กและเยาวชนให้เติบโตมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งทุกคนที่เข้าร่วมล้วนเกี่ยวข้องกันหมด จึงต้องมีการประชุมร่วมกันในพื้นที่ 2 ตำบลครั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้าใจและพูดคุยร่วมกัน และได้ติดตั้งเรื่องกระบวนการเรียนรู้ให้กับพี่เลี้ยง ขอให้เน้นย้ำเรื่องประสบการณ์ ทักษะ ความรู้ในการลงติดตามหนุนเสริมเด็กและเยาวชนในพื้นที่ต่อไป ในโครงการมีงบประมาณขับเคลื่อนอยู่แล้ว โดยเด็กและเยาวชนของแต่ละโครงการจะมีการลงรายละเอียดการดำเนินงานรายกิจกรรม พี่เลี้ยงมีหน้าที่ติดตามหนุนเสริม วิธีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน ช่วงนี้ส่งรายงานความก้าวหน้าโครงการเรียบร้อยแล้ว งบประมาณงวด 2 กำลังจะโอนมา ในอนาคตอยากให้ดูว่าหากไม่มีงบจากหน่วยงานดังกล่าวแล้ว เราจะตั้งงบประมาณไว้รองรับกับกลไกการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนอย่างไร

การนำเสนอผลงาน

เมื่อทั้ง 2 ห้องทำกิจกรรมเสร็จสิ้น ช่วงบ่ายมาทำกิจกรรมร่วมกันในเวทีใหญ่ นายคำณ นิ่มอนงค์ กล่าวว่า กิจกรรมส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2561 โดยในวันวานจะทำ 7 ขั้นตอน วันนั้ลงรายละเอียดและเขียนโครงการได้

ดีมาก บางโครงการอาจจะมีกิจกรรมเพิ่มขึ้นทั้งหมด 14 ขั้นตอน การวาดภาพจะทำให้เข้าใจภาพรวมร่วมกัน ต่อจากนี้ไปขอให้เตรียมตัวเล่าให้พี่เลี้ยงฟังว่าจะทำกิจกรรมอย่างไร พร้อมทั้งให้พี่เลี้ยงซักถามและเสนอแนะกับวิธีการที่ผู้เข้าร่วมได้ออกแบบเพิ่มขึ้น

ที่ผ่านมาเราเขียนกิจกรรมอย่างนี้มาก่อนหรือไม่ เราจะวาดรูปแล้วเขียนใส่กระดาษ และวาดภาพให้เห็นว่าจะทำกิจกรรมอย่างไร จะมีวิธีการอย่างไร ดังนั้นก่อนจะทำกิจกรรม เราต้องเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งงาน และลงทำกิจกรรม เมื่อลงมือทำจริงแล้วเกิดประสบการณ์ เช่น การทำแกงต้มยำ เราต้องรู้วัตถุดิบ เครื่องปรุง สูตร วิธีการ อุปกรณ์ที่จะใช้ เครื่องมือ ขั้นตอน เป็นต้น ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐาน เมื่อทำต้มยำครั้งที่ 1 รสชาติจะยังไม่อร่อย เนื่องจากเราไม่มีประสบการณ์มาก่อน เมื่อลงมือทำอย่างต่อเนื่องจนเกิดทักษะเรื่องการทำต้มยำ การใส่ส่วนผสม การเตรียมวัตถุดิบ ทุกโครงการเกิดจากการค้นหาความรู้เบื้องต้นจากการลงพื้นที่พูดคุย และเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ ดังนั้นหากเราจะทำกิจกรรมครั้งเดียวไม่ได้ เราต้องทำซ้ำๆ เพิ่มขึ้น และสังเกตว่าเราลงมือทำแล้วเกิดทักษะอะไรบ้าง จนเกิดความรู้ใหม่ขึ้นมาในพื้นที่ ทุกครั้งที่ทำเราทำกิจกรรมในพื้นที่ มีหลายอย่าง เราต้องประสานงานกับพี่เลี้ยงในพื้นที่ ซึ่งแผนที่คิดไว้สามารถปรับได้ แต่ต้องอธิบายให้ได้ว่าปรับเปลี่ยนเพราะอะไร ต่อจากนี้งบประมาณโครงการวิจัยจะโอนมา น้องๆ สามารถเริ่มทำกิจกรรมได้ พี่เลี้ยงต้องชวนคุยและเรียนรู้ต่อ

สรุปบทเรียนการอบรมเชิงปฏิบัติการการเขียนแผนกิจกรรมตามความสนใจของเด็กและเยาวชน 2 พื้นที่

นายคำณ นิมอนงค์ แบ่งออกเป็น 2 ห้องย่อย เพื่อให้เกิดการสรุปบทเรียนอย่างมีส่วนร่วม ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นในเวทีได้อย่างเต็มที่ ดังสรุปต่อไปนี้

1. ห้องเด็กและเยาวชน

นายคำณ นิมอนงค์ ชวนให้เด็กและเยาวชนสรุปบทเรียน โดยเริ่มจากให้เด็กและเยาวชนเข้าแถวตอนตามช่วงอายุ เป็น 3 กลุ่ม อายุไม่เกิน 12 ปี อายุ 13 - 15 ปี และอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป จากนั้นให้แต่ละช่วงอายุ จับกลุ่มกัน 5 - 6 คน แล้วให้เขียนหรือวาดสรุปบทเรียนลงในกระดาษบุรูป แล้วให้แต่ละกลุ่มนำเสนอในวงใหญ่โดยมีประเด็นในการพูดคุย 2 หัวข้อดังนี้

- 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม 2 วันนี้
- 2) สิ่งที่ได้เรียนรู้ เป็นประโยชน์ต่อตนเองอย่างไร

สิ่งที่ได้เรียนรู้	ประโยชน์ต่อตนเอง
1) ได้เรียนรู้ทักษะการคิด การพูด การฟัง การอ่าน การเรียนรู้ 2) ได้เพื่อนใหม่ 3) ได้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ 4) ได้เรียนรู้การเป็นผู้นำ 5) การกล้าแสดงออก 6) การทำงานเป็นทีม 7) การทำโครงการ 8) ได้ฝึกสมอง 9) รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคม 10) การวางแผนร่วมกัน 11) ความสามัคคี 12) การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 13) เห็นความยากลำบากในการทำงาน 14) ได้เรียนรู้วัฒนธรรมข้ามท้องถิ่น 15) ได้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนใหม่ 16) ได้ทำสิ่งที่ไม่เคยทำ 17) การทำงานเป็นระบบ 18) การคิดแบบวิพากษ์ ทำให้แก้ไข้ปัญหา 19) การคิดวิเคราะห์ 20) การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น 21) การระดมความคิดเห็น	1) นำทักษะการพูดคุยไปพูดคุยกับผู้ปกครอง 2) นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการเรียนและการทำงาน 3) นำความรู้ไปใช้ในการวางแผนในการทำงาน 4) ทำให้เข้าใจงานต่างๆ ได้ดี 5) นำไปปรับใช้ในการเป็นผู้นำ 6) สืบทอดวัฒนธรรม 7) ทำให้ความผิดพลาดลดลง 8) ทำให้ความอดทนเพิ่มขึ้นในการทำงาน

2. ห้องพี่เลี้ยง

นายชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ แนะนำ นพ.ไพฑูรย์ สิงห์คำ จากกรมควบคุมโรค ทำเรื่องความปลอดภัยทางถนนเพื่อขับเคลื่อนในระดับนโยบาย และนางสาวสุพัตรา สารัญจิตร จากโครงการความปลอดภัยทางถนนในระดับชุมชน เพื่อเข้าร่วมสังเกตการทำกิจกรรมของทั้ง 2 พื้นที่ในวันนี้ จากนั้นให้ผู้เข้าร่วมสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สิ่งที่ได้เรียนรู้

พี่เลี้ยง

- 1) การคิด การวางแผน ฝึกให้ตนเองกล้าพูด กล้าคิด และกล้าแสดงออก เห็นการทำงานเป็นทีมของเด็ก ทราบว่าเด็กอยากทำอะไร เพื่อให้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สร้างรายได้เพิ่ม รู้สึกภูมิใจ
- 2) กระบวนการเป็นพี่เลี้ยงเด็ก ดูแลน้องๆ ทำกิจกรรม การตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นน้องๆ มั่นใจว่าน้องเล็กจะดำเนินงานหรือไม่ แต่เมื่อเห็นผลงานเด็กเล็กที่มีพัฒนาการที่ดีขึ้น เข้าใจคำว่าทักษะ ประสบการณ์ และความรู้
- 3) ได้รับทั้งความรู้ กระบวนการการทำงาน จะนำกลับไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้เข้าใจกระบวนการทำงานได้ นำไปต่อยอดการพัฒนาศักยภาพเพิ่มขึ้น เดิมตนเองมาเข้าร่วมตามเด็กและเยาวชน
- 4) ทำให้ทราบว่าเด็กทำอะไรได้บ้าง
- 5) ตนเองได้รับการพัฒนาจาก สรส. และ สกว. มาปีกว่าแล้ว โครงการดำเนินงานร่วมกับ อบต.อย่างต่อเนื่อง ขอขอบคุณที่ช่วยให้ อบต.ได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานตั้งแต่ต้นน้ำ – กลางน้ำ – ปลายน้ำ
- 6) จากการเข้าร่วมกิจกรรมมาปีกว่าแล้ว มาแต่ละครั้งจะนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับเด็ก กิจกรรมที่ทำในพื้นที่ ได้ต่อยอด ต่อยอด วิธีการ แนวคิดใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการทำงานในโครงการอยู่แล้ว
- 7) ได้เข้ามาเติมเต็มให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เมื่อวานยอมรับว่าปวดหัวมาก จากเดิมอยู่กับเด็กเล็ก จะทำอย่างไรให้กระตุ้นให้เด็กทำงานได้ วันนี้เข้าใจทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ เป็นน้ำไม่เต็มแก้ว

8) จากการทำงานร่วมกับ สสส.ตั้งแต่ปี 2558 และ สกว. ทำให้เราได้เพิ่มเติมบางอย่างตลอดเวลาการดำเนินงานที่ผ่านมาต้องทำงานต่อเนื่อง รู้สึกดีใจที่เห็นกลไกที่เกิดขึ้นร่วมกันอย่างแท้จริง ไม่ใช่เพียงเจ้าหน้าที่ อบต.เท่านั้น แต่คือทุกท่าน

9) เดิมมีความกังวลว่าทำไมไม่เข้าใจหรือบอกเด็กไม่ได้ อยากให้เด็กรู้ทุกคน เรายังรู้ไม่จริง เรามีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ แต่เรียงลำดับไม่ได้ แต่วันนี้เข้าใจแล้ว

10) จากการเข้าร่วมกระบวนการ สกว.และทีมงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น การเข้าเวทีทุกครั้งจะได้เรียนรู้เทคนิค ความรู้ ประสบการณ์ในตัว สามารถต่อยอดเข้าสู่งานประจำได้ด้วย อยากเข้ามาเก็บเกี่ยวในเวทีวิจัย ทำให้รู้ว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผ่านมา นิยามศัพท์ 3 คำ (ประสบการณ์ ทักษะ ความรู้) ใช้ความคิดมากกว่าการจำเพื่อสร้างความเข้าใจ เพื่อนำไปใช้ผนวกกับประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ และนำไปใช้กับเรื่องอื่นได้

11) ได้เทคนิคต่างๆ ประทับใจกระบวนการของ สกว. การจัดกระบวนการมีการปรับกำหนดการ หากจะให้เด็กทำกิจกรรม เราต้องให้ใจเด็กก่อน สามารถนำบทเรียนนี้ไปใช้ในการทำงานในชุมชนได้

12) จากการดูวิดีโอเรื่อง AI เดิมไม่ทราบว่า AI คืออะไร แต่เราสามารถใช้โทรศัพท์ในการส่งการทำงานได้อย่างหลากหลาย จากวันนี้ทำให้ทราบ 3 คำ (ประสบการณ์ ทักษะ ความรู้) เดิมเข้าใจว่า ประสบการณ์ต้องทำมายาวนาน แต่ครั้งเดียวกันนับว่าเป็นประสบการณ์แล้ว เมื่อลงกลุ่มกับเด็กและเยาวชน เราตั้งคำถามไม่เป็นจึงบอกเด็กแทน ปรับเป็นการปล่อยให้เด็กคิดเอง ทำให้ตนเองได้ความรู้เพิ่มขึ้น

13) เรียนรู้ 3 คำ (ประสบการณ์ ทักษะ ความรู้) และพร้อมจะกลับไปพัฒนากลุ่มในพื้นที่

14) เรียนรู้กระบวนการการฝึกทักษะ ประสบการณ์ของเด็กและผู้ใหญ่ เราต้องลงไปพูดคุยกับเด็กอย่างเป็นกันเอง

15) เสียหายประสบการณ์ในการพัฒนาเด็กที่มีพี่เลี้ยงมาเข้าร่วมได้คนเดียวเนื่องจากติดภารกิจ จะนำเรื่องราวไปถ่ายทอดให้พี่เลี้ยงรับทราบ สิ่งที่ได้ คือ เราเข้าใจเด็ก GEN Z มากขึ้น ลดช่องว่างระหว่างวัย นำไปปรับใช้ในครอบครัวกับลูก ทุกครั้งจะมีการติดตั้งกับการทำงานของตนเอง ได้เรียนรู้เพียง 10 % จะพยายามสกัดจุดของเด็กให้เอ๊ะ-อ้อ คิด และวางแผนได้ เราเคยทำเรื่องการตั้งคำถามแต่ยังไม่สุด ก็ยังกังวลใจต่ออาชีพการทำงานในทีมร่วมกัน

16) เป็นโอกาสที่ดีที่ สรส. สกว. และมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ที่อำนวยความสะดวกให้พวกเรา เนื่องจากในพื้นที่ต่างคิดต่างทำ ทำให้เราได้รับรู้สถานการณ์ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลกระทบอย่างไรกับลูกหลานเรา เห็นความก้าวหน้าของหนองขามที่มีการขับเคลื่อนงานไปอย่างไร ดีที่มีเพื่อนทำงานเคียงข้างกันไป ผลัดกันเป็นกระต่ายกับเต่า เราได้เครือข่ายในฐานะของพี่เลี้ยง ทำให้ลูกเรามีเพื่อนเป็นเครือข่ายกันที่คนอุทองเป็นเพื่อนกับหนองหญ้าไซ หากไม่มีเวทีพูดคุยแล้วลงมือทำงานจะเดินคนละทิศทางได้ ทำให้พี่เลี้ยงไม่ทราบบทบาท ก็จะลงมือทำงานเพียงแค่นี้ได้งานเท่านั้น แต่วันนี้ทำให้เราเห็นเป้าหมายปลายทางร่วมกัน ใส่ใจในรายละเอียดที่มีการฝึกฝน ทักษะ กระบวนการทำงาน ให้คนในพื้นที่ได้เป็นคนช่วยกันทำงานที่มีประสิทธิภาพในประเทศ

17) มากับน้องนิวส์ มาคนเดียว และจะสืบสานต่อการทอดผ้าเลี้ยงไหมในชุมชน

18) ไม่ค่อยได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมแบบนี้ เนื่องจากทำงานในโรงงาน มีวันหยุด 1 วัน / สัปดาห์ แต่มาเข้าร่วมครั้งนี้อยากรู้ว่าลูกมาทำอะไร ทำให้เราทราบว่า เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์มาก หากมีโอกาสจะลงมาเรียนรู้เพื่อกลับไปช่วยกันทำในพื้นที่

19) ทั้ง 3 คำ (ประสบการณ์ ทักษะ ความรู้) อยู่ในชีวิตประจำวันเรา แต่ยังไม่มีการจัดระบบ ขั้นตอน / แบบแผน ต่างๆ จะนำไปต่อยอดได้อย่างไร ซึ่งเมื่อเราทำจะช่วยเหลือและดูแลเด็กได้ เด็กสามารถนำกระบวนการไปพัฒนาต่อได้ หลายคนมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น

20) เข้าร่วมเวทีแรก อยู่เบื้องหลังมาตลอด ทำให้เราเข้าใจ และได้รับรู้ว่าทำเพื่ออะไร รวมทั้งกระบวนการในการ พัฒนาชุมชน พร้อมจะเป็นกำลังเสริมให้กับหน่วยงานต่างๆ ต่อเนื่อง

เด็กและเยาวชน

- 1) ประทับใจเกี่ยวกับเด็ก ไม่กล้าเขียนและพูด เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมก็กล้าทำมากขึ้น
- 2) เด็กกล้าคิด กล้าทำ กล้าพูดเพิ่มขึ้น เขียนได้เร็วขึ้น มีพัฒนาการที่ดีขึ้น
- 3) ประทับใจเด็กๆ มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ฝึกความอดทน ความคิด
- 4) เห็นเด็กมีความสามัคคี แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กล้าพูด กล้าแสดงออก
- 5) การทำงานเริ่มต้นจากการวางแผน การพัฒนาการคิดของตนเอง เป้าหมายในการทำงาน น้องๆ สามารถคิด วาดภาพออกมาได้
- 6) เด็กสนใจทำโครงการสืบสานวัฒนธรรมการร้อยพวงมาลัย สร้างกลุ่มขึ้นมาสืบสานการร้อยมาลัยในหมู่บ้าน อนาคตเด็กอาจจะคิดออกแบบเครื่องร้อยพวงมาลัยเพื่อเป็นนวัตกรรมใหม่ก็ได้
- 7) ชื่นชมการทำงานของเด็ก สร้างความอบอุ่น อดทนต่อแรงเสียดทานให้ได้ในชุมชน
- 8) ประทับใจน้องๆ ทุกคน
- 9) เด็กคิดกิจกรรมและสามารถกลับไปทำงานต่อได้ เปลี่ยนจากกวดยาเป็นทำนา เนื่องจากเด็กรุ่นหลังจะยังทำ นาท่อยอดได้หรือไม่
- 10) เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมเป็นเด็กรุ่นใหม่ สามารถคิดได้ เด็กสามารถเขียนแผนงานได้ ทำงานร่วมกัน ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง
- 11) ประทับใจกับเด็กมาก ไม่คิดว่าเด็กจะเลือกปุ๋ยหมัก ทั้งที่เราทำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

นายชินุวัฒน์ มณีศรีขำ กล่าวว่า หากพี่เลี้ยงมีพื้นที่ลงมือทำงานซ้ำๆ และสรุปบทเรียน จะช่วยพัฒนาการทำงาน อย่างต่อเนื่อง ทำให้เรามั่นใจเพิ่มขึ้น หากคิดว่าจะเริ่มทำงาน เราต้องทราบเป้าหมาย ค้นหาเพื่อร่วมงาน / ทีมงาน และสิ่งที่เรา ทำจะเป็นประโยชน์กับลูกเรา / เด็กและเยาวชนอย่างไร รวมทั้งการติดตามพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับเด็กและ เยาวชน เพื่อประเมินศักยภาพของเด็กและเยาวชนร่วมกันในการติดตามหนุนเสริมอย่างเป็นระบบ ขอขอบคุณทุกท่านที่เข้าร่วม การประชุมครั้งนี้ เราต้องมีการสร้างเงื่อนไขเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การพูดคุยกันอย่างเป็นระบบ / ขั้นตอนทำให้เข้าใจและ ออกแบบกระบวนการทำงานร่วมกันได้ การทำงานครั้งนี้ร่วมกับพี่ทรงพล เจตนาวณิชย์ จากสถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อ ชุมชนเป็นสุข (สรส.) พี่ประทีน ศิรินคร จากมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาครไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) และทีมเราจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งต้องนำความรู้ที่ได้กลับไปใช้กับคนในพื้นที่ เนื่องจากโลกเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว มาก ดังนั้นเราต้องใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการทำงาน ต้องช่วยกันสร้างกระบวนการทำงานให้เป็นตัวอย่าง ขอให้ขับเคลื่อน

งานต่อเนื่องอีก 1 ปี เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศนี้ เงินอย่างเดียวแก้ไขปัญหไม่ได้หากเราไม่มีการติดตั้งวิธีคิด ขอบคุณทุกท่านที่มาช่วยกันทำงาน เนื่องจากเป็นเรื่องยาก เมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้นจะมีเวทีเวิร์กช็อปเพื่อนำเสนอผลงานร่วมกันต่อไป

เมื่อทั้ง 2 หอทย่อย ทำกิจกรรมเสร็จสิ้น ก็มานั่งในเวทีใหญ่ร่วมกัน นายคำรณ นิมนอนงค์ ขอให้พี่เลี้ยงกล่าวถึงความรู้สึกที่เห็นอะไรในตัวเด็กบ้าง

พื้นที่หนองขาม

1) ในบทบาทผู้ปกครอง รู้สึกประทับใจ เห็นการพัฒนาของเด็ก ความตั้งใจของเด็กที่จะทำ มีความคิดสร้างสรรค์ จากโครงการร้อยมาลัยว่ามีการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน พาเด็กมาฝึกการคิด การพูด ทำให้พูดเป็น คิดเป็น พาผู้นำชุมชนมาเรียนรู้วิธีการคิด การวางแผนร่วมด้วย และในบทบาทครู เห็นเด็กมีพัฒนาการ ต้องการเรียนรู้ และแสดงความคิดเห็น ครูจะต้องพูดคุยอย่างเข้าใจกับเด็กอย่างไร เพื่อให้เด็กสนใจทำกิจกรรมกับครู (นางธัญญาภรณ์ แดงทอง)

2) ในบทบาทพี่เลี้ยงที่มาจาก อบต.หนองขาม เห็นความเสียสละในการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็ก มีเด็กกลุ่มใหม่เข้ามาทำกิจกรรมกับเราเพิ่มขึ้น และทำให้เห็นทิศทางการทำงานที่มีความเป็นไปได้ในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ ขอชื่นชมกับน้องทุกคน นอกจากมาในครั้งนี้อาจจะมีส่วนที่เข้ามาสมทบเพิ่มขึ้น (นายจินดา แซ่มประสพ รองนายก อบต.หนองขาม)

พื้นที่พลับพลาไชย

1) ในบทบาทผู้ปกครอง / พี่เลี้ยง รู้สึกประทับใจ ปลื้ม ไม่คิดว่าลูกเราจะทำได้ อยากรู้เป็นกำลังใจให้เด็กๆ ที่ได้เรียนรู้กลับไปพัฒนาบ้านเรา เราจะเคียงข้างไปด้วยกัน (นางสมคิด หงษ์เวียงจันทร์)

2) ก่อนจะมาเข้าร่วมไม่คิดว่าจะทำได้ น่าจะมีน้องมาได้สัก 15 คน จนมีการประสานและมาเข้าร่วมได้มากที่สุด 30 กว่าคน ชอบใจน้องๆ ที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เรามีเพื่อนต่างพื้นที่ คนหนองหญ้าไซกับอุทุมมาเยี่ยมเยียนกันได้ (นายเอกวิทย์ ขาวสวน หัวหน้าสำนักงานปลัด อบต.พลับพลาไชย)

ช่วงท้าย นายคำณ นิมอนงค์ ให้เด็กและเยาวชนปรบมือให้กับทีมสื่อ อาจารย์ทรงพล เจตนาวณิชย์ ผู้ใหญ่ใจดี และปรบมือให้กับตนเอง หลังจากนั้นเราจะต้องทำกิจกรรมแล้ว ขอให้ส่งแบบสอบถามเบื้องต้นให้กับทีมสื่อด้วย และให้น้องถ่ายรูปเป็นที่ระลึกร่วมกันก่อนเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

เลิกกิจกรรมเวลา 15.00 น.

นางสาวพวงทอง เม้งเกร็ด

ผู้สรุปรายงานการประชุม

นายชินวุฒน์ มณีศรีขำ

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

ข. รูปภาพกิจกรรมของโครงการ

เวทีสร้างความเข้าใจ

เวทีประชุมทีมวิจัย

เวทีเก็บรวบรวมข้อมูล

เวทีจัดทำแผนที่ชุมชน

เวทีเก็บข้อมูลวิถีชีวิต

การลงมือปฏิบัติการกิจกรรมโครงการย่อยของเด็กและเยาวชน

การสรุปบทเรียน